

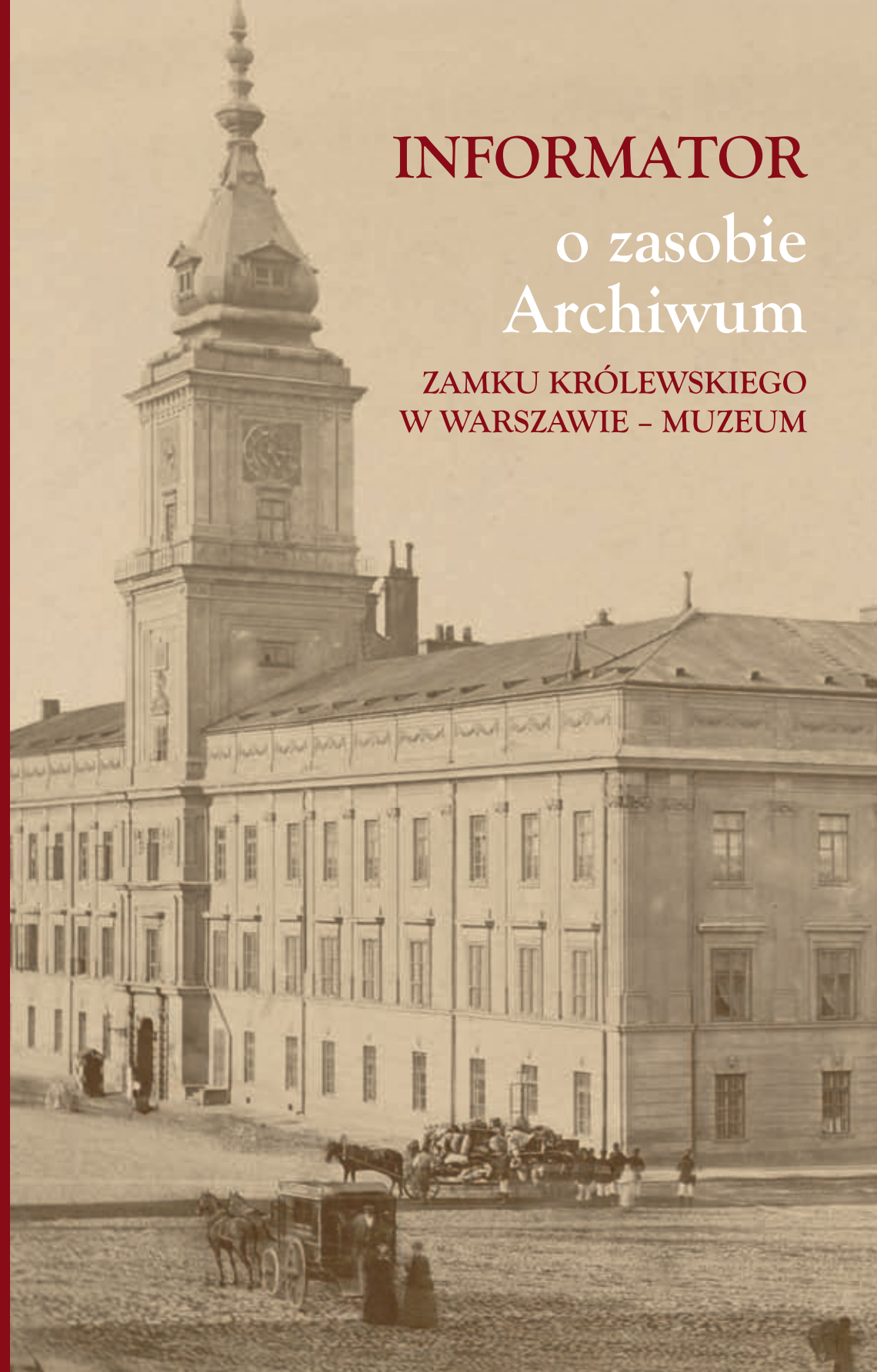
INFORMATOR O ZASOBIE ARCHIWUM
ZAMKU KRÓLEWSKIEGO W WARSZAWIE - MUZEUM

INFORMATOR

o zasobie Archiwum

ZAMKU KRÓLEWSKIEGO
W WARSZAWIE - MUZEUM

INFORMATOR
O ZASOBIE ARCHIWUM
ZAMKU KRÓLEWSKIEGO
W WARSZAWIE - MUZEUM

INFORMATOR
O ZASOBIE ARCHIWUM
ZAMKU KRÓLEWSKIEGO W WARSZAWIE – MUZEUM

Opracowanie zbiorowe pod redakcją
Beaty Gadomskiej

Autorzy haseł:

JOANNA CZUPRYŃSKA (J.C.), BEATA GADOMSKA (B.G.), MICHAŁ GRZEGORCZYK (M.G.),
MONIKA MYSZOR-CIECIELĄG (M.M.-C.), BOŻENA RADZIO (B.R.),
ANNA RECHENTIUK-TYSZKA (A.R.-T.), DOMINIKA SOBOLEWSKA-GOLA (D.S.-G.),
MARIA ŚLADOWSKA (M.Ś.)

Recenzenci:

dr hab. HANNA KRAJEWSKA, dr KRZYSZTOF WIŚNIEWSKI

Redaktor prowadzący:

ANNA WLAŹNIK

Redakcja:

MONIKA MYSZOR-CIECIELĄG

Korekta:

DOROTA DUL, LUCYNA WYDRA

Tłumaczenie streszczenia:

MARCIN TURSKI

Projekt, skład i łamanie:

HUBERT RABIŃSKI

© Copyright by Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum 2018

ISBN 978-83-7022-245-1

Druk i oprawa

Biały Kruk Milewscy sp.j.

Arx Regia®

Ośrodek Wydawniczy Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum

plac Zamkowy 4, 00-277 Warszawa

tel. (+48) 22 35 55 232, (+48) 22 35 55 243

www.zamek-krolewski.pl, e-mail: arxregia@zamek-krolewski.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	7
Zasób Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum	
I. Zbiory dokumentów, listów i akt luźnych	14
II. Archiwa rodzinne, spuścizny, kolekcje	21
III. Zbiory różne	41
IV. Archiwa dokumentacyjne – spuścizny wykorzystywane przy odbudowie i organizacji muzeum oraz związane z odbudową Zamku i organizacją muzeum	62
V. Materiały związane z odbudową Zamku Królewskiego w Warszawie	71
VI. Akta Zamku Królewskiego w Warszawie	86
VII. Zbiory fotograficzne i audiowizualne	96
VIII. Dokumentacja Zbiorów Sztuki	125
IX. Depozyty	126
Alfabetyczny spis nazw zespołów i zbiorów archiwalnych wraz z seriami	141
Wykaz skrótów	145
Bibliografia	146
Summary	150
Indeks osobowy	154
Indeks nazw geograficznych	161
Spis ilustracji	164

WSTĘP

Charakterystyka informatora

Publikacja o zasobie Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum została przygotowana z myślą o zaprezentowaniu zbiorów archiwalnych znajdujących się w jednym z głównych muzeów w Polsce i ułatwieniu użytkownikom wykorzystania ich w prowadzonych badaniach. W informatorze ujęto cały zasób zamkowego AZK zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2016 r., niezależnie od stopnia opracowania. Publikacja obejmuje charakterystykę zawartości zasobu, alfabetyczny wykaz nazw zespołów, bibliografię, streszczenie w j. angielskim, a także indeks osobowy i geograficzny. Dołączono również tablice z przedstawieniami wybranych obiektów.

Podczas prac nad publikacją korzystano z *Zaleceń dotyczących opracowania informatora o zasobie archiwum państwowego*, będących załącznikiem do *Pisma okólnego Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 1 czerwca 2000 r.* W informatorze zastosowano układ zbiorów przyjęty w *Spisie zespołów i zbiorów Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*. W obrębie działów opisano przyporządkowane do nich zespoły i zbiory, nadając im kolejne numery od 1 do 96. Do tych numerów odwołują się indeksy osobowy i geograficzny, a także alfabetyczny spis nazw zespołów i zbiorów.

Zespoły (zbiory) opisano według schematu:

1. Nazwa zespołu (zbioru), numer w ewidencji AZK, w nawiasie skrót nazwy zespołu stosowany w sygnaturze.
2. Dаты skrajne zespołu (zbioru), w nawiasach kwadratowych podano anteriora i posteriora; w przypadku zbiorów fotograficznych reprodukowanych w nawiasie kwadratowym podano datę oryginału, bez nawiasów datę reprodukcji.
3. Rozmiary zespołu (zbioru) w jednostkach archiwalnych (j.a.) i metrach bieżących (m.b.); w przypadku zbiorów fotograficznych podano liczbę fotografii (odbitki, negatywy, fotografie cyfrowe).
4. Charakterystyka zawartości zespołu (zbioru) rozszerzona o informacje na temat aktotwórcy, dziejów zespołu, sposobu pozyskania; w przypadku zbiorów fotograficznych, w których wydzielono serie, oprócz opisów poszczególnych serii zamieszczono krótką charakterystykę zespołu.
5. Język dokumentów uporządkowany według częstotliwości występowania.
6. Informacje o fotograficznej dokumentacji zabezpieczającej. Podczas organizacji Archiwum w latach 80. XX w. zdecydowano o wykonywaniu czarno-białych fotografii zabezpieczających najcenniejszych obiektów. Odbitki służyły do pracy bieżącej, natomiast negatywy kwalifikowano do zbioru fotograficznego Reprodukce z zasobu Archiwum Zamku Królewskiego

w Warszawie (Fot.IX). Kilka obiektów w formie ksiąg zostało zmikrofilmowanych, a mikrofilmy zakwalifikowano do Zbioru mikrofilmów, serii Mikrofilmy ze zbiorów własnych. Od 2013 r. nie wykonuje się fotograficznej dokumentacji zabezpieczającej w związku z rozpoczęciem digitalizacji zbiorów archiwalnych.

7. Archiwalne pomoce ewidencyjne.

8. Bibliografia.

Historia Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum

Po 30 latach nieustępliwych zabiegów o restytucję Zamku Królewskiego w Warszawie 5 listopada 1979 r. został powołany do życia uchwałą Prezydium Rady Ministrów Zamek Królewski w Warszawie – Pomnik Historii i Kultury Narodowej jako organizacja państwowa¹. 16 listopada tegoż roku prof. Stanisław Lorentz, wiceprzewodniczący Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Zamku Królewskiego, wystosował wniosek do ówczesnego ministra kultury i sztuki Zygmunta Najdowskiego o powołanie prof. Aleksandra Gieyszтора na dyrektora Zamku. Po kilkumiesięcznym oczekiwaniu 14 lipca 1980 r. przez Rady Ministrów Edward Babiuch mianował prof. Gieyszтора dyrektorem Zamku Królewskiego w Warszawie².

Historia zamkowego Archiwum jest ściśle powiązana z działalnością prof. Lorentza, który przez wiele lat w środowisku historyków, historyków sztuki i architektów inicjował seminaria, debaty i dyskusje poświęcone konieczności przywrócenia polskiej kulturze Zamku Królewskiego w Warszawie. W efekcie tej pracy 27 lutego 1970 r. Kolegium Instytutu Historii PAN utworzyło Komisję Badań nad Zamkiem Królewskim przy Pracowni Dziejów Warszawy. Na inauguracyjnym posiedzeniu 30 kwietnia 1970 r. uznano za konieczne zabezpieczenie dokumentacji i zebranie wspomnień związanych z historią Zamku. W czerwcu tegoż roku Józef Kazimierski, ówczesny dyrektor Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, przedstawił plan stworzenia Centralnego Zespołu Archiwalnego „Zamek Królewski w Warszawie” przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy. Ogłoszenie 21 stycznia 1971 r. decyzji o odbudowie Zamku Warszawskiego, podjętej 19 stycznia 1971 r. przez Biuro Polityczne Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej³, było impulsem do powołania komórki dokumentacyjnej przy Archiwum Państwowym. 12 lutego 1971 r. w ramach Archiwum Państwowego m.st. Warszawy, obecnie Archiwum Państwowego w Warszawie, zostało utworzone Archiwum Dokumentacyjne Zamku Królewskiego w Warszawie. Było to zrealizowanie postulatów tej części środowiska naukowego, która pod przewodnictwem prof. Lorentza zabiegała o restytucję Zamku. Utworzona tego dnia wewnętrzna Komisja Dokumentacyjna Zamku Królewskiego w Warszawie zatwierdziła powołanie Archiwum Dokumentacyjnego Zamku Królewskiego w Warszawie, a nadzór nad nim objęła Podkomisja Dokumentacyjna działająca w ramach Komisji Naukowej OKOZK⁴. Przed Archiwum Dokumentacyjnym postawiono wiele zadań:

1. Zebranie zarówno w postaci oryginałów, jak i kopii materiałów historycznych dotyczących dziejów Zamku, formowania się jego bryły i wyposażenia wnętrza.

2. Opracowanie zgromadzonych źródeł zgodnie z wymogami archiwalnymi, a także potrzebami projektantów i wykonawców odbudowy.

¹ AZK, Archiwum Stanisława Lorentza, AD IV/33/7/431.

² AZK, Archiwum Aleksandra Gieyszтора, AD VII, Ks.Nab. 2870.

³ P. Majewski, *Zamek Królewski – odbudowa niedokonana (1944–1956) i dokonana (1971–1980)*, „Kronika Zamkowa”, 2002, nr 1–2 (43–44), s. 29.

⁴ *Informacja o dotychczasowej działalności i potrzebach Archiwum Dokumentacyjnego Zamku Królewskiego w Warszawie*, oprac. J. Kazimierski, maszynopis, AZK.

3. Gromadzenie dokumentacji odbudowy, która powstawała w okresie minionego 30-lecia, w tym materiały projektowe, kosztorysowe i wyniki konkursów architektonicznych przeprowadzanych w kraju i za granicą.

4. Nadzór nad narastającym zasobem Przedsiębiorstwa Państwowego Pracowni Konserwacji Zabytków Oddział Warszawski i Oddział Zamek, Urzędu Konserwatorskiego m.st. Warszawy, Biura OKOZK i Zarządu Zamku oraz aktami i dokumentacją powstającymi w wyniku badań archeologicznych.

5. Gromadzenie wszelkiego typu materiałów audiowizualnych, relacji, pamiętników oraz publikacji prasowych, artykułów w czasopismach naukowych i książek związanych tematycznie z Zamkiem.

6. Możliwie pełne zgromadzenie akt (ewentualnie reprodukowanych) z działalności wszystkich Komitetów Zagranicznych Odbudowy Zamku.

7. Kompletowanie pełnej bibliografii z uwzględnieniem wycinków prasowych.

8. Rejestracja wszystkich materiałów dotyczących Zamku, znajdujących się w kraju i za granicą, i wykonanie z nich kopii mikrofilmowych w celu zebrania możliwie pełnej dokumentacji obiektu⁵.

Archiwum Dokumentacyjnym kierowała wówczas dr Ewa Koczorowska-Pielińska, także pierwszy kierownik Archiwum w odbudowanym Zamku. Pozyskiwanie archiwaliów rozpoczęto apelem w prasie o przekazywanie wszelkich pamiątek związanych z historią Zamku Królewskiego w Warszawie, licząc na duży odzew społeczeństwa. Wyniki apelu zaskoczyły swoją skromnością, do zbiorów wpłynęły głównie wycinki prasowe i wydawnictwa sprzed II wojny światowej, nieliczne, ale cenne oryginalne fotografie, dokumentujące zamkowe uroczystości przed 1939 r., oraz zdjęcia ruin po zakończeniu wojny⁶. Dążąc do pozyskania jak największej liczby materiałów dokumentacyjnych, przeprowadzono kwerendę na podstawie drukowanych inwentarzy różnych instytucji, typując zbiory do wykonania kopii. Z biegiem czasu, kiedy odbudowa Zamku Królewskiego przybrała realne kształty, do Archiwum Dokumentacyjnego zaczęły napływać dary i oferty zakupowe. Do roku 1981 pozyskano do zbiorów pojedyncze dokumenty królewskie, akta rodzin związanych z Zamkiem, pieczęcie królewskie i pojedyncze tłoki pieczętne. Archiwalia te włączono do Zbioru rękopisów. Zgromadzono zarówno reprodukcje, jak i oryginały inwentarzy ruchomości, planów i rachunków zamkowych od XVII w. do 1939 r. oraz materiały dotyczące pałacu Pod Blachą⁷. Pozyskano spuścizny po prof. Tadeuszu Mańkowskim, prawniku, historyku sztuki, muzealniku, dyrektorze m.in. Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu (1945–1951), oraz Aleksandrze Królu, architekcie i historyku architektury, od 1923 r. zajmującego się tematyką zamkową. Wreszcie prof. Stanisław Lorentz rozpoczął w 1973 r. przekazywanie zebranych przez siebie materiałów do historii Zamku i dokumentacji własnych, nieustrudzonych zabiegów o jego odbudowę. Do 1983 r. profesor przekazał całą swoją zamkową spuściznę wraz ze słynnymi 10 albumami z wklejonymi wycinkami prasowymi, korespondencją oficjalną i prywatną, fotografiami, tekstami własnych wystąpień i maszynopisami audycji Radia Wolna Europa poświęconych odbudowie Zamku. Materiał ten daje wyobrażenie ogromu działań Lorentza w popularyzowaniu odbudowy Zamku zarówno w kraju, jak i za granicą. Podczas kwerendy przeprowadzonej w Archiwum Akt Nowych odnaleziono w zespole Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego akta po Kazimierzu Broklu,

⁵ *Ibidem*.

⁶ E. Koczorowska-Pielińska, *Archiwum Dokumentacyjne. Zasób aktowy*, „Kronika Zamkowa. Biuletyn Informacyjny Zamku Królewskiego w Warszawie”, 1983, nr 2, s. 11–21.

⁷ *Ibidem*, s. 12.

pierwszym kustosz Zamku Królewskiego w 20-leciu międzywojennym, który zginął na dziedzińcu, ratując zamkowe zbiory 17 września 1939 r. Akta te zostały przekazane do zbiorów zamkowych i uzupełnione w 1981 r. o dalszą część spuścizny podarowaną przez rodzinę⁸. Oprócz spuścizny do Archiwum Dokumentacyjnego napływały akta z instytucji, które na przestrzeni lat wykonywały różne prace na terenie Zamku i w najbliższej okolicy bądź przygotowywały wstępne projekty odbudowy. Jako jedna z pierwszych trafiła do Archiwum dokumentacja projektowa rekonstrukcji Zamku przygotowana pod kierunkiem prof. Jana Bogusławskiego na konkurs ogłoszony w 1954 r. i rozstrzygnięty w 1955 r., przekazana przez Muzeum Narodowe w Warszawie, gdzie została zdeponowana po rozwiązaniu Pracowni Architektonicznej Zamek Warszawski w grudniu 1961 r. W 1972 r. Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy przekazał pierwszy projekt odbudowy Zamku opracowany w latach 1948–1953 przez Jana Dąbrowskiego, następnie w 1976 r. akta Pracowni Badań Archeologicznych dotyczące prac na Zamku w latach 1949–1970, uzupełnione wynikami badań archeologicznych i architektonicznych przyjętymi w 1982 r. do Archiwum zamkowego⁹. Zgodnie ze swoimi kompetencjami Archiwum Dokumentacyjne Zamku Królewskiego w Warszawie przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy rozpoczęło przejmowanie dokumentacji technicznej odbudowy Zamku z PP PKZ Pracowni Projektowej „Zamek”; były to kalki i plansze z pierwszej fazy projektowania, niepotrzebne już do bieżącej pracy. Z warszawskiego oddziału Pracowni Konserwacji Zabytków zostały przejęte akta finansowe z okresu odbudowy w latach 1971–1979, które nie stanowią co prawda dokumentacji archiwalnej, ale ze względu na specjalny charakter i sposób restytucji Zamku zostały uznane za cenne źródło do przyszłych badań¹⁰. Do Archiwum w pierwszym okresie trafiła dokumentacja techniczna i opisowa zegara zamkowego wykonana przez dwóch warszawskich zegarmistrzów¹¹.

Materiał archiwalny zgromadzony w Archiwum Dokumentacyjnym Zamku Królewskiego przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy został powierzony Zamkowi Królewskiemu decyzją Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych prof. Mariana Wojciechowskiego piśmie z dnia 8 kwietnia 1981 r.¹² i następnie przewieziony z Archiwum Państwowego m.st. Warszawy do gmachu Zamku. Część archiwaliów trafiła do Zamku *via* Muzeum Narodowe w Warszawie, dokąd były przekazywane przez darczyńców w latach 70. XX w., następnie zostały przewiezione do Biblioteki Królewskiej i stamtąd na początku lat 80. protokołami przekazywane do Archiwum przez Dział Inwentarzy Zamku Królewskiego. W latach 1984–1985 zasób Archiwum został po raz pierwszy usystematyzowany w 10 działach:

- I. Zbiór rękopisów
- II. Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego
- III. Archiwa dokumentacyjne
- IV. Zbiór rysunków
- V. Inwentarze i rachunki Zamku Królewskiego
- VI. Kwerendy materiałów zamkowych w zbiorach obcych
- VII. Zbiór fotograficzny
- VIII. Dokumentacja techniczna
- IX. Badania archeologiczne i architektoniczne na terenie Zamku Królewskiego
- X. Wystawy¹³.

⁸ *Ibidem*, s. 13–15.

⁹ *Ibidem*, s. 16–18.

¹⁰ *Ibidem*, s. 21.

¹¹ *Ibidem*, s. 20.

¹² AZK, spis 87, pozycja 1.

¹³ AZK, *Spis zespolów z 1984–1985*, maszynopis.

Do wymienionych działów przydzielono poszczególne zespoły, ale bez nadania numerów.

W strukturze organizacyjnej Zamku Archiwum Dokumentacyjne zostało umieszczone w Ośrodku Dokumentacji Naukowej, którym kierowała dr Ewa Suchodolska. Pierwszym kierownikiem Archiwum była dr Ewa Koczorowska-Pielińska, która przeszła do Zamku z Archiwum Państwowego m.st. Warszawy. W latach 1985–2008 funkcję tę pełniła Małgorzata Pleskaczyńska-Chylińska, a od czerwca 2008 r. kuratorem jest Beata Gadomska. Z czasem nazwa ośrodka uległa zmianie i od 28 stycznia 1985 r. był to Ośrodek Historyczno-Archiwalny z Archiwum jako jedną z dwóch wewnętrznych komórek. Natomiast od 2002 r. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum jest samodzielną jednostką organizacyjną, podlegającą bezpośrednio Dyrektorowi Zamku. Od początku swego istnienia pozostaje pod metodycznym nadzorem Archiwum Państwowego w Warszawie.

Aktualny stan zasobu Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum

W zasobie AZK można wyróżnić trzy kategorie gromadzonej dokumentacji: zbiory aktowe, dokumentację techniczną odbudowy Zamku oraz zbiory fotograficzne i audiowizualne.

Narastający zasób wymógł konieczność opracowania nowej systematykacji. Dokonała jej Małgorzata Pleskaczyńska-Chylińska, ujmując całość w opracowanym w 1996 r. *Spisie zespołów i zbiorów Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*. Poszczególnym zespołom zostały nadane numery, a zespoły zaklasyfikowano do dziewięciu działów:

- I. Zbiory dokumentów, listów i akt luźnych
- II. Archiwa rodzinne, spuścizny, kolekcje
- III. Zbiory różne
- IV. Archiwa dokumentacyjne – spuścizny wykorzystywane przy odbudowie i organizacji muzeum oraz związane z odbudową Zamku i organizacją muzeum
- V. Materiały związane z odbudową Zamku Królewskiego w Warszawie
- VI. Akta Zamku Królewskiego w Warszawie
- VII. Zbiory fotograficzne i audiowizualne
- VIII. Dokumentacja Zbiorów Sztuki
- IX. Depozyty.

W ten sposób została usystematyzowana ewidencja zbiorów zamkowego Archiwum, a całość zasobu ujęta w aktualizowanym corocznie spisie zespołów i zbiorów. Zgodnie z ewidencją na dzień 31 grudnia 2016 r. w AZK znajduje się 25 259 j.a. dokumentacji aktowej, w tym dokumentacja techniczna odbudowy Zamku, oraz 79 241 fotografii (odbitek, negatywów, diapozytywów, fotografii cyfrowych, pocztówek) i 639 nagrań, filmów i mikrofilmów.

Polityka gromadzenia zbiorów

Zbiory AZK pochodzą z darów, zakupów oraz przekazów. Dary wpływają od osób prywatnych, zarówno z kraju, jak i z zagranicy, zakupy zaś pochodzą od prywatnych oferentów zgłaszających się do Zamku, z aukcji antykwarycznych czy antykwariatów. Przekazy stanowią przede wszystkim archiwalia przejęte z instytucji związanych w jakikolwiek sposób z odbudową Zamku. Największe partie materiałów przekazało Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownice Konserwacji Zabytków – główny wykonawca prac projektowych i konserwatorskich z czasów odbudowy. Podarowane do Archiwum pamiątki rodzinne w postaci spuścizn i zachowanych fragmentów archiwów rodowych, a także pojedyncze listy i dokumenty królewskie zainspirowały archiwistów zamkowych do budowania zbiorów o charakterze kolekcyjnym. Powstała kolekcja dokumentów królów polskich, ze szczególnym naciskiem na archiwalia okresu

stanisławowskiego, do której pozyskiwano spuścizny i archiwa rodzin związanych z dworem królewskim. Zbierane są archiwalia dokumentujące funkcję Zamku jako siedziby władz i urzędów państwowych I i II Rzeczypospolitej, relacje i wspomnienia związane z Zamkiem z czasu II wojny światowej, materiały z okresu odbudowy – zarówno spuścizny osób związanych z odbudową, jak i dokumentacja archeologiczna, techniczna, konserwatorska, rekonstrukcyjna wnętrz i obiektów wykonana w trakcie odbudowy Zamku.

Do zbiorów fotograficznych i audiowizualnych kwalifikowane są fotografie oryginalne, od najstarszych w zasobie, z 2. poł. XIX w., do współczesnych, przedstawiających Zamek, jego otoczenie, wnętrza, uroczystości, postaci życia politycznego, fotografie pokazujące Zamek i etapy jego niszczenia w czasie II wojny światowej, z czasu odbudowy i rekonstrukcji wnętrz, ale też filmy czy nagrania audycji radiowych popularyzujące Zamek i jego historię.

Zbiory są opracowywane zgodnie z wytycznymi dla poszczególnych typów archiwaliów: dokumentów papierowych i pergaminowych, spuścizn i archiwów rodzinnych, zbiorów sfragistycznych, dokumentacji technicznej, archiwum zakładowego, fotografii, mikrofilmów, filmów i nagrań. Jako bazę danych dla opracowanych zespołów wykorzystano system muzealny MONA, po przystosowaniu do wprowadzania opisów archiwalnych, zarówno zbiorów aktowych, w tym dokumentacji technicznej, jak i zbiorów fotograficznych i audiowizualnych. System daje możliwość drukowania kart inwentarzowych, inwentarzy archiwalnych, ale przede wszystkim szybkiego przeszukiwania zasobu pod kątem zapytań kwerendalnych. Z czasem, wraz z postępem digitalizacji archiwaliów, planowane jest podłączenie wizerunków dokumentów do rekordów opisowych poszczególnych jednostek.

Archiwalia zamkowe coraz mocniej wchodzą w krąg zainteresowań badawczych zarówno historyków, jak i historyków sztuki. Zważywszy na fakt, że są integralną częścią zbiorów instytucji muzealnej, stają się obiektami prezentowanymi na wystawach i pokazach organizowanych w Zamku Królewskim w Warszawie oraz w innych muzeach w całej Polsce. Zbiory fotograficzne służą jako materiał ikonograficzny nie tylko dla wydawnictw zamkowych, ale także dla publikacji w kraju i za granicą. AZK udostępnia wszystkie zbiory niezależnie od stanu ich opracowania. Wyjątek stanowią obiekty w złym stanie zachowania. Archiwalia zdigitalizowane, zmikrofilmowane lub posiadające fotografie zabezpieczające są udostępniane w postaci kopii. Do użytku korzystających są pomoce ewidencyjne w postaci inwentarzy książkowych, kartkowych, katalogu chronologicznego i rzeczowego, wydruków z bazy danych MONA, a także spisów zdawczo-odbiorczych i spisów zawartości zespołów. Zbiory są udostępniane w pomieszczeniach AZK po uzyskaniu przez korzystającego zgody dyrektora Zamku. Informacje dotyczące udostępniania fotografii wraz z formularzem zamówienia, regulaminem i tabelą opłat zostały zamieszczone na stronie internetowej Zamku.

Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum jest otwarte dla użytkowników od wtorku do piątku w godz. 9.30–15.00.

ZASÓB
ARCHIWUM
ZAMKU KRÓLEWSKIEGO
W WARSZAWIE - MUZEUM

I. ZBIORY DOKUMENTÓW, LISTÓW I AKT LUŻNYCH

1.

1. **Dokumenty, listy, akta luźne, nr zesp. 1 (D I)**
2. 1443–1998
3. 396 j.a., 1,4 m.b.
4. Zespół o charakterze kolekcji otwartej, utworzony w Archiwum zamkowym, zawierający przede wszystkim materiały dotyczące Zamku jako siedziby króla, sejmu i prezydenta RP, źródła odnoszące się do wydarzeń i ludzi związanych z Zamkiem, a także archiwalia niezwiązane z Zamkiem. W zespole zgromadzono dokumenty i listy publiczne królów polskich od poł. XV do końca XVIII w., dotyczące m.in. spraw własnościowych, jak nadania i rozgraniczenia dóbr ziemskich oraz nadania ziem i urzędów dworskich, dyplomy nadania szlachectwa, potwierdzenia przywilejów, uniwersały na sejmy i sejmiki, nominacje wojskowe czy nadania odznaczeń. Są to akty prawne wydawane przez władców polskich: Władysława III Warneńczyka, Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Stefana Batorego, Zygmunta III, Władysława IV, Jana II Kazimierza, Michała Korybuta Wiśniowieckiego, Jana III Sobieskiego, Augusta II, Stanisława Leszczyńskiego z okresu panowania w Polsce oraz z czasów lotaryńskich, Augusta III oraz najliczniejsze Stanisława Augusta. W zespole znalazły się materiały związane z ks. Józefem Poniatowskim, w tym: patenty na stopnie wojskowe, nadania odznaczeń, uwolnienia ze służby wojskowej. Ponadto na uwagę zasługują: prawa cechowe (wilkierz) cechu ślusarskiego Starej Warszawy z 1619 r., zbiór planów ćwiczeń paradnych wojsk polsko-saskich w 1732 r. na polach pod Czerniakowem, papiery po Marcellu Bacciarellim (również testament), a z dokumentów współczesnych – konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r. Spośród korespondencji i pojedynczych listów warto wymienić rękopisy królowych: Bony, Marii Kazimiery, Ludwiki Marii Gonzagi, Marii Leszczyńskiej, oraz pojedyncze prywatne listy Stanisława Augusta do syna Stanisława Grabowskiego i morganatycznej żony Elżbiety z Szydłowskich Grabowskiej, pisma ks. Józefa Poniatowskiego, Wincentego Krasieńskiego, Hugona Kołłątaja, Bernarda Bellotta zw. Canalettem, list Tadeusza Kościuszki, a także obszerną korespondencję okolicznościową prezydentów II Rzeczypospolitej: Stanisława Wojciechowskiego i Ignacego Mościckiego. Zespół opracowywany na bieżąco zgodnie z kolejnością wpływu do Archiwum. Dokumenty pochodzą z darów od osób prywatnych oraz zakupów na aukcjach i od indywidualnych oferentów.
5. J. polski, łaciński, francuski, niemiecki, rosyjski, hiszpański, włoski, portugalski.
6. Zespół zdigitalizowany, fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz książkowy do sygn. DI/212, inwentarz kartkowy do dalszej części, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ według kolejności wpływu.
8. B. Gadomska, *Dyplom nadania Orderu Świętego Stanisława przez króla Stanisława Augusta Walentemu Łażnińskiemu*, w: *Praemiando Incitat. Order Świętego Stanisława 1765–1831. W 250. rocznicę powołania Orderu*, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, Warszawa 2015, s. 221; *eadem*, *Dyplom nadania Orderu Świętego Stanisława przez króla Stanisława Augusta Hiacyntowi Kościa*, w: *Praemiando Incitat. Order Świętego Stanisława*

1765–1831. W 250. rocznicę powołania Orderu, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, Warszawa 2015, s. 224; eadem, *List króla Stanisława Augusta do Franciszka Floriana Czackiego. Przyczynek do biografii królewskiego kartografa i inżyniera*, „Kronika Zamkowa”, 2000, nr 1 (39), s. 133–141; Z. Koźmiński, *Nobilitacje i indygenaty króla Stanisława Augusta w zbiorze rękopisów Zamku*, „Kronika Zamkowa”, 1986, nr 5 (7), s. 21–24; idem, *Obraz wojsk i przyczynek do dziejów aukcji wojska na Sejmie Wielkim*, „Kronika Zamkowa”, 1988, nr 2, s. 23–31; M. Pleskaczyńska, *Exercice militaire pratiqué par Auguste II Roi de Pologne et Electeur de Saxe comme il le fit faire...*, w: *Pod jedną koroną. Kultura i sztuka w czasach unii polsko-saskiej*, Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1997, s. 273; M. Pleskaczyńska, B. Gadomska, *Zamek Królewski. Archiwum Zamkowe*, w: *Zbiory rękopisów w bibliotekach i muzeach w Polsce*, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2003, s. 434.

B.G.

2.

1. **Zbiór listów Michała Kleofasa Ogińskiego, nr zesp. 2 (D II)**

2. 1763–1826, 1943, 1986

3. 2 j.a. (334 listy), 0,09 m.b.

4. Zbiór listów Michała Kleofasa Ogińskiego (1765–1833), kompozytora, dyplomaty, pamiętnikarza i działacza politycznego, uczestnika powstania 1794, tajnego radcy Aleksandra I, obejmuje poszyt z 334 listami z lat 1763–1826. Korespondencja była kierowana do Michała Kleofasa Ogińskiego i jego drugiej żony Marii de Neri (1778–1851?), włoskiej śpiewaczki, oraz do ojca Michała, Andrzeja Ignacego Ogińskiego (1740–1787), miecznika litewskiego, późniejszego wojewody trockiego. Wśród 307 nadawców znajdują się głowy koronowane, m.in. Aleksander I, Fryderyk Wilhelm III, Stanisław August, a także wybitne postaci XVIII i pocz. XIX stulecia: politycy, dyplomaci, pisarze, m.in. Charles Talleyrand, Aleksander Fredro, Adam Naruszewicz, Tadeusz Kościuszko, Józef Wybicki, Mikołaj Repnin. W poszycie na końcu dołączono alfabetyczny spis nazwisk korespondentów sporządzony w XIX w. Listy wklejone na kartach poszytu oprawionego w czerwoną skórę. Do zbioru dołączono materiały związane z przekazaniem kolekcji listów do Polski z 1943 r., w tym odpisy maszynowe trzech listów Thomasa L. Goultona do Edwarda Raczyńskiego z 26 października 1943 r., 6 grudnia 1943 r. i 31 grudnia 1943 r. z prośbą o wsparcie w przekazaniu archiwaliów ambasadzie polskiej w Londynie, odpowiedzi Edwarda Raczyńskiego do Thomasa L. Goultona z 1 listopada 1943 r. i 14 grudnia 1943 r., oraz korespondencję dotyczącą ofiarowania kolekcji Zamkowi Królewskiemu w Warszawie z 1986 r., m.in. upoważnienie dla dr. hab. Andrzeja Rottermunda do jej odbioru, poświadczenie odbioru i podziękowania dyrektora Zamku Królewskiego w Warszawie, prof. Aleksandra Gieysztor. Dar prezydenta RP na uchodźstwie Edwarda Raczyńskiego, 1986 r.

5. J. polski, rosyjski, niemiecki, angielski, francuski.

6. Zespół zmikrofilmowany.

7. Spis zdawczo-odbiorczy.

8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

M.M.-C.

1. **Korespondencja Antoniego Edwarda Odyńca i Aleksandry Borkowskiej, nr zesp. 3 (D III)**
2. 1826–1890
3. 4 j.a. (332 listy), 0,1 m.b.
4. Korespondencja Antoniego Edwarda Odyńca i Aleksandry z Chomętowskich Borkowskiej obejmuje trzy posyty i tekę z listami od różnych nadawców do Antoniego Edwarda Odyńca (1804–1885) – poety, tłumacza i pamiętnikarza – oraz Aleksandry z Chomętowskich Borkowskiej (1828–1898) – publicystki, powieściopisarki i filantropki. Problematyka listów jest bardzo rozległa, ale zarysowuje się w nich kilka głównych tematów. Pierwszym obszernym tematem niezmiernie zajmującym dla nadawców był Adam Mickiewicz. Stał się przyczynkiem nie tylko do wielu rozważań i dyskusji światopoglądowych korespondentów, ale także do wypełniania listów wiadomościami o twórczości poety, o pracach wydawniczych i terminach publikacji kolejnych dzieł. Wymienić tu można m.in. listy Jana Czeczota, Ignacego Domeyki, Maurycyego Dzieduszyckiego, Stefana Garczyńskiego, Otilie von Goethe, Antoniego Goreckiego, Celiny Mickiewiczowej z Szymanowskich, Wincentego Pola, Klaudyny Potockiej z Działyńskich, Lucjana Hipolita Siemieńskiego, Stefana Witwickiego. Drugim ważnym wątkiem są sprawy wydawnicze związane z pracą publicystyczną Borkowskiej oraz Odyńca i ich współpracą z różnymi czasopismami. Zgromadzona korespondencja zawiera informacje dotyczące terminów dostarczania tekstów, rodzaju nadsyłanych do pism artykułów czy ustalania wynagrodzeń dla autorów. Przynosi również wiadomości o życiu publicystycznym XIX-wiecznego Lwowa, Wilna czy Warszawy, informacje o nowo powstających pismach, ich założeniach programowych, problemach ze zbieraniem funduszy na wydanie, a także o wstrzymanych tytułach. Sprawy wydawnicze przeplatają się z rozważaniami literatów o kondycji literatury polskiej i zachodzących w niej zmianach, listy zawierają też opinie i recenzje utworów Odyńca, m.in. takich jak *Felicycja, czyli męczennicy kartagińscy*, *Barbara Radziwiłłówna* czy *Listy z podróży*. Tematyka wydawnicza listów głównie dotyczy prac publicystycznych Odyńca przy tworzeniu noworocznika „Melitele” (1829, 1830 i 1837), a także rozpoczęcia współpracy z „Kółkiem Domowym”, a później wieloletniej pracy w „Kronice Rodzinnej”. Można wyróżnić tu m.in. listy Józefa Ignacego Kraszewskiego, Kajetana Kraszewskiego, Józefa Kremera, Teofila Lenartowicza, Józefa Łepkowskiego, Jadwigi Łuszczewskiej (Deotymy), Antoniego Józefa Rollego, Henryka Siemiradzkiego, Karola Szajnochy, Stanisława Tarnowskiego, Aleksandra Tyszyńskiego, Pauliny i Augusta Wilkońskich, Bronisława i Józefa Bohdana Zaleskich, Eleonory Ziemięckiej. Trzecim tematem przewijającym się przez karty korespondencji są sprawy prywatne. Nadawcy informują o osobistych troskach i kłopotach dnia codziennego, problemach finansowych, życiu rodzinnym i planach na przyszłość. Często także przesyłają nowinki i ploteczki towarzyskie. Zbiór zawiera również listy Antoniego Edwarda Odyńca do Aleksandry Borkowskiej, które przedstawiają ich relacje na dwóch płaszczyznach: zawodowej – wspólną pracę przy redagowaniu „Kroniki Rodzinnej”, i prywatnej – brat Aleksandry Stanisław Chomętowski w 1866 r. ożenił się z córką poety Teresą. Uzupełnieniem korespondencji są materiały po Izabelli z Orłowskich Piłsudskiej (zm. 1879), filantropce, ciotce Aleksandry Borkowskiej, w tym list oraz testament z 15 stycznia 1877 r. wraz z późniejszym uzupełnieniem z 10 września 1878 r.

Jedna partia listów wklejona na karty poszytów / zeszytów oprawionych w czarne płótno ze złożonymi napisami na okładce oraz druga – listy luźne ułożone chronologicznie w wiązanej teczce. Dar osoby prywatnej, 1988 r.

5. J. polski, francuski, niemiecki, angielski.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, układ nadany przez aktotwórcę, listy luźne w układzie chronologicznym.
8. M. Myszor-Ciecieląg, *Listy do Aleksandry z Chomętowskich Borkowskiej w Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2012, nr 1–2 (63–64), s. 153–167; *eadem*, *Korespondencja do Antoniego Edwarda Odyńca w Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2011, nr 1–2 (61–62), s. 209–225; *List Marii Beatrix Krasieńskiej do Antoniego Edwarda Odyńca*, [Warszawa, kwiecień 1877], oprac. M. Myszor-Ciecieląg, „Sztuka Edycji. Studia Edytorskie i Tekstologiczne”, 2012, nr 2 (3), s. 109–114; *Nieznane listy Stefana Garczyńskiego do Antoniego Edwarda Odyńca z lat 1831–1833*, oprac. M. Myszor-Ciecieląg, „Colloquia Litteraria”, 2009, nr 2 (7), s. 79–108; *Nieznane listy Wincentego Pola*, oprac. M. Myszor-Ciecieląg, „Colloquia Litteraria”, 2009, nr 1 (6), s. 73–99.

M.M.-C.

4.

1. **Akta parafii Wszystkich Świętych w Nowogrodku, nr zesp. 4 (D IV)**
2. XVII–XIX w.
3. 1 j.a., 0,06 m.b.
4. Plik ok. 130 luźnych dokumentów dotyczących głównie spraw własnościowych i majątkowych parafii pw. Wszystkich Świętych w Nowogrodku, w tym dzieje funduszu na kościół farny, który wraz z nadaniem został utworzony przez wielkiego księcia litewskiego Witolda pod koniec XIV w. (według dokum. przed 1386 r.), a także inwentarz plebanii nowogrodzkiej z 1634 r. W zespole znajduje się również informacja o marmurowej płycie umieszczonej w 1643 r. w kaplicy farnej, ufundowanej przez kasztelana nowogrodzkiego Jana Rudomina Dusickiego dla uczczenia śmierci brata Jerzego i jego ośmiu towarzyszy poległych w bitwie pod Chocimiem. Epitafium przedstawia dziewięciu kłęczących rycerzy bez głów i fundatora modlącego się za ich dusze. Wśród akt liczne są zapisy testamentowe i sądowe na rzecz fary nowogrodzkiej, np. testament Antoniego Olszewskiego, kanonika wileńskiego, plebana i dziekana nowogrodzkiego z 1820 r., oraz zarządzenia administracyjne biskupa wileńskiego Ignacego Jana Massalskiego z 1790 r. Ponadto informacje o różnych fundacjach kościelnych – świątyń murowanych i drewnianych, zarówno konsekrowanych, jak i niekonsekrowanych, z terenów Wileńszczyzny w XVII–XVIII w., np. w Stwołowiczach murowany kościół bez kaplic (komandoria maltańska?) ufundowany w 1610 r. przez wojewodę wileńskiego Mikołaja Krzysztofa Radziwiłła „Sierotkę”. Plik zawiera również cenne dokumenty związane z nadaniami dla zakonu bonifratrów, których do Nowogrodka sprowadził najmłodszy syn wojewody wileńskiego Lwa Sapiehy, Kazimierz Leon Sapieha, w 1649 r. Na uwagę zasługuje zwłaszcza akt fundacji z 1649 r. i jego kopia z 1749 r. kościoła pw. Ducha Świętego i św. Barbary wraz z klasztorem. Uzyskawszy pozwolenie i błogosławieństwo od biskupa wileńskiego Abrahama Woyny (lub Wojny), Sapieha ufundował wspomniany kościół oraz klasztor, którego prowincjałem został ojciec

Gabriel Witali – komisarz generalny zakonu bonifratrów. Protektorem zakonu mianowano wojewodę witebskiego Pawła Jana Sapiechę. Zgodnie z zapisami fundacyjnymi konwent bonifratrów otrzymał wieczystą darowiznę dworu w Nowogródku przy ul. Kowalskiej (?) i fundusz składający się z czynszów z ośmiu domów w Nowogródku i ośmiomorgowego folwarku. W 1649 r. wraz z fundacją klasztoru Kazimierz Leon Sapieha wyznaczył również fundusz na szpital dla 10 ubogich nowogródczan. W pliku dokumentów znajduje się także fragment ksiąg miejskich Nowogródka z lat 30. XVII w., m.in. z informacjami o powoływaniu i odwoływaniu burmistrzów oraz o ich działalności, zwłaszcza filantropijnej, dla miasta, zapisy sądowe dotyczące przeważnie rodzinnych sporów majątkowych, wykazy mieszkańców folwarku i wsi Sielec oraz spis ludności żydowskiej z tego terenu. Zakup od osoby prywatnej, 1992 r.

5. J. łaciński, polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436.

M.Ś.

5.

1. **Archiwum batalionu „Dzik”, nr zesp. 5 (D V)**
2. 1 VIII-4 X 1944
3. 4 j.a., 0,05 m.b.
4. Zbiór stanowią fotokopie dokumentów z powstania warszawskiego oraz informacje o historii batalionu „Dzik” – I Batalionu Wojskowej Służby Ochrony Powstania – i jego działań w powstaniu warszawskim na Starym Mieście, głównie w okolicach placu Zamkowego, gdzie grupa żołnierzy w składzie pododdziałów batalionu „Bończa” wzięła udział w oparowaniu ruin Zamku Królewskiego. Archiwalia to przede wszystkim: rozkaz specjalny z 1 sierpnia 1944 r., raporty szczegółowe, wiadomości poufne, meldunki, zapotrzebowania na broń, ropę, żywność, opatrunki, informacje o poległych powstańcach i sanitariusz-kach, opisy sytuacji bojowych i strategicznych, wnioski o odznaczenie żołnierzy Krzyżem Walecznych. Do zbioru dołączono projekt tablicy pamiątkowej poświęconej żołnierzom batalionu „Dzik” autorstwa Michała Piechotki, odsłoniętej w Bramie Zegarowej Zamku Królewskiego w Warszawie 1 sierpnia 1998 r., oraz życiorys Stanisława Błaszczaka ps. „Róg” – dowódcy zgrupowania „Róg”, które broniło w czasie powstania Zamku Królewskiego i skarpy wiślanej. Batalion „Dzik” działał w ramach zgrupowania „Róg”. Do zespołu dołączona maszynopisowa notatka: „Batalion „Dzik” w powstaniu warszawskim”, sporządzona na podstawie oryginalnych dokumentów zachowanych w archiwum batalionu. Dar osoby prywatnej, 1988 i 1989 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. –

M.Ś.

6.

1. **Zbiór listów Augusta II do kardynała Annibalego Albaniego, nr zesp. 6 (D VI)**
2. 1716–1721, 1935
3. 3 j.a. (44 listy), 0,01 m.b.
4. Zbiór stanowi korespondencja Augusta II do kardynała Annibalego Albaniego, bratanka papieża Klemensa XI, nuncjusza papieskiego w Wiedniu i Dreźnie, od 1712 r. kardynała protektora Polski przy Stolicy Apostolskiej. Składa się z dwóch poszytów zawierających 44 listy, w tym jeden list skierowany do kardynała Giandomenico Paraccianiego i 43 do Annibalego Albaniego. Korespondencja dotyczy głównie spraw związanych z organizacją Kościoła katolickiego na terenie Rzeczypospolitej, przede wszystkim uzyskiwania potwierdzenia papieskiego dla nominacji królewskich, zwłaszcza obsadzania biskupstw wraz z prebendami, powoływania opatów komendatoryjnych, oraz interwencji wiążących się z nieposłuszeństwem podległych królowi opatów. Ponadto dotyczy spraw związanych z orzekaniem przez sądy kanoniczne o nieważności zawarcia małżeństw rzymskokatolickich lub uzyskiwaniem dyspensy papieskiej od stopnia pokrewieństwa przy zawieraniu małżeństw. W korespondencji zostały poruszone problemy państwowe i rodzinne Augusta II, głównie związane z konwersją syna króla, Fryderyka Augusta, na katolicyzm. Nieliczne listy mają charakter wyłącznie kurtuazyjny. Korespondencja jest ważnym źródłem do badań nad polityką Augusta II wobec Kościoła katolickiego w Polsce i stosunkami Rzeczypospolitej z Kurią Rzymską. Do zbioru dołączono korespondencję prezydenta Edwarda Raczyńskiego z Williamem S. Kundigiem, właścicielem genewskiego domu aukcyjnego, dotyczącą zakupu w dniu 18 maja 1935 r. omawianych archiwaliów oraz redagowany przez Kundiga nr 23. *Catalogue de la precieuse collection de lettres autographes* z 1935 r. z wyszczególnioną pozycją dziewiątą, tj. wyżej wymienionym zbiorem. Dar prezydenta Edwarda Raczyńskiego, przekazany za pośrednictwem ambasady polskiej w Londynie przez Anielę Mieczysławską-Raczyńską, wdowę po prezydencie, 1994 r.
5. J. włoski, łaciński, francuski, polski.
6. Zespół zmikrofilmowany.
7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, układ chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 435; M. Śladowska, *Polityka Augusta II wobec Kościoła katolickiego w Polsce oraz relacje z Kurią Rzymską w świetle korespondencji króla z kardynałem Annibalem Albanim w latach 1716–1721*, „Kronika Zamkowa”, 2009, nr 1–2 (57–58), s. 109–142.

M.Ś.

7.

1. **Akta Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, nr zesp. 114 (D VII)**
2. IX 1939–I 1940
3. 18 j.a., 0,1 m.b.
4. W zespole znajdują się materiały archiwalne wytworzone przez: Biuro Senatu RP V kadencji (1938–1939), marszałka senatu Bogusława Miedzińskiego, Pawła Jankowskiego, radcę pełniącego obowiązki dyrektora Biura Senatu od 7 września 1939 r., oraz Jana Ciechanowskiego, zastępcę ministra i sekretarza generalnego. Są to dokumenty finansowe,

głównie księgi rachunkowe senatu, akta senatu, w tym odpis wierzytelny zarządzenia prezydenta Władysława Raczkiewicza z dnia 2 listopada 1939 r. o rozwiązaniu Sejmu i Senatu, listy płatnicze, korespondencja marszałka senatu, p.o. dyrektora Biura Senatu, zastępcy ministra, a także puste blankiety i koperty z nadrukiem marszałka sejmu i senatu. Do zespołu dołączono również rachunki związane z pobytem marszałka senatu na obczyźnie, w tym dokumenty rachunkowe senatu na obczyźnie, wniosek marszałka senatu dotyczący uzupełnienia Tymczasowego Regulaminu Senatu oraz protokół zdawczo-odbiorczy przekazania akt Prezydium Rady Ministrów. Dar rządu RP na uchodźstwie, 1995 r.

5. J. polski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. -

M.Ś.

II. ARCHIWA RODZINNE, SPUŚCIZNY, KOLEKCJE

8.

1. **Zbiór Zofii Potockiej – materiały do genealogii polskich rodów arystokratycznych, nr zesp. 7 (R I)**
2. kon. XIX w.-1989
3. 74 j.a., 1,6 m.b.
4. Zespół utworzony przez Zofię z Tyszkiewiczów Potocką (1892–1989), ziemiankę i pamiętnikarkę, urodzoną w Landwarowie, od 1922 r. żonę Klemensa Potockiego (1901–1977), matkę Maurycego Władysława Marii Potockiego (1924–1943), zamordowanego w Auschwitz. Zbiór zawiera osobiste wspomnienia od urodzenia autorki w 1892 r., przez dzieciństwo i młodość spędzone w Landwarowie oraz podróże po Europie, obejmujące czas I wojny światowej i międzywojnia, okres II wojny światowej, w tym wzruszającą historię o jedynym synu Maurycem Potockim, do powrotu do zrujnowanej Warszawy w maju 1945 r. W zespole znajduje się również korespondencja różnych osób do Zofii Potockiej w sprawach rodzinnych, prywatnych oraz dotycząca prac Potockiej nad genealogią rodów arystokratycznych, m.in. od Barbary Lubomirskiej, Eugeniusza Lubomirskiego, Henryka Lubomirskiego, Leonii Lubomirskiej, Natalii i Michała Sobańskich, Natalii Konstantynowej Zamoyskiej, a także wypisy ze źródeł drukowanych, materiały warsztatowe, notatki zebrane przez Potocką do genealogii polskich rodów arystokratycznych, m.in. Kmitów, Krasińskich, Lubomirskich, Potockich, Sapiehów, Sobańskich, Tyszkiewiczów. Całość wzbogacona jest fotografiami czarno-białymi z opisami poszczególnych członków rodzin. Dar Andrzeja Żółtowskiego, 1992 r.
5. J. polski, angielski, francuski, włoski, rosyjski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, zachowano układ nadany przez aktotwórcę.
8. L. Narkowicz, *Ordynacja Tyszkiewiczowska na Zatoczku*, Warszawa 2007; *eadem*, *Tyszkiewiczowie z Waki*, Warszawa 2010; *eadem*, *Muzealnicy i kolekcjonerzy. Zbiory rodziny Tyszkiewiczów i ich rola w zaborze rosyjskim*, Warszawa 2013; *eadem*, *Tyszkiewiczowie rodem z Landwarowa*, Warszawa 2013; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

M.M.-C.

9.

1. **Archiwum Szydłowskich, nr zesp. 8 (R II)**
2. 1663–1931
3. 203 j.a., 0,21 m.b.
4. Fragment archiwum rodzinnego Szydłowskich herbu Lubicz, którego twórcą był najprawdopodobniej Symeon Kazimierz Szydłowski z linii mazowieckiej, kasztelan żarnowski, poseł na sejmy, dziedzic dóbr Smogorzewo, Dobre i Rudno w ziemi liwskiej oraz dóbr w powiecie radomskim i krzemienieckim, który w pocz. XVIII w. osiedlił się w powiecie

kamienieckim na Podolu. Archiwum zawiera nadania przez Stanisława Augusta urzędów, ziem i odznaczeń Szydłowskiemu, dokumenty prawno-majątkowe związane z posiadłościami Szydłowskich w powiecie uszyckim, w tym dobrami przejętymi po kasacie zakonu jezuitów, odpisy wyroków prowadzonych spraw sądowych, potwierdzenia własności majątków w woj. sandomierskim w powiecie pilźnieńskim. Ponadto zbiór zawiera papiery osobiste Szydłowskich i pojedyncze dokumenty osób skoligaconych z rodzin Podwysockich, Gostomskich, Jabłonowskich, Podoskich oraz niezwiązanych z Szydłowskimi, a także wywody genealogiczne. Osobną grupę stanowi korespondencja Symeona Kazimierza Szydłowskiego, w której znajdują się m.in. listy Stanisława Augusta, Józefa Jabłonowskiego, Doroty Miączyńskiej, Andrzeja Młodziejowskiego, Barbary Sanguszkowej, Ignacego Woronieckiego, Franciszki Jabłonowskiej, Ksawerego Branickiego, Izabeli Platerowej, archiwalia związane z potomkami kasztelana żarnowskiego – synami: Józefem Michałem, Franciszkiem Ksawerym, Michałem Stanisławem, a także córkami: Joanną de Mohl, Anielą Gostomską, Wiktoria, która została żoną własnego stryja Karola Szydłowskiego, starosty uszyckiego. Znajdują się tu również pojedyncze listy, w tym m.in. do króla Stanisława Augusta od Elżbiety z Szydłowskich Grabowskiej, Teodora Szydłowskiego, wojewody płockiego, ojca Elżbiety, do Stanisława Augusta, Adama Szydłowskiego, starosty mielnickiego, do Stanisława Augusta oraz króla do Adama Szydłowskiego. Po śmierci Symeona Kazimierza Szydłowskiego w 1800 r. archiwum przejął jego syn Józef Szydłowski. Z tego okresu pochodzą odpisy wyroków sądowych w sprawach dóbr pojezuickich Kurzelowa, Kurzelówka i Siniakowce, korespondencja do Józefa Szydłowskiego, m.in. od Jerzego Ignacego Marchockiego, brudnopisy pism Szydłowskiego w sprawach majątkowych, m.in. do sądów, urzędników państwowych, cara Aleksandra I, Wielkiego Księcia Konstantego, cara Mikołaja I. Zakup od osoby prywatnej, 1983 r.

5. J. polski, łaciński, francuski, rosyjski, niemiecki.
6. Zespół częściowo zdigitalizowany, fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. B. Gadomska, *Dyplom nadania Orderu Orła Białego przez króla Stanisława Augusta Szymonowi Szydłowskiemu (1725–1799), kasztelanowi żarnowskiemu, w 1776*, w: *Za Ojczyznę i Naród. 300 lat Orderu Orła Białego*, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 2005, s. 363; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436.

B.G.

10.

1. **Archiwum Zandrowiczów, nr zesp. 9 (R III)**
2. 1637–1924
3. 110 j.a., 0,06 m.b.
4. Archiwum zgromadzone prawdopodobnie przez Franciszka Zandrowicza (1796–1874), syna Antoniego i Marianny z Kąsinowskich, podpułkownika Sztabu Kwaternistrzostwa Generalnego Wojska Polskiego w czasie powstania listopadowego, potem inżyniera guberni kaliskiej. Najstarszym dokumentem w zbiorze jest indygenat dla szwedzkiego szlachcica i królewskiego sekretarza Mikołaja Zandera, protoplasty polskiego rodu Zanderów (później Zandrowiczów), nadany w 1637 r. przez Władysława IV za zasługi w wojnach z Moskwą

jeszcze za panowania Zygmunta III. W zespole znajdują się też pojedyncze dokumenty dotyczące Jana Zandera Zandrowicza, dziedzica wsi Przybychowo i Radomice w woj. poznańskim, od 1763 r. sprawującego urząd kontraregistranta ceł Rzeczypospolitej w prowincji wielkopolskiej. Poza tym są to głównie papiery Franciszka Zandrowicza, w tym dokumenty osobiste: odpis aktu chrztu, świadectwa służby wojskowej, w tym udziału w kampanii tureckiej 1829 r. i służby w randze podpułkownika w Sztapie Kwatermistrzostwa Generalnego Wojska Polskiego w czasie powstania listopadowego, nadania odznaczeń przez carów Mikołaja I i Aleksandra II, dokumenty z okresu pracy Franciszka Zandrowicza jako inżyniera woj. kaliskiego, korespondencja rodzinna, wywody genealogiczne Zandrowiczów, Kašinowskich, Tarczyńskich, Goreckich, Karwosieckich, pojedyncze papiery z okresu powstania listopadowego, m.in. rozkazy pułkowników Ignacego Prądyńskiego, Wojciecha Chrzanowskiego, papiery osobiste Karola Ignacego Zandrowicza, syna Franciszka, w tym wypis poświadczenia szlachectwa przez Radę Stanu Królestwa Polskiego, a także druki i ulotki okolicznościowe związane z rodziną Zandrowiczów. Dar Zbigniewa i Jacka Franciszka Zandrowiczów, 1982, 1983, 1991 r.

5. J. polski, rosyjski, łaciński, niemiecki.
6. Zespół częściowo zdigitalizowany, fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436.

B.G.

11.

1. **Archiwum Laskarysów, nr zesp. 10 (R IV)**
2. 1656–1934
3. 72 j.a., 0,24 m.b.
4. Fragment archiwum rodzinnego Laskarysów, weneckiej linii rodu Lascari spolonizowanej w XVIII w. W zbiorze są akta majątkowo-prawne, w tym testament Jerzego Hieronima Marii Lascarisa (1706–1795), arcybiskupa teodozyjskiego, zenopolitańskiego i patriarchy jerozolimskiego, od 1738 r. prefekta teatynów we Lwowie, od 1745 r. wizytatora i reformatora Akademii Zamojskiej, od poł. lat 30. XVIII w. do 1757 r. pozostającego w służbie Michała Kazimierza Radziwiłła „Rybeńko”, następnie eksperta od spraw polskich w Kurii Rzymskiej. W zespole znajdują się instrumenty notarialne Jana Lorenziniego, wyznaczające plenipotentów do rozporządzania majątkiem patriarchy, dokumenty do prowadzenia spraw majątkowych przeciwko rodzinie Anticich po śmierci patriarchy: Tomasz Antici, kardynał w randze polskiego ministra pełnomocnego przy Stolicy Apostolskiej, sprzeniewierzył majątek patriarchy Jerzego Lascarisa, będąc jednym z egzekutorów testamentu. Ponadto znajdują się: indygenat dla bratanka patriarchy jerozolimskiego, generała Teodora Laskarysa, syna Alberta Laskarysa i hrabianki Wiktorii z Sanmartinich, właściciela folwarku Lichnicze w powiecie wołkowyskim, woj. nowogródzkie, zatwierdzony przez sejm w 1766 r., patenty wojskowe i uwolnienie ze służby generała majora Teodora Laskarysa oraz papiery dotyczące jego dzieci z małżeństwa z Anną z Zabiełłów, w tym nadanie najstarszemu synowi Jerzemu Albertowi Laskarysowi urzędu szambelana. Zawiera też wywody genealogiczne i kopiariusze włoskich dokumentów rodzinnych z XVI–XVIII w., potwierdzające

pochodzenie rodziny od starożytnego wenecko-bizantyjskiego rodu Lascari, korespondencję urzędową i rodzinną, dokumenty osobiste Jozafata Laskarysa, bazylianina, młodszego brata Teodora, utwory literackie Jerzego Laskarysa z 2. poł. XIX w., fotografie rodzinne Jerzego Laskarysa, jego żony Antoniny z Zabiełłów oraz ich dzieci: Antoniego Teodora, Jerzego, Kazimierzy Marii i Zofii, dokumenty spokrewnionych rodzin Albertrandich i Podolskich, akta majątkowe dóbr Muldziszki-Wnuczowska alias Połomienie. Zakup od osoby prywatnej, 1983 r., oraz dar Haliny i Stanisława Laskarysów, 1988 r.

5. J. łaciński, włoski, polski, rosyjski, francuski.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ materiału rzeczowy oraz według kolejności wpływu.
8. *Ostatni Laskarysowie w Polsce i nieskończona ich sprawa z Bankiem Monte di Pieta w Rzymie*, „Kłosa”, t. 22, 1876, nr 573 i 574; J. Pietrzak, *Testament patriarchy jerozolimskiego Jerzego Marii Laskarysa ze zbiorów Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum*, „Kronika Zamkowa. Roczniki”, 2015, nr 2 (68), s. 297–343; *Potomkowie cesarzy bizantyjskich w służbie Polski i jej niepodległości. Kartka z dziejów cesarskiego rodu Laskarysów na Litwie*, „Ilustrowany Kurier Codzienny”, 28 XI 1934; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436.

B.G.

12.

1. **Archiwum Cruttów, nr zesp. 11 (R V)**
2. 1747–1970
3. 37 j.a., 0,06 m.b.
4. Fragment archiwum rodzinnego Cruttów, głównie papiery Antoniego Łukasza Crutty (1727–1814), tłumacza języków wschodnich w służbie Stanisława Augusta i szefa kancelarii konsulatu weneckiego na Cyprze, oraz jego żony Marii Catziflis Cruttowej. Wśród archiwaliów znajdują się: nominacja na głównego dragomana (tłumacza) konsulatu wystawiona przez Girolamo Brigadiego, konsula generalnego Republiki Weneckiej na Cyprze, potwierdzenia piastowania przez Antoniego Cruttę stanowiska szefa kancelarii konsulatu generalnego Republiki Weneckiej na Cyprze w Larnice (Larnace), list polecający do Konstantynopola wystawiony przez konsula Bernardo Caprare, paszport turecki (ferman sułtański), a także papiery osobiste małżonków. W zbiorze ponadto jest korespondencja z ks. Józefem Poniatowskim w sprawie zaległych należności po śmierci Stanisława Augusta, korespondencja rodzinna, głównie dotycząca trudnej sytuacji rodziny Catziflis, pozostającej przez wiele lat w służbie dyplomatycznej francuskiej na Wschodzie, kopie nominacji Stanisława Augusta dla Antoniego Crutty i jego zięcia Wojciecha Bedlińskiego. Znajdują się tu także pojedyncze dokumenty dotyczące brata Antoniego, Piotra Crutty (1735–1797), nauczyciela w polskiej Szkole Orientalnej w Stambule (1766), tłumacza ambasady polskiej w Stambule (1792), emisariusza Kościuszki do Stambułu (1794). Wśród dokumentów nieliczne wywody genealogiczne oraz pojedyncze listy Stanisława Augusta do Elżbiety Bedlińskiej, córki Antoniego Crutty, oraz ks. Józefa Poniatowskiego do zapewne Antoniego Crutty. Dar prof. Bolesława Gaweckiego dla Muzeum Narodowego w Warszawie, 1973 r., następnie przekazany do Archiwum, 1981 r.
5. J. włoski, francuski, łaciński, polski, niemiecki, perski (?).
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.

7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ materiału rzeczowo-chronologiczny.
8. B.J. Gawecki, *Antoni Łukasz Crutta 1727–1814*, Warszawa 1978; *idem*, *Co było a nie jest. Wspomnienia z lat 1889–1959*, rękopis w zbiorach rękopisów Ossolineum we Wrocławiu, sygn. 13319/II; E. Marylski, *Dziennik przyjęcia i pobytu nadzwyczajnego posła Porty Otomańskiej do Stanisława Augusta (...)*, Warszawa 1860; *Niezwykły dar*, „Stolica”, r. 28, 1973, nr 26, s. 3, 6; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436; J. Reychman, *Tłumacze języków wschodnich w Polsce XVIII wieku*, Warszawa 1947; *idem*, *Piotr Crutta, emisariusz Kościuszki do Stambułu*, Warszawa 1938.

B.G.

13.

1. **Archiwum Sumińskich, nr zesp. 12 (R VI)**
2. 1766–1930
3. 22 j.a., 0,04 m.b.
4. Fragment archiwum rodzinnego Sumińskich linii wojewodzińskiej herbu Leszczyc, pochodzących z Sumina w ziemi dobrzyńskiej, właścicieli dóbr Zbójno, Zbójenko, Piotrkowo, Frankowo, Rudusk, Wielgie i Sokołowo. Piotr Sumiński (ok. 1751–1801), syn Antoniego i Jadwigi z Karskich, był członkiem Rady Nieustającej, kawalerem Orderu Orła Białego i Św. Stanisława. W zespole znajdują się głównie dokumenty nadań króla Stanisława Augusta, w tym przekazania Piotrowi Sumińskiemu, podczaszemu rypińskiemu, dóbr i sołectwa wsi Sokołowo w ziemi dobrzyńskiej w woj. brzesko-kujawskim (1766), nadania prawem kaduka (*iure caduco*) dóbr po kniazich Horskich w woj. mińskim Piotrowi, staroście grodowemu bobrownickiemu, i Adamowi, podkomorzemu ziemi dobrzyńskiej, Sumińskim (1779), nadania Piotrowi Sumińskiemu urzędów podczaszego ziemi dobrzyńskiej (1767), kasztelana kowalskiego (1779) i wojewody inowrocławskiego (1790). W zespole są także nieliczne opracowania genealogiczne, zapiski historyczne i korespondencja prywatna. Dar Stefana Kuczery, przekazany do Muzeum Narodowego w Warszawie, lata 70. XX w., następnie przekazany do Archiwum, 1981 r.
5. J. polski, łaćniński, niemiecki, francuski.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ materiału rzeczowy.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436.

B.G.

14.

1. **Archiwum Ostrowskich, nr zesp. 13 (R VII)**
2. 1799–1922
3. 37 j.a., 0,11 m.b.
4. W skład zbioru wchodzi fragment archiwum Ostrowskich Korabitów, głównie wypisy genealogiczne rodu na Ostrowiu, nieliczne dokumenty prawno-majątkowe dóbr Przedborów

i Rekle, zestawienie dokumentów dotyczących czynności majątkowych Ostrowskich Korabitów w latach 1690–1787, wypis aktu zakupu dóbr Rząśna w woj. sieradzkim przez Kazimierza Ostrowskiego, rotmistrza powiatu radomskiego, późniejszego założyciela linii maluszyńskiej, dwa listy Asesora Konsystorza Foralnego Piotrkowskiego do Ignacego Ostrowskiego, dziedzica dóbr Łękawy, w sprawie wyboru nowego proboszcza na parafię w Łasku, potwierdzające nadany Ostrowskim przez Łaskich jeszcze w 1525 r., przy erekcji kolegiaty łaskiej, przywilej udzielania prezenty na dziękaniu w Łasku. W zbiorze znajdują się ponadto archiwalia linii Korabitów Ostrowskich na Konarach: papiery osobiste, korespondencja rodzinna i rysunki, zapiski genealogiczne dotyczące rodzin spokrewnionych z Ostrowskimi, tj. Benoe, Ciepielowskich, Kisielewskich, Szołowskich i Gołębiowskich. Dar Zbigniewa Kwiatkowskiego, 1988 r.

5. J. polski, łańciński, rosyjski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ materiału rzeczowy.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436; K. Studnicka-Mariańczyk, *Siedziba ziemiańska Korabitów Ostrowskich w Maluszyńcu*, Warszawa 2014.

B.G.

15.

1. **Papiery Wincentego Witaczka, nr zesp. 14 (R VIII)**

2. 1814–1885
3. 17 j.a., 0,02 m.b.
4. Papiery po Wincentym Witaczku (1776–1842), doktorze medycyny i chirurgu, lekarzu ks. Józefa Poniatowskiego. W zespole przeważa korespondencja w sprawach finansowych z Henriettą de Vauban (1753–1829), emigrantką francuską, prawdopodobnie córką posła francuskiego we Florencji przed Rewolucją – markizą de Barbantane. Poznana przez Poniatowskiego w Brukseli w 1792 r., została przyjaciółką i powiernicą siostry księcia Marii Teresy Tyszkiewiczowej, a potem jego samego. W pałacu Pod Błachą hrabina de Vauban mieszkała blisko 17 lat (do 1816 r.), sprawując opiekę zarówno nad księciem, jak i jego finansami. Stała się ważną postacią towarzyskiego świata Warszawy. Niewątpliwie odegrała poważną rolę w życiu Józefa Poniatowskiego, który z wdzięczności zapisał jej w testamencie 15 tys. dukatów i złoty zegarek. Wśród dokumentów znajduje się nadanie Witczkowi urzędu wójta gminy Prace Duże w powiecie Błonie, odpisy aktów urodzenia dzieci Wincentego Witaczka i Ewy z Tomaszewskich oraz akta majątkowe, w tym odpis uwierzytelniony testamentu Wincentego Witaczka (testament spisany 10/22 I 1842 r.), w którym ustanawia on prawnymi sukcesorami troje swoich nieletnich dzieci – Antoninę, Jana i Władysława – powierzając opiekę nad nimi ich matce Ewie z Tomaszewskich Witaczek, oraz zastrzega, iż poza podziałem i sprzedażą ma pozostać jego księgozbiór lekarski. Zespół zawiera również inwentarz majątku pozostałego po śmierci doktora Witaczka. Dar Alicji Witaczek, 1985 i 1986 r.
5. J. francuski, polski, niemiecki, rosyjski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

M.Ś.

16.

1. **Archiwum Chomętowskich, nr zesp. 15 (R IX)**
2. 1677–1845
3. 25 j.a., 0,03 m.b.
4. Fragment archiwum Chomętowskich herbu Lis, właścicieli majątków w ziemi sandomierskiej, zwoleńskiej, drohobyckiej, dolińskiej oraz dóbr w powiecie rawskim. W zespole przeważają dokumenty urzędowe, w tym manifest do obywateli woj. podlaskiego i ziemi drohickiej wystawiony przez Stanisława Chomętowskiego (1673–1728), wojewodę mazowieckiego, marszałka wojska skonfederowanego przy Augustcie II, w 1704 r., nieliczne papiery majątkowe, akta urzędowe Franciszka Chomętowskiego, radcy woj. sandomierskiego, członka Rady Obywatelskiej Województwa Sandomierskiego i właściciela Usarzowa, w tym powołania na urzędy w administracji Księstwa Warszawskiego w imieniu cesarza Napoleona I oraz w administracji Królestwa Polskiego. W zbiorze ponadto znajduje się korespondencja urzędowa, nieliczne dokumenty sądowe i papiery osobiste, m.in. interczy ślubne Aleksandry, córki Franciszka oraz Konstancji z Orłowskich Chomętowskich, i Józefa Dunin-Borkowskiego z 1845 r. Dar osoby prywatnej, 1984 r.
5. J. polski, łaciński.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436; zob. bibliografia poz. nr 3, p. 8, s. 17.

M.M.-C.

17.

1. **Archiwum Ambrożego Skarżyńskiego, nr zesp. 16 (R X)**
2. 1806–1894
3. 3 j.a. (56 dokum.), 0,03 m.b.
4. Fragment archiwum Ambrożego Skarżyńskiego herbu Bończa (1787–1868), generała, uczestnika wojen napoleońskich i powstania listopadowego, żonatego z Józefą z Sokołowskich herbu Pomian. Zespół zawiera głównie dokumenty wojskowe, w tym m.in. patenty Skarżyńskiego z okresu służby w pułku dragonów pruskich, poświadczenia odejścia ze służby w wojsku pruskim, nominacje w wojsku Księstwa Warszawskiego, rozkazy generała Wincentego Krasieńskiego, naczelnego dowódcy gwardii polskiej, potwierdzenia udziału Ambrożego Skarżyńskiego w bitwie pod Arcis-sur-Aube, w czasie której dowodzony przez niego szwadron osłaniał cesarza Napoleona. W zbiorze ponadto znajdują się nominacja na generała brygady w marcu 1831 r., pisma Rządu Narodowego do gen. brygady barona Skarżyńskiego z 1831 r., a także stany służby barona Ambrożego Skarżyńskiego. Zespół zawiera również papiery osobiste i majątkowe, w tym dokument Fryderyka Wilhelma, następcy tronu pruskiego, w sprawie prośby Ambrożego Skarżyńskiego o przyznanie obywatelstwa pruskiego, poświadczenie osiedlenia się Skarżyńskiego na stałe we wsi Orłów i złożenia przysięgi na wierność carowi Aleksandrowi II. Zbiór dopełnia korespondencja, m.in. z Andrzejem Niegolewskim, gen. Janem Skrzyneckim w sprawie szarży pod Somosierrą i bitwy pod Berry-au-Bac, czy list Joachima Hempela do Skarżyńskiego w sprawach

towarzyskich i rodzinnych, w tym ze wzmianką na temat bitwy prawdopodobnie pod Arcis-sur-Aube. Zakup od osoby prywatnej, 1988 r.

5. J. polski, francuski, niemiecki, rosyjski, angielski.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ materiału rzeczowo-chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

M.M.-C.

18.

1. **Materiały do genealogii rodziny Wołk-Łaniewskich, nr zesp. 17 (R XI)**
2. 1876-1939
3. 3 j.a., 0,05 m.b.
4. Materiały pomocnicze do genealogii rodu Wołk-Łaniewskich herbu Korczak autorstwa Stanisława Wołk-Łaniewskiego (1842-1893?), sędziego gminnego, ziemianina, w tym *Zapiski ogólne*, tom III, będące swego rodzaju dziennikiem, w którym przeplatają się codzienne zapiski z historią rodziny Wołk-Łaniewskich z lat 1876-1882 na tle wydarzeń politycznych i społecznych, oraz spisy cennych pamiątek rodzinnych i „przedmiotów starożytnych”, m.in. dzieł sztuki: portretów, miniatur, rycin, rysunków i fotografii, a także kosztowności: klejnotów, mebli, sreber osobistych i stołowych, zbieranych przez rodzinę, opracowane przez Wołk-Łaniewskiego w 1886 r. Zbiór uzupełniają notatki o pochodzeniu Korczaków Łaniewskich i ich cząstkowy rodowód wraz z biogramami niektórych członków rodu, dopiski obcą ręką w wywodach genealogicznych, rodowodach cząstkowych, z 1939 r. Dar Małgorzaty Koecherowej-Łabędzkiej, 1986 r.
5. J. polski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ materiału chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

M.M.-C.

19.

1. **Materiały osobiste Michała Pełczyńskiego, nr zesp. 18 (R XII)**
2. 1794-1879
3. 21 j.a., 0,01 m.b.
4. Papiery po generale brygady i topografie wojskowej, uczestniku wojen napoleońskich Michała Pełczyńskim (1775-1844), dziedzicu dóbr Psonka w powiecie garwolińskim. Mają formę fotokopii, wśród których znajduje się jeden dokument oryginalny - *Stan służby Michała Pełczyńskiego szefa Szwadronu Adiutanta polowego przy boku J. W. Generała Dywizji Kamienieckiego* z 11 kwietnia 1813 r. W zespole przeważają świadectwa stanu służby, nadania odznaczeń i orderów, w tym krzyża Virtuti Militari oraz Orderu św. Włodzimierza IV klasy, ponadto papiery osobiste, m.in. odpisy aktu chrztu Aleksandra Pełczyńskiego, syna Michała i Izabeli z Zyndram-

-Maszkowskich, akt zgonu Michała, *masonicum* w postaci patentu mistrza Łoży Świętojańskiej dla Michała Pełczyńskiego z 1818 r., fotografie portretów Michała Pełczyńskiego i jego żony Izabeli z Zyndram-Maszkowskich Pełczyńskiej malowanych przez Jana Chrzyciela Lampiego, fotografie pomnika nagrobnego Michała Pełczyńskiego. Zakup od osoby prywatnej, 1986 r.

5. J. polski, rosyjski, francuski, łaciński.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ materiału rzeczowy.
8. -

B.G.

20.

1. **Zbiór Moniki Żeromskiej, nr zesp. 19 (R XIII)**

2. 1917-1965
3. 33 j.a., 0,05 m.b.
4. Materiały związane ze Stefanem Żeromskim (1864-1925), pisarzem, poetą, zebrane przez jego córkę Monikę Żeromską. W skład zbioru wchodzi m.in. fragmenty pism Żeromskiego, przede wszystkim rękopis *Dziejów grzechu* zachowany w formie 13 wyblakłych i nadpalonych papierowych szczątków, uratowanych z pożogi wojennej, dyplom Orderu Odrodzenia Polski, a także materiały dotyczące recepcji twórczości pisarza, m.in. zaproszenia i programy teatralne, w tym zaproszenia na akademie i spotkania wspomnieniowe poświęcone zmarłemu pisarzowi, oraz pamiątki z czasu pogrzebu i żałoby, tj. nekrologi z prasy warszawskiej, również nadsyłane przez przyjaciół, a także zdjęcia konduktu pogrzebowego na ulicach Warszawy. Dar Moniki Żeromskiej, 1985 r., i Izydora Grzeluka, 2003 r.
5. J. polski.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca do części zbioru.
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. A. Badach, *Mieszkanie Stefana Żeromskiego w Zamku Królewskim w Warszawie*, w: *Stefan Żeromski 1864-1925. Szkice i materiały*, red. A. Stawarz, Warszawa 2003, s. 107-113; *Mieszkanie Stefana Żeromskiego*, oprac. Z. Wiśniowska, [Warszawa 1986]; Pleskaczyńska, Gadowska, *op.cit.*, s. 435; R. Wawrzynowicz-Billip, *Monika Żeromska - spotkania zamkowe*, „Kronika Zamkowa”, 2002, nr 1 (42), s. 203-210.

M.Ś.

21.

1. **Zbiór Franciszka Przedpełskiego - materiały dotyczące Stefana Żeromskiego, nr zesp. 20 (R XIV)**

2. 1924-1946
3. 1 j.a., 0,01 m.b.
4. Materiały dotyczące Stefana Żeromskiego zgromadzone przez Franciszka Przedpełskiego - redaktora warsawianistę i kolekcjonera, głównie wycinki prasowe, druki, m.in. nowela

Żeromskiego *Echa leśne*, programy teatralne, ulotki, w tym dwustronna ulotka wydawnictwa Jakuba Mortkowicza *Książnica współczesnych pisarzy polskich* z informacją o zbiorowym wydaniu dzieł Stefana Żeromskiego oraz karta z fotografią gmachu Szkoły Głównej opatrzona wypowiedzią Żeromskiego na temat nauki. Dar Franciszka Przedpełskiego, 1985 r.

5. J. polski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, układ chronologiczny w obrębie jednostki.
8. -

M.Ś.

22.

1. **Zbiór Zygmunta Skowrońskiego, nr zesp. 21 (R XV)**

2. 1901–1986
3. 4 j.a., 0,08 m.b.
4. Fragment spuścizny dr. Zygmunta Skowrońskiego (1891–1984), zastępcy Szefa Kancelarii Cywilnej Prezydenta RP w latach 1927–1939. Zespół zawiera w formie kserokopii głównie dokumenty osobiste z lat 1901–1986, m.in. świadectwo ukończenia gimnazjum, dyplom ukończenia studiów, legitymacje, pisma urzędowe, różne dyplomy, a także artykuły z prasy polskiej i emigracyjnej dotyczące historii Polski, kserokopie fragmentów pamiętników Ignacego Mościckiego i wspomnienia o prezydencie. Do zbioru włączono list Krystyny Hrabar, córki Skowrońskiego, do prof. Aleksandra Gieysztor w sprawie przekazania wspomnień po ojcu. Dar Krystyny i Stefana Hrabarów, 1985, 1988–1989.
5. J. polski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ rzeczowy.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

M.Ś.

23.

1. **Zbiór materiałów dotyczących Ignacego Mościckiego, nr zesp. 22 (R XVI)**

2. 1867–1985
3. 5 j.a., 0,08 m.b.
4. Fragment spuścizny Ignacego Mościckiego (1867–1946), profesora chemii, polityka, prezydenta RP w latach 1926–1939. Zawiera kserokopie i kopie maszynopisowe różnych materiałów, m.in. *Autobiografię* Mościckiego z lat 1867–1934, dokumenty traktujące o pobycie Ignacego Mościckiego i jego rodziny w Szwajcarii w czasie II wojny światowej, list Mościckiego do Onufrego Zawady z informacjami na temat własnej pracy naukowej, refleksjami o wojnie i w sprawach osobistych z 1941 r. Ponadto zawiera korespondencję Marii Mościckiej z Józefem Hartmanem z 1973 r., dotyczącą m.in. propozycji przekazania w przyszłości pamiątek po prezydencie Mościckim restytuowanemu Zamkowi Królewskiemu w Warszawie, oraz dokumentację z 1984 r. o ekshumacji i planowanym przewiezieniu ze Szwajcarii do Polski prochów małżonków Mościckich, przekazaną

przez dr. Bolesława Nawrockiego, pełnomocnika Mościckich, na ręce prof. Aleksandra Gieysztora. Zbiór pozyskany w drodze zakupu i darów w latach 1985, 1988, 1996, 1998.

5. J. polski, francuski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ rzeczowy.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 435.

M.Ś.

24.

1. **Zbiór Pierre Anselme Garrau, nr zesp. 23 (R XVII)**

2. [1797], XI 1806–II 1807
3. 24 j.a., 0,03 m.b.
4. Zbiór dokumentów, brulionów rękopiśmiennych i listów pochodzących z archiwum Pierre'a Anselme'a Garrau, inspektora popisów (*inspecteur aux revues*), intendenta Warszawy. Pierre Anselme Garrau (ur. 19 II 1762 r. w Sainte-Foy-la-Grande, zm. 15 XI 1819 r. lub 15 XI 1829 r. w Saint-André-et-Appelles), w źródłach podawany także jako Garreau. Pochodził z protestanckiej rodziny z Montcaret. Przed Rewolucją Garrau był adwokatem w Libourne, merem Sainte-Foy-la-Grande, od 1789 r. członkiem gwardii narodowej Libourne. Został wybrany na prezydenta dystryktu Libourne w 1790 r., następnie deputowanym do Zgromadzenia Prawodawczego w 1791 r. i deputowanym w Konwencji Narodowej z departamentu Gironde w 1792 r. (zasiadał w stronnictwie „Górali”). 20 stycznia 1793 r. głosował za śmiercią Ludwika XVI, zatwierdził aresztowanie żyrondistów 2 czerwca 1793 r. Następnie wysłany na misję do Dordogne, został przydzielony do armii wschodniej, zwalczał powstanie wandejskie. Potem powrócił do Paryża i pozostał wierny „Góralom”. Wydelegowany do armii Sambry i Mozy, przeniesiony z niej do armii Renu i Mozeli. Podczas swoich misji związał się z Lazarem Carnot, który następnie 28 lutego 1796 r. mianował Garrau komisarzem przy armii Napoleona Bonaparte we Włoszech. Wybrany 14 kwietnia 1797 r. do Rady Pięciuset, podzielał poglądy jakobińskie. Mianowany intendentem Warszawy w 1806 r. W latach 1808–1813 służył w Hiszpanii. Wygnany po 100 dniach Napoleona przebywał najpierw w Brukseli, a później w Wiesbaden. Po ułaskawieniu w 1819 r. przez Ludwika XVIII wrócił do Gironde. Inspektorzy popisów stanowili korpus urzędniczy w armii, który został utworzony przez Napoleona Bonaparte na mocy rozporządzenia konsularnego z 9 *pluviôse'a* roku VIII (28 I 1800 r.) z zadaniem kontroli rzeczywistych stanów osobowych armii. W momencie powołania na czele korpusu stał główny inspektor popisów (*inspecteur general aux revues*), któremu podlegało 60 inspektorów naczelnych (*inspecteur en chef*), inspektorów i podinspektorów. Stanowiska te odpowiednio odnosiły się do rangi generała dywizji, generała brygady i pułkownika. Głównym zadaniem inspektorów była kontrola stanów osobowych w armiach, korpusach i brygadach. W Ministerium Wojny Księstwa Warszawskiego istniał Wydział Inspektorów Popisu, wprowadzony przez ks. Józefa Poniatowskiego w 1810 r. – był to III Wydział Popisów podlegający płk. Józefowi Wyszkowskiemu. Jego głównym zadaniem była kontrola, inspekcja, ewidencja, rejestracja i pobór rekrutów. Inspektorzy popisów zazwyczaj zajmowali wysoką pozycję zarówno w Wielkiej Armii Napoleona, jak i w Armii Księstwa Warszawskiego. Najstarszy element zbioru to list z datą zapisaną według kalendarza republikańskiego na miesiąc *brumaire* roku VI, czyli październik 1797 r., który opisuje

wcześniejszą działalność Garrau. Reszta dokumentów dotyczy okresu między listopadem 1806 a lutym 1807 r. Większość zbioru poświęcona jest dokumentacji finansowej i administracji okręgu warszawskiego w okresie po wkroczeniu wojsk francuskich do Warszawy dotyczy głównie grudnia 1806 i stycznia 1807 r.

W zbiorze wydzielono trzy grupy archiwaliów:

- dokumenty *stricte* finansowe. Wyciągi, rejestry, dokumenty rachunkowe dotyczące dochodów okręgu warszawskiego, miasta oraz Izby Wyższej Wojny i Administracji Publicznej z kas publicznych, np. podatków płaconych przez obywateli żydowskich, podatków od wielkich domen ziemskich, a także wydatków poczynionych przez Izbę Wyższą Wojny i Administracji Publicznej z kasy publicznej na utrzymanie administracji, weteranów, armii francuskiej, skoszarowanie wojska. W dokumentach najczęściej podawane są sumy, nazwiska, natura operacji oraz nazwy instytucji nadzorujących – inaczej kasp;
- korespondencja urzędowa do intendenta Warszawy. Listy dotyczące administracji okręgiem warszawskim i jego finansami, z których duża część powstała w Berlinie;
- korespondencja urzędowa do inspektora popisów i dokumenty związane z pełnioną funkcją, np. rejestr stanu cywilnego.

W Centrum Archiwów Dyplomatycznych Ministerstwa Spraw Zagranicznych w La Courneuve (Centre des Archives Diplomatiques du Ministère des Affaires étrangères w La Courneuve) znajduje się zbiór dokumentów o nazwie Intendentura Warszawska zawierający rejestr korespondencji od 2 grudnia 1806 r. do 28 marca 1807 r. oraz notę polityczną na temat intendentury w prowincji Warszawa pod zarządem Garrau w 1806 i 1807 r. Zbiór ten może być powiązany z dokumentami znajdującymi się w Zamku Królewskim w Warszawie. Archiwalia dotyczące innych okresów życia Pierre'a Anselme'a Garrau znajdują się także w Archives de l'armée w Vincennes oraz w Archives municipales de Sainte-Foy-la-Grande oraz Centre des Archives Diplomatiques du Ministère des Affaires étrangères w La Courneuve. Dar Marka Franciszkowskiego, 1987 r.

5. J. francuski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, zachowano pierwotny układ materiału.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

M.G.

25.

1. **Zbiór materiałów dotyczących Mateusza i Romana Giżyńskich, nr zesp. 24 (R XVIII)**
2. 1814–1930 [1987]
3. 3 j.a., 0,01 m.b.
4. Fotokopie dokumentów po Mateuszu Giżyńskim, gwardziście napoleońskim, oraz jego wnuku Romanie Giżyńskim, pułkowniku, lekarzu w wojsku austro-węgierskim. Zbiór zawiera wytyczne do opracowania *Słownika lekarzy polskich XIX wieku* dr. Piotra Szarejki oraz fotokopie dokumentów i fotografii rodzinnych Giżyńskich (jedna fotografia oryginalna). Do akt dołączony list Antoniego Gašiora, pracownika społecznego Zamku Królewskiego w Warszawie, spokrewnionego poprzez żonę Zofię z Giżyńskich Gašior z pułkownikiem

dr. Romanem Giżyńskim, skierowany do prof. Aleksandra Gieysztora z wykazem przekazanych w darze kopii dokumentów. Dar Antoniego Gąsiora, 1988 r.

5. J. polski.
6. -
7. Spis roboczy, układ chronologiczny.
8. -

M.Ś.

26.

1. **Archiwum Lanckorońskich, nr zesp. 110 (R XIX)**
2. [1806] 1815–l. 90. XX w.
3. 55 j.a. + 20 j.a. nieopr., 2,79 m.b.
4. Fragment spuścizny rodu Lanckorońskich zawierający dokumenty związane z powstaniem kolekcji Karola z Brzezia (1848–1933), hrabiego Lanckorońskiego herbu Zadora, doktora obojga praw, członka Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, kawalera maltańskiego, odznaczonego Orderem Złotego Runa i Wielką Wstęgą Orderu Polonia Restituta. Kolekcję zapoczątkował zakup przez Kazimierza Rzewuskiego obiektów sztuki z masy spadkowej po ks. Józefie Poniatowskim w 1815 r., która w wyniku koligacji rodzinnych trafiła do Lanckorońskich. W skład zbioru wchodzi archiwalia obrazujące historię kolekcji, m.in. spisy dzieł sztuki sporządzane od pocz. XIX w. do lat 70. XX w., materiały związane z działalnością Fundacji Lanckorońskich: miejscem przechowywania po II wojnie światowej dzieł sztuki, w tym dokumenty, reprodukcje dzieł sztuki, pocztówki przedstawiające pałac Lanckorońskich w Wiedniu i wnętrza pałacowe po 1903 r., fotografie zniszczonego pałacu w 1944 r. W zespole ponadto znajdują się materiały dotyczące losów Karoliny Lanckorońskiej (1898–2002) w czasie II wojny światowej, m.in. list Heinricha Himmlera do prof. Carla Burckhardta z prośbą o ponowne rozpatrzenie sprawy aresztowania Lanckorońskiej, a także materiały prezentujące jej działalność powojenną w Rzymie na rzecz kultury i nauki polskiej (dokumenty i fotografie). W zbiorze są również archiwalia dotyczące Johana Caspara Lavatera (1741–1801), szwajcarskiego teologa i fizjonomisty, m.in. listy Lavatera do Kazimierza Rzewuskiego z lat 1780–1788 i rozprawa Lavatera *Charakter Kazimierza Rzewuskiego* z 1780, oraz dokument – oferta z lat 1816–1818 rysownika pejzażysty Józefa Richtera na wykonanie we współpracy ze starszym bratem Carlem Augustem Richterem, także rysownikiem i rytownikiem, 18 rycin z widokami Puław. Dar Karoliny Lanckorońskiej oraz Fundacji Lanckorońskich, 1994, 1997, 1998, a także Romana Taborskiego, 2003 i 2011 r.
5. J. polski, angielski, francuski, włoski, niemiecki.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA do części opracowanej, układ materiału rzeczowy oraz według kolejności wpływu.
8. A. Badach, *Pamiętki osobiste Karoliny Lanckorońskiej w Zamku Królewskim w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2007, nr 1–2 (53–54), s. 231–236; *Donatorce w holdzie / To the Donor in Homage. Katalog wystawy odnowionych obrazów i rodzinnych pamiątek z daru Karoliny Lanckorońskiej*, Zamek Królewski na Wawelu, Kraków 1998; A. Feliks, *Kolekcja obrazów włoskich Karola Lanckorońskiego*, „Rocznik Historii Sztuki”, r. 25, 2000, s. 201–280; D. Juszcak,

H. Małachowicz, *Galeria Lanckorońskich. Obrazy z daru Profesor Karoliny Lanckorońskiej dla Zamku Królewskiego w Warszawie*, Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1998; M. Myszor-Cieciela, *Dokumenty po Karolinie Lanckorońskiej w Archiwum Zamku Królewskiego*, „Kronika Zamkowa”, 2009, nr 1–2 (57–58), s. 225–235; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 435; A. Szczecina, *Ordery i odznaczenia Karoliny Lanckorońskiej*, „Kronika Zamkowa”, 2007, nr 1–2 (53–54), s. 237–252.

M.M.-C.

27.

1. **Zbiór Podhorskich, nr zesp. 112 (R XX)**
2. 1889–1904, 1936–1939
3. 4 j.a., 0,06 m.b.
4. Archiwalia związane z Konstantym Mateuszem Karolem Podhorskim (1859–1907) oraz jego siostrzeńcem Władysławem Güntherem (1885–1974). Po Konstantym Podhorskim, właścicielu majątku Mikołajówka na Ukrainie i podróżniku, pozostał jego pamiętnik, pisany w latach 1899–1904, zawierający informacje dotyczące samego autora oraz osób z rodziny i znajomych; album z fotografiami wykonanymi w większości przez Podhorskiego w okresie 1889–1899, przedstawiającymi ludzi z nim związanych: najbliższą rodzinę, kuzynów i znajomych, w różnych sytuacjach towarzyskich i codziennych, a także miejsca, m.in. Mikołajówkę: dwór i jego wnętrza oraz inne zabudowania, Hamernię Dunin-Karwickich, Bereznę Kazimierza Podhorskiego, pałac Potockich w Antoninach, Malejowce Orłowskich. Do Władysława Günthera, dyplomaty, doktora romanistyki, należały luźne fotografie z różnych uroczystości, spotkań towarzyskich, służbowych i prywatnych z jego udziałem, pochodzące z okresu XIX/XX w.–1939, a ponadto trzy utwory poetyckie, traktujące o doświadczeniach wojennych narodu polskiego – cierpieniu, nędzy, wygnaniu oraz o przemijaniu i ciężarze starości. Wiersze – dwa w języku polskim, jeden we francuskim – podpisano inicjałem Z.S. (prawdopodobnie chodzi o Zofię Sokołowską 1° voto Günther, matkę Władysława Günthera, siostrę Konstantego Podhorskiego). Dar Mary Pomian, 1995 r.
5. J. polski, francuski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. J. Czupryńska, *Konstanty Mateusz Karol Podhorski. Przyczynek do biografii*, praca magisterska, Wydział Historyczny UW, 2013; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

J.C.

28.

1. **Zbiór Eugeniusza Szulca, nr zesp. 113 (R XXI)**
2. 1985–1991
3. 20 j.a., 1,82 m.b.
4. Materiały warsztatowe i uzupełniające do pracy historyka Eugeniusza Szulca (1919–1991)

Mieszkańcy Warszawy wyznania ewangelicko-augsburskiego w świetle spisu z 1791 r., w tym kartoteki osobowe, wypisy archiwalne, bibliograficzne, przypisy, a także notatki autorskie i pomocnicze dotyczące spisu oraz projekty redakcyjne publikacji, w tym odbitka kserograficzna maszynopisu pracy przygotowywana do druku. Dar Jadwigi Szulcowej, 1995 r.

5. J. polski, niemiecki.

6. -

7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, układ materiału rzeczowy.

8. D. Dąbrowska, *Eugeniusz Szulc*, w: *Ewangelicy warszawscy w walce o niepodległość Polski 1939–1945. Słownik biograficzny*, Warszawa 2007, s. 550–551; M. Grynberg, *Księga Sprawiedliwych*, Warszawa 1993, s. 695; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437; J. Szturc, *Ewangelicy w Polsce. Słownik biograficzny XVI–XX wieku*, Bielsko-Biała 1998, s. 293–294; E. Szulc, *Cmentarz ewangelicko-augsburski w Warszawie*, Warszawa 1989; *idem*, *Cmentarze ewangelickie w Warszawie*, Warszawa 1989; E. i J.A. Szulcowie, *Cmentarz ewangelicko-reformowany w Warszawie*, Warszawa 1989.

M.M.-C.

29.

1. **Zbiór Ignacego Jana Paderewskiego, nr zesp. 119 (R XXII)**

2. 1917–1942 i późn. niedat.

3. 8 j.a. (128 dokum.), 0,12 m.b.

4. Fragment archiwum politycznego Ignacego Jana Paderewskiego (1860–1941), pianisty, kompozytora, męża stanu, pochodzący z kolekcji Kazimierza Stańczykowskiego. Zawiera listy prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki Woodrowa Wilsona i królowej Belgów Elżbiety, przemówienia okolicznościowe i wielkie mowy polityczne, a także opatrzony napisem „unikat” plik przemówień, odezów i wywiadów Paderewskiego z okresu sierpień 1939–styczeń 1940, w których kompozytor przez radiostacje szwajcarskie, brytyjskie i francuskie ostrzegał demokracje zachodnie przed totalitaryzmem III Rzeszy oraz prosił o moralne wsparcie walczących z agresorem Polaków. W zbiorze ponadto znajdują się dokumenty dotyczące ostatniego okresu życia Paderewskiego, od momentu opuszczenia Szwajcarii we wrześniu 1940 r. i przybycia do Stanów Zjednoczonych Ameryki aż do śmierci 29 czerwca 1941 r., korespondencja polityczna z premierem gen. Władysławem Sikorskim, prezydentem RP Władysławem Raczkiewiczem, wiceprezydentem Rady Narodowej Stanisławem Mikołajczykiem, ministrem spraw zagranicznych Augustem Zaleskim, ambasadorem RP w Waszyngtonie Jerzym Potockim, ministrem informacji i propagandy Stanisławem Strońskim oraz sekretarzem Paderewskiego Sylwinem Strakaczem. Szczególne miejsca zajmują tu materiały Polonii amerykańskiej, zarówno jej przedstawicieli, jak i głównych organizacji, zwłaszcza Rady Polonii Amerykańskiej, do której Paderewski, często za pośrednictwem Strakacza, kierował odezwy, przesłania, przemówienia i listy. Wśród tych dokumentów znajduje się opatrzony nadrukiem „Tajne” memoriał rządu polskiego dla ministra Ernesta Bevena, interesująca korespondencja Paderewskiego z prezydentem Franklinem Delano Rooseveltem z 1941 r. oraz listy Paderewskiego i Strakacza do przedstawicieli polskiego duchowieństwa w Ameryce, głównie do biskupa Pawła Rhodego. Zakup na aukcji domu aukcyjnego Jegor de Saint Hippolyte z Montrealu w Palm Beach na Florydzie oraz dar osób prywatnych, 1998 r.

5. J. polski, angielski, francuski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, układ chronologiczno-rzeczowy.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437; M. Śladowska, *Ambasador spraw polskich. Ostatnie miesiące życia Ignacego Jana Paderewskiego w świetle dokumentów z Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, w: *Arx Felicitatis. Księga ku czci profesora Andrzeja Rottermunda w sześćdziesiątą rocznicę urodzin od przyjaciół, kolegów i współpracowników*, Warszawa 2001, s. 659-667; *eadem*, *Działalność społeczna i polityczna Ignacego Jana Paderewskiego w świetle dokumentów z lat 1917-1941 z Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2006, nr 1-2 (51-52), s. 155-188; *eadem*, *Ignacy Jan Paderewski*, Warszawa 2008; *eadem*, *Ignacy Jan Paderewski*, w: *Posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej 1919-1939. Słownik biograficzny*, t. 4: M-P, red. G. Mazur, Warszawa 2009, s. 306-310.

M.Ś.

30.

1. **Archiwum Hrehorowiczów, nr zesp. 120 (R XXIII)**
2. 1590-2000
3. 35 j.a., 0,50 m.b.
4. Archiwum rodziny Hrehorowiczów herbu Lubicz, zgromadzone przez Edwarda Hrehorowicza (1873-1923) i jego żonę Władysławę z Kinickich, właścicieli dóbr Żary, Tarasowo i Zaborze w powiecie lepelskim, rodziców Alicji. Edward Zygmunt Hrehorowicz ukończył studia rolnicze - agronomię - na Politechnice Ryskiej, gospodarował w rodzinnym majątku Żary, sprawował urząd honorowego sędziego. Po 1905 r. wybrany na posła z powiatu lepelskiego do pierwszej Dudy Państwowej, nie przyjął mandatu, bowiem musiałby zrezygnować z zarządzania majątkiem. Po traktacie ryskim utracił rodowe ziemie i przeniósł się do Warszawy, gdzie przez cztery lata zajmował stanowisko kierownika Wydziału Finansowego w Komitecie Obrony Kresów Wschodnich. Po jego likwidacji uzyskał posadę prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Wilnie. Rodzina Edwarda w tym czasie mieszkała najpierw w Bydgoszczy, potem w Wilnie. Zbiór otwiera dokument Zygmunta III pochodzący prawdopodobnie z 1590 r., spisany na pergaminie w języku ruskim, nadania dóbr Żary, według tradycji rodzinnej. Słaba czytelność tekstu nie pozwala potwierdzić, komu i jakie dobra nadano tym dokumentem. W zespole zebrano źródła do genealogii rodu: tablicę genealogiczną, wypisy szlachectwa, tłok pieczętny z herbem Pobóg należący do Władysławy, papiery majątkowe, w tym akta sprzedaży, potwierdzenia własności, wyroki sądowe dla dóbr Tarasowo i Zaborze, umowy dzierżawne, plan majątku Żary, rozliczenia kredytowe, pokwitowania dóbr zarekwirowanych przez Rosjan w czasie I wojny światowej, obligacje, weksle dla dóbr Żary. W zespole znajdują się również papiery osobiste Hrehorowiczów i Krzymowskich, które weszły do zbioru poprzez małżeństwo Alicji z Hrehorowiczów ze Stanisławem Krzymowskim: odpisy aktów urodzenia, świadectwo ślubu, świadectwa pracy, akt zgonu Alicji, dowody osobiste, odznaczenia i medale wraz z dyplomami nadania. Charakterystyczna dla zespołu jest bardzo bogata korespondencja rodzinna Hrehorowiczów, Krzymowskich, Ireny, Sylwii i Władysława Glińskich, siostrzeńców Władysławy i wychowanków Hrehorowiczów, korespondencja rodzinna z osobami skołigaconymi lub zaprzyjaźnionymi, m.in. Hłaskami, Zabiellami, Szczytami, Lubienieckimi,

księdzem Antonim Około-Kulakiem. Rzadkością jest występowanie w jednym zbiorze listów nadawcy i odpowiedzi adresatów, tak jak w przypadku tej korespondencji.

Odrębną całość stanowią materiały związane z Władysławem Glińskim (1892–1937), pilotem, majorem inżynierii Wojska Polskiego, szefem Wydziału Inspekcji Departamentu Budownictwa Ministerstwa Spraw Wojskowych, jednym z organizatorów Polskiego Związku Inżynierów Budowlanych, członkiem Związku Filistrów Arkonii. W zasobie zebrano liczne fotografie, obejmujące okres od poł. XIX w. do 1989 r., w tym m.in. fotografie oryginalne von Tirpitzów, dziadków Władysławy z Kinickich Hrehorowiczowej, fotografie pałacu w Żarach, zarówno wewnątrz, jak i zabudowań, fotografie rodzinne Hrehorowiczów, Krzymowskich, Glińskich oraz osób zaprzyjaźnionych, Bałachowiczów, Stetkiewiczów, Hłasków, Zabiellów, zdjęcia różnych miejsc, m.in. Boczejkowa – pałacu Ciechanowieckich, Tarasowa, Lepla, Wilna, Zaleszczyk, Warszawy i Lwowa. Zbiór zawiera także kasetę magnetofonową z wywiadem Alicji Krzymowskiej udzielonym francuskiej dziennikarce Claude Morand w 1989 r. oraz pamiątki w postaci sztambuchów z wierszami Ireny Glińskiej, wypisami z literatury, przepisy kulinarne, portugalskie karty do gry, menu w formie malowanych akwarelek, dewocjonalia, w tym obrazki świętych, modlitwy. Dar Alicji Krzymowskiej, 1998, 2004, 2008, 2010, 2011 r.

5. J. polski, francuski, angielski, rosyjski, niemiecki.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca do części zbioru.
7. Baza danych MONA, układ materiału rzeczowo-chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 436.

B.G.

31.

1. **Spuścizna po Dominiku Witke-Jeżewskim, nr zesp. 122 (R XXIV)**
2. 1772–1970
3. 17 j.a., 0,22 m.b.
4. Fragment archiwum po Dominiku Witke-Jeżewskim (1862–1944), kolekcjonerze, mecenasie sztuki, fundatorze i prezesie towarzystw artystycznych, donatorze Muzeum Narodowego w Warszawie. Głównie zawiera materiały związane z jego działalnością na rzecz muzeów, bibliotek, towarzystw i innych instytucji zajmujących się ochroną zabytków oraz spisy własnych obiektów sztuki. W zbiorze znajdują się także materiały do genealogii rodu: tablice genealogiczne i tłoki pieczętno: tłok do pieczęci Mateusza Witke-Jeżewskiego (zm. 1806 r., posługiwał się inną formą nazwiska), justycjariusza w Prusach Zachodnich, oraz tłok pieczętny Dominika Witke-Jeżewskiego z herbem własnym Lis, dokumenty osobiste, w tym dyplom nadania Krzyża Komandorskiego Orderu Odrodzenia Polski i dokumenty z czasów okupacji. Ponadto w zespole jest korespondencja z lat 1912–1944, w tym dotycząca fundacji Dominik Witke-Jeżewski w Poznaniu, korespondencja rodzinna po śmierci Witke-Jeżewskiego, m.in. listy Marii Mrozińskiej do Zofii Czarnockiej, siostrzenicy Dominika. Zbiór zamykają fotografie rodzinne Witke-Jeżewskiego z bratem Augustem, siostrami Zofią i Emilią z Witke-Jeżewskich Rutkowska, Olgierdem Jarnatowskim, synem dalekich krewnych Jeżewskich, fotografie dworu w Głębokiem, warszawskiego mieszkania Witke-Jeżewskiego przy ul. Foksal oraz gabinetu Dominika Witke-Jeżewskiego we dworze w Szpetalu Górnym, majątku Artura Rutkowskiego. Dar Magdaleny Klinger i Marii Teresy Romer, 1999, 2000, 2001, 2003 r.

5. J. polski.
6. Fotografie zabezpieczające do części zbioru.
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, baza danych MONA, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. P.P. Czyż, *Dominik Witke-Jeżewski (1862–1944)*, w: *Miłośnicy grafiki i ich kolekcje w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie*, kat. wyst., Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 2006, s. 106–156; B. Gadomska, *Dominik Witke-Jeżewski – zapomniany kolekcjoner, niezwykła kolekcja. Przyczynek do dziejów kolekcjonerstwa w Polsce*, „Kronika Zamkowa”, 2005, nr 1–2 (49–50), s. 153–179; *eadem*, *Działalność publiczna i donatorska Dominika Witke-Jeżewskiego w świetle literatury i archiwaliów ze zbioru Zamku Królewskiego w Warszawie*, w: *Polskie kolekcjonerstwo grafiki. Ludzie i instytucje*, Warszawa 2008, s. 60–68; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437; E. Suchodolska, *Tłok pieczęci Mateusza Witke-Jeżewskiego*, w: *Arx Felicitatis. Księga ku czci profesora Andrzeja Rottermunda w sześćdziesiątą rocznicę urodzin od przyjaciół, kolegów i współpracowników*, Warszawa 2001, s. 521–526.

B.G.

32.

1. **Zbiór rodziny Kłopotowskich, nr zesp. 125 (R XXV)**
2. 1912–1923, 1972
3. 3 j.a., 0,03 m.b.
4. Zbiór rodziny Kłopotowskich związany jest z majorem Stanisławem Stefanem Kłopotowskim (1887–1940?), dowódcą Kompanii Zamkowej, pełniącej funkcje reprezentacyjne oraz służbę wartowniczą w miejscu postoju Prezydenta RP. Prawdopodobnie został zamordowany w Katyniu. W zespole znajdują się dokumenty z czasów edukacji na uniwersytecie w Charkowie i pierwszych lat służby Kłopotowskiego, pismo Komisji Egzaminacyjnej Uniwersytetu Warszawskiego do Komendy Kadry 33. Pułku Piechoty z informacją o egzaminach zdanych przez Kłopotowskiego, będącego wówczas w stopniu porucznika, a także pozwolenie na broń, przyznane już po nobilitacji na majora. Zbiór zawiera także pamiętki osobiste, m.in. zaproszenia na bal i spotkanie towarzyskie od Marii Mościckiej dla Seweryny Kłopotowskiej, żony majora. Materiał dopełniają archiwalia dotyczące Zamku Królewskiego w Warszawie z okresu 20-lecia międzywojennego, m.in. fotografie rodzinne Kłopotowskich oraz wizerunki bryły Zamku – widok elewacji saskiej, i dokumenty z czasu odbudowy muzeum związane z datkami emigracji polskiej w Wielkiej Brytanii, m.in. fotografie przekazania czeku na odbudowę Zamku przez Hannę Kłopotowską-Pawłowską i jej męża w polskim konsulacie w Londynie. Dar Hanny Kłopotowskiej-Pawłowskiej, 2001 i 2003 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spis roboczy.
8. –

M.M.-C.

33.

1. **Spuścizna po Krzysztofie Skubiszewskim, nr zesp. 138 (R XXVI)**
2. 1970, 1989–2008
3. 29 j.a., 0,5 m.b.
4. Odprysk spuścizny po prof. Krzysztofie Skubiszewskim (1926–2010) – polityku, ministrze spraw zagranicznych w rządzie Tadeusza Mazowieckiego w latach 1989–1993, kawalerze Orderu Orła Białego. Wśród materiałów przekazanych przez rodzinę znalazły się dyplomy potwierdzające otrzymanie przez profesora licznych nagród krajowych i zagranicznych, doktoratów honoris causa, m.in. Uniwersytetu im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytetu Genewskiego, a także pamiątkowe fotografie podarowane przez głowy państw, m.in. królową Wielkiej Brytanii Elżbietę II, króla Szwecji Karola XVI Gustawa, królową Danii Małgorzatę II, kanclerza Republiki Federalnej Niemiec Helmuta Kohla czy premiera Wielkiej Brytanii Johna Majora. Wśród pamiątek znajdują się również dwa *facsimile*: pergaminowy modlitewnik Beatrix Aragońskiej, królowej Węgier, oraz zwój z tekstem Księgi Estery w języku hebrajskim. Dar Piotra Skubiszewskiego, 2012 r.
5. J. polski, niemiecki, francuski, łaciński, hebrajski, węgierski.
6. -
7. Spis roboczy.
8. -

D.S.-G.

34.

1. **Archiwum Kucharskich, nr zesp. 139 (R XXVII)**
2. 1830–1907, 1972
3. 29 j.a., 0,1 m.b.
4. Fragment archiwum rodziny Kucharskich herbu Załoba, właścicieli dóbr Podlodowa w woj. lubelskim. W zespole znajdują się dokumenty osobiste i rodzinne Jakuba Kucharskiego (1793–1856), podporucznika 2. Pułku Strzelców Konnych, późniejszego komisarza dóbr Susierz i rządcy dóbr Nałęczów, m.in. dokumenty poświadczające tożsamość Jakuba Kucharskiego, odpis świadectwa ślubu z Karoliną Fryderyką Weynert, stan służby Kucharskiego z 1831 r., wypis aktu zgonu. Częściową genealogię rodu od poł. XVII w. pozwala odtworzyć wykaz dokumentów potrzebnych do potwierdzenia szlachectwa braci Józefa i Kazimierza Jana Nepomucena Kucharskich, synów Jakuba i Fryderyki z Weynertów, przedłożonych Heroldii Królestwa Polskiego w 1854 r. Wśród dokumentów jest zawiadomienie marszałka szlachty Seweryna Rzewuskiego do Kazimierza Jana Nepomucena o wpisaniu do ksiąg szlachty guberni oddziału kaliskiego i kopia potwierdzenia szlachectwa Józefa Kucharskiego. Ponadto w zbiorze znajdują się pojedyncze papiery po Józefie Kucharskim, notariuszu kaliskim, synu Jakuba, m.in. odpis aktu urodzenia, świadectwo szkolne, dyplom nadania Orderu św. Włodzimierza IV klasy dla „dworzanina, notariusza oddziału hipotecznego kaliskiego sądu okręgowego”, papiery osobiste lekarza Kajetana Kucharskiego, syna Józefa, w tym prośba o przyjęcie Kajetana do gimnazjum w Sandomierzu, świadectwa szkolne, paszport na wyjazd do Dorpatu, kopia przyjęcia na Uniwersytet Dorpacki i dyplom lekarski z 1894 r., oraz dwa dokumenty dotyczące

Tadeusza Józefa Kucharskiego, syna Kajetana: wypis aktu urodzenia, świadectwo o szczepieniach Tadeusza wydane w Krośniewicach w 1907 r. Z linii Jana Nepomucena, której potomkowie wyjechali do Francji, wywodzi się Eugeniusz Kucharski, ofiarodawca cennych obrazów i biurka cylindrycznego dla Zamku Królewskiego w Warszawie. Dar Andrzeja Kucharskiego, 2014 r.

5. J. polski, rosyjski.
6. -
7. Spis roboczy.
8. -

B.G.

III. ZBIORY RÓŻNE

35.

1. **Inwentarze i rachunki oraz inne materiały dotyczące wyposażenia Zamku, nr zesp. 25 (Inw.)**
2. 1919–1939 (oryg.), 1972 i po (kopie)
3. 71 j.a., 1,05 m.b.
4. Zbiór otwarty, w którym są gromadzone oryginały oraz reprodukcje inwentarzy zamkowych z zasobów innych archiwów i bibliotek zarówno polskich, jak i zagranicznych, związane w większym stopniu z historycznym wyposażeniem i wystrojem Zamku Królewskiego w Warszawie, w mniejszym z pałacem Pod Blachą i Łazienkami Królewskimi. W spisach inwentarzowych są ujęte zarówno ruchomości: dzieła sztuki, w tym obrazy, miniatury, ryciny, rysunki, przedmioty z brązu, gipsu czy terakoty, rzemiosło artystyczne, takie jak meble, żyrandole, marmury, lustra, ale też kruszce czy pościel. W zbiorze znajdują się rachunki za remonty prowadzone w poszczególnych salach zamkowych. Archiwalia obejmują: lata panowania Stanisława Augusta i spisy wykonane po śmierci króla, ostatni w 1797 r., następnie czas zaborów w świetle inwentarzy z lat 1807–1865, w dużej części w formie odpisów wykonanych w latach 20. XX w., oraz okres po odzyskaniu niepodległości i adaptacji Zamku Królewskiego na siedzibę władz państwowych w latach 1922–1939. Ponadto zawierają materiały do dziejów budowy Zamku w latach 1569–1572 zestawione przez Jadwigę Karwasińską, archiwalia dotyczące rewindykacji mienia państwowego po pokoju ryskim z lat 1921–1924, w tym *Spis rzeczy rewindykowanych z ZSRR (układ wg przedmiotów)* przygotowany przez Kazimierza Brokla, pierwszego kustosa Zamku, wytyczne w sprawie rewindykacji polskich zabytków wywiezionych do Rosji na przestrzeni XVIII, XIX i XX w. opracowane przez prof. Mariana Morelowskiego oraz fragmenty inwentarzy Zbiorów im. Krosnowskich stanowiących dział Zbiorów Państwowych Rzeczypospolitej Polskiej. Spisy inwentarzowe dotyczące wyposażenia Zamku w okresie 20-lecia międzywojennego były często sporządzane przez Kazimierza Brokla i Mieczysława Tretera. W zespole są także rękopisy, maszynopisy, rysunki zebrane przez Kazimierza Brokla do przewodnika po Zamku wydanego w 1936 r. oraz *Inwentarz mobiliów Zamku Królewskiego w Warszawie z roku 1735* przygotowany do druku i opatrzony wstępem przez Stanisława Szymańskiego. Oryginały inwentarzy, których kopie zostały zgromadzone w Archiwum zamkowym na potrzeby urzędowania rezydencji po odbudowie w latach 70. XX w., znajdują się w Archiwum Głównym Akt Dawnych, Archiwum Akt Nowych, Bibliothèque d'Art et d'Archéologie Jacques Doucet w Paryżu, Zakładzie Narodowym im. Ossolińskich, Muzeum Narodowym w Warszawie, Bibliotece Jagiellońskiej i Bibliotece Książąt Czartoryskich. Dary i zakupy od osób prywatnych i instytucji.
5. J. polski, francuski, niemiecki, rosyjski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, układ materiału według kolejności wpływów.
8. *Inventaire général des meubles et effets mobiliers qui sont dans le Château de Varsovie, fait en mars 1795 / Generalny inwentarz mebli i innych ruchomości znajdujących się w Zamku Warszawskim, sporządzony w marcu 1795 roku*, przekład i oprac. N. Ładyka, Warszawa 1997; *Inwentarz*

36.

1. **Zbiór materiałów dotyczących Zamku zreprodukowanych ze zbiorów różnych instytucji, nr zesp. 26 (Repr.)**
2. 1928-1971
3. 21 j.a., 0,15 m.b.
4. Zbiór zawiera kserokopie materiałów pochodzących z różnych źródeł, m.in. instytucji, kolekcji prywatnych, spuścizn dotyczących historii Zamku Królewskiego, jego wyposażenia i mieszkańców. W skład zespołu wchodzi reprodukcje artykułów, fragmentów oraz całych publikacji związanych z Zamkiem, kserokopie dokumentów zakupu dzieł sztuki dla Zamku w latach 1937-1939 z Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, kserokopie akt Komisji Badawczej przy Ambasadzie RP w Bukareszcie, akt Komisji Ochrony Mienia Państwowego 1939-1943, kopie dokumentów sporządzonych podczas ewakuacji Zamku Królewskiego i rezydencji Prezydenta RP w Spale w 1939 r. Ponadto w zespole znajdują się kopie dokumentów BOS dotyczące prac porządkowych na terenie Zamku i w pałacu Pod Blachą, kopie pojedynczych dokumentów ze spuścizny Marii i Ignacego Mościckich z Archiwum Jasnej Góry, w tym notatki Marii Mościckiej o Zamku, wspomnienia z pracy w Zamku, m.in. lekarza prezydenckiego dr. Leopolda Jokielia oraz adiutantów przybocznych prezydenta - Tadeusza Nagórnego, Zygmunta Gużewskiego i Józefa Hartmana, materiały dotyczące organizacji Kancelarii Cywilnej, a także kopie protokołów posiedzeń Biura Politycznego w sprawie odbudowy Zamku wykonane w Archiwum Akt Nowych, kopie fragmentów wspomnień Józefa Błońskiego *Pamiętnik 1891-1939*, kopia *Instrukcji dla Zarządów Rezydencji Prezydenta RP z 1929 r.* czy kserokopie sprawozdań z posiedzeń Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. W zespole znajdują się również kopie nielicznych publikacji, m.in. Andrzeja Zarzyckiego i Andrzeja Zaniewskiego *Żyjące mury* (beletryzowana historia Zamku Królewskiego w Warszawie i ludzi z nim związanych w latach 1939-1945), Martina Bernharda *Catalogi Plantarum* (katalog roślin z poł. XVII w. dotyczący ogrodów Zamku Królewskiego), Corneliusa Gurlitta *Warszawskie budowle za czasów królów saskich z 1917 r.*, oraz kopie artykułów: Ignacego Hirszla o objęciu studenckiej warty na Zamku Królewskim po ewakuacji Niemców 10 listopada 1918 r., Stefana Jellenty *Wspomnienia oficerów zamkowych* i Zygmunta Tyszki *Dzieje jednego daru. Z Piotrogradu na Zamek Królewski*. Reprodukcje wykonane na zlecenie Zamku Królewskiego w Warszawie, dary, 1985-1998.
5. J. polski.
6. -
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. -

1. **Varia dotyczące Zamku Królewskiego w Warszawie, nr zesp. 27 (Varia)**
2. XIX/XX, 1967, 1974–1994, 2003, 2006–2013
3. 22 j.a., 0,19 m.b.
4. Zespół otwarty, który tworzą różnorodne archiwalia w jakikolwiek sposób traktujące o Zamku Królewskim w Warszawie. Są to m.in. materiały prasowe: fragment z czasopisma fińskiego „Aesculapius” z kwietnia 1984 r. z artykułem Kaii Pakkali *Varsovan Kuninkaanlinnan suomalaissairaala* o lazarecie fińskim na Zamku w czasie I wojny światowej, gazeta „Światowid”, 1925, nr 3, zawierająca reportaż fotograficzny z Zamku Królewskiego w Warszawie, wydanie specjalne miesięcznika „Mały Modelarz”, 1972, z makietą Zamku, dwutygodnik „Miś. Przyjaciel najmłodszych”, 1984, nr 2, z dołączoną „Warszawską skarbonką” – papierowym modelem do sklejenia – z wizerunkami Zamku Królewskiego, pomnika Fryderyka Chopina, pałacu Na Wodzie i pomnika Syrenki, rysowanymi przez Mariana Stefańskiego, wycinek z czasopisma „Zabawy Przyjemne i Pożyteczne”, t. 4, 1771, cz. 1, z utworem Adama Naruszewicza *Na pokój marmurowy oda portretami Królów Polskich z rozkazu J. K. Mości Stanisława Augusta nowo przyozdobiony 1771 (W dzień doroczny Elekcji J. K. Mości ofiarowana)*, nekrolog Edwarda Stanisława Czuruka, ppłk. Żandarmerii ZK w latach 1934–1939, pochodzący z nieustalonej londyńskiej gazety. Ponadto w zespole znajdują się różne materiały związane z odbudową Zamku Królewskiego: publikacja Walentyny Pszenicznej-Chałackiewicz *Rzeźba* na temat pracy rzeźbiarskiej autorki, w tym o zrekonstruowanych rzeźbach elewacji saskiej Zamku Królewskiego w Warszawie, obraz malarza i arch. Włodzimierza Karczmazyka dokumentujący moment montażu hełmu na Wieży Zegarowej (Zygmuntowskiej) w lipcu 1974 r., list przewodniczącego Zgromadzenia OKOZK Ignacego Czaykowskiego do Czesława Wycecha, marszałka Sejmu PRL, Londyn 30 grudnia 1967 r., a także dyplom uzyskania tytułu doktora nauk humanistycznych dla długoletniej pracownicy Zamku Aldony Bartczak, wydany przez Wydział Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego w 1967 r., kalendarze ścienne z reprodukcjami oryginalnych fotografii z 20-lecia międzywojennego z prezydentem Ignacym Mościckim, ze zbiorów rodziny Kamińskich (na lata 2006, 2007, 2008, 2011, 2013). Zespół zawiera również korespondencję w sprawie planów sprowadzenia do Polski pomnika-urny z Varese (Włochy), w której do 1927 r. przechowywano serce Tadeusza Kościuszki, do korespondencji dołączono fotografie pomnika. Dary i zakupy od osób prywatnych i instytucji.
5. J. polski.
6. –
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. –

A.R.-T.

1. **Zbiór rękopisów, nr zesp. 28 (Rkps)**
2. 1815–1991, 2007, 2013
3. 50 j.a., 0,38 m.b.

4. Zbiór rękopisów obejmuje materiały związane luźno z Zamkiem Królewskim w Warszawie, m.in. autograf Stanisława Moniuszki, zapisy nutowe utworów muzycznych, w tym Gaetano Donizettiego *Non mi ami piu*, dedykowany Józefowi Poniatowskiemu, księciu na Monte Rotondo, Józefa Wiłkomirskiego partyturę suit *Zamek Królewski w Warszawie*, Zbigniewa Turskiego partyturę utworu *Rzecz o narodzinach Narodu Polskiego. Kantata na głosy solowe, chór i orkiestrę symfoniczną do tekstu Ernesta Brylla*, Wiktora Osieckiego zapis nutowy piosenki *Polonez* do tekstu Jerzego Kiersta, a także utwór *Polonez o Zamku Królewskim w Warszawie* do muzyki Tadeusza Suchockiego, ze słowami Elżbiety Bussold-Ficowskiej. Utwór został skomponowany w 1974 r. z okazji ukończenia pierwszego etapu odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. W zbiorze znajdują się również utwory literackie, głównie poświęcone Zamkowi, w tym wiersze, m.in. Wiesława Rùgera *Oda na Zamek Królewski w Warszawie Wstawka fantastyczna na Zamek Królewski w Warszawie*, Jerzego Wojtkiewicza, zbiór utworów *Cegielki Zamku Warszawskiego, cz. I*, a także dłuższe formy literackie, m.in. eseje historyczne Mariana Brandysa: *Z dwóch stron drzwi*, poświęcony postaciom Tadeusza Rejtana, Jana Suchorzewskiego i Jerzego Zawiejskiego, oraz *Twardy człowiek* – przeciw wskrzeszaniu mitu Władysława Gomułki, obydwie opublikowane w drugim obiegu w 1982 r. Na pierwszej karcie utworu *Z dwóch stron drzwi* adnotacja ręką autora: „Kochanej Krysi i Andrzejowi Wajdom z czułą przyjaźnią od autora: Marian Brandys. Warszawa, 24 IV 1942”. W zbiorze tym odnaleźć można też wspomnienia Stanisława Wysłoucha z lat 1914–1970, wspomnienia Stanisława Tarnowskiego (historyka literatury i polityka) *Kronika dzikowska*, stanowiące źródło do badań nad genealogią rodziny Tarnowskich, polskim ziemiaństwem, przede wszystkim galicyjskim, w XIX w., oraz historią polityczną tego okresu. Ponadto zbiór zawiera relacje różnych osób o losach Zamku w czasie II wojny światowej. Dary i zakupy od instytucji i osób prywatnych, 1983–2014.
5. J. polski, włoski, niemiecki.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, katalog chronologiczny, układ według kolejności wpływu.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 435.

M.M.-C.

39.

1. **Zbiór sfragistyczny, nr zesp. 29 (Sfrag.)**
2. 1. poł. XII w.–przed 1939
3. 36 j.a.
4. Zasadniczą część zbioru stanowi zestaw tłoków pieczętnych i stempli centralnych władz państwowych II RP oraz pieczęci i stempli polskich władz i placówek dyplomatycznych sprzed 1939 r., w tym m.in. tłoki pieczętnie Gabinetu Wojskowego Prezydenta Rzeczypospolitej, Prezesa Rady Ministrów, Prezydium Rady Ministrów, Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Na uwagę zasługują pojedyncze obiekty z okresu XII–XIX w., przede wszystkim bulla ks. Bolesława Krzywoustego (1113–1134?) – pieczęć ołowiana przedstawiająca na awersie wizerunek stojącego księcia z odkrytą głową, w długiej szacie, z włócznią w prawym ręku, zaś na rewersie wyobrażenie św. Wojciecha również z odkrytą głową i pastorałem w prawej ręce, a księgą Ewangelii w lewej. Ponadto pieczęć wielka koronna Jana Kazimierza (1649–1668) wyciśnięta w czerwonym wosku, z umieszczoną pośrodku tarczą, z orłem z herbem Wazów na piersi, podtrzymywana

przez dwie postacie. Nad tarczą korona, pod koroną data: 1649. Wokół tarczy przedstawienia herbów ziem i województw Rzeczypospolitej oraz legenda w dwóch otokach. W zbiorze znajduje się także dwustronny tłok pieczętny Radziwiłłów – z przedstawieniem na jednej stronie pieczęci Anny z Mycielskich Radziwiłłowej, na drugiej pieczęci Macieja Radziwiłła, kasztelana wileńskiego, syna Anny z Mycielskich i Leona Michała Radziwiłła. W zbiorze sfragistycznym znajduje się również pieczęć Senatu Królestwa Polskiego 1815 r. (?) lub 1830/1831 r. (?), z wizerunkiem Orła Białego. Dary i zakupy od instytucji i osób prywatnych.

5. J. polski, łaciński.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca do części zbioru.
7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, układ według kolejności wpływu.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 438; E. Suchodolska, *Radziwiłłowski tłok pieczętny*, „Studia Źródłoznawcze”, t. 36, 1997, s. 89–100; S. Suchodolski, *Nowa bulla Bolesława Krzywoustego i problem ołowianych pieczęci w Polsce wczesnośredniowiecznej*, „Przegląd Historyczny”, 2009, z. 2, s. 207–236.

M.Ś.

40.

1. **Zbiór rysunków i planów, nr zesp. 30 (Rys.)**
2. 1924–1993
3. 64 j.a., 0,85 m.b.
4. Zespół składa się z kilku części, których układ wynika z kolejności wpływania materiałów do Archiwum. W zbiorze można wyróżnić kopie rysunków architektonicznych zamieszczonych w *Albumie Sejmowym* sporządzonym ok. 1740 r. na podstawie projektów Zachariasza Longuelune’a z ok. 1720 r., przechowywanym w Archiwum Państwowym w Dreźnie, ilustrujących m.in. schemat ustawienia tronu i kolejność zasiadania senatorów i ministrów w senacie, *panneaux* dekoracyjne z atrybutami władzy królewskiej, wielkopsiadającej, duchownej i rycerskiej, kartusze z herbami województw, a także rysunki detali architektonicznych Sali Senatorskiej. Kopie rysunków wykonane w 1981 r. przez artystę Andrzeja Bertranda posłużyły do zrekonstruowania dekoracji malarskiej Sali Senatorskiej. Ponadto w zespole przechowywane są projekty aranżacji wnętrz zamkowych i ich wyposażenia, m.in. kolorystyczny projekt dekoracji ściennej Sali Koncertowej czy kolorystyczny projekt łoża królewskiego do Pokoju Sypialnego Króla wykonany przez Andrzeja Grzybowskiego. Ostatnią grupę stanowią projekty różne, w tym m.in. opracowanie projektowe *Remont i modernizacja Trasy W-Z. Węzeł z Wisłostradą*, projekt odbudowy Zamku Królewskiego autorstwa Romualda Dziewulskiego i projekt przebudowy placu Zamkowego Jana Dąbrowskiego z 1951 r., projekt tablicy pamiątkowej poświęconej prof. Janowi Zachwatowiczowi, odbitki kserograficzne planów inwentaryzacyjnych pałacu Pod Błachą z 1948 i 1968 r., rysunki architektoniczne pierzei wschodniej, południowej i zachodniej placu Krasińskich oraz wzdłuż ul. Świętojerskiej, rysunki piórkiem Jana Uhlaka, projekt przystosowania Arkad Kubickiego do elewacji saskiej Zamku autorstwa Zygmunta Szparkowskiego, odbitki ozalidowe planów Zamku sporządzonych przez inż. arch. Aleksandra Króla, odbitki kserograficzne rysunków ścian i sklepienia Dawnej Izby Poselskiej wykonanych przez Eleonorę Bergmann, dokumentacja tablicy pamiątkowej Oddziału Powstańczego AK Zgrupowania „Róg” umieszczonej w Bramie Zegarowej, odbitki ozalidowe projektu mapy Litwy do supraporty w Nowej Izbie Poselskiej według projektu T. Lankamera, projekt supraport

do Nowej Izby Poselskiej autorstwa Doroty Zemły, dokumentacja projektowa malowideł ściennych w Dawnej Izbie Poselskiej opracowana przez Annę Kozłowską i Jacka Czczotą-Gawraka, projekt dekoracji malarskiej Dawnej Izby Poselskiej autorstwa Barbary Wolff-Łozińskiej. Materiały przekazane przez różne instytucje, m.in. Biuro Projektowo-Konsultingowe „Stolica” czy Naczelną Dyрекcję Archiwów Państwowych, oraz autorów projektów i dział Zamku Królewskiego, a także zakupione.

5. J. polski, francuski, łaciński.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca do części zbioru.
7. Inwentarz kartkowy do części zbioru, baza danych MONA do części opracowanej, układ według kolejności wpływu.
8. -

D.S.-G.

41.

1. **Zbiór plakatów, programów i druków ulotnych Zamku Królewskiego w Warszawie, nr zesp. 31 (Plak.)**
2. 1983–2016
3. 1993 j.a., 0,4 m.b.
4. W zbiorze są gromadzone zaproszenia, foldery, plakaty wystaw, koncertów oraz innych uroczystości odbywających się w Zamku Królewskim w Warszawie. Ponadto znajduje się tu dokumentacja imprez zamkowych przygotowanych we współpracy z innymi instytucjami oraz materiały dokumentujące wydarzenia organizowane samodzielnie przez inne instytucje na terenie Zamku. Dopyływy przekazywane przez działy Zamku Królewskiego.
5. J. polski, angielski, francuski, niemiecki.
6. -
7. Spis roboczy.
8. -

D.S.-G.

42.

1. **Zbiór wycinków prasowych, nr zesp. 32 (Wyc.)**
2. 1861–1990
3. 114 j.a., 0,10 m.b.
4. Zespół zawiera wycinki prasowe będące źródłem informacji o wydarzeniach z życia społecznego, kulturalnego i politycznego odbywających się w Zamku Królewskim w Warszawie. W przeważającej części dotyczą okresu międzywojennego – wizyt dyplomatycznych, rautów. Materiał ilustracyjny zamieszczony w artykułach był inspiracją do rekonstrukcji wnętrza zamkowych. Do najstarszych wycinków należą fragmenty czasopisma „Kłosy”, z rycinami przedstawiającymi wnętrza zamkowe, oraz fragment francuskiej gazety „L'illustration Journal Universel” z 1861 r. z wizerunkiem placu Zamkowego. Najmłodszym obiektem w zbiorze jest gazeta „Rzeczpospolita Polska” z 22 grudnia 1990 r., wydawana przez organ prasowy rządu RP na uchodźstwie, z relacją z przekazania do Zamku insygniów przy-

denckich przez prezydenta RP na uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego. Dary od osób prywatnych i przekazy z komórek Zamku Królewskiego.

5. J. polski, francuski.
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

D.S.-G.

43.

1. **Silva rerum, nr zesp. 33 (SR)**

2. 1928-1991
3. 26 j.a., 0,13 m.b.
4. Zbiór zawiera różne materiały i przedmioty związane z historią Polski i dziejami Zamku Królewskiego w Warszawie, m.in. kolekcję filatelistyczną z lat 1945-1973 dotyczącą Zamku (znaczki pocztowe naklejone na koperty, karty pocztowe i koperty z nadrukiem), zbiór filatelistyczny związany z Milenium Polski 966-1966, kopertę listową z 1946 r. z dwoma znaczkami o nominalnej wartości 1,50 zł, z Zamkiem Królewskim w okresie międzywojennym i widokiem ruin Zamku w 1945 r. Są tu również całostki filatelistyczne poświęcone 200-leciu Konstytucji 3 maja i czwartej wizycie papieża Jana Pawła II w Polsce w 1991 r., druki ulotne z okresu odbudowy Zamku Królewskiego skierowane do Polaków mieszkających w Australii przez Społeczny Komitet Pomocy w Odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie (Melbourne, Victoria) i Tymczasowy Komitet ds. Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, naszywka materiałowa z napisem: „Budowniczy Zamku Królewskiego w Warszawie. Akcja - Zamek Hufca ZHP Trzcianka”, i widokiem fasady Zamku, miniaturowy kolorowy rysunek przedstawiający odwrócony widok placu Zamkowego i Zamku Królewskiego z lat 1908-1915 (?) oraz materiałowy kalendarz ścienny na rok 1972 z widokiem Zamku, wydany przez Ministerstwo Przemysłu Lekkiego. Pozostała część zbioru to dokumenty dotyczące Narodowej Rady Kultury, dźwiękowe karty reklamowe firmy CORA z utworem *Romantyczność* w wykonaniu Joanny Rawik, szkice projektów wnętrz i detali architektonicznych inspirowane wnętrzami Zamku autorstwa Stefanii Sokołowskiej z lat 1928-1932, wzorniki rodzajów drewna firmy Arti E.J.B. i dwie publikacje: M. Padechowicz, *Drewno w przemyśle, rękodziele i gospodarstwie domowym*, cz. I: Materiał (opis), Kraków 1929 oraz *Drewno w przemyśle, rękodziele i gospodarstwie domowym*, cz. II: Próbki drzew, Kraków 1930. Ostatnim elementem zbioru jest dyplom dla Zamku *Europa-Goldmedaille für Denkmalpflege*, Warszawa, 30 października 1981 r. Dary od osób prywatnych.
5. J. polski, niemiecki.
6. -
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. -

A.R.-T.

1. Przywilej króla Władysława III Warneńczyka zezwalający Przedborowi z Koniecpola, kasztelanowi sandomierskiemu, na lokowanie miasta na prawie niemieckim we wsi Koniecpol, Buda, 28 XII 1443 (nr 1)

2. Przywilej króla Zygmunta Augusta potwierdzający prawa mieszczan olkuskich do budynków wzniesionych na potrzeby kopalni olkuskiej, Wilno, 12 II 1562 (nr 1)

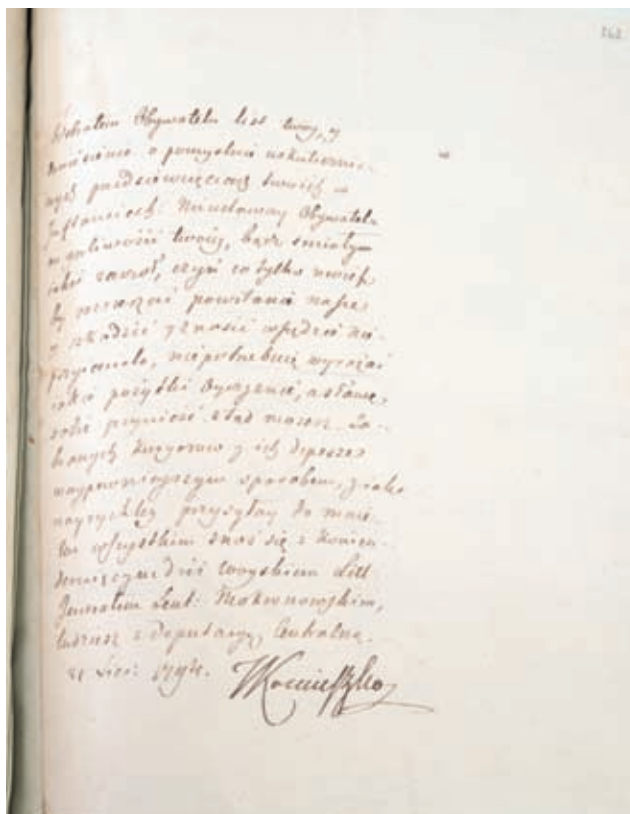
3. Dokument nadania dóbr w Smoleńszczyźnie we włości szlacheckiej Krzysztofowi Eydziatowiczowi przez króla Zygmunta III, Warszawa, 30 VII 1620 (nr 1)

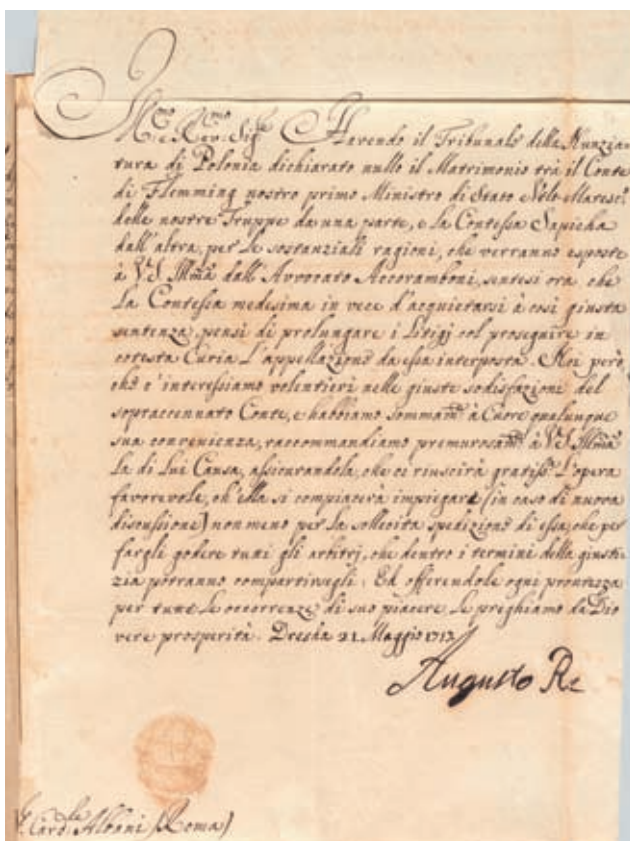
4. Dyplom nadania szlachectwa Augustowi Fryderykowi Kaulberszowi, porucznikowi Gwardii Pieszej Koronnej, Warszawa, 17 II 1791 (nr 1)

5. Dyplom nadania Władysławowi Zdzitowieckiemu, kawalerowi maltańskiemu, tytułu Komandora Grobu Chrystusa przez Vincentiusa Braccę, patriarchę jerozolimskiego, w imieniu papieża Leona XIII, Jerozolima, 8 XI 1887 (nr 1)

6. List Tadeusza Kościuszki do Michała Kleofasa Ogińskiego, 21 VIII 1794 (nr 2)

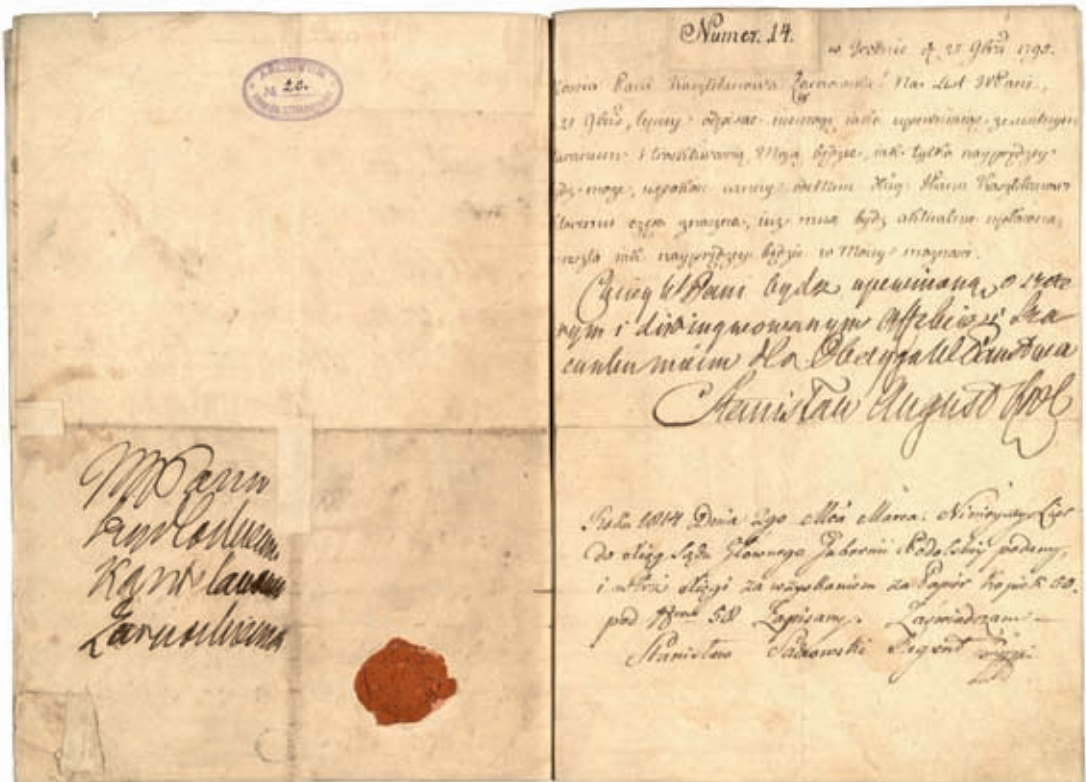

7. Karta z poszytu z listami do Antoniego Edwarda Odyńca, 1826–1884: list Klaudyny z Działyńskich Potockiej, Genewa, 24 V 1835, jej wizytówka i fotografia, l. 20.–30. XIX w. (nr 3)

8. List Augusta II do kardynała Annibalego Albaniego, Warszawa, 21 V 1717 (nr 6)

9. Karta z zeszytu z notatkami Zofii Potockiej i fotografią rodzinną Tyszkiewiczów i Potockich, Landwarów, 1939 (nr 8)

10. List króla Stanisława Augusta do Konstancji z Woronieckich Szydłowskiej, kasztelanowej żarnowskiej, Grodno, 25 XI 1795 (nr 9)

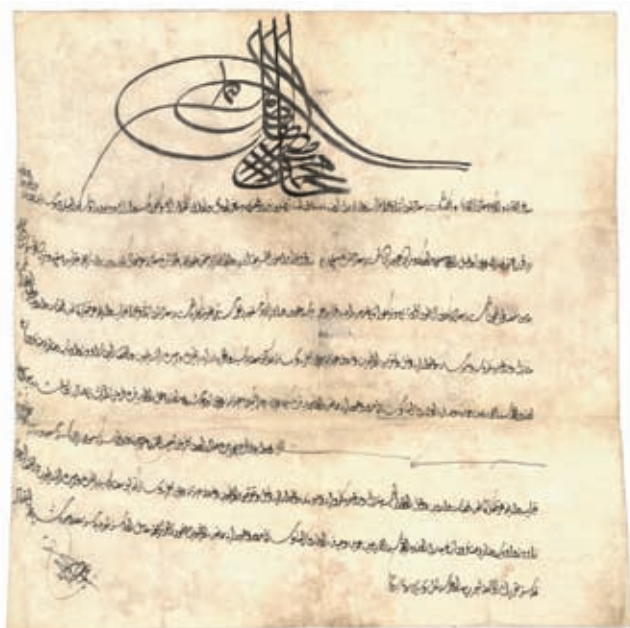
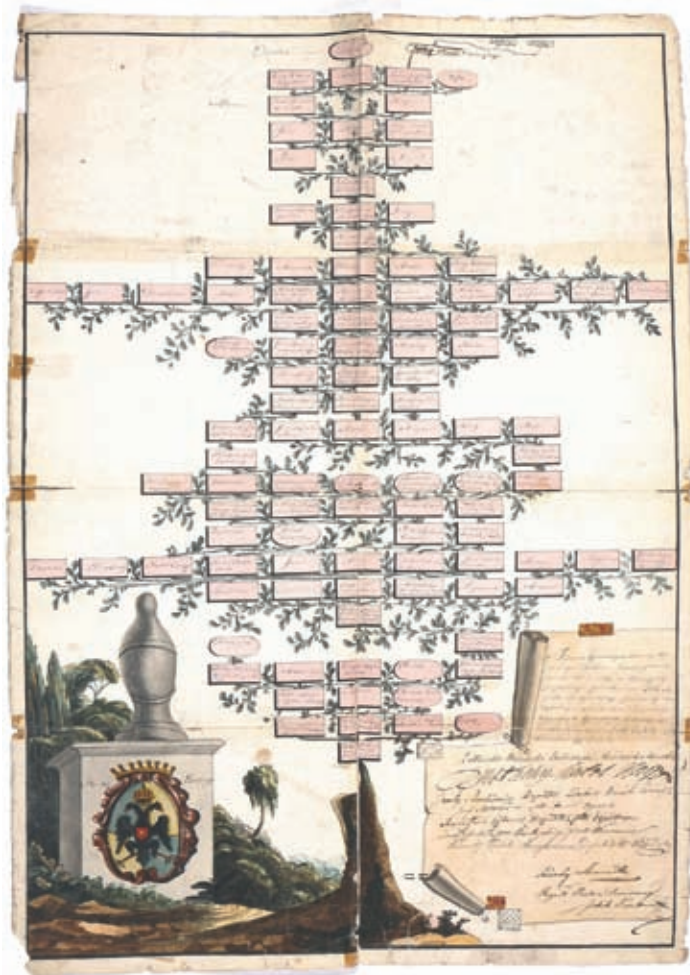

11. Dyplom nadania Orderu Orła Białego Symeonowi Kazimierzowi Szydłowskiemu, kasztelanowi żarnowskiemu, przez króla Stanisława Augusta, Warszawa, 8 XII 1776 (nr 9)

12. Dyplom potwierdzenia szlachectwa przez króla Władysława IV dla Mikołaja Zandera, sekretarza królewskiego, Warszawa, 23 II 1637 (nr 10)

13. Drzewo genealogiczne rodziny hrabiów Laskarysów wywodzących się z domu cesarskiego bizantyjskiego, Wilno (?), 19 IX 1825 (nr 11)

14. Paszport turecki (ferman sułtański) wystawiony dla Antoniego Crutty, wasala Rzeczypospolitej Weneckiej, ok. 1765 (nr 12)

Stanislaus Augustus Dei Gratia Rex Poloniae, Magnae Ducatus Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Moscovi-
 viae, Samogitiae, Kyeviae, Volhyniae, Podoliae, Wallachiae, Serbiae, Moldaviae, Aethiopiae, Caramanorumque

Nr 15.

Wysokiemu Przewodniczemu Sienie, Waszej gwiazdy interes tenowosci et singulati, Lata Nro krotki wopisze inaypazim mowieniu Magni
 fca Dni Chemicki Castellani Brochenski Lujano, Nobi et Republica varis in conuentionibus et dictionibus publicis interuenisti pro promotione
 facinorosi ego duximus ut ipse Palatinatus Juniochianus per fca Magnifici Josephi Sigizmi wariantem et regem Constitutionis in
 Comitiis praevidentibus variis, ad depositionem nostram Regiam ducendum ducimus et conferimus praevidentibus iam consuetis iuribus
 prerogatiuis, Munus honorificum, de top et antiqua prae ad hunc Palatinatum postulatibus ad ultrae uita sua tempora
 ut altioris obsequii Dignitate operationem tenendum et secundum ducimus et conferimus praevidentibus Sienie Roslino
 Quae omnia quorum interer, praevidentibus Magnificis Senatibus, Gubernis Dignitatem Officialium, Uuorogapi Nobilitati Pa-
 latinatus Juniochianus uelam ego uolens maniamus, ut profectum Magnificum Litem Chemicki ad hunc pro uer legiti-
 mo et actuali Palatine Juniochianus, habeant nominem et agnoscant, etque de hoc iuribus prerogatiuis hanc Dignitatem con-
 uenitibus et ipse componant et ab aliis superioribus uerent. Pro Gratia Nostri in quorum firm praevidentibus Miam Nostri uelam
 plac, sigilli Regni communiter sigillum Datum Caruinae Ducatus Mianis uelam Anno Germani 1796, Regni uero Nostri
 1796 Anno

Stanislaus Augustus

Palatinatus Juniochianus
 est per fca Magnifici Sere-
 ghi Myiolski uariantem, Magnifi-
 ca Petro Chemicki Castellani
 Brochenski signata confertur

Signatus Stanislaus Augustus
 Majori Regni Secretario

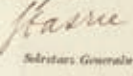

KOMMISSYA RZĄDOWA
Spraw Wewnętrznych i Policji.

Z mocy udzielony sobie Artykulem 6° Postanowienia Niegia Na-
 miestnika Królewskiego dnia 2° Lutego 1816 IV, organizującego
 Władze Administracyjne, do Gminy (Powiatu) zwołany
 z tem przedmiotem

W Województwie Warszawskim, Powiecie Błoniejskim
 położony, mianem Wójtem, przedstawionego sobie na ten Urząd
 od Komisaryi Wojewódzkiej p^o Wincentego Witaczka

połączając ściśle dopełnianie obowiązków przepisami Rządowemi dla
 Urzędu tego wskazanych.

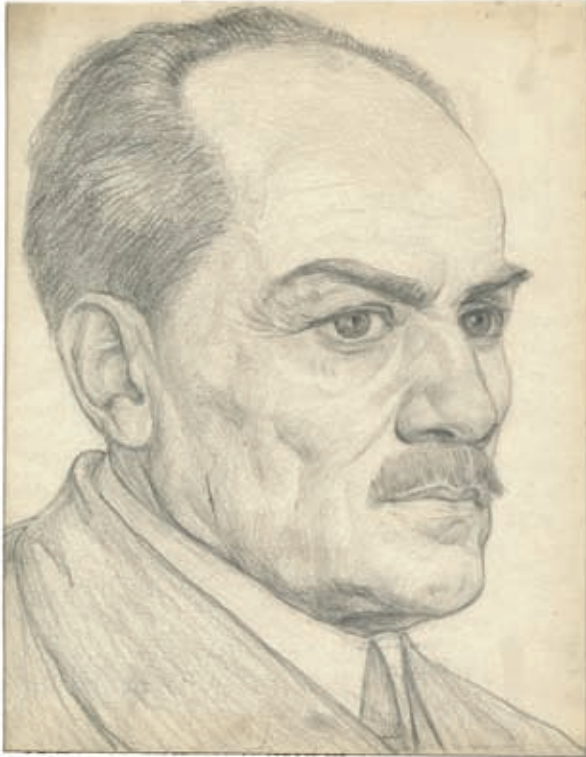
Warszawa dnia 30° Maja 1821. Rola 1821.

Minister Przewodzący
 w Zgromadzeniu

 Sekretarz Generalny

Prze-
 na Urząd Wójty
 Genery (Pawła)
 w Województwie Warszawskim,
 Powiecie Błoniejskim
 dla
 (Wincentego Witaczka)

15. Przywilej króla Stanisława Augusta na urząd wojewody inowrocławskiego dla Piotra Sumińskiego, kasztelana brzesko-kujawskiego, Warszawa, 29 XI 1790 (nr 13)

16. Nominacja dla Wincentego Witaczka na urząd wójta gminy Prace Duże w powiecie Błonie nadana przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji, Warszawa, 30 V 1821 (nr 15)

17. Władysław Skoczylas, *Portret Stefana Żeromskiego*, przed 1925 (nr 20)

18. Dyplom dla prezydenta RP Ignacego Mościckiego za hojny dar na fundusz budowy Muzeum Narodowego w Krakowie, Kraków, styczeń 1938 (nr 23)

19. Podpułkownik Roman Giżyński, 1916 (nr 25)

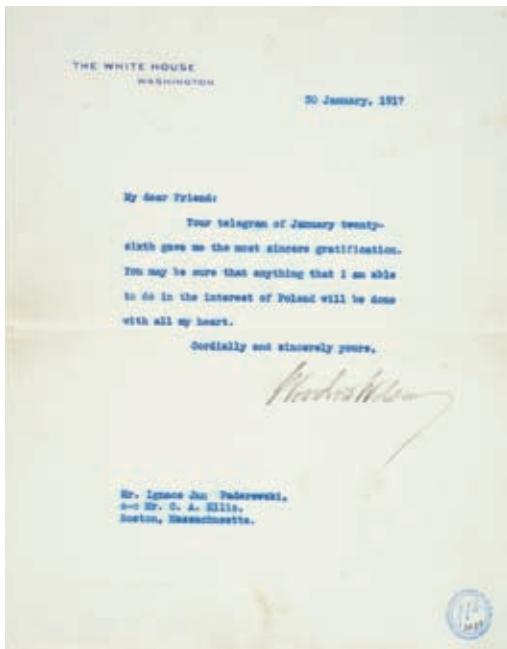
20. Pałac Lanckorońskich w Wiedniu, Sala Holenderska, po 1903 (nr 26)

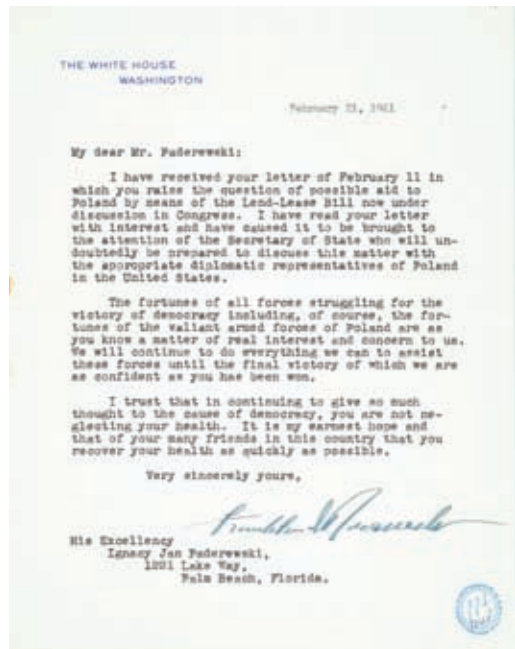
21. Karta z fotografią Konstantego Mateusza Karola Podhorskiego z albumu rodzinnego *Mikolajówka*, 1889-1899 (nr 27)

22. Karta z fotografiami dworu w Mikolajówce i jego otoczenia z albumu rodzinnego *Mikolajówka*, 1889-1899 (nr 27)

23. List Thomasa Woodrowa Wilsona do Ignacego Jana Paderewskiego, Waszyngton, 30 I 1917 (nr 29)

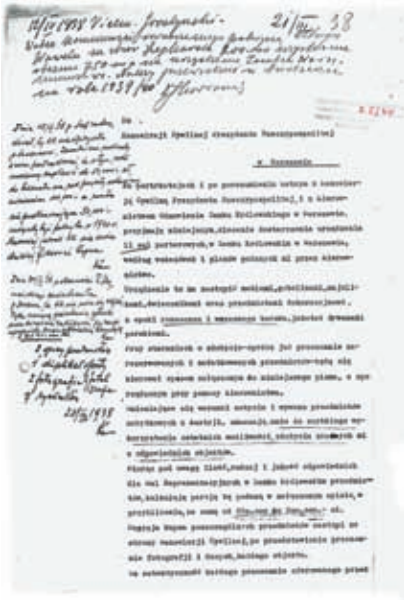
24. List Franklina Delano Roosevelta do Ignacego Jana Paderewskiego, Waszyngton, 21 II 1941 (nr 29)

25. Wypis z ksiąg deputacji wywodowej guberni mińskiej wyvodu szlachectwa rodu Hrehorowiczów herbu Lubicz, Mińsk, 1 VI 1834 (nr 30)

26. Tłok pieczętny Dominika Witke-Jeżewskiego z herbem własnym Lis, 2. poł. XIX w. (nr 31)

27. Pismo Szymona Szwarca do Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie urządzenia 11 sal parterowych w Zamku Królewskim w Warszawie, Londyn, 21 III 1938 (nr 36)

28. Włodzimierz Karczmazczyk, *Zamek Królewski w Warszawie*, 1974 (nr 37)

29. Bulla ołowiana księcia Bolesława Krzywoustego, l. 20. lub pocz. 30. XII w. (nr 39)

30. Tłoki pieczętne Prezydium Rady Ministrów, l. 20. XX w. (nr 39)

31. Andrzej Grzybowski, projekt rekonstrukcji poduszki do tronu w Sali Senatorskiej, 1987 (nr 40)

32. Andrzej Grzybowski, projekt rekonstrukcji łoża do Sypialni Króla, 1985 (nr 40)

33. Plakat towarzyszący wystawie *Opus Sacrum*. Ze zbiorów Barbary Piaseckiej-Johnson, 1990 (nr 41)

34. Dziennik „L'illustration”, 20 IV 1861, strona tytułowa z widokiem Zamku Królewskiego w Warszawie (nr 42)

IV. ARCHIWA DOKUMENTACYJNE – SPUŚCIZNY WYKORZYSTYWANE PRZY ODBUDOWIE I ORGANIZACJI MUZEUM ORAZ ZWIĄZANE Z ODBUDOWĄ ZAMKU I ORGANIZACJĄ MUZEUM

44.

1. **Archiwum Aleksandra Króla, nr zesp. 34 (AD I)**
2. [1814] 1892–1972
3. 316 j.a., 3,1 m.b.
4. Archiwum Aleksandra Króla (1890–1971), architekta, historyka architektury, konserwatora zabytków, od 1923 r. związanego z Zamkiem Królewskim w Warszawie poprzez badania naukowe, a od 1950 r. zaangażowanego w działania na rzecz jego odbudowy. W zespole znajdują się sprawozdania z badań archeologicznych prowadzonych na terenie Zamku, kosztorysy planowanych prac, m.in. harmonogram archeologicznych badań wykopaliskowych nadzoru nad robotami ziemnymi w roku 1964 na terenie Zamku w oprac. Tadeusza Żurowskiego, korespondencja i notatki dotyczące ww. zagadnienia, kosztorysy planowanych prac, protokoły posiedzeń Rady Naukowo-Technicznej Pracowni Archeologiczno-Badawczej Spółdzielni Pracy „Technik”, sprawozdania ze stanu robót prowadzonych przy rozminowaniu, odgruzowaniu i organizacji zamkowego placu budowy, dokumentacja badań architektonicznych, w tym m.in. opracowania A. Kaśinowskiego z lat 1961–1962. Ponadto zbiór zawiera archiwalia dotyczące prac rekonstrukcyjnych: notatki architekta i relacje z lat 1939–1945 dotyczące dziejów Zamku, z codziennymi zapiskami o stanie robót, prace naukowe i materiały warsztatowe związane z historią Zamku, teksty wykładów i protokoły posiedzeń w sprawach zamkowych, wydawnictwa i prace naukowe własne, m.in. A. Król, *O odkryciu i znaczeniu relikwii architektonicznych na terenie Zamku Warszawskiego*, brudnopis artykułu dotyczącego wyników badań archeologicznych w latach 1949–1967 oraz *Co ocalało z Zamku Królewskiego w Warszawie*. Ten ostatni artykuł stanowi prawdopodobnie tekst do filmu dokumentalnego o Zamku przygotowanego przez Wytwórnę Filmów Oświatowych w Łodzi. Ponadto w zbiorze znajdują się publikacje innych autorów, m.in. K. Skórewicza, S. Lorentza, A. Świechowskiej, a także odpisy źródłowe i noty bibliograficzne, wycinki prasowe dotyczące akcji propagandowej wokół odbudowy Zamku, jego plany i fotografie, m.in. dokumentacja fotograficzna i rysunkowa rekonstrukcji Zamku, projekty J. Dąbrowskiego, J. Bogusławskiego, materiały dotyczące Biblioteki Królewskiej, pałacu Pod Blachą, Arkad Kubickiego, dokumenty i ikonografia dotycząca wykorzystania Zamku po odbudowie (1958–1966). W zbiorze znajdują się również akta poświęcone innym obiektom warszawskim, historii Warszawy oraz materiały do badań nad historią innych miast i zabytków polskich. Archiwum dopełniają papiery osobiste i rodzinne, w tym m.in. związane z pobytem na Węgrzech w czasie II wojny światowej, listy i notatki siostry architekta Jadwigi Król, zamieszkałej w Sztokholmie, świadectwo ukończenia nauki i uzyskania praw nauczania j. łacińskiego, greckiego i polskiego, wydane przez Wydział Filologiczny Uniwersytetu Lwowskiego, a także fotografie A. Króla. Dar rodziny Królów, 1972, 1975 i 1985 r.
5. J. polski.
6. Zespół częściowo zdigitalizowany.
7. Inwentarz, baza danych MONA, inwentarz kartkowy dla fotografii, układ rzeczowy.

8. B. Gadomska, *W czterdziątą rocznicę utworzenia Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2011, nr 1–2 (61–62), s. 251–265; J. Gutkowski, „Loża Masońska” na Zamku Królewskim w Warszawie, „Ars Regia: czasopismo poświęcone myśli i historii wolnomularstwa”, 2010, nr 12/19, s. 11–23; E. Koczorowska-Pielińska, *Zbiór Aleksandra Króla i jego znaczenie dla odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Archeion”, t. 76, 1983, s. 125–154; A. Król, *Odkrycia architektoniczne w latach 1963–1964 na Zamku Królewskim w Warszawie*, „Wiadomości Archeologiczne”, t. 31/1, 1965, s. 30–33; *idem*, *O odkryciach i znaczeniu relikwów architektonicznych na terenie Zamku Warszawskiego*, „Warszawskie Materiały Archeologiczne”, t. 2, 1967, s. 31–48; *idem*, *Zamek Królewski w Warszawie. Od końca XIII wieku do roku 1944*, Warszawa 1971; A. Król, B. Król-Kaczorowska, *Pałac pod Blachą*, Warszawa 1974; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 438.

M.M.-C.

45.

1. **Zbiór Tadeusza Mańkowskiego, nr zesp. 35 (AD II)**
2. 1916–1964
3. 39 j.a., 0,4 m.b.
4. Fragment spuścizny naukowej Tadeusza Mańkowskiego, prawnika, historyka sztuki, muzealnika, dyrektora Państwowych Zbiorów Sztuki na Wawelu (1945–1951). Zawiera prace naukowe związane ze zbiorami zamkowymi, przeważnie maszynopisy prac i artykułów dotyczących historii sztuki, m.in. *Dawny Lwów, jego sztuka i kultura artystyczna*, *O poglądach na sztukę w czasach Stanisława Augusta*, *Marcello Bacciarelli*, *Polska historiografia sztuki*, publikowane w Polsce w okresie międzywojennym i po wojnie. W spuściznie są ponadto teksty przemówień, opracowania na temat Zakładu Narodowego im. Ossolińskich, materiały dotyczące Jana de Witte, lwowskiego architekta, tj. notatki bibliograficzne, korespondencja związana ze sprawami zawodowymi, ilustracje do publikacji, recenzje jego prac, np. *Orient w polskiej kulturze artystycznej*, napisana w 1959 r. przez Giuliettę Galstian i zamieszczona w ormiańskim czasopiśmie historyczno-filozoficznym „Patma bana sirakan Handes” w 1964 r. Ponadto w zbiorze znajdują się teksty różnych autorów dedykowane pośmiertnie Mańkowskiemu, w tym *Sarmatyzm* Stanisława Łosia, oraz artykuł napisany z okazji posiedzenia PAN poświęconego pamięci zmarłego w 1956 r. prof. T. Mańkowskiego, opublikowany w „Tygodniku Powszechnym” w 1957 r. Zakup od osoby prywatnej, 1982 r.
5. J. polski, francuski, łaciński.
6. –
7. Inwentarz, baza danych MONA, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 438.

M.Ś.

46.

1. **Archiwum Kazimierza Brokła, nr zesp. 36 (AD III)**
2. 1867–1981
3. 131 j.a. (w tym 45 j.a. nieopr.), 0,9 m.b.

4. Archiwum Kazimierza Brokła (1877–1939), historyka sztuki, muzeologa, kustosa zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie w okresie międzywojennym, który zginął 17 września 1939 r. przy ratowaniu wyposażenia zamkowego. Zbiór zawiera materiały związane bezpośrednio z dziejami Zamku. Zespół składa się z trzech części. Pierwsza z nich została wyodrębniona z akt Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przechowywanych w Archiwum Akt Nowych, i w 1976 r. przekazana do Archiwum Dokumentacyjnego Zamku Królewskiego w Warszawie przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy. W jej skład wchodzi odrębne notatki dotyczące przebudowy, rozbudowy oraz wystroju Zamku od XVI do XX w., w szczególności Biblioteki Królewskiej oraz obrazów z galerii stanisławowskiej, a także materiały związane z wydarzeniami odbywającymi się w Zamku, jego mieszkańcami oraz gośćmi. Cenny element zbioru to 17 rysunków mebli Perkowskiego, które stanowić mogły wyposażenie Zamku w okresie międzywojennym, oraz materiały mówiące o ruchu eksponatów (rewersy, rachunki, wypożyczenia). Ostatnią grupę tej części zbioru stanowią źródła do wydawnictw własnych i innych autorów, którą uzupełnia korespondencja, z m.in. Tadeuszem Mańkowskim, Kazimierzem Skórewiczem czy Leonem Wyczółkowskim, oraz zbiór wycinków prasowych, zawierający wspomnienia pośmiertne i nekrologi zebrane przez aktotwórcę. Druga część zbioru została utworzona w 1981 r. w formie reprodukcji ze spuścizny udostępnionej przez córki Kazimierza Brokła. Wśród materiałów znajdują się kopia rękopisu jego dziennika z okresu 1–5 września 1939 r. z opisami czynności związanych z zabezpieczeniem i ewakuacją zbiorów zamkowych, relacje K. Brokła z pobytów w Zamku z lat 1923–1939 spisane przez córki oraz rysunki dokumentacyjne, np. profile ram, mebli itp. Ostatnia partia drugiej części zbioru to karty zabytków z Zamku Królewskiego oraz Białego Domku w Łazienkach Królewskich. Kartoteka liczy 262 karty inwentarzowe podzielone na grupy: kandelabry, zegary, rzeźby, brązy, malarstwo, arrasys itp. Część kart została opatrzona fotografią lub odręcznym rysunkiem. W 2009 r. z materiałów przekazanych przez Pracownię Konserwacji Zabytków PKZ „Zamek” Sp. z o.o. została wyodrębniona i włączona do zespołu partia archiwaliów związana z K. Broklem. Znajdują się w niej notatki dotyczące wnętrza zamkowych, powstałe prawdopodobnie w czasie prac nad *Przewodnikiem po Zamku* (1932), opublikowanym w 1936 r., oraz akta wytworzone w trakcie sprawowania funkcji kustosa (m.in. spisy, formularze, korespondencja). Zbiór przekazany przez Dział Głównego Inwentaryzatora, Ośrodek Sztuki, 1982 r., rodzinę Kazimierza Brokła, 1992 r., oraz Pracownię Konserwacji Zabytków PKZ „Zamek” Sp. z o.o., 2009 r.
5. J. polski, rosyjski.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca do części zbioru.
7. Inwentarz do opracowanej części zbioru, baza danych MONA, układ chronologiczny, przy tezkach i kartach inwentarzowych stworzonych przez twórcę zespołu zachowano pierwotny układ, do części nieopracowanej spisy zdawczo-odbiorcze.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 438.

D.S.-G.

47.

1. **Archiwum Stanisława Lorentza, nr zesp. 37 (AD IV)**
2. 1914–1982
3. 139 j.a., 1,5 m.b.

4. Archiwum Stanisława Lorentza (1899–1991), historyka sztuki, muzeologa, dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie (1936–1982), organizatora akcji ratowania dóbr kultury polskiej podczas okupacji niemieckiej, wiceprzewodniczącego OKOZK w latach 1971–1982 niestrudzenie zabiegającego o odbudowę Zamku. Zbiór stanowi fragment spuścizny po prof. S. Lorentzu i obejmuje dokumentację aktową, fotograficzną i prasową zebraną przy rekonstrukcji Zamku, obrazującą głównie walkę o odbudowę w latach 1945–1971 oraz przebieg prac i plany przeznaczenia odtworzonego gmachu. Wśród archiwaliów są m.in. materiały dotyczące komisji działających w ramach OKOZK, teksty artykułów i odczytów S. Lorentza poświęconych odbudowie, korespondencja traktująca o działalności propagandowej na rzecz tego przedsięwzięcia prowadzonej poza Polską, materiały związane z działającym w Londynie Zagranicznym Komitetem Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, notatki inwentarzowo-dokumentacyjne z okresu okupacji 1939–1942. W zbiorze znajduje się 10 albumów wykonanych własnoręcznie przez S. Lorentza z wklejonymi wycinkami prasowymi, m.in. o społecznej zbiórce pieniędzy na restytucję muzeum z podanymi kwotami oraz o kolejnych etapach prac, pojedyncze listy prywatne i urzędowe, przede wszystkim z podziękowaniami dla Lorentza za podjętą inicjatywę odbudowy, fotografie, opracowania własne i obce, materiały propagandowe i rysunki, stenogramy audycji Radia Wolna Europa poświęcone odbudowie, teksty przemówień profesora. Materiał uzupełniają wspomnienia różnych osób o Zamku Królewskim oraz bogata korespondencja Stanisława Lorentza. Zespół stanowi jedno z podstawowych źródeł do współczesnej historii Zamku Królewskiego w Warszawie. Część materiałów przekazana przez instytucje i подарowana przez osoby prywatne w latach 1971–1976, Stanisława Lorentza, 1981–1983, 1987 i 1989 r., oraz córkę Lorentza Alinę Kowalczykową, 2002 r.
5. J. polski, angielski, francuski, niemiecki.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, baza danych MONA, katalog zawartości albumów, układ rzeczowy.
8. S. Lorentz, *Siedem wieków Zamku Królewskiego w Warszawie*, Warszawa 1972; *idem*, *Walka o Zamek*, Warszawa 1986; S. Lorentz, A. Rottermund, *Pamiętki Zamku Królewskiego w Warszawie*, Warszawa 1976; S. Lorentz, J. Zachwatowicz, P. Biegański, *Stare Miasto i Zamek Królewski w Warszawie*, Warszawa 1971; P. Majewski, *Wojna i kultura. Instytucje kultury polskiej w okupacyjnych realiach Generalnego Gubernatorstwa 1939–1945*, Warszawa 2005; *idem*, *Ideologia i konserwacja. Architektura zabytkowa w Polsce w czasach socrealizmu*, Warszawa 2009; Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 438; E. Suchodolska, *Stanisława Lorentza obrona i restytucja Zamku Królewskiego, w: Przeszłość przyszłości. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Stanisława Lorentza*, Warszawa 1999, s. 167–191.

M.M.-C.

48.

1. **Archiwum Piotra Biegańskiego, nr zesp. 38 (AD V)**
2. 1949–1985
3. 11 j.a., 0,25 m.b.
4. Fragment spuścizny Piotra Biegańskiego (1905–1986), architekta, profesora Politechniki Warszawskiej, konserwatora zabytków m.st. Warszawy w latach 1947–1954, członka Rady Zamku Królewskiego w Warszawie oraz OKOZK. Zawiera przede wszystkim materiały

dotyczące historii i odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, w tym opracowania własne P. Biegańskiego: artykuły, kronikę (1939–1971), korespondencję, notatki o zniszczeniach i odbudowie, oraz materiały dotyczące architektów: Stanisława Noakowskiego i Olgierda Czernera. Ponadto znajdują się tu dokumenty OKOZK: sprawozdania z działalności oraz protokoły Komisji Architektoniczno-Konserwatorskiej z lat 1971–1984, zaproszenia na posiedzenia Komisji, materiały urzędowe, w tym protokół z posiedzenia w Urzędzie Konserwatorskim w sprawie odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie z 3 stycznia 1950 r., uchwały Prezydium Rady Muzealnej i Konserwatorskiej z 1950 r., uwagi do projektu wstępnego odbudowy Zamku, protokół narady zwołanej przez Dyрекcję Zamku Królewskiego w Warszawie z 20 marca 1985 r., oraz referaty przygotowane na sesję naukową *Zamek Królewski w Warszawie*, która odbyła się w lutym 1972 r., a także notatki, korespondencja i wycinki prasowe związane z Zamkiem. Dar Ireny Biegańskiej, 1990 r.

5. J. polski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 437.

M.Ś.

49.

1. **Zbiór Kazimierza Skórewicza, nr zesp. 39 (AD VI)**
2. l. 80. XIX w.–1950
3. 19 j.a., 0,05 m.b.
4. Odprysk archiwum po Kazimierzu Skórewiczu (1866–1950), architekcie, konserwatorze, historyku architektury, współtwórcy i profesorze Politechniki Warszawskiej. Od 1915 r., zaraz po przekazaniu przez władze zaborcze historycznych budowli Komitetowi Obywatelskiemu, pełnił funkcję kierownika prac konserwatorskich w Zamku Królewskim w Warszawie. Do 1928 r. pod jego nadzorem zespół architektów wykonał pierwsze pomiary elewacji zamkowych, wnętrz i szczegółów architektonicznych oraz przygotował program konserwacji obiektu. W zbiorze znajdują się wypisy źródłowe z Archiwum Głównego Akt Dawnych do pracy nad rachunkami królewskimi Zygmunta Augusta, opracowania: *Budowa Zamku Królewskiego przez Zygmunta Augusta* oraz *Program robót konserwatorskich i budowlanych na Zamku Kr. w Warszawie*, druk z 1924 r., korespondencja Kazimierza Skórewicza z córką Marią Obarską z lat 1944–1950 z wieloma informacjami na temat pracy nad nieukończoną historią architektury polskiej, ze wspomnieniami dotyczącymi założenia Towarzystwa Regionu Świętokrzyskiego i organizowania Muzeum Świętokrzyskiego Regionu Małopolski w Kielcach, pojedyncze listy do siostry Zofii Kochanowskiej, nieliczna korespondencja z Polską Akademią Umiejętności, nieliczne papiery osobiste i rodzinne, rękopis nieukończonej powieści Skórewicza, oryginalne fotografie rodzinne z XIX/XX w. oraz wycinki prasowe, m.in. wspomnienia pośmiertne o K. Skórewiczu pióra Stanisława Łozy i Józefa Targowskiego. Dary osób prywatnych, 1971–1976, Zofii Skórewicz, 2013 r., przekaz z instytucji, 1988 r.
5. J. polski.
6. –

7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. Pleskaczyńska, Gadomska, *op.cit.*, s. 438.

B.G.

50.

1. **Archiwum Aleksandra Gieysztor, nr zesp. 123 (AD VII)**
2. 1939, 1971–2001
3. 458 j.a., 3,42 m.b.
4. Archiwum Aleksandra Gieysztor (1916–1999), historyka, mediewisty, profesora UW, dyrektora Instytutu Historii UW (1955–1975), dwukrotnego prezesa PAN (1981–1983; 1990–1992), członka OKOZK oraz Komisji Architektoniczno-Konserwatorskiej i Kuratorium, w latach 1980–1991 dyrektora Zamku Królewskiego w Warszawie, prezesa Towarzystwa Naukowego Warszawskiego (1986–1991). Zbiór zawiera materiały dotyczące pracy Aleksandra Gieysztor na stanowisku dyrektora Zamku Królewskiego w Warszawie oraz jego działalności naukowej związanej z odbudową gmachu i organizacją muzeum w zrekonstruowanych wnętrzach. Ponadto znajdują się tu m.in.: materiały OKOZK, wycinki prasowe dotyczące Zamku Królewskiego i A. Gieysztor jako pierwszego dyrektora, korespondencja, materiały z konferencji i sesji, zebrań, uroczystości, w tym przemówienia, dokumenty dotyczące Fundacji im. Ciechanowieckich przy Zamku Królewskim, oraz dokumentacja obrazująca działalność społeczną i polityczną profesora, m.in. materiały związane ze sprowadzeniem do Polski szczątków króla Stanisława Augusta, opracowania naukowe, recenzje prac magisterskich i doktorskich oraz fragment spuścizny po prof. Jadwidze Karwasińskiej. Przekazane przez Danutę Gawinową, 2000 r., Bożenę Wiórkiewicz, 2009 r., zakupy aukcyjne, 2015 i 2016 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. R. Jarocki, *Tylko tyle. Opowieść o Aleksandrze Gieysztorze*, Warszawa 2001; M. Koczerska, *Aleksander Gieysztor 17 VII 1916 – 9 II 1999. Szkic biograficzny*, „Studia Źródłoznawcze”, t. 37, 2000, s. 3–12; „Kronika Zamkowa”, 2009, nr 1–2 (57–58), dedykowana pamięci prof. Aleksandra Gieysztor; *Kultura średniowieczna i staropolska. Studia ofiarowane Aleksandrowi Gieysztorowi w pięćdziesięciolecie pracy naukowej*, red. D. Gawin, Warszawa 1991; P. Mrozowski, *Aleksander Gieysztor jako badacz i znawca sztuki*, „Przegląd Historyczny”, t. 91, 2000, nr 1, s. 77–92; A. Rottermund (przemówienie), *Aleksander Gieysztor – pierwszy dyrektor odbudowanego Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 1999, nr 1 (37), s. 10–16.

M.M.-C.

51.

1. **Zbiór Tadeusza Kubalskiego, nr zesp. 124 (AD VIII)**
2. 1952, 1956, 1971–1984
3. 39 j.a., 0,81 m.b.

4. Zbiór archiwaliów po Tadeuszu Kubalskim, inżynierze architekcie, plastyku, pisarzu, dokumentujący przebieg jego pracy w Przedsiębiorstwie Państwowym Pracowni Konserwacji Zabytków – Kierownictwo Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Zbiór zawiera m.in. protokoły porad, dokumentację techniczną, korespondencję urzędową, własne opracowania, wycinki prasowe i druki, w tym książkę autorstwa T. Kubalskiego *Ocalone z pożogi*. W zespole znajduje się ponadto 39 dzienników w formie poszytów zawierających spisywane na bieżąco codzienne czynności, przeważnie zawodowe, m.in. opisy różnorodnych prac archeologicznych, konserwatorskich, budowlanych i porządkowych związanych z odbudową Zamku Królewskiego w Warszawie, refleksje na temat stylu pracy i jej organizacji w PP PKZ, zatrudnienia osób na różnych stanowiskach, a także informacje o innych zajęciach pośrednio związanych z Zamkiem. Zbiór obejmuje również 439 rysunków autorstwa Tadeusza Kubalskiego, głównie przedstawień satyrycznych różnych pracowników i sytuacji zaistniałych na budowie Zamku, wykonanych na papierze, kartonie i kalce, przeważnie piórkiem i ołówkiem, a także długopisem i kredką. Ponadto zawiera 78 opisanych rolek negatywowych z załączonym spisem oraz 1963 odbitki wykonane z ww. negatywów, a także fotografie autorstwa innych osób, m.in. Witolda Stylińskiego, kierownika pracowni fotograficznej PKZ. Dar i zakup od osoby prywatnej, 2002 i 2005 r.
5. J. polski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, układ chronologiczno-rzeczowy.
8. M. Śladowska, *Restytucja Zamku Królewskiego w Warszawie w interpretacji Tadeusza Kubalskiego – inżyniera architekta, plastyka i kronikarza odbudowy – w świetle archiwaliów zamkowych*, „Kronika Zamkowa”, 2012, nr 1-2 (63-64), s. 189-213.

M.Ś.

52.

1. **Zbiór Jana Nowaka-Jeziorańskiego, nr zesp. 126 (AD IX)**
2. 1967, 1971, 1973, 1999
3. 2 j.a., 0,02 m.b.
4. Odprysk materiałów po Janie Nowaku-Jeziorańskim (właśc. Zdzisławie Antonim Jeziorańskim), polskim polityku, działaczu społecznym, dziennikarzu, kurierze i emisariuszu Komendy AK i Rządu RP w Londynie, założycielu i wieloletnim dyrektorze Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa, kawalerze Orderu Orła Białego. Zbiór stanowią kserokopie korespondencji, artykułów prasowych i tekstów audycji Nowaka-Jeziorańskiego w Radiu Wolna Europa z lat 1967-1973 poświęconych odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie, w tym m.in. dotyczących zbiorów pieniędzy na ten cel, a także tekst przemówienia Nowaka-Jeziorańskiego z uroczystości przekazania tych materiałów Zamkowi 20 października 1999 r. Dar Jana Nowaka-Jeziorańskiego, 1999 r., przekazany za pośrednictwem dyrektora Zamku Królewskiego w Warszawie prof. Andrzeja Rottermunda, 2002 r.
5. J. polski, niemiecki, angielski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. –

D.S.-G.

1. **Archiwum Jana Zachwatowicza, nr zesp. 127 (AD X)**
2. [1817], 1925–1999, 2004
3. 730 j.a., 6,2 m.b.
4. Archiwum Jana Zachwatowicza (1900–1983), architekta, profesora Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, generalnego konserwatora zabytków (1945–1957), laureata wielu międzynarodowych nagród z zakresu architektury i konserwacji. W skład zbioru wchodzi materiały związane z życiem prywatnym i działalnością naukową Zachwatowicza. Część z nich to uporządkowane przez aktotwórcę teczki poświęcone obiektom, a niekiedy całym założeniom architektonicznym. Większość obejmuje materiały zbierane przez profesora do odbudowy zniszczonych w czasie wojny zabytków, m.in. katedry św. Jana w Warszawie czy zespołów miejskich Warszawy, Krakowa, Jędrzejowa, Zamościa i Lublina. Niewielką część stanowią rysunki z lat 30. i 40. XX w., dokumentujące zniszczenia Zamku Królewskiego w Warszawie: Wieży Władysławowskiej i Sali Balowej, kościoła ewangelickiego na placu Małachowskiego, katedry św. Jana czy Teatru Wielkiego. Archiwum zawiera również notatki i korespondencję związaną z ratowaniem zabytków w czasie II wojny światowej, w tym dotyczącą tzw. akcji pruszkowskiej. Większość materiałów powojennych to wystąpienia profesora przygotowywane na krajowe i zagraniczne sesje i kongresy poświęcone problemom architektury, m.in. Międzynarodowej Unii Architektów w Hawanie w 1963 r., sesje ICOMOS, opinie techniczne oraz artykuły, a także notatki i sprawozdania związane z uczestnictwem J. Zachwatowicza w różnych komisjach i konkursach (SARP, ICOMOS). Osobną część zespołu stanowią liczne dyplomy, odznaczenia, medale i legitymacje, m.in. akt nadania doktoratu honoris causa przez Uniwersytet Techniczny w Hanowerze, Pierścień Karola Fryderyka Schinkla, Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, medal pamiątkowy ICOMOS. Wśród przekazanych materiałów znalazły się również opiniowane przez Jana Zachwatowicza prace doktorskie i habilitacyjne oraz archiwalia związane z działalnością naukową drugiej żony profesora, Izabeli Zachwatowicz, w tym kalki z projektami, materiały z sesji międzynarodowych Kobiet Inżynierów i Naukowców, projekt gmachu opery w Belgradzie, korespondencja. Wśród nielicznej dokumentacji audiowizualnej są fotografie z sesji i kongresów oraz 18 kaset magnetofonowych z nagraniami rozmów wspomnieniowych o profesorze przeprowadzonych przez Roberta Jarockiego, m.in. z Krystyną Zachwatowicz-Wajdą i Andrzejem Wajdą, Katarzyną Zachwatowicz-Jasieńską, prof. Aleksandrem Gieysztozem, Marią i Kazimierzem Piechotkami oraz Jackiem Cydzikiem. Dokumenty związane z życiem prywatnym profesora stanowi korespondencja z rodziną (matką, pierwszą żoną Marią z Chodźków, córkami), materiały dotyczące obchodów jubileuszu 80-lecia urodzin oraz wypis z *Ksiąg powiatu grodzieńskiego* potwierdzający szlachectwo rodziny Zachwatowiczów herbu Janina (1817 r.). Dar Katarzyny Zachwatowicz-Jasieńskiej, Krystyny Zachwatowicz-Wajdy, Izabeli Zachwatowicz, 2003–2009, oraz Roberta Jarockiego, 2008 r.
5. J. polski.
6. -
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. *Jan Zachwatowicz. 1990–1983. Architekt, Zamek Królewski w Warszawie*, Warszawa 2013; *Jan Zachwatowicz. W stulecie urodzin*, kat. wyst., red. M. Pleskaczyńska, P. Majewski,

K. Zachwatowicz-Wajda, Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 2000; M. Pleskaczyńska, Wystawa „Jan Zachwatowicz. W stulecie urodzin”, „Kronika Zamkowa”, 2000, nr 2 (40), s. 126–137; *Wie Phönix aus der Asche. Prof. Jan Zachwatowicz zum 100. Geburtstag*, kat. wyst., red. M. Pleskaczyńska, P. Majewski, K. Zachwatowicz-Wajda Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 2001.

D.S.-G.

54.

1. **Papiery po Barbarze Loth-Żłobickiej, nr zesp. 140 (AD XI)**

2. 1981–1988

3. 3 j.a.

4. Papiery po Barbarze Loth-Żłobickiej (1936–2016), długoletnim pracowniku Zamku Królewskiego w Warszawie. B. Loth-Żłobicka, wnuczka pastora Augusta Lotha, siostra prof. Romana Lotha, historyka literatury, wdowa po Jerzym Żłobickim, była absolwentką Państwowej Szkoły Baletowej (1954 r.) i magistrem historii. Od 1976 r. pracowała w Zarządzie Zamku Królewskiego w Warszawie, zaś w latach 1980–1990 w Dziale Inwentarzy Zbiorów Muzealnych Zamku Królewskiego w Warszawie: do 1988 r. piastowała stanowisko zastępcy głównego inwentaryzatora, a następnie, po odejściu Marii Przewoźnej, została głównym inwentaryzatorem. Zbiór zawiera dokumenty związane z działalnością Działu Głównego Inwentaryzatora z lat 1981–1988, w tym projekty pism prof. Aleksandra Gieysztor, dyrektora Zamku Królewskiego, dokumenty personalne/osobowe Żłobickiej, wystawione w latach 1981, 1985, 1988, oraz życzenia świąteczne przesyłane Dyrektorowi i Głównemu Inwentaryzatorowi Zamku Królewskiego, pochodzące z lat 80. XX w. Uzupełnieniem są pierwsze numery „Kroniki Zamkowej” (nr 1, 2) i druki firmowe Zamku Królewskiego z tamtego okresu. Dar Romana Lotha, 2016 r.

5. J. polski.

6. –

7. Spis zdawczo-odbiorczy.

8. –

M.M.-C.

V. MATERIAŁY ZWIĄZANE Z ODBUDOWĄ ZAMKU KRÓLEWSKIEGO W WARSZAWIE

55.

1. **Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, nr zesp. 40 (OKOZK)**
2. 1971–1986 [1991, 1996]
3. 3051 j.a. opr., 1003 j.a. nieopr., 39 m.b.
4. Zbiór stanowią materiały powstałe w wyniku działalności Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Zamku Królewskiego (OKOZK). Działający w latach 1971–1984 Komitet zajmował się nie tylko zbiórką pieniędzy, ale także działalnością wydawniczą („Biuletyn Zamek”) i propagandową (organizacja koncertów, wykładów, wystaw, loterii). W strukturze Komitetu znajdowały się komisje nadzorujące prace pod kątem: architektonicznym – Komisja Architektoniczno-Konserwatorska, naukowym – Komisja Archeologiczno-Historyczna, przeszłej ekspozycji oraz wyposażenia – Komisja Wnętrz, informacyjnym – Komisja Propagandowa, organizacji i zarządzania deklaracjami osób prywatnych i zakładów pracy przy odbudowie – Komisja Czynów Społecznych. Zespół został podzielony na XXI serii, na które składają się: protokoły posiedzeń (Prezydium, Kuratorium, Komisji Architektoniczno-Konserwatorskiej, Komisji Wnętrz i innych komisji), „Biuletyn Zamek”, dzienniki korespondencyjne, deklaracje i sprawozdania z przeprowadzonych prac społecznych, korespondencja, sprawozdania Dyrekcji Rozbudowy Miasta i PKZ z zakresu koordynacji prac nad odbudową, listy i kartoteki ofiarodawców, wycinki prasowe, akta finansowe, m.in. dowody wpłat, formularze i druki. Spośród XXI serii zespołu opracowano: OKOZK/II Protokoły posiedzeń plenarnych, OKOZK/III Protokoły posiedzeń Prezydium, OKOZK/IV Protokoły posiedzeń Kuratorium, OKOZK/V Protokoły Komisji Architektoniczno-Konserwatorskiej oraz OKOZK/IX Deklaracje prac społecznych. Główny zrab archiwum został przekazany przez OKOZK, 1982 i 1985 r., pozostałe przekazy, z lat 1982–2012, pochodzą z działów Zamku Królewskiego w Warszawie (Magazynu Dzieł Sztuki, Działu Głównego Inwentaryzatora) oraz stanowią dary osób prywatnych.
5. J. polski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy do części opracowanej, układ chronologiczny oraz rzeczowo-chronologiczny w ramach opracowanych serii, w części nieopracowanej spisy zdawczo-odbiorcze.
8. –

D.S.-G.

1. **Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy. Projekt odbudowy Zamku, nr zesp. 41 (Techn.Proj.I)**
2. 1948–1963
3. 88 j.a., 2,8 m.b., w tym 2 m.b. tubusy
4. W zespole zgromadzono fragment pierwszej powstałej po wojnie dokumentacji projektowej odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Prace projektowe były konsekwencją generalnego planu działania opracowanego przez władze konserwatorskie w 1947 r., który miał doprowadzić do odbudowy Zamku. Wcześniej, już w 1945 r., utworzono BOS z Wydziałem Architektury Zabytkowej, kierowane przez Jana Zachwatowicza, którego zastępcą był Piotr Biegański. W ramach WAZ utworzono Pracownię Projektową Odbudowy Zamku, pierwotnie nazywaną pracownią „Stanisławowską”, kierowaną przez Jana Dąbrowskiego. W 1947 r. zespół ten przeszedł do Urzędu Konserwatorskiego m.st. Warszawy i w tym samym roku Piotr Biegański, konserwator zabytków m.st. Warszawy, powierzył arch. Janowi Dąbrowskiemu przygotowanie projektu odbudowy Zamku. W założeniach do projektu znalazło się m.in. wykonanie szkicu projektu w skali 1 : 250 oraz wykonanie projektu architektonicznego w skali 1 : 100 dla skrzydła południowego i zachodniego Zamku, a także uzupełnienie modelu (makiety z okresu przedwojennego) w skali 1 : 100. Prace projektowe były realizowane od stycznia 1948 r. na podstawie zachowanych planów inwentaryzacyjnych, wyników badań archiwalnych i pomiarów terenowych, termin wykonania wyznaczono na koniec 1949 r. W zespole znajdują się m.in.: projekt odbudowy murów Zamku Królewskiego z listopada 1948 r., projekt odbudowy Zamku Jana Dąbrowskiego z 1949 r., zatwierdzony przez konserwatora zabytków dr. Piotra Biegańskiego, pojedyncze projekty Wieży Zegarowej Zamku na kalkach i ozalidach, zatwierdzone projekty podwórzowe elewacji południowej, północnej i wschodniej Zamku, rzuty poszczególnych kondygnacji z precyzyjnym opisaniem przeznaczenia pomieszczeń, projekty urządzenia wnętrz konkretnymi dziełami sztuki i meblami, odrzuty projektów Kazimierza Skórewicza z lat 1926–1927, wykonane w 1949 r., przedstawiające piwnice, parter, I i II piętro Zamku, plansze z fotografiami makiety Zamku z przedstawieniami elewacji saskiej wraz z fragmentem do Wieży Grodzkiej, elewacji zachodniej z Wieżą Zegarową, fotografie fragmentów oryginalnych snycerki zamkowej, spisy wyposażenia sal zamkowych: rzeźb oraz obrazów uratowanych w czasie wojny i przechowywanych w Muzeum Narodowym, spis fragmentów architektonicznych odnalezionych przy odgruzowywaniu, rysunki i szkice na kalkach fragmentów kominków i posadzek. Zespół przejęty w stanie szkieletowym w 1972 r. przez Archiwum Dokumentacyjne Zamku Królewskiego w Warszawie.
5. J. polski.
6. –
7. Rejestr roboczy na fiskach.
8. P. Biegański, *Studia i prace wstępne do odbudowy Zamku*, „Ochrona Zabytków”, 1949, nr 2/4 (8), s. 237–249; J. Cydzik, *Losy Zamku Królewskiego w Warszawie i działalność Komisji Architektoniczno-Konserwatorskiej w czasie jego rekonstrukcji*, w: *Restytucja Zamku Królewskiego w Warszawie*, red. T. Polak, Warszawa 2001, s. 101–108; J. Dąbrowski, *Problem rekonstrukcji części gotyckiej Zamku oraz przywrócenia wnętrza z czasów Władysława IV*, „Ochrona Zabytków”, 1949, nr 2/4 (8), s. 227–236; E. Koczorowska-Pielińska, *Archiwum Dokumentacyjne. Zasób Aktowy*, „Kronika Zamkowa. Biuletyn Informacyjny Zamku Królewskiego w Warszawie”,

1983, nr 2, s. 11–21; S. Krasiński, *Kronika odbudowy Starego Miasta*, „Ochrona Zabytków”, 1953, nr 6/2–3 (21–22), s. 157–161.

B.G.

57.

1. **Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków Pracownia Architektoniczna „Zamek Warszawski”. Inwentaryzacja i projekt rekonstrukcji, nr zesp. 42 (Techn.Proj.II)**
2. [1949] 1956–1963
3. 223 j.a., 7,5 m.b.
4. Zbiór stanowią materiały pracowni powstałej przy Przedsiębiorstwie Państwowym Pracownie Konserwacji Zabytków – Pracowni Architektonicznej „Zamek Warszawski”. Działająca w latach 1956–1961 pracownia została powołana do opracowania dokumentacji inwentaryzacyjnej i rekonstrukcyjnej dla projektu prof. Jana Bogusławskiego, wybranego w ramach konkursu na odbudowę Zamku Królewskiego. Na zespół składa się komplet rysunków i ozalidów oraz projekt rekonstrukcji Zamku. Materiały obejmują wszystkie elementy planowanego gmachu (elewacje, wnętrza, detale architektoniczne). Oprócz dokumentacji projektowej w zbiorze znajdują się wyniki badań architektonicznych piwnic i środkowej części skrzydła wschodniego, podsumowanie wyników badań architektonicznych z lat 1960–1963 uzupełnione bogatą dokumentacją fotograficzną oraz materiały dotyczące uporządkowania i przebudowy najbliższego otoczenia Zamku. Zbiór zamyka opracowana przez inż. arch. Mieczysława Samborskiego historia powstania pracowni, jej skład osobowy, protokoły z posiedzeń Komisji ds. Odbudowy Zamku Królewskiego przy Ministerstwie Kultury i Sztuki z lat 1958–1961. Akta, zdeponowane w Muzeum Narodowym w Warszawie po rozwiązaniu Pracowni Projektowej przez PP PKZ 31 grudnia 1961 r., zostały przekazane przez Muzeum do Archiwum Dokumentacyjnego Zamku Królewskiego w Warszawie przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy, 1971 r., przyjęte do AZK w 1981 r.
5. J. polski.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca do części zbioru.
7. Inwentarz książkowy, układ rzeczowy nadany przez aktotwórcę.
8. –

D.S.-G.

58.

1. **Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków Pracownia Projektowa „Zamek”. Pierwszy projekt J. Bogusławskiego, nr zesp. 43 (Techn.Proj.III)**
2. 1956–1963
3. 108 j.a. (w tym 9 tub.), 3,2 m.b.
4. Dokumentacja projektowa odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, opracowana w Pracowni Architektonicznej / Projektowej „Zamek” (1956–1961). Pracownia

powstała 1 maja 1956 r. w ramach Przedsiębiorstwa Państwowego Pracownie Konserwacji Zabytków Oddział Zamek (PP PKZ) pod kierunkiem Jana Bogusławskiego (1910–1982), inżyniera architekta, profesora Wyższej Szkoły Sztuk Plastycznych w Poznaniu i Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, od 1956 r. głównego projektanta odbudowy obiektów należących do Zespołu Zamku Królewskiego, a w latach 1971–1975 generalnego projektanta odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Pracownia Architektoniczna / Projektowa „Zamek” miała za zadanie opracować szkic koncepcyjny odbudowy Zamku oraz rozwiązania urbanistyczne otaczającego terenu wraz z Ogrodem Górnym i Dolnym. Zespół archiwalny, obejmujący 99 j.a. i 9 tubusów, został wyodrębniony z materiałów Prezydium Miejskiej Rady Narodowej Urzędu Konserwatorskiego m.st. Warszawy. Zawiera pierwszy projekt odbudowy Zamku Królewskiego opracowany przez Jana Bogusławskiego na podstawie prac inwentaryzacyjnych ocalałych szczątków Zamku oraz zebranych materiałów archiwalnych. Materiały przekazane przez Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy do Archiwum Dokumentacyjnego Zamku Królewskiego przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy, 1972 r., przyjęte do AZK w 1981 r.

5. J. polski.
6. –
7. Rejestr roboczy na fiskach.
8. –

M.M.-C.

59.

1. **Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków Pracownia Projektowa „Zamek”, nr zesp. 44 (Techn.Odb.I)**
2. 1956–1971 [1972]
3. 145 j.a. + 2379 rys., 30 m.b.
4. W zbiorze znajdują się materiały wytworzone w Pracowni Projektowej „Zamek” powstałej w 1956 r. przy Przedsiębiorstwie Państwowym Pracownie Konserwacji Zabytków – generalnym wykonawcy odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Jest to dokumentacja techniczna dotycząca ogólnej bryły Zamku, m.in. projekt końcowy zagospodarowania terenów wokół Zamku, tj. dziedzińca kuchennego, placu Zamkowego z ulicą Świętojańską i Krakowskim Przedmieściem, projekty rozmieszczenia punktów świetlnych na klatce schodowej oraz instalacji elektrycznych, ogrzewania i wentylacji, projekty poszczególnych skrzydeł: gotyckiego, np. rysunki studialne Wieży Władysławowskiej, projekt techniczny zabezpieczenia Wieży Grodzkiej, piwnic gotyckich, projekty rekonstrukcji wnętrz Sal o Jednym, Dwóch i Trzech Słupach wraz z rzutami, np. posadzki z zaznaczeniem elementów zachowanych skrzydła saskiego, m.in. projekt rekonstrukcji Sali Tronowej wraz z rysunkami detali, np. różnych listew ozdobnych, gzymsów, detali kominka, drzwi do Sali Rycerskiej, również projekty rekonstrukcji Sali Rady, Sali Balowej z zaznaczeniem elementów zachowanych, projekt Gabinetu Marmurowego, Pokoju Żółtego i Pokoju Zielonego z uwzględnieniem zachowanych fragmentów detali skrzydła północnego, w tym projekt rekonstrukcji sklepień w Bramie Senatorskiej oraz rysunki studialne – rzuty piwnic, parteru, I i II piętra skrzydła południowego, m.in. niezrealizowane projekty kiosku, toalety, kawiarni i kwiaciarni w Bramie Grodzkiej, ponadto projekty techniczne rekonstrukcji Sali Mirowskiej czy innych sal tego skrzydła określonych numerycznie wraz z rysunkami detali tam występujących;

skrzydła zachodniego – projekty rekonstrukcji wnętrz i sklepień poszczególnych sal, w tym Sali Senatorskiej i klatki schodowej przy Wieży Zegarowej wraz z rysunkami detali, np. hełmu Wieży Zegarowej, tarczy zegarowej, chorągiewki. Zbiór zawiera projekty autorstwa m.in. inż. arch. Ireny Oborskiej, Mieczysława Samborskiego, Jana Bogusławskiego, a także A. Torzeckiego, R. Jankowskiego, J. Pritulaka. Zespół przekazany przez PP PKZ, 1982 r., oraz przez Pracownię Konserwacji Zabytków „Zamek” Sp. z o.o., 1992 r.

5. J. polski.
6. –
7. Spisy zdawczo-odbiorcze projektów i rysunków.
8. –

M.Ś.

60.

1. **Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownia Konserwacji Zabytków Pracownia Projektowa „Zamek”, nr zesp. 45 (Techn.Odb.II)**
2. 1971–1990
3. 819 j.a. (w tym 8009 rys.), 72,13 m.b.
4. W zbiorze znajdują się materiały wytworzone w Pracowni Projektowej „Zamek”, powstałej przy PP PKZ, generalnym wykonawcy odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, oraz dokumentacja sporządzona w Dyrekcji Rozbudowy Miasta Warszawa-Wschód. Główny trzon zespołu stanowi podzbiór *Dokumentacja techniczna odbudowy*, składający się ze szczegółowej dokumentacji projektowej poszczególnych skrzydeł Zamku, wnętrz oraz detali architektonicznych. Materiały te zostały przekazane Zamkowi w 1992 r. przez PKZ „Zamek” Sp. z o.o. Dokumentacja projektowa wnętrz została uporządkowana przez aktotwórcę w ramach poszczególnych skrzydeł Zamku Królewskiego, tj. skrzydło gotyckie, północne, południowe, zachodnie, saskie, oraz wyodrębniono projekty ogólne elementów wspólnych dla całej budowli. We wszystkich częściach występują projekty architektoniczne i konstrukcyjne fundamentów, poszczególnych elewacji, architektury wnętrz, kamieniarki zewnętrznej i wewnętrznej, rozwiązań technicznych, kolorystyki tynków poszczególnych elewacji oraz detali architektonicznych, kreślone ręcznie tuszem, niekiedy ołówkiem, zachowane niemal w 90% na oryginalnych kalkowych matrycach. Niektóre projekty detali architektonicznych powstawały w skali 1 : 1, nieliczne są ręcznie kolorowane. W projektach ogólnych znajdują się m.in. projekt kamieniarki zewnętrznej dla wszystkich skrzydeł Zamku z zaznaczeniem ilości elementów z różnych kamieni: dolomitu, wapienia, piaskowca; projekt dachu i poddasza wraz z projektem dachówki holenderki; projekt zatytułowany *Elewacje odręcznie rysowane – studia*, w którym znajduje się pięć odbitek ozalidowych z rysunków wykonanych w 1971 r., wykorzystanych przez Piotra Biegańskiego w 1984 r. do studiów kolorystycznych elementów architektonicznych na elewacjach: saskiej, gotyckiej od strony Dziedzińca Wielkiego, południowej, zachodniej i północnej. Także w tym dziale jest projekt *Studia elewacji* z ośmioma rysunkami autorstwa Jana Bogusławskiego i Jana Dąbrowskiego oraz niezrealizowany projekt Ogrodu Górnego zamkowego autorstwa Władysława Księżyca. Wśród projektów skrzydła saskiego znajduje się *Projekt konstrukcyjny Lewego Ryzalitu – obliczenia statyczne i rysunki konstrukcyjne adaptacji odchylonej ściany* z 1973 r. autorstwa Adama Pulikowskiego, czyli słynnej sterczyny z oknem mieszkania Stefana

Żeromskiego – jedyne fragmentu zachowanego w pełnej wysokości murów skrzydła saskiego – która została wkomponowana w odbudowaną bryłę. Na rysunku ogólnym uwagi autora o wymiarach sterczyny przyjętych na podstawie zdjęć fotogrametrycznych z 1972 r., uwagi dotyczące przygotowania ściany do operacji prostowania i dociągnięcia z podkreśleniem, że prostowanie należy przeprowadzić przy zachowaniu ścisłej kolejności prac podanej w projekcie i przy konsultacji z nadzorem autorskim. Wśród projektów skrzydła saskiego znajduje się także kolorystyczny projekt posadzki Gabinetu Konferencyjnego z zaznaczeniem użycia konkretnych gatunków drewna. Wśród projektów skrzydła gotyckiego można wskazać rysunki konstrukcyjne i architektoniczne Wieży Władysławowskiej, Wieży Grodzkiej, wewnątrz, w tym Garderoby Królewskiej, Gabinetu Króla, Sypialni Królewskiej, Sali Audiencyjnej (obecnie Pokój Audiencyjny Stary), Sali Canaletta, a także projekt aranżacji wnętrza Sali o Trzech Słupach, tj. Dawnej Izby Poselskiej. W części obejmującej skrzydło północne znajdują się m.in. rysunki projektów ram do obrazów Jana Matejki *Konstytucja 3 maja 1791*, *Rejtan*, *Batory pod Pskowem*. Projekty skrzydła południowego zawierają m.in. rysunki projektu architektonicznego piwnic z uwzględnieniem murów, stropów, sklepień, projekt architektoniczny Bramy Grodzkiej oraz wewnątrz: Pokoju Oficerskiego, Sali Mirowskiej (obecnie Gwardii Konnej Koronnej), detali architektonicznych i stolarki drzwiowej w Galerii Czterech Pór Roku, a także projekty części gościnnej na II piętrze. Skrzydło zachodnie obejmuje m.in. projekt architektoniczny i kamieniarski wieżeczek narożnych w elewacji zachodniej, rysunki konstrukcyjne Wieży Zegarowej wraz z detalami: hełmem i sztycą hełmu, rysunki projektowe wewnątrz, w tym Sali Senatorskiej wraz z projektami graficznymi malarstwa ściennego, m.in. mapy Królestwa Polskiego i Wielkiego Księstwa Litewskiego, oraz rysunki projektowe Nowej Izby Poselskiej. Ciekawym przykładem wykorzystania projektów z lat 1956–1961 jest rysunek przedstawiający schemat rozmieszczenia elementów sztukatorskich w Sali Balowej, włączony do projektu techniczno-roboczego wnętrza Sali Balowej z lat 70. XX w. Matryce na kalkach powstawały w jednym egzemplarzu, w zdecydowanej większości projekty były akceptowane podpisem prof. Jana Zachwatowicza. Poszczególne projekty przechowywane są w tubusach. W każdym tubusie znajduje się kopia spisu rysunków wchodzących w skład projektu. W nielicznych przypadkach zachowały się oryginalne opracowania danego projektu sporządzone przez wykonawcę na kalkach formatu A4. Zamek Królewski przejął dokumentację techniczną odbudowy wykonaną na kalkach, mimo że w świetle przepisów nie jest to dokumentacja archiwalna. Przemawiały za tym względy bardzo dobrego stanu zachowania kalek, wyrazistości rysunku i niemal kompletności projektów oraz oczywistość zachowania dokumentacji odbudowy w postaci oryginalnych matryc. W zespole wydzielono podzbiór *Różne luźne projekty*, w którym znajdują się przekazane przez działy Zamku oraz przez inwestora zastępczego, Dyрекcję Rozbudowy Miasta Warszawa-Wschód, projekty dekoracji malarskiej, m.in. Gabinetu Konferencyjnego, Sali Senatorskiej (np. projekt dekoracji łuku nadokiennego w Sali Senatorskiej, kopia projektu mapy), Sali Poselskiej, a także pierwszy projekt urządzenia Sal Matejkowskich z lat 1971–1981. W 2012 r. do zbioru dołączono przekazany przez Ośrodek Sztuki niezrealizowany projekt mauzoleum Tadeusza Kościuszki w Wieży Grodzkiej, autorstwa Jana Bogusławskiego. Kolejny element zbioru stanowią materiały przekazane w 2007 r. przez byłego dyrektora Dyрекcji Rozbudowy Miasta Warszawa-Wschód Dominika Grada, obejmujące lata 1975–1978. Są to m.in.: zarządzenie Prezydenta m.st. Warszawy w sprawie utworzenia Zarządu Zamku, harmonogramy robót, rzuty kondygnacji, protokoły i harmonogramy prac wykończeniowych w formie

kserokopii, fotokopii oraz dokumenty oryginalne. Zespół przejęty od PP PKZ „Zamek”, 1990 i 1992 r., Ośrodka Sztuki Zamku Królewskiego, 2012 r., oraz Dominika Grada, 2007 r.

5. J. polski.
6. -
7. Spisy projektów do dokumentacji technicznej sporządzone przez aktotwórcę do poszczególnych skrzydeł, zeszyty z rejestrem dokumentacji wykonanej w pracowni.
8. -

B.G.

61.

1. **Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków Oddział Warszawski. Akta projektowe i finansowe odbudowy Zamku, nr zesp. 46 (Techn.Odb.III)**
2. 1971-1978
3. 996 j.a., 30,4 m.b., w tym 6 m.b. dokum. tech.
4. Zbiór zawiera akta wytworzone w latach 1971-1978 przez PP PKZ Oddział Warszawski. Oprócz dokumentacji technicznej odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, na którą składają się m.in. kosztorysy, pomiary, projekty, np. instalacji, wypraw ściennych i sufitowych, kamieniarki, posadzek, wykazy pomieszczeń Zamku i klasyfikacja projektowanych wnętrz, rysunki techniczne, inwentaryzacja zachowanych elementów architektoniczno-rzeźbiarskich, w zespole znajdują się pochodzące z działów: finansowo-księgowego, planowania i organizacji, administracyjno-gospodarczego, oraz z Zakładowej Komisji Rozjemczej dokumenty dotyczące materiałów budowlanych, usług (np. transportu), magazynów, materiałów trwałych i nietrwałych, obsługi bankowej, płac oraz innych świadczeń pracowniczych, a także różnego typu sprawozdania, plany, analizy, bilanse. Ponadto zbiór zawiera korespondencję, umowy, zarządzenia wewnętrzne, pisma okólne, regulamin pracy, strukturę organizacyjną i zakres czynności komórek organizacyjnych Oddziału Zamek, zarządzenia i instrukcje jednostki zwierzchniej, tj. Naczelnego Dyrektora i Zarządu PP PKZ, dotyczące całego przedsiębiorstwa, ale także ogólnopolskie, np. Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych czy Ministerstwa Kultury i Sztuki, protokół przekazania budowy „Zamek Królewski”. Akta przekazane przez PP PKZ Oddział Warszawski, 1981 r.
5. J. polski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy dokumentacji technicznej przekazany przez aktotwórcę, spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

J.C.

62.

1. **Zarząd Główny Pracownie Konserwacji Zabytków, nr zesp. 47 (Techn.Odb.IV)**
2. 1959-1975
3. 22 j.a., 0,24 m.b.

4. Zespół szcztąkowy, wyodrębniony w czasie wstępnego porządkowania z materiałów PP PKZ, generalnego wykonawcy odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Większość materiałów stanowią akta finansowe z lat 1972–1975: plany, budżety, zestawienia finansowe, badania sprawozdań finansowych, oraz materiały z przeprowadzonych kontroli w latach 1971–1974. W zbiorze znajdują się również ozalidy z rzutami kondygnacji Zamku oraz szczegółowymi planami Biblioteki Królewskiej, schemat organizacyjny Oddziału Zamek z 1975 r., plan przystosowania i wykorzystania do celów ekspozycyjnych zachowanych pomieszczeń oraz terenów zamkowych, scenariusz wystawy zachowanych zabytków zamkowych w Bibliotece Królewskiej, propozycje PP PKZ związane z odbudową Zamku Królewskiego. Materiały uzupełnia poszyt z wklejonymi wycinkami prasowymi dotyczącymi odbudowy Zamku oraz dwie publikacje: *Miasto Warszawa. Katalog dokumentacji i prac konserwatorskich PP PKZ 1951–1971 z 1973 r.* i wydanie specjalne tygodnika „Informacje Bieżące. Budujemy Zamek. Prace Architektoniczno-Konserwatorskie” z 1973 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. –

D.S.-G.

63.

1. **Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków
Pracownia Projektowa „Zamek” Sp. z o.o., nr zesp. 134 (Techn.Odb.V)**
2. l. 50. XX w.–1998
3. 265 j.a., 7 m.b.
4. Materiały powstałe w PP PKZ – Pracownia Projektowa „Zamek”, generalnym wykonawcy odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. W skład zespołu wchodzi ewidencja konserwatorska z przebiegu prac realizacyjnych, opracowywana dla poszczególnych skrzydeł oraz pomieszczeń Zamku, tzw. tomy konserwatorskie. Poszczególne tomy zostały opatrzone materiałem opisowym z przebiegu prac oraz bogatą dokumentacją fotograficzną. Wśród przekazanych materiałów znalazły się również opracowania naukowo-historyczne dotyczące m.in. Arkad Kubickiego czy stolarki okiennej. Główny trzon zespołu stanowi materiał ikonograficzny zebrany w wyniku kwerend w latach 50. i 60. XX w., który posłużył do odtworzenia bryły Zamku, jego wnętrza oraz ogrodu. Dokumentację uzupełniają projekty graficzne malarstwa do Sali Senatorskiej, wykaz portali kamiennych, projekty supraport z Sali Poselskiej czy projekty posadzek i klatek schodowych. W zbiorze znajdują się także: materiał audiowizualny z okresu odbudowy, tj. filmy, mikrofilmy, m.in. dzienniki budowy; dokumentacja projektowa; dokumentacja fotograficzna, w tym makiety i plany Zamku, fotografie z okresu odbudowy. Materiały przekazane przez PKZ „Zamek” Sp. z o.o., spadkobiercę PP PKZ „Zamek”, 2010 i 2015 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. –

D.S.-G.

1. **Dokumentacja konserwatorska Biura Odbudowy Stolicy – Biuro Architektury Zabytkowej, nr zesp. 48 (Kons.I)**
2. 2 maja 1949–30 września 1950
3. 1 j.a., 0,02 m.b.
4. Dziennik konserwatorski założony 12 kwietnia 1949 r. rejestrował prace prowadzone na terenie Zamku Królewskiego przez Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy między 2 maja 1949 a 30 września 1950 r. Dokumentacja była prowadzona na formularzu księgi stosowanej przez BOS, w ramach którego działało Biuro Architektury Zabytkowej. Znaczącym aktotwórcą jest Urząd Konserwatorski, do którego w 1947 r. została przeniesiona z BOS Pracownia Projektowa Odbudowy Zamku. W ramach pracowni powstał pierwszy projekt odbudowy Zamku od Wieży Grodzkiej do Wieży Zegarowej autorstwa Jana Dąbrowskiego wymieniony w dzienniku. Dziennik konserwatorski jest szczegółowym, chronologicznym zapisem prac konserwatorskich i zabezpieczających prowadzonych na Zamku oraz źródłem informacji o liczbie i rodzaju znalezisk. Na wewnętrznej stronie oprawy wklejono kopię zarysu planu Zamku, na którym jest adnotacja Jana Dąbrowskiego dotycząca segregacji odnalezionych fragmentów architektonicznych i rzeźbiarskich z 28 kwietnia 1949 r. Do dziennika dołączone są *Raporty do Urzędu Konserwatorskiego w Warszawie z wykonanych prac na terenie Zamku Królewskiego w Warszawie* sporządzane codziennie przez majstrów. Jako załączniki wklejono w tom dziennika maszynopis protokołu z zebrania w sprawie robót porządkowych i budowlanych na terenie Zamku Królewskiego w Warszawie z 12 kwietnia 1949 r., publikację prof. Stanisława Lorentza *Zburzenie Zamku Królewskiego w Warszawie* oraz odbitkę szcztokową artykułu Bohdana Guerquina *Stan badań nad historią powstania i budowy Zamku Warszawskiego*. Opisy robót w dzienniku zilustrowano fotografiami wykonanymi w trakcie prac. Dziennik konserwatorski pozyskany z zbiorów Archiwum Dokumentacyjnego Zamku Królewskiego przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy, po 1971 r., przyjęty do AZK, 1981 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. E. Koczorowska-Pielińska, *Dziennik konserwatorski Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Rocznik Warszawski”, t. 15, 1979, s. 239–270.

B.G.

1. **Dokumentacja konserwatorska prac prowadzonych na Zamku Królewskim w Warszawie przez Pracownię Konserwacji Zabytków, nr zesp. 49 (Kons.II)**
2. 1958, 1960–1985
3. 577 j.a., 24,5 m.b.
4. Dokumentacja prac konserwatorsko-budowlanych prowadzonych w Zamku Królewskim w Warszawie, opracowana przez Pracownię Dokumentacji Naukowo-Historycznej PP PKZ Oddział Zamek, wykonana w trakcie odbudowy muzeum. W tomach częściowo opracowanych, częściowo przesnurowanych sporządzono ewidencję i dokumentację kon-

serwatorską oraz inwentaryzację fotograficzną dotyczącą całego gmachu Zamku, np. *Zamek Królewski w Warszawie. Prace konserwatorsko-budowlane w latach 1972–1973*, poszczególnych skrzydeł, np. *Zamek Królewski w Warszawie – Skrzydło Zachodnie – ewidencja konserwatorska z przebiegu prac realizowanych od 1 I 1972 do 30 VI 1972 r.*, *Zamek Królewski w Warszawie – Skrzydło Południowe – ewidencja konserwatorska z przebiegu prac realizacyjnych od 1 I do 31 III 1974 r.*, poszczególnych pomieszczeń, np. *Zamek Królewski w Warszawie – ewidencja konserwatorska prac prowadzonych w pomieszczeniach zamkowych*, 1983 r., *Zamek Królewski w Warszawie – ewidencja konserwatorska prac przeprowadzonych w Sali Balowej*, 1988 r., detali architektonicznych, m.in. *Inwentaryzacja fotograficzna detali architektonicznych wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie – okna, drzwi, szyby, szpalety i boazerie*, 1976 r., *Lustra w salach Zamku Królewskiego w Warszawie*, 1975 r. W zbiorze znajduje się po kilka egzemplarzy danego tomu (2, 3 lub 4), z czego pierwszy jest egzemplarzem archiwalnym, a kolejne stanowią dublety. Zespół zawiera też opracowania z okresu poprzedzającego właściwą odbudowę Zamku, m.in. *Zamek Królewski w Warszawie. Zespół piwnic gotyckich skrzydła wschodniego. Badania architektoniczne*, 1960 r. (PP PKZ Oddział Szczecin), czy *Zamek Królewski w Warszawie. Skrzydło Wschodnie – kuchenne. Badania archeologiczne*, autorstwa Antoniego Kąsinowskiego, 1961 r., które stanowiły podstawę do późniejszych badań. Materiały przekazane przez działy Zamku Królewskiego w Warszawie: Ośrodek Sztuki, 1983 i 1984 r., Dział Rekonstrukcji, 1985 r., Dział Inwestycji i Remontów, 2000 r., oraz przez Dyрекcję Rozbudowy Miasta Warszawa-Wschód, 1984 r., i Pracownię Konserwacji Zabytków „Zamek” Sp. z o.o., 2009 r.

5. J. polski.
6. –
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. –

M.M.-C.

66.

1. **Dokumentacja konserwatorska wykonana przez Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Oddział Zamek, nr zesp. 50 (Kons.III)**

2. 1975–1985
3. 48 j.a. (468 matryc), 4 m.b.
4. Zespół zawiera projekty detali architektonicznych na kalkach wykonane przez Pracownię Konserwacji Dzieł Sztuki Oddziału Zamek PP PKZ. W skład zbioru wchodzi opracowania inwentaryzacji i rekonstrukcji zachowanych elementów wystroju architektonicznego, rysunki warsztatowe oraz projekty złożeń dzieł sztuki poszczególnych skrzydeł Zamku Królewskiego w Warszawie: skrzydła południowego (klatka schodowa Mirowska, Sala Mirowska), gotyckiego (Sala Canaletta, Kaplica Stanisławowska, Sala Audiencjonalna, Sypialnia Królewska), saskiego (Sala Tronowa, Gabinet Konferencyjny, Sala Rycerska, Sala Balowa, Sień Ciemna), gotyckiego i saskiego (Garderoba, Gabinet Królewski, Pokój Zielony i Pokój Żółty), zachodniego (Sala Poselska, Sala Straży Marszałkowskiej), północnego (Pokój Królewiczowski III, Galeria Monarchów), saskiego (Gabinet Marmurowy, Sala Tronowa, Sala Balowa, Sala Rycerska, Gabinet Konferencyjny, Sala Rady), gotyckiego (Sala Audiencjonalna). Autorami opracowań byli: A. Bielecka, M. Gajewska, E. Krakowska-Pilch, S. Michno, J. Nowosielska,

E. Rowińska, I. Sikora, J. Uniowska, D. Wysocka. Przekazane przez Pracownię Konserwacji Zabytków „Zamek” Sp. z o.o., 1992 r.

5. J. polski, rosyjski.
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

A.R.-T.

67.

1. **Dokumentacja konserwatorska czterech obrazów Jeana Pillemeta wykonana w Muzeum w Puszkynie (Carskim Siole), nr zesp. 51 (Kons.IV)**
2. 1988-1989
3. 4 j.a. (44 fot.), 0,08 m.b.
4. Dokumentacja w postaci albumów została wykonana podczas zabiegów konserwatorskich w Muzeum w Puszkynie osobno dla każdego z czterech obrazów Jeana Pillemeta, stanowiących serię supraport z dawnego wyposażenia Zamku Królewskiego w Warszawie: *Scena pasterska nad strumieniem*, *Scena z zatoką morską w tle*, *Scena pasterska nad rzeką z ruinami w tle*, *Krajobraz nadmorski z ruinami*. W każdym albumie zamieszczono fotografie dzieła przed konserwacją, w jej trakcie i po zakończeniu oraz tekst w postaci maszynopisu. Pierwsza część opisu odnosi się do wszystkich obrazów, a dotyczy m.in. okoliczności, w jakich muzeum weszło w ich posiadanie, treści poszczególnych przedstawień, malarza, miejsca pierwotnego eksponowania płócien, konserwatorów przeprowadzających renowację oraz ogólnikowo zakresu prac. Druga część podaje bliższe informacje na temat konkretnego dzieła, takie jak: autor, tytuł, wymiary, technika wykonania, numer inwentarza, stan zachowania przed restauracją, wykonane zabiegi konserwatorskie. Dokumentacja wraz z obrazami przekazana przez Muzeum w Puszkynie (obecnie Państwowe Muzeum-Rezerwat „Carskie Sioło”), 1989 r.
5. J. rosyjski, j. polski.
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

J.C.

68.

1. **Dokumentacja rekonstrukcji plafonów w Zamku Królewskim w Warszawie, nr zesp. 133 (Rek.I)**
2. 1975-1985
3. 5 j.a., 0,16 m.b.
4. Zespół stanowi dokumentacja rekonstrukcji plafonu w Pokoju Audiencyjnym Starym wykonanej przez Janusza Strzałeckiego i Urszulę Brzozowską-Strzałecką. Urszula Brzozowska ukończyła z wyróżnieniem studia w pracowni prof. Artura Nacht-Samborskiego w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, gdzie później pracowała w latach

1962–1974 jako asystentka i adiunkt w pracowni prof. Janusza Strzałeckiego, zaś w okresie 1975–1983 zajmowała się rekonstrukcją plafonu M. Bacciarellego w odbudowywanym Zamku. W skład zespołu wchodziły cztery dzienniki prowadzone w trakcie malowania plafonu przez Urszulę Brzozowską-Strzałecką, współautorkę realizacji. Zawierają informacje na temat kolorystyki, technologii stosowanej w trakcie prac, komentarze dotyczące aktualnych wydarzeń polityczno-społecznych, rysunki studyjne Janusza Strzałeckiego, a także próbki kolorystyczne farb użytych do malowania. Ponadto znajdują się tu kartony do projektu plafonu w Sali Wielkiej autorstwa Łucji i Józefa Oźminów. Zakup od autorki w 2009 r., przekaz z Działu Konserwacji Zamku Królewskiego, 2014 r.

5. J. polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. –

B.R.

69.

1. **Projekty i dokumentacja rekonstrukcji pieców i kominków w Zamku Królewskim w Warszawie, nr zesp. 136 (Rek.II)**

2. l. 90. XX w.–przed 2009
3. 95 j.a., 0,04 m.b.
4. Materiały zebrane w trakcie prac rekonstrukcyjnych w Stancjach Saskich: kalki z rysunkami, projekty kominka i pieca, rysunki detali architektonicznych. Do dokumentacji w formie papierowej dołączono zapis projektów na płycie CD wraz z opracowaniem i fotografiami. Dokumentacja przekazana przez autorkę projektów Marię Dąbrowską, 2010 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. –

B.R.

70.

1. **Dokumentacja rekonstrukcji zegara zamkowego, nr zesp. 137 (Rek.III)**

2. 1974–2000
3. 6 j.a. (w tym tubus), 0,1 m.b.
4. Materiały obrazujące historię prac na poszczególnych etapach budowy zegara na Wieży Zegarowej Zamku Królewskiego w Warszawie, m.in. założenia konstrukcyjne, rysunki mechanizmu, wycinki prasowe oraz informacje o pracach nad późniejszą konserwacją mechanizmu prowadzoną przez prof. Zdzisława Mrugalskiego. Dar Zdzisława Mrugalskiego, 2010 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. –

B.R.

71.

1. **Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy. Urząd Konserwatorski. Pracownia Badań Archeologicznych, nr zesp. 52 (Arch.I)**
2. 1949–1972
3. 224 j.a., 5 m.b.
4. Niepełny (szczętkowy) zbiór materiałów z przeprowadzanych po wojnie na terenie Zamku badań archeologicznych. Twórcami zespołu są: Muzeum Archeologiczne w Warszawie (1949–1951), Komisja Badań Dawnej Warszawy (1951–1953), a od 1962 r. Urząd Konserwatorski – Pracownia Badań Archeologicznych przy Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy. Inwentarz zbioru został opracowany w dwóch tomach. Pierwszy obejmuje dokumentację aktową, w tym protokoły z prac archeologicznych, dzienniki robót, opinie, ekspertyzy, sprawozdania z prac oraz opracowania znalezionych zabytków, dokumentację techniczną i rysunkową, m.in. przekroje wykopów, rysunki dokumentujące wiercenia, plany z zaznaczonymi miejscami odnalezienia zabytków, przedstawienia podziałów arowych, przekroje z zaznaczonymi warstwami archeologicznymi, dokumentację fotograficzną, m.in. z prac wykopaliskowych i zabytków, oraz karty zabytków. Druga część zawiera w większości materiały z badań przeprowadzonych w latach 50. XX w., m.in. sprawozdania z prac, notatki, a także materiały z prac wykopaliskowych: plany wierceń, dokumentację rysunkową, ekspertyzy, dzienniki, karty zabytków, inwentarze znalezisk z terenu Zamku. Zbiór przekazany w 1976 r. przez Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy do Archiwum Dokumentacyjnego Zamku Królewskiego w Warszawie przy Archiwum Państwowym m.st. Warszawy, przyjęty do AZK, 1981 i 1982 r.
5. J. polski.
6. –
7. Inwentarz książkowy, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. –

D.S.-G.

72.

1. **Tymczasowa Dyrekcja Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, nr zesp. 53 (Arch.II)**
2. 1950–1954
3. 7 j.a., 0,06 m.b.
4. Szczętkowy zbiór dokumentacji prac prowadzonych nad badaniem gruntu na terenie Zamku w latach 1950–1953 przez Tymczasową Dyrekcję Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. W zbiorze znajduje się m.in. harmonogram prowadzonych prac, dokumentacja odwiertów prowadzona przez Zjednoczenie Robót Wiertniczych i Fundamentowych, program badań wierceń (odwiertów) inż. Stanisława Hempla i inż. Henryka Stamatella, wyniki badań laboratoryjnych gruntu, dokumentacja finansowa. Zbiór przekazany przez Dział Archeologii Muzeum Historycznego m.st. Warszawy (obecnie Muzeum Warszawy), 1984 r.
5. J. polski.
6. –

7. Inwentarz kartkowy, układ chronologiczny.
8. -

D.S.-G.

73.

1. **Dokumentacja fotogrametryczna rysunków na ścianach piwnicy więziennej Wieży Grodzkiej, nr zesp. 54 (Arch.III)**
2. 1983
3. 5 j.a., 0,2 m.b.
4. Dokumentacja powstała w wyniku inwentaryzacji metodą fotogrametryczną piwnicy w Wieży Grodzkiej, która od czasów średniowiecza do XVII w. była zamkowym więzieniem. Celem pracy było zabezpieczenie rysunków znaków i herbów pozostawionych na ceglanych ścianach pomieszczenia przez przetrzymywanych w nim więźniów. W ramach prac dokumentacyjnych wykonano typową inwentaryzację wystroju wnętrza metodami fotogrametrycznymi, w efekcie powstały plany elewacji poszczególnych ścian w skali 1 : 10, następnie dokonano interpretacji fotogrametrycznej poszczególnych rytów z użyciem autografu, na podstawie otrzymanego obrazu wykreślono rysunki detali w skali 1 : 2. W zespole znajdują się szklane fotogramy wykonane na płytach ORWO, kalki-matryce poszczególnych ścian piwnicy więziennej w Wieży Grodzkiej wykreślone w skali 1 : 10, kserokopie matryc, rysunki detali w skali 1 : 2, kserokopie dokumentacji inwentaryzatorskiej oraz opracowanie przeprowadzonych prac dokumentacyjnych. Dokumentacja została wykonana przez Jerzego Garusa, ówczesnego pracownika Ośrodka Archeologicznego Zamku Królewskiego w Warszawie, oraz pracowników Politechniki Warszawskiej: prof. M. Niepokólczyckiego, D. Skrzyńską, M. Polakowską, M. Królikowskiego, i przekazana przez Politechnikę Warszawską do Ośrodka Archeologicznego Zamku, który w 1986 r. przekazał ją do Archiwum.
5. J. polski.
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca do części zbioru.
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. M. Niepokólczycki, J. Garus, *Dokumentacja rytów ze ścian piwnicy więziennej Wieży Grodzkiej*, „Kronika Zamkowa”, 1988, nr 4 (18), s. 3-14.

B.G.

74.

1. **Dokumentacja nadzoru archeologicznego prowadzonego pod kierownictwem Jerzego Guli podczas rewaloryzacji Arkad Kubickiego i Stancji Saskich, nr zesp. 129 (Arch.IV)**
2. 1997-2001
3. 23 j.a., 0,36 m.b.
4. Dokumentacja rysunkowa, terenowa i fotograficzna dotycząca nadzorów archeologicznych prowadzonych przez Jerzego Gulę podczas rewaloryzacji Arkad Kubickiego i Stancji

Saskich. Zbiór zawiera m.in. dziennik prac terenowych, inwentarz rysunków terenowych, stratyografię generalną i graficzne jej opracowanie, dokumentację fotograficzną i rysunkową poszczególnych stref Stacji Saskiej i Arkad Kubickiego. Przekazane przez Dział Inwestycji i Remontów Zamku Królewskiego w Warszawie, 2004 r.

5. J. polski.
6. -
7. Baza danych MONA, spis roboczy.
8. -

M.M.-C.

75.

1. **Zbiór Stefana Zbigniewa Różyckiego, nr zesp. 130 (Arch.V)**

2. l. 70. XX w.
3. 4 j.a., 0,1 m.b.
4. Zbiór prof. Stefana Zbigniewa Różyckiego (1906–1988), geologa i geografa, członka PAN, INQUA, Towarzystwa Urbanistów Polskich i Polskiego Towarzystwa Geologicznego, odznaczonego m.in. Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W skład zbioru wchodzi materiały związane z badaniami geologicznymi przeprowadzonymi przez Przedsiębiorstwo Geologiczne Budownictwa Wodnego „Hydrogeo” w ramach prac społecznych przy odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie na terenie Zamku i skarpy wiślanej w latach 1971–1973. Wśród dokumentacji znajdują się opracowanie właściwości fizyko-mechanicznych gruntów i warunków gruntowo-wodnych, plany z zaznaczeniem odwiertów, przekroje poprzeczne skarpy oraz fotografie z lat 1972–1973, przedstawiające prace geologiczne na terenie Zamku oraz w jego otoczeniu. Ponadto są tu odrębne notatki prof. Różyckiego oraz nadbitki i wycinki prasowe dotyczące zagadnień geologicznych. Dar Barbary Różyckiej-Zaryckiej, 2006 r.
5. J. polski.
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

D.S.-G.

VI. AKTA ZAMKU KRÓLEWSKIEGO W WARSZAWIE

76.

1. **Muzeum Narodowe w Warszawie. Oddział Zamek, nr zesp. 55 (MN/O Zamek)**
2. 1972–1980
3. 37 j.a., 0,43 m.b.
4. Zbiór jest odpryskiem dokumentacji wytworzonej przez Oddział Zamek, który został utworzony w Muzeum Narodowym w Warszawie w 1972 r., a oficjalnie powołany przez Ministra Kultury i Sztuki na wniosek prof. Stanisława Lorentza, dyrektora Muzeum, w styczniu 1973 r. Działający do 1980 r. Oddział Zamek zajmował się m.in. prowadzeniem stałej ekspozycji elementów wyposażenia wnętrz zamkowych w Bibliotece Królewskiej, inwentaryzacją zachowanych fragmentów wystroju wnętrz, przygotowaniem materiałów do rekonstrukcji, przyjmowaniem darów oraz organizacją wystaw czasowych. Wśród materiałów z lat 1972–1980 znajdują się tu karty naukowe z fotografiami zachowanych elementów snycerki oraz detali architektonicznych, korespondencja, zarządzenia, protokoły, listy obecności i karty urlopowe pracowników Muzeum Narodowego Oddziału Zamek. Materiały przekazane przez Dział Inwentarzy, 1984 i 2005 r., oraz Muzeum Narodowe w Warszawie, 1990 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. –

D.S.-G.

77.

1. **Zarząd Zamku Królewskiego w Warszawie, nr zesp. 56 (ZZK)**
2. 1976–1980
3. 10 j.a., 0,25 m.b.
4. Zbiór stanowi niewielki fragment akt wytworzonych przez Zarząd Zamku Królewskiego, powstały 6 lutego 1975 r. na mocy zarządzenia Prezydenta m.st. Warszawy, w miejsce Biura Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie, i funkcjonujący do momentu powołania Dyrekcji Zamku w 1980 r. Na zawartość zespołu składa się korespondencja dotycząca głównie możliwości zwiedzania Zamku oraz terminarze z informacjami o zwiedzaniu muzeum w latach 1976–1980. Przekazany przez Ośrodek Upowszechniania Zamku Królewskiego, 1982 r.
5. J. polski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. –

D.S.-G.

1. **Akta własne Zamku Królewskiego w Warszawie (archiwum zakładowe), nr zesp. 57 (ZK)**
2. [1970] 1971–2016
3. 8792 j.a., 192,01 m.b.
4. Zbiór otwarty dokumentacji aktowej powstałej i powstającej w wyniku działalności Zamku Królewskiego. Ułożenie akt w zespole odzwierciedla układ komórek organizacyjnych Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum. Wśród materiałów znajdują się m.in. akta dyrekcji i działów merytorycznych, dokumentacja wystaw czasowych, dokumentacja finansowa, techniczna, materiały powstałe w wyniku działalności Rady Powierniczej oraz funkcjonujących w Zamku komisji, m.in.: Zakupów Materiałów Archiwalnych i Bibliotecznych, Wnętrz, Rzeczoznawców, Architektoniczno-Konserwatorskiej.
5. J. polski, angielski, francuski, niemiecki, włoski, hiszpański, japoński.
6. –
7. Inwentarz do części zbioru, spisy zdawczo-odbiorcze.
8. A. Bućko, *Koncerty w Zamku Królewskim w Warszawie w latach 1983–1993*, praca magisterska, Instytut Muzykologii, Wydział Historyczny UW, 2013.

D.S.-G.

20
Z

Plan podziemi (Caves) przechadzany przez
Ks. Ussasa z Petersburga

Ks. Ussas

20
Z

Plan podziemi (Caves) przechadzany
przez Ks. Ussasa z Petersburga

z roku 1746. bajni są 3 symboly
od Wisły -

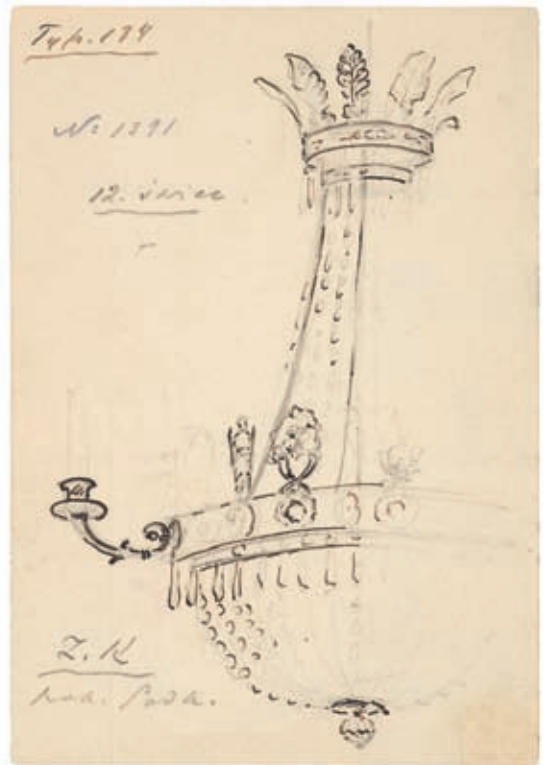
Przygotowanie planu u Sio-
wocinowa str. 36

Dary Ks. B. Ussasa -

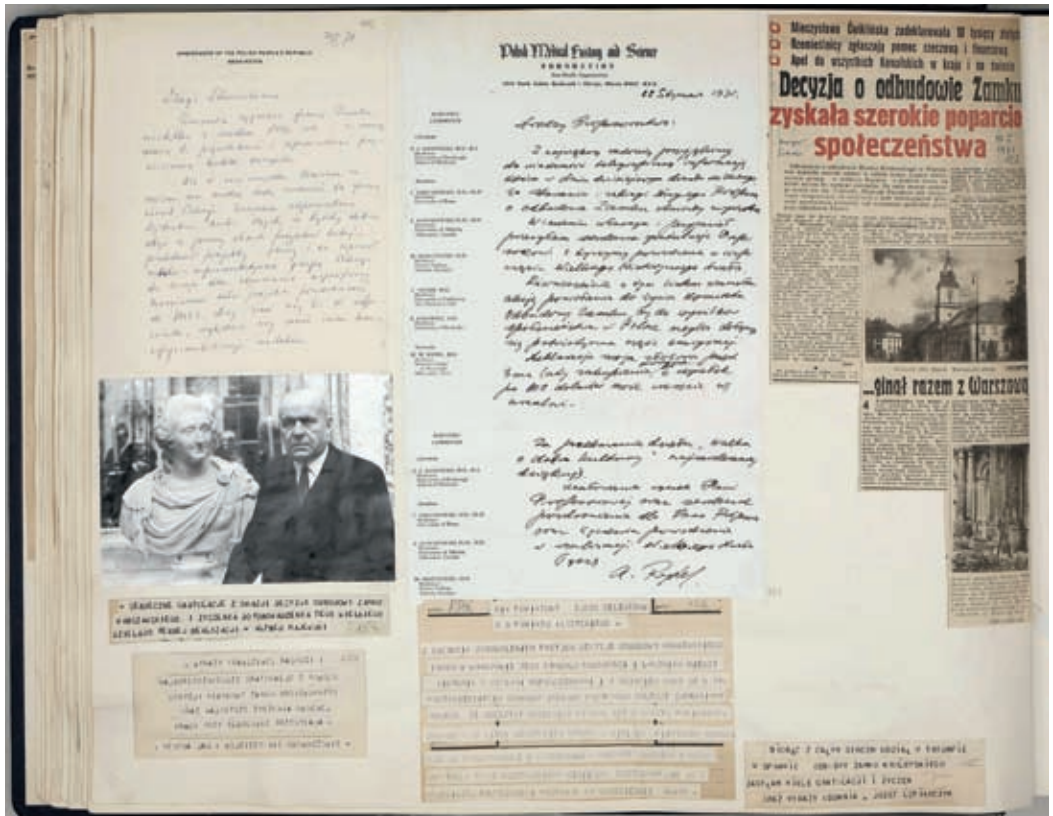
Patro Złoty Kultur Wasmawy
Tomskowa s. 114

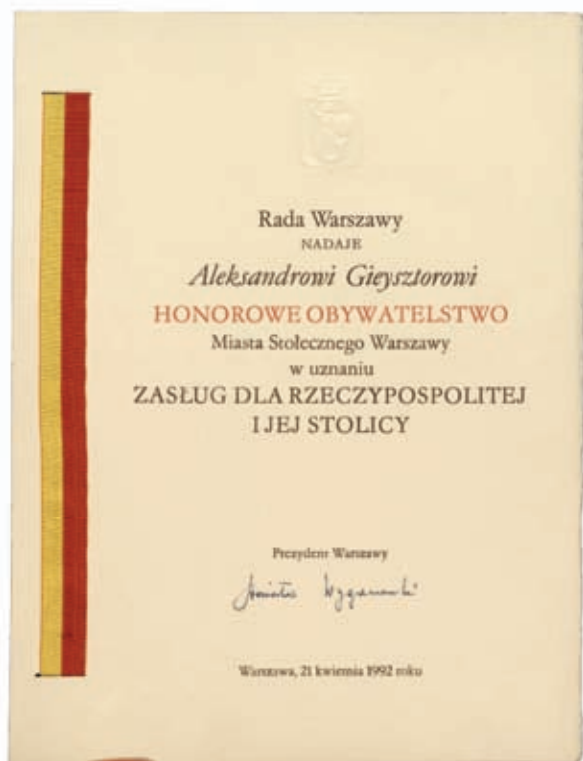
Ks. Bolesław Ussas ^{Jacowin}

- 2. Kazimierz Brokl, Rysunek inwentaryzacyjny żyrandola, przed 1939 (nr 46)

- 3. Karta z albumu z materiałami o odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie wykonanego przez Stanisława Lorentza, 1971 (nr 47)

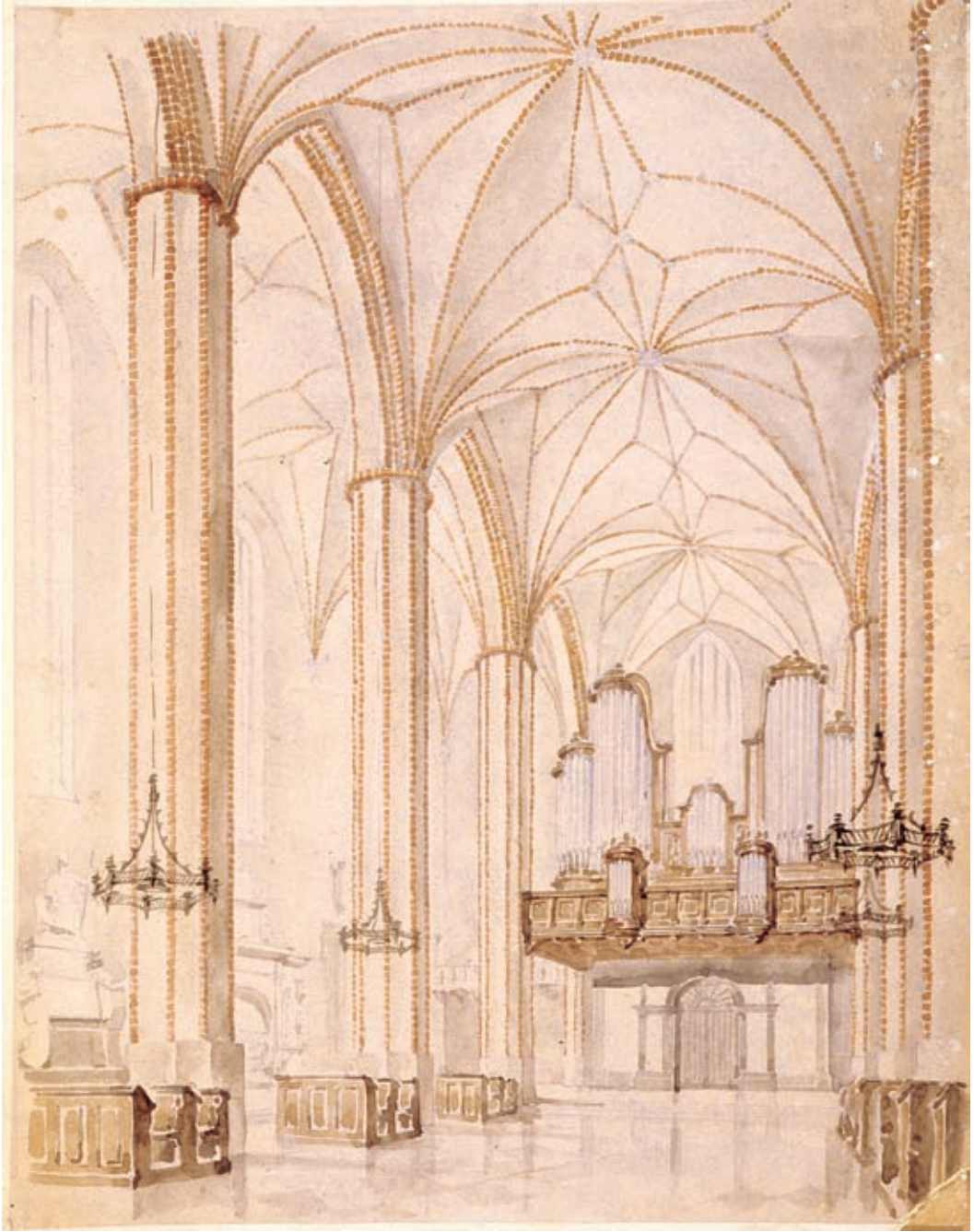

4. Dyplom nadania Aleksandrowi Gieysztorowi honorowego obywatelstwa m.st. Warszawy, Warszawa, 21 IV 1992 (nr 50)

5. Tadeusz Kubalski, *Nasz Zamek Warszawski w latach 1974–1975, 1975* (nr 51)

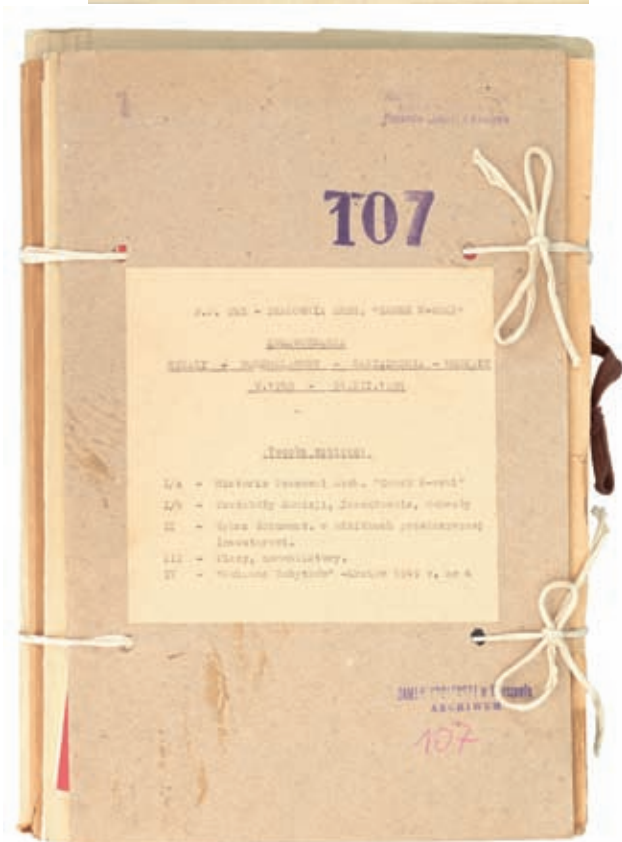

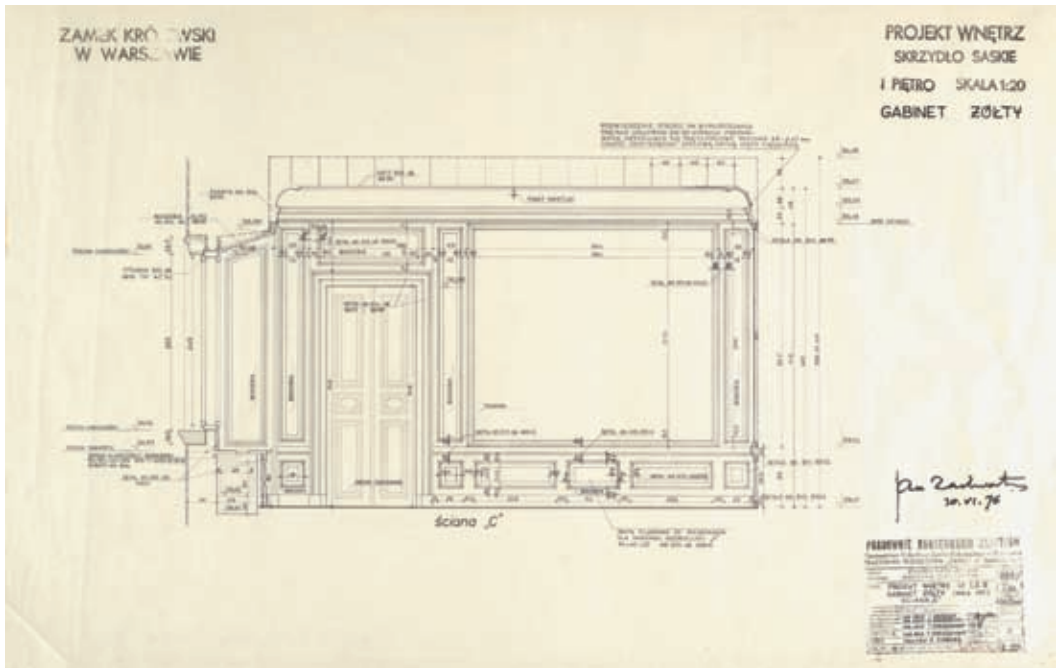
6. Jan Zachwatowicz, *Wnętrze katedry św. Jana*, 1946–1951 (nr 53)

9. Jan Dąbrowski, *Wieżyczki narożne Zamku Królewskiego w Warszawie*, 1949 (nr 56)

10. Okładka poszytu PP PKZ Pracowni Architektonicznej „Zamek Warszawski”, 1949-1962 (nr 57)

11. Projekt wnętrza Gabinetu Żółtego. Widok na ścianę „C”, 1976 (nr 60)

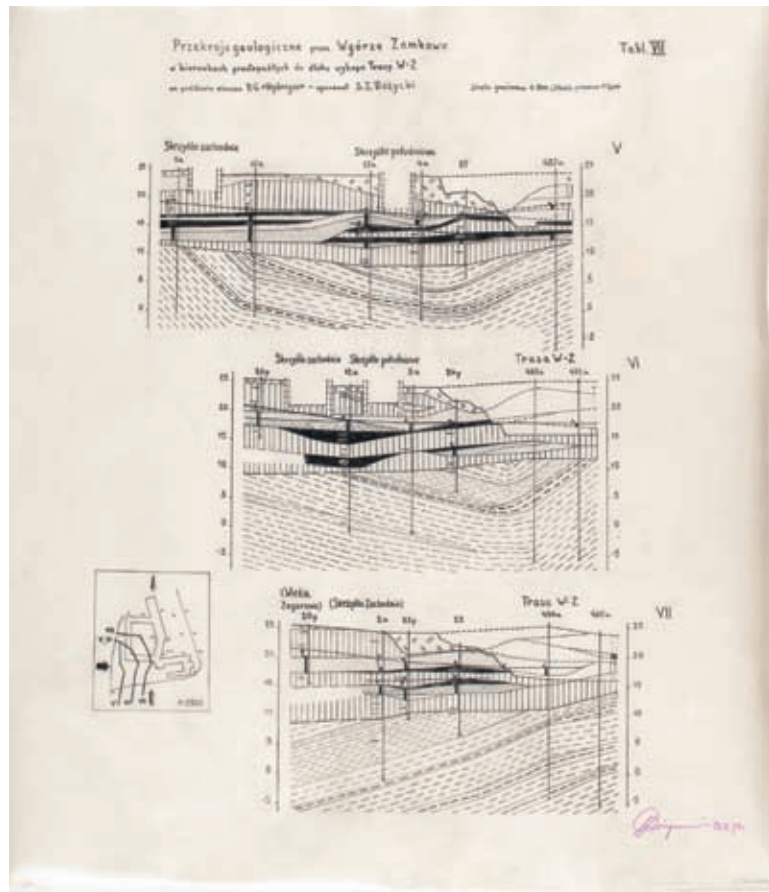
12. Supraporta z popiersiem Stanisława Augusta z Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie, 1978 (nr 65)

13. Ewa Krakowska-Pilch, projekt ramy do obrazu Jana Matejki Otrucie księcia Janusza, X 1983 (nr 66)

14. Plan rozmieszczenia wykopów badawczych na terenie tzw. Bacciarellówki, 1964 (nr 71)

15. Przekroje geologiczne przez Wzgórze Zamkowe, 1971 (nr 75)

VII. ZBIORY FOTOGRAFICZNE I AUDIOWIZUALNE

79.

Materiały do dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie, nr zesp. 58 (Fot.I)

Zespół otwarty, w którym gromadzona jest ikonografia bezpośrednio lub pośrednio odnosząca się do dziejów Zamku – także poprzez wydarzenia i ludzi – od czasów najdawniejszych do 1970 r. włącznie. Zespół powstał w wyniku kwerend prowadzonych w archiwach, muzeach, instytutach oraz darów i zakupów. Głównym kryterium podziału na podzespoły są instytucje, z których pochodzą reprodukcje, autorzy fotografii i tematyka przedstawień. Osobne podzespoły utworzono dla fotografii oryginalnych luźnych i reprodukowanych różnego pochodzenia.

79.1

1. Fotografie reprodukowane. Zbiór Zdzisława Marcinkowskiego, Archiwum Państwowe m.st. Warszawy (obecnie Archiwum Państwowe w Warszawie) (Fot.I.1)

2. [1908–1935], repr. 1981
3. 105 odb., 8 neg.
4. Reprodukcje fotografii ze zbiorów Archiwum Państwowego w Warszawie przedstawiających Zamek Królewski w Warszawie i kolumnę Zygmunta, ogólne widoki Starego i Nowego Miasta, placu Zamkowego oraz panoramy tej części miasta od strony Wisły. Zdjęcia zostały wykonane w latach 1908–1935 przez fotografa Zdzisława Marcinkowskiego (1880–1944?), członka zarządu Polskiego Towarzystwa Fotograficznego, od urodzenia związanego z Warszawą. Dokumentował nie tylko jej zabytki, ważne wydarzenia, znane osobistości, ale także zwyczajne kamienice i codzienne życie ich mieszkańców.
5. –
6. –
7. Inwentarz, katalog rzeczowy, układ topograficzny.
8. –

J.C.

79.2

1. Fotografie reprodukowane. Kompania Zamkowa Prezydenta RP, Centralna Biblioteka Wojskowa (Fot.I.2)

2. 1925–1938, repr. 1983
3. 167 odb., 137 neg.
4. Reprodukcje fotografii portretowych oficerów i podoficerów oraz zdjęcia sytuacyjne przedstawiające żołnierzy Kompanii Zamkowej, np. pełniących służbę wartowniczą, asystujących Prezydentowi RP podczas oficjalnych wizyt i uroczystości państwowych, a także uczestniczących w wydarzeniach kompanijnych, m.in. świętach, zawodach sportowych, odznaczeniach. Kilka fotografii dokumentuje odwiedziny prezydenta Ignacego Mościckiego w koszarach Kompanii. Kompania Zamkowa była pododdziałem piechoty Wojska Polskiego,

w latach 1926–1939 przeznaczonym do pełnienia służby wartowniczej w miejscu postoju Prezydenta RP oraz funkcji reprezentacyjnych. Zdjęcia pochodzą z albumu pamiątkowego ofiarowanego prezydentowi Ignacemu Mościckiemu przez żołnierzy Kompanii Zamkowej prawdopodobnie w 1938 r., przechowywanego w zbiorach Centralnej Biblioteki Wojskowej. Reprodukcje wykonane w 1983 r. przez Pracownię Fotograficzną Zamku Królewskiego z oryginałów CBW.

5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog rzeczowy, układ rzeczowo-chronologiczny.
8. –

J.C.

79.3

1. **Fotografie reprodukowane. Rysunki architektoniczne z Państwowego Archiwum w Dreźnie, Muzeum Historyczne m.st. Warszawy (obecnie Muzeum Warszawy) (Fot.I.3)**
2. repr. 1982–1986
3. 249 odb., 129 neg.
4. Reprodukcje z negatywów Muzeum Warszawy dokumentujących rysunki architektoniczne z Państwowego Archiwum w Dreźnie. Przedstawiają projekty przebudowy Zamku – zarówno bryły, jak i wnętrz – oraz zamkowych budowli użytkowych: wozowni, stajni, kuchni itp., projekty różnego rodzaju uroczystości i dekoracji okolicznościowych, rysunki pomiarowe. Znajdują się tu projekty, m.in. Zachariasza Longuelune’a (1669–1748), Joachima Daniela Jaucha (1684–1754), Gaetano Chiaveriego (1689–1770), Henryka Wilhelma Mintera (1777–1832), oraz anonimowe rysunki wykonane według cudzych projektów. Projekty opisane w pracy Jerzego Lileyki *Zamek Królewski w Warszawie. Katalog rysunków architektonicznych z Państwowego Archiwum w Dreźnie*.
5. J. niemiecki, łaciński, francuski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog rzeczowy, układ chronologiczny.
8. –

J.C.

79.4

1. **Fotografie reprodukowane. Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego – monogramy i herby (Fot.I.4)**
2. repr. 1984
3. 7 odb., 7 neg.
4. Reprodukcje fotograficzne rysunków monogramów, herbów, pieczęci Stanisława Augusta i Rzeczypospolitej autorstwa François Bouchera (1703–1770), Jana Christiana Kamsetzera (1753–1795), Jeana Baptiste’a Pillemeta (1728–1808), Jana Bogumiła Plerscha (1732–1817), Jeana Louisa Prieura (1732–1795), Efraima Szregera (Ephraima Schroegera) (1727–1783), pochodzących ze zbiorów GR BUW. Zdjęcia wykonane w 1983 r. przez Pracownię Fotograficzną Zamku Królewskiego w Warszawie z oryginałów GR BUW.
5. J. francuski, łaciński.
6. –

7. Inwentarz kartkowy, układ rzeczowy.
8. -

J.C.

79.5

1. **Fotografie reprodukowane. Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk (Fot.I.5)**

2. kon. XIX w.-l. 70. XX w., repr. l. 80. i 90. XX w.
3. 365 odb., 26 neg.
4. Odbitki fotograficzne zdjęć ze zbiorów Instytutu Sztuki PAN przedstawiające wnętrza, fragmenty dekoracji, wyposażenia sal Zamku Królewskiego w Warszawie. Stanowią dokumentację stanu zachowania wnętrz w czasie urzędowania władz zaborczych i po ich odejściu oraz po renowacji w okresie międzywojennym. Przekazane przez pracowników Zamku i instytucje, np. Ośrodek Dokumentacji Zabytków.
5. -
6. -
7. Karty z kwerendy.
8. -

J.C.

79.6

1. **Zamek Królewski w Warszawie. Dzieje budowy – materiały do nieopublikowanego wydawnictwa (Fot.I.6)**

2. repr. ok. 1950
3. 639 odb., 1 neg.
4. Zespół fotografii przedstawiających m.in. widoki Warszawy, Zamku Królewskiego, jego wnętrza, elementy wystroju, wyposażenia, plany, a także dokumenty, pieczęcie, wizerunki różnych osobistości, wydarzenia itp., zgromadzone do niewydanej publikacji *Zamek Warszawski. Dzieje budowy*, w układzie odpowiadającym poszczególnym rozdziałom:
 - Początki Zamku i miasta Warszawy
 - Schyłek gotyku i okres renesansu
 - Okres późnego renesansu i wczesnego baroku
 - Okres późnobarokowy i rokokowy
 - Okres klasycystyczny
 - Wiek XIX
 - Okres międzywojenny
 - Zniszczenie

Autorami opracowania z 1950 r. byli: Zdzisław Bieniecki, Aleksander Gieysztor, Bohdan Guerquin, Stanisław Herbst, Witold Kiezkowski, Stanisław Lorentz, Władysław Tomkiewicz i Jan Zachwatowicz. Maszynopisy i rękopisy tego wydawnictwa znajdują się w Zbiorze Rękopisów AZK. Fotografie przekazane przez prof. Aleksandra Gieyszтора, 1982 r., i Ośrodek Dokumentacji Zabytków, 1987 r.

5. J. francuski, niemiecki, polski, łaciński, rosyjski, włoski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy, katalog rzeczowy.
8. -

J.C.

79.7

1. **Fotografie oryginalne luźne różnego pochodzenia (Fot.I.7)**
2. kon. XIX w.–1970, 2012, 2015
3. 432 odb., 55 neg., 1 fot. cyfr.
4. Fotografie przedstawiające przede wszystkim widoki zewnętrzne oraz wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie, wydarzenia i uroczystości odbywające się w Zamku i jego okolicach lub w innych miejscach, ale z udziałem osób związanych z Zamkiem, np. ceremonie wręczania listów uwierzytelniających Prezydentowi RP przez ambasadorów akredytowanych w Polsce, delegacje przedstawicieli wielu środowisk u Prezydenta RP, wizyty Prezydenta RP w różnych miejscowościach w Polsce i za granicą. Dary i zakupy od instytucji i osób prywatnych.
5. –
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.
7. Inwentarz kartkowy roboczy.
8. –

J.C.

79.8

1. **Fotografie reprodukowane luźne różnego pochodzenia (Fot.I.8)**
2. XVI w.–l. 60. XX w., repr. l. 70. XX w.–2012
3. 405 odb., 220 neg. 20 fot. cyfr.
4. Reprodukcje widoków Zamku Królewskiego w Warszawie, jego wnętrza, wyposażenia, planów, projektów utrwalonych na rysunkach, grafikach, drukach, obrazach, przedmiotach artystycznych, fotografiach, takich jak np. pocztówki przedstawiające Warszawę w roku 1940, pochodzące ze zbiorów prywatnych, czy porcelanowy wazon z wizerunkiem Zamku z Muzeum Narodowego w Poznaniu. Dary, przekazy i zakupy od instytucji i osób prywatnych.
5. –
6. –
7. Protokoły zdawczo-odbiorcze.
8. –

J.C.

79.9

1. **Fotografie reprodukowane. Archiwum Dokumentacji Mechanicznej (obecnie Narodowe Archiwum Cyfrowe) (Fot.I.9)**
2. 1918–1939, repr. 1982–1990
3. 1071 odb., 66 neg.
4. Reprodukcje fotografii oryginalnych ze zbiorów Archiwum Dokumentacji Mechanicznej (obecnie Narodowe Archiwum Cyfrowe) przedstawiających widoki Zamku Królewskiego w Warszawie – zewnętrzne i wnętrza – oraz osoby i wydarzenia związane z Zamkiem, pochodzących z różnego rodzaju uroczystości odbywających się w Zamku lub jego okolicy, jak spotkania Prezydenta RP z dyplomatami polskimi i zagranicznymi, delegacjami wojskowych, naukowców, sportowców, artystów i innych środowisk czy organizacji, oraz imprez masowych o charakterze świeckim czy religijnym, np. defilady z okazji 11 listopada, marsze w dniu 3 maja czy procesje Bożego Ciała. Reprodukcje pochodzą z zespołu

Koncern „Ilustrowany Kurier Codzienny” – Archiwum Ilustracji (1910–1939). Zakup od Archiwum Dokumentacji Mechanicznej, 1982–1992.

5. –
6. –
7. Karty z kwerendy w układzie rzeczowym odpowiadającym sygnaturom w Archiwum Dokumentacji Mechanicznej, tj. A – władze państwowe; C – zdrowie i opieka społeczna; D – polityka zagraniczna; F – folklor; K – kultura i sztuka; M – stosunki międzynarodowe; N – nauka, oświata, wychowanie; P – polityka wewnętrzna; R – wyznania religijne; S – sport i turystyka; U – architektura i urbanistyka; W – obrona narodowa.
8. –

J.C.

79.10

1. **Wnętrza Zamku Królewskiego. Albumy Kazimierza Brokła (?) (Fot.I.10)**

2. przed 1914–1939
3. 3 j.a. (167 odb.)
4. Zespół składa się z trzech albumów z fotografiami dokumentującymi zmiany w wyglądzie wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie w latach 1914–1939. Większość zdjęć przedstawia sale zamkowe po renowacji przeprowadzonej w latach 20. XX w. Pozostałe pokazują ich wystrój z czasów urzędowania w Zamku władz rosyjskich oraz stan po zniszczeniach dokonanych przez wojska rosyjskie i niemieckie w okresie I wojny światowej. Odbitki fotograficzne naklejone na luźne tekturowe karty są ułożone w sztywnych tekach oprawionych w szare płótno. Twórcą albumów był przypuszczalnie Kazimierz Brokl. Autorami zdjęć są m.in.: Kazimierz Brokl, Józefa Bułhakówna, Edward Koch, Józef Kościeszka Jaworski, Zdzisław Marcinkowski, Henryk Poddębski, Tadeusz Przypkowski. Takie same zdjęcia znajdują się w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie. Przekazał Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy, 1982 r.
5. J. polski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, układ według wnętrza.
8. –

J.C.

79.11

1. **Zbiór Witolda Pikiela (Fot.I.11)**

2. l. 20.–30. XX w.
3. 79 odb.
4. Zdjęcia zgromadzone w tym zbiorze wykonane zostały w latach 20. i 30. XX w. przez Witolda Pikiela (1895–1943), fotoreportera wojskowego i rządowego. Dokumentują przede wszystkim wydarzenia odbywające się w Zamku Królewskim w Warszawie, siedzibie głowy państwa, z udziałem prezydenta Ignacego Mościckiego, takie jak – ceremonie wręczenia listów uwierzytelniających przez ambasadorów różnych państw, przyjęcia dyplomatyczne, spotkania z delegacjami licznych organizacji i środowisk, a także wizyty Prezydenta RP w innych miejscach w Polsce. Dary, przekazy i zakupy od instytucji i osób prywatnych.
5. –
6. Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca.

7. Inwentarz kartkowy roboczy.
8. -

J.C.

79.12

1. **Fotografie reprodukowane. Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (Fot.I.12)**
2. repr. l. 80. i 90. XX w.
3. 185 odb., 205 neg.
4. Reprodukcyjne planów, projektów architektonicznych i urbanistycznych Zamku Królewskiego w Warszawie z XIX i pocz. XX w. Wśród nich m.in. projekty budowy arkad autorstwa Jakuba Kubickiego i plan I piętra Zamku z 1838 r. wykonany przez Karola Majerskiego.
5. J. polski, francuski.
6. -
7. Protokoły zdawczo-odbiorcze.
8. -

J.C.

79.13

1. **Fotografie reprodukowane. Muzeum Historyczne m.st. Warszawy (obecnie Muzeum Warszawy) (Fot.I.13)**
2. kon. XIX w.-1953, repr. 1984-1993
3. 268 odb., 13 neg.
4. Reprodukcyjne fotografii oryginalnych, pocztówek, rysunków, akwarel, grafik przedstawiających widoki zewnętrzne Zamku Królewskiego w Warszawie w latach: 1701, kon. XIX w. -1945, 1947, 1953. Najliczniej reprezentowane są wizerunki Zamku z okresu od końca XIX w. do 1939 r. utrwalone na zdjęciach i pocztówkach. Ciekawą dokumentację ruin Zamku stanowią rysunki i akwarele autorstwa Edmunda Bartłomiejczyka, Konstantego Danki, Stanisława Darskiego, Tadeusza Kulisiewicza, Mieczysława Nalewajskiego, Aleksandra Sołtana, Antoniego Sucharka, Jana Wiśniewskiego, Marka Żuławskiego.
5. -
6. -
7. Protokoły zdawczo-odbiorcze.
8. -

J.C.

79.14

1. **Fotografie reprodukowane. Biblioteka Narodowa w Warszawie (Fot.I.14)**
2. l. 20. XX w.-1945, repr. 1991-1992
3. 107 odb.
4. Fotografie zreprodukowane ze zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie przedstawiają wnętrza, fragmenty dekoracji, widoki zewnętrzne Zamku Królewskiego w Warszawie i jego otoczenie. Niektóre fotografie cechuje artystyczne ujęcie. Autorami zdjęć są Jan Bułhak i Tadeusz Przypkowski, w zbiorze znajduje się także kilka fotografii ze spuścizny Stanisława Brzezińskiego.
5. -

6. -
7. Spisy robocze.
8. -

J.C.

79.15

1. **Fotografie reprodukowane. Archiwum Państwowe m.st. Warszawy (obecnie Archiwum Państwowe w Warszawie) (Fot.I.15)**
2. 1883-1915, 1942, repr. 1984, 2005
3. 16 odb., 16 neg., 6 fot. cyfr.
4. Reprodukcyjne sześciu fragmentów planu Warszawy Williama Heerleina Lindleya oraz trzech rysunków, tzw. planów Pabsta. William H. Lindley (1853-1917) był brytyjskim inżynierem, specjalizującym się w budowie systemów wodno-kanalizacyjnych. W latach 1881-1915 nadzorował budowę systemu zaprojektowanego dla Warszawy (1876-1878) przez jego ojca Williama Lindleya (1808-1900). Zreprodukowane fragmenty planu (blok 88, szkice 1-6), przedstawiające Zamek Królewski z ogrodem i najbliższą okolicą, pochodzą ze zbioru 7414 arkuszy różnego typu map określanych jako *Plan miasta Warszawy. Pomiar pod kierunkiem inż. W. H. Lindleya*, powstałych w efekcie pomiarów dokonywanych przy okazji planowania i budowy wodociągów. Friedrich Pabst (zm. 1943 r.), niemiecki inżynier i architekt, od kwietnia 1942 r. pracował w warszawskim Urzędzie Budowlanym. Był autorem projektu zabudowy rejonu Zamku Królewskiego i Starego Miasta. Jeden z rysunków prezentuje nową koncepcję zagospodarowania całego wspomnianego obszaru, dwa pozostałe odnoszą się tylko do terenu Zamku i najbliższego otoczenia.
5. J. niemiecki, rosyjski, polski.
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

J.C.

79.16

1. **Fotografie reprodukowane. Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich (obecnie Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu) (Fot.I.16)**
2. IX 1939, repr. 1989
3. 14 odb.
4. Reprodukcyjne fotografii czarno-białych ze zbiorów Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich (obecnie Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu), przedstawiających Zamek Królewski w Warszawie od strony placu Zamkowego, od południa i od strony Wisły, z których cztery wykonano przed bombardowaniem miasta, a trzy już po ataku. Zdjęcia zrobił Antoni Wiktor Jarema Snawadzki, pseudonim Anwijabowadzki (1897-1940?), między 1 a 26 września 1939 r. Był także autorem innych fotografii Warszawy wykonywanych od września do grudnia 1939 r.
5. -
6. -
7. Spis fotografii.
8. -

J.C.

79.17

1. **Fotografie reprodukowane. Staatliche Kunstsammlungen. Kupferstich Kabinett – Szkiecownik Ghisleniego (1635–1655) (Fot.I.17)**
2. 1635–1655, repr. 1996
3. 75 odb., 75 neg.
4. W zespole znajdują się reprodukcje poszczególnych kart *Szkiecownika Ghisleniego*, zwanego drezdeńskim. Giovanni Battista Ghisleni (1600–1672), włoski architekt, scenograf, muzyk, rzeźbiarz, w latach 1630–1668 działał w Polsce na dworze królów Zygmunta III Wazy, Władysława IV i Jana II Kazimierza, projektował także dla polskich magnatów i wyższego duchowieństwa. Szkiecownik jest zbiorem projektów, planów, rozrysów, m.in. Pokoju Marmurowego, Biblioteki Królewskiej, kaplicy w Zamku Królewskim w Warszawie, dekoracji funeralnych, pałaców i dworów magnackich: Krzysztofa Opalińskiego, Jana Gembickiego oraz rodów Kossów i Ossolińskich.
5. –
6. –
7. Protokół zdawczo-odbiorczy.
8. –

J.C.

79.18

1. **Dokumentacja fotograficzna ze zbiorów Bohdana Pniewskiego (Fot.I.18)**
2. l. 50. XX w.
3. 72 odb.
4. Fragment spuścizny po Bohdanie Pniewskim (1897–1965), architekcie, profesorze Politechniki Warszawskiej, autorze projektów wielu budynków użyteczności publicznej i domów mieszkalnych. W zespole są reprodukcje z lat 50. XX w. dokumentacji fotograficznej stanu zachowania zabudowy warszawskiego Starego Miasta, od momentu wybuchu II wojny światowej w 1939 r. do powstania warszawskiego, oraz widoków zewnętrznych i wewnątrz Zamku Królewskiego w Warszawie z lat 20. i 30. XX w. Ponadto w zbiorze znajdują się fotografie planów, projektów, widoków Zamku, Biblioteki Królewskiej i otoczenia, z XVII w.: Erika Jönssona Dahlbergha (1625–1703); z XVIII w.: Bernarda Bellotta zw. Canalettem (1722–1780), Jakuba Fontany (1710–1773), Johanna Christopha Knöffela (1686–1752), Victora Louisa (1731–1800), Dominika (Domenica) Merliniego (1730–1797), Efraima Szregera (Schroegera) (1727–1783); z XIX w.: Adama Idzikowskiego (1798–1879), Leonarda Schmidtnera (właśc. Leonard Kowalski) (ok. 1800–1872?); z XX w.: Kazimierza Skórewicza (1866–1950). Część odbitek fotograficznych jest oznaczona pieczęcią Pracowni Reprograficznej Państwowego Instytutu Sztuki lub Tymczasowej Dyrekcji Odbudowy Zamku Warszawskiego. Dar Jagi Ewy Pniewskiej, 2003 r.
5. –
6. –
7. Spis roboczy.
8. –

J.C.

Odbudowa i rekonstrukcja wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne), nr zesp. 74 (Fot.II)

Zespół zawiera zdjęcia oryginalne i reprodukcje dokumentujące wszelkie prace wykonywane podczas odbudowy Zamku Królewskiego i rekonstrukcji wnętrza zamkowych, począwszy od stycznia 1971 r. aż do zakończenia prac w poszczególnych częściach budynku. W zbiorze wydzielono podzespoły ze względu na autora zdjęć bądź temat. Utworzono też jeden podzespół, w którym gromadzone są pojedyncze fotografie oryginalne i reprodukowane różnego pochodzenia.

80.1

1. Krajowa Agencja Wydawnicza (Fot.II.1)

2. 1971-1979
3. 1318 odb., 686 neg.
4. Fotografie dokumentujące przebieg prac związanych z odbudową bryły Zamku Królewskiego: przygotowanie terenu, prace budowlane, prace nad rekonstrukcją i urządzeniem poszczególnych sal, odtwarzaniem detali architektonicznych oraz zdjęcia z wizyt oficjalnych odbywających się w trakcie odbudowy i posiedzeń OKOZK. Fotografie zostały wykonane przez pracowników Krajowej Agencji Wydawniczej – wydawnictwa działającego w Warszawie w latach 1974-2004, do 1991 r. stanowiącego część koncernu Robotnicza Spółdzielnia Wydawnicza „Prasa-Książka-Ruch”. W 1991 r., w wyniku przekształceń koncernu, Krajowa Agencja Wydawnicza została zmieniona w Krajową Agencję Wydawniczą Przedsiębiorstwo Państwowe. W 1995 r. rozpoczął się proces prywatyzacji Agencji, wówczas archiwum fotograficzne (ok. 181 000 j.a.) zostało przekazane do Narodowego Archiwum Cyfrowego. Autorem większości zdjęć jest Stefan Sadowski. Zakup od Krajowej Agencji Wydawniczej wraz z autorskimi prawami majątkowymi, 1983-1984.
5. -
6. -
7. Inwentarz kartkowy, układ chronologiczno-rzeczowy.
8. -

B.R.

80.2

1. Kartony rekonstrukcyjne plafonu w Sali Wielkiej (Fot.II.2)

2. b.d., repr.
3. 110 odb.
4. Fotograficzna dokumentacja kartonów projektu plafonu *Rozwikłanie chaosu* autorstwa Łucji i Józefa Oźminów podczas prac rekonstrukcyjnych nad plafonem w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego. Fotografie są jednocześnie dokumentacją malarskiej realizacji plafonu. Odbitki zostały wykonane w pracowni fotograficznej Zamku Królewskiego w Warszawie z negatywów udostępnionych przez autorów i realizatorów projektu. Przekazane do zbiorów w 1984 r.
5. -
6. -

7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.3

1. **Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Zygmunt Świątek (Fot.II.3)**
2. 1971-1983
3. 122 odb., 122 neg.
4. Fotografie autorstwa Zygmunta Świątko (1929-2003), artysty fotografika, członka Związku Polskich Artystów Fotografików, dokumentujące zarówno przebieg prac związanych z pierwszym etapem odbudowy Zamku Królewskiego: przygotowanie terenu, prace archeologiczne, budowlane, jak i późniejsze prace rzemieślnicze we wnętrzach gmachu czy wizyty oficjalnych delegacji. Część zdjęć została wykonana przy sztucznym oświetleniu. Zakup od autora bez autorskich praw majątkowych, 1984 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.4

1. **Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Leonard Kędziorski (Fot.II.4)**
2. 1971-1974
3. 10 odb.
4. Fotografie czarno-białe, dokumentujące m.in. wznoszenie zamkowych murów, ustawienie skarbonki na placu Zamkowym, jej transport do Narodowego Banku Polskiego czy montaż hełmu na Wieży Zegarowej. Fotografie przekazane przez OKOZK bez autorskich praw majątkowych, 1984 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.5

1. **Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Tadeusz Bukowski (Fot.II.5)**
2. 1972
3. 16 odb., 16 neg.
4. Fotografie wykonane w 1972 r., dokumentujące przebieg prac związanych z początkowym etapem odbudowy Zamku Królewskiego: przygotowanie terenu, prace archeologiczne, budowlane. Zakup od autora Tadeusza Bukowskiego, członka Związku Polskich Artystów Fotografików, bez autorskich praw majątkowych, 1984 r.
5. -
6. -

7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.6

1. **Zbiór fotografii oryginalnych i reprodukowanych luźnych różnego pochodzenia (Fot.II.6)**
2. 1971-2012
3. 259 odb., 120 neg.
4. Zbiór zawiera materiały luźne, dokumentujące działalność instytucji, organizacji społecznych i osób fizycznych związanych z odbudową Zamku Królewskiego w Warszawie. W skład zbioru wchodzi także dokumentacja przebiegu prac budowlanych i rekonstrukcyjnych, wydarzeń i uroczystości związanych z odbudową (gromadzenie darów, akcje na rzecz Zamku), działalności instytucji i osób fizycznych, m.in. fotografie z posiedzeń OKOZK, przekazywania darów do zbiorów Zamku. Dary i zakupy od instytucji i osób prywatnych.
5. -
6. -
7. Protokoły zdawczo-odbiorcze.
8. -

B.R.

80.7

1. **Teren Zamku Królewskiego w Warszawie w początkach odbudowy (Fot.II.7)**
2. 1971
3. 6 odb., 1 neg.
4. Zdjęcia przedstawiają pierwsze prace porządkowe związane z odgruzowywaniem terenu zamkowego, prace przygotowawcze do wznoszenia murów Zamku oraz prace społeczne. Fotografie wykonano w październiku 1971 r. Przekazane przez Dział Sztuki, 1982 r.
5. -
6. -
7. Inwentarz kartkowy.
8. -

B.R.

80.8

1. **Uroczystość oddania bryły Zamku Królewskiego w Warszawie (Fot.II.8)**
2. VII 1978
3. 11 odb.
4. W zbiorze znajdują się fotografie ze zwiedzania wnętrza zamkowych przez przedstawicieli Ministerstwa Kultury i Sztuki, na czele z ówczesnym ministrem Stanisławem Wrońskim, członków OKOZK, m.in. prof. Stanisława Lorentza, Józefa Kępe, przewodniczącego OKOZK, Tadeusza Polaka, dyrektora PP PKZ. Autorem części zdjęć jest Jerzy Skowroński. Przekazane do AZK w 1986 r.
5. -

6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.9

1. **Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Janusz Muszyński (Fot.II.9)**

2. 1971
3. 68 odb., 619 neg.
4. Bogata dokumentacja odbudowy Zamku Królewskiego wykonana przez fotografa amatora Janusza Muszyńskiego, pracownika Dyrekcji Rozbudowy Miasta Warszawa-Wschód, specjalisty ds. rozliczeń i kalkulacji, przez wiele lat pracującego przy odbudowie Zamku. Fotografie dokumentują głównie prace związane z odbudową bryły budynku. Dar autora wraz z autorskimi prawami majątkowymi, 1996 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.10

1. **Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Adam Pulikowski (Fot.II.10)**

2. 1971-1980
3. 357 odb., 203 neg.
4. Zbiór fotografii wykonanych przez Adama Pulikowskiego, dokumentujących przebieg prac związanych z odbudową bryły Zamku Królewskiego: przygotowanie terenu, prace budowlane i rekonstrukcyjne. Autor fotografii w trakcie odbudowy Zamku pełnił funkcję głównego projektanta konstrukcji, co umożliwiło mu wykonywanie zdjęć z miejsc niedostępnych dla innych. Znajduje się tu również ciekawy zbiór diapozytywów mało-obrazkowych wykonanych przez Pulikowskiego. Dar autora wraz z autorskimi prawami majątkowymi, 1996 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.11

1. **Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Paweł Andrzej Makowski (Fot.II.11)**

2. 1971
3. 29 neg.
4. Zdjęcia wykonane przez Pawła Makowskiego, fotografa amatora, dokumentują odgruzowywanie terenu zamkowego, przygotowanie placu pod budowę Zamku oraz przygotowania

do koncertów na rzecz odbudowy, które odbywały się na placu Zamkowym. Zakup od autora wraz z autorskimi prawami majątkowymi, 2006 r.

5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.12

1. **Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Ryszard Przetacznik (Fot.II.12)**

2. 1971-1974
3. 695 neg.
4. Zdjęcia Ryszarda Przetacznika, dokumentujące prace prowadzone od momentu podjęcia decyzji o odbudowie do zakończenia jej pierwszego etapu – oddania bryły w stanie surowym w lipcu 1974 r. Ryszard Przetacznik jako fotograf Centralnej Agencji Fotograficznej dzięki specjalnej przepustce systematycznie wykonywał zdjęcia nie tylko z przebiegu prowadzonych prac, ale także z wizyt oficjalnych delegacji. Dar autora wraz z autorskimi prawami majątkowymi, 2010 r.

5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

80.13

1. **Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Mieczysław Samborski (Fot.II.13)**

2. 1971-1980
3. 2004 neg.
4. Obszerna dokumentacja odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie wykonana przez Mieczysława Samborskiego (1926-1999), architekta związanego z odbudową Zamku już od 1956 r., kiedy to powołano pierwszą pracownię PKZ „Zamek” w ramach PP PKZ, oraz ponownie, po reaktywacji pracowni w roku 1971. Z racji pełnionej funkcji głównego projektanta odbudowy autor zdjęć fotografował etapy prac prowadzonych w trakcie odbudowy. Najciekawszą partię stanowią zdjęcia dokumentujące prace nad urządzeniem wnętrza zamkowych. Dar spadkobierców autora przekazany wraz z autorskimi prawami majątkowymi, 2014 r.

5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

81.

Materiały do urządzania stałej ekspozycji wewnątrz i otoczenia Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne), nr zesp. 82 (Fot.III)

Zespół gromadzi fotografie oryginalne i reprodukowane, stanowiące materiał badawczy i porównawczy w trakcie prac nad ekspozycją zamkową oraz projektowaniem otoczenia Zamku Królewskiego w Warszawie. W utworzonych podzespołach zebrano materiał ikonograficzny otoczenia Zamku, jego ogrodów, niektórych sal i wewnątrz, pojedynczych obiektów, a także projektów dekoracji wewnątrz i ich realizacji.

81.1

1. **Fotografie reprodukowane. Otoczenie i bryła Zamku (Fot.III.1)**
2. repr. 1954–2002, 2009
3. 117 odb., 76 neg., 11 fot. cyfr.
4. Materiały zreprodukowane ze zbiorów Muzeum Historycznego m.st. Warszawy i różnych publikacji książkowych, zgromadzone przez Dział Ogrodów Zamkowych w celu odtworzenia ogrodów zamkowych. Zawierają: panoramy i plany Warszawy oraz widoki i plany Zamku (XVI–XX w.), widoki elewacji, widoki bryły z lotu ptaka (okres międzywojenny), projekty historyczne ogrodów, kosztorysy realizowanych prac, widoki terenu ogrodów zamkowych z okresu międzywojennego, a także budynków istniejących na podzamczu: pałacu Pod Blachą i Arkad Kubickiego.
5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog rzeczowy do części zbioru, układ chronologiczno-rzeczowy.
8. –

B.R.

81.2

1. **Fotografie reprodukowane. Ogrody i dekoracje kwiatowe wewnątrz rezydencji europejskich (Fot.III.2)**
2. repr. 1983–1985
3. 103 odb., 105 neg.
4. Materiały zreprodukowane głównie z publikacji książkowych, gromadzone przez Dział Ogrodów Zamkowych, przedstawiające widoki ogrodów rezydencji europejskich jako materiał porównawczy do historii ogrodów zamkowych oraz zdjęcia dekoracji kwiatowych wykonane we wnętrzach rezydencji europejskich. Zbiór zawiera również materiał z dziedziny historii bukieciarstwa zebrany na potrzeby układania historycznych dekoracji kwiatowych we wnętrzach Zamku. Przekazany przez Dział Ogrodów Zamkowych, 1985 r.
5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog rzeczowy do części zbioru, układ chronologiczno-rzeczowy.
8. –

B.R.

81.3

1. **Fotografie reprodukowane. Materiały do urządzania Sal Matejkowskich (Fot.III.3)**
2. 1981–1982
3. 39 neg.
4. Materiał ikonograficzny zebrany do pracy nad koncepcją urządzania wnętrz zamkowych przygotowywanych do prezentacji obrazów Jana Matejki, zawierający m.in. zdjęcia z ekspozycji obrazów na przełomie XIX i XX w. i fotografie dawnych ram obrazów. Reprodukcje wykonane m.in. z negatywów ze zbiorów Muzeum Historycznego m.st. Warszawy (obecnie Muzeum Warszawy).
5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy do części zbioru, układ według kolejności wpływu.
8. –

B.R.

81.4

1. **Fotografie reprodukowane. Materiały do urządzania ekspozycji w mieszkaniu Stefana Żeromskiego (Fot.III.4)**
2. 1981
3. 58 odb., 73 neg.
4. Materiał ikonograficzny zebrany do pracy nad koncepcją odtworzenia wnętrza mieszkania Stefana Żeromskiego w Zamku Królewskim w Warszawie. Zawiera reprodukcje fotografii rodzinnych, fragmentów rękopisów, fotografii z pogrzebu pisarza, rysunków i szkiców Moniki Żeromskiej oraz widoków wnętrza mieszkania wykonanych przed 1939 r. Materiały udostępnione do przefotografowania przez M. Żeromską oraz reprodukcje materiałów prasowych. Fotografie przekazane przez dział: Udostępniania i Wystaw Czasowych Zamku Królewskiego w Warszawie.
5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy, układ według kolejności wpływu.
8. –

B.R.

81.5

1. **Meble z Belwederu stanowiące dawne wyposażenie Zamku, fot. Barbara Januskiewicz (Fot.III.5)**
2. 1968
3. 71 odb., 71 neg.
4. Fotografie obiektów – mebli, gobelinów, świeczników, zegarów – stanowiących dawne wyposażenie Zamku Królewskiego w Warszawie, obecnie znajdujących się w Belwederze. Dokumentację wykonano w trakcie inwentaryzacji wyposażenia Belwederu w 1968 r. Nabyto do Zamku z myślą o wykorzystaniu do tworzenia katalogu dawnych zbiorów zamkowych. Zakup od autorki, 1983 r.
5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy, układ według kolejności wpływu.
8. –

B.R.

81.6

1. **Meble i inne elementy wyposażenia Belwederu, fot. Barbara Januszkiewicz (Fot.III.6)**
2. 1968
3. 178 neg.
4. Fotografie obiektów sztuki, głównie XIX-wiecznych, stanowiących wyposażenie Belwederu: gobelinów, świeczników, zegarów, mebli. Dokumentację wykonano w trakcie inwentaryzacji wyposażenia Belwederu w roku 1968. Pozyskano do zbiorów zamkowych jako materiał porównawczy do prac projektowych i rekonstrukcyjnych. Zakup od autorki, 1984 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

81.7

1. **Materiały do rekonstrukcji pieców w Zamku Królewskim w Warszawie (Fot.III.7)**
2. 1984, 1989
3. 125 odb., 66 neg.
4. Materiał porównawczy zebrany w trakcie prac nad rekonstrukcją pieców w Dawnej Izbie Poselskiej Zamku Królewskiego, obejmuje reprodukcje z wydawnictw książkowych przedstawiające piece kaflowe z rezydencji austriackich, dokumentację kafli wykonanych na potrzeby rekonstrukcji dwóch pieców w Dawnej Izbie Poselskiej oraz zdjęcia poszczególnych etapów prac nad rekonstrukcją pieców wykonaną przez spółdzielnię „Kafel” z Krakowa. Dokumentacja fotograficzna przekazana przez Dział Archeologiczny Zamku Królewskiego w Warszawie, 1984, 1989 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

81.8

1. **Fotografie reprodukowane. Arrasy zamkowe (Fot.III.8)**
2. b.d.
3. 32 odb.
4. Materiał ikonograficzny zebrany do pracy nad koncepcją urządzania wnętrz zamkowych, przedstawia arrasy z dawnych zbiorów zamkowych. Reprodukcje wykonane z negatywów ze zbiorów Muzeum Historycznego m.st. Warszawy, Muzeum Narodowego w Warszawie, Instytutu Sztuki PAN, 1983, 1986 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

81.9

1. **Zbiór fotografii luźnych oryginalnych i reprodukowanych (Fot.III.9)**
2. przed 1990
3. 5 odb., 4 neg.
4. Zbiór otwarty, przewidziany do gromadzenia materiałów luźnych, często pojedynczych zdjęć, zebranych przez pracowników Zamku Królewskiego w Warszawie w trakcie prac badawczo-porównawczych związanych z otoczeniem Zamku i urządzaniem stałej ekspozycji wewnątrz zamkowych.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

81.10

1. **Fotografie reprodukowane. Urna z sercem Tadeusza Kościuszki, projekt Feliksa Łopieńskiego (Fot.III.10)**
2. ok. 1928, repr. 1989
3. 10 odb., 2 neg.
4. Materiał zebrany w trakcie prac nad przygotowaniem ekspozycji urny z sercem Tadeusza Kościuszki w Zamku Królewskim w Warszawie, w tym reprodukcje przedstawiające projekty obudowy kasety z sercem Kościuszki zamieszczone w albumie prac Feliksa Łopieńskiego, znanego warszawskiego brązownika i odlewnika, wydanym ok. 1928 r. Album użyzony do prze fotografowania przez właściciela, warszawskiego bibliofila, Michała Hilchena. Fotografie przekazane do AZK w 1989 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

81.11

1. **Wystawa mózdzierzy z daru prof. Krzysztofa Górskiego z Genewy (Fot.III.11)**
2. 1998
3. 8 odb.
4. Fotografie amatorskie przedstawiające kolekcję mózdzierzy zgromadzoną w mieszkaniu prof. Krzysztofa Górskiego w Genewie. Obiekty zostały przekazane w darze do zbiorów zamkowych, obecnie są prezentowane na ekspozycji stałej. Zbiór powstał dzięki wieloletniej pasji kolekcjonerskiej prof. Górskiego – Polaka na stałe mieszkającego w Genewie. Unikalną w skali europejskiej kolekcję, gromadzoną z wielkim zapałem w najodleglejszych rejonach świata, kolekcjoner zapisał Zamkowi Królewskiemu w Warszawie. Fotografie przekazane do AZK w 2010 r.
5. -
6. -
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. -

B.R.

81.12

1. **Andrzej Grzybowski. Projekty dekoracji wnętrza Zamku i ich realizacje (Fot.III.12)**

2. 1982–2006
3. 102 fot. cyfr.
4. Fotografie projektów Andrzeja Grzybowskiego przedstawiających elementy dekoracji wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie, m.in. projekt łoża do Sypialni Króla, zapleczka tronu w Sali Rady oraz Sali Senatorskiej. Dokumentacja zawiera również zdjęcia wnętrza zamkowych z realizacjami ww. projektów. Andrzej Grzybowski jest architektem, aktorem, rysownikiem i projektantem mieszkań. Fotografie przekazane przez Podkarpacki Instytut Wydawniczy, 2007 r.
5. –
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. M. Loba, *Andrzej Grzybowski. Polski historyzm współczesny*, Rzeszów 2008.

B.R.

82.

Zamek współczesny (zbiory fotograficzne), nr zesp. 92 (Fot.IV)

82.1

1. **Widoki i wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie (Fot.IV.1)**

2. 1983–2012
3. 609 odb., 348 neg., 554 fot. cyfr.
4. Zespół zawiera fotografie wnętrza i widoków zewnętrznych Zamku Królewskiego w Warszawie wykonane przez Pracownię Fotograficzną ZKW (1983–1992), Agencję Fotograficzną „Orlęta” oraz Studio AR (1992–2012). Dokumentacja fotograficzna Zamku jest materiałem porównawczym, który ma na celu uwiecznienie zmieniającej się aranżacji wnętrza, związanej ze zmianą koncepcji wystawienniczej (parter) bądź napływem nowych eksponatów. Autorami fotografii są m.in. Maciej Bronarski, Andrzej Ring, Bartosz Tropiło.
5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy i katalog rzeczowy do części zbioru.
8. –

A.R.-T.

82.2

1. **Widoki i wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie (Fot.IV.2)**

2. 1983–2016
3. 14 odb., 25 neg., 137 fot. cyfr.

4. Zespół zawiera fotografie wnętrz i widoków zewnętrznych Zamku Królewskiego w Warszawie wykonane przez Interpress (1989), Zbyszka Siemaszkę (1983), Travel Photo/Anna Olej, a także osoby prywatne. Dokumentacja stanowi materiał porównawczy do studiów nad koncepcją wystawienniczą i zmianą aranżacji wnętrz zamkowych wraz z napływem nowych eksponatów, a także pokazuje zmiany zachodzące w otoczeniu zamkowym. Autorami fotografii są m.in.: Piotr Jaworek (2012), Krzysztof Kobus (2005), Piotr Kubiak (2005–2011), Bogdan Kuc (2008–2009), Marta Smolińska (2012), Agnieszka Tyczyńska (2007), Jerzy Tyczyński, Zenon Żybartowicz (2005). Zespół otwarty uzupełniany zakupami, darami i przekazami.
5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog rzeczowy do części zbioru.
8. –

A.R.-T.

83.

1. **Wydarzenia współczesne (zbiory fotograficzne), nr zesp. 94 (Fot.V)**
2. l. 70. XX w.–2015
3. 5989 odb., 4519 neg., 1310 fot. cyfr.
4. Zespół obejmujący fotografie z wydarzeń, które odbyły się zarówno w Zamku Królewskim w Warszawie, jak i poza jego murami. Najważniejszą grupę stanowią wydarzenia o charakterze państwowym, m.in. przekazanie insygniów prezydenckich przez rząd londyński prezydentowi Lechowi Wałęsie (1990); wręczenie prezydentowi Bronisławowi Komorowskiemu insygniów Orderu Orła Białego (2010); wizyty koronowanych głów: królowej Wielkiej Brytanii Elżbiety II (1996), króla Norwegii Haralda V (1996), królowej Holandii Beatrycze (1997), osób duchownych: papieża Jana Pawła II (1991), patriarchy Moskwy i Wszechrusi Cyryla I (2012); prezydentów innych państw: prezydenta Francji François Mitteranda (1989), prezydenta Federacji Rosyjskiej Borysa Jelcyna (1993), prezydentów Stanów Zjednoczonych Ameryki George'a Busha z żoną Barbarą (1992) i Billa Clintona (1997); wizyty polityków: premiera Belgii Wilfrieda Martensa (1989), premiera Chorwacji Zlatko Matesa (1996), premiera Republiki Korei Południowej Kim Jong-pila (1998); ludzi sztuki i kultury: Michaela Jacksona (1997), spotkanie z laureatami Literackiej Nagrody Nobla Wisławą Szymborską i Czesławem Miłoszem (1997); koncerty: koncert jubileuszowy zespołu ARS ANTIQUA (1984), koncert *Muzyka, taniec i zabawa w czasach Stanisława Augusta* (2003); fotografie z uroczystości wręczenia nagród, m.in. dorocznej Nagrody im. prof. Aleksandra Gieysztora przyznawanej przez Fundację Kronenberga (2006) czy też fotografie z wydarzeń związanych z działalnością Zamku Królewskiego w Warszawie, tj. zdjęcia z jubileuszy: 50-lecia pracy naukowej prof. Aleksandra Gieysztora (1986), 40-lecia pracy zawodowej prof. Andrzeja Rottermunda (2003), 80-lecia urodzin prof. Andrzeja Ciechanowieckiego (2004), imprez dla pracowników: spotkania oplatkowego i koncertu kolęd z udziałem Filharmonii Narodowej im. R. Traugutta oraz Andrzeja Szczepkowskiego (1990), przekazania darów: przekazanie do zbiorów Zamku przez Ministra Kultury i Sztuki ZSRR supraport malowanych przez Jeana Pillemeta z dawnych zbiorów zamkowych (1989), przekazanie obrazu Jerzego Kossaka *Cud nad Wisłą* przez Koło Polskich Lotników

w Nottingham (1994), przekazanie przez BUDIMEX portretu Franciszka Gugenmusa (2008), zdjęcia z nadania odznaczeń związanych z zamkowymi rocznicami: jubileuszu 10-lecia otwarcia Zamku Królewskiego – odznaczenia pracowników i koncert (1994), a także pogrzebów ludzi zasłużonych dla historii Zamku Królewskiego w Warszawie: pogrzeb prof. Aleksandra Gieysztora (1999) i Teresy Sahakian, Powązki (2008).

5. –
6. –
7. Katalog fotografii cyfrowych.
8. –

A.R.-T.

84.

1. **Wystawy i ekspozycje czasowe (zbiory fotograficzne), nr zesp. 95 (Fot.VI)**
2. [1945, 1970–1980] 1981–2015
3. 9587 odb., 5681 neg., 1499 fot. cyfr.
4. W zespole znajdują się fotografie dokumentujące działalność wystawienniczą Zamku Królewskiego w Warszawie. *Priora* zespołu stanowi dokumentacja czterech wystaw zorganizowanych na terenie Muzeum Narodowego w Warszawie: *Warszawa oskarża* (1945), *Marcello Bacciarelli* (1970), *Zamek Królewski* (1971), *Zamek Królewski w Warszawie w dokumentacji fotograficznej IS PAN* (1971), oraz w Muzeum Narodowym we Wrocławiu *Poczet sławnych Polaków* (1980), przed oficjalnym otwarciem Zamku Królewskiego w Warszawie dla publiczności. Reszta zbioru zawiera m.in. fotografie z wystaw organizowanych przez Zamek Królewski we współpracy z ważnymi ośrodkami naukowymi Europy, np. *Pod wspólnym niebem. Rzeczpospolita wielu narodów, wyznań, kultur (XVI–XVIII w.)* (2012), *Stanisław August, ostatni król Polski. Polityk, mecenas, reformator 1764–1795* (2011–2012), *Europa Jagellonica 1386–1572. Sztuka i kultura w Europie Środkowej za panowania Jagiellonów* (2012–2013), *Wersal Marii Leszczyńskiej* (2013–2014). Zgromadzono również fotografie z wystaw na temat historii Zamku Królewskiego, m.in. *Dzieje i odbudowa Zamku Królewskiego* (1981), *Stanisława Lorentza walka o Zamek* (1999), ekspozycji poświęconych sławnym Polakom: *Ignacy Jan Paderewski* (1985–1986), *Generał Władysław Sikorski, Naczelny Wódz – życie i działalność* (2003), historii Polski: *Pierwsze dni niepodległości. W 70. rocznicę odbudowy Państwa Polskiego* (1988), *Konstytucja 3 Maja* (1991), *Kraj Skrzydlatych Jeźdźców* (2000), i jej miast: *Zamość – wczoraj, dziś i jutro* (1985), *Warszawa 1943. Warszawa 1944* (2001). W skład zespołu wchodzi także fotografie z wystaw przybliżających dorobek polskich artystów, w tym: *Uroda portretu. Polska od Kobera do Witkacego* (2010), *Igor Mitoraj. Rzeźby i rysunki* (2004), *Abakanowicz. Nareszcie w Warszawie!* (2010/2011), oraz prezentujących zbiory sztuki: *Skarby Katedry Wileńskiej* (2008), *Canaletto w Warszawie* (2012), a także wiele innych.
5. J. polski.
6. –
7. Inwentarz kartkowy, katalog rzeczowy do części zbioru, baza danych MONA do części zbioru.
8. –

A.R.-T.

85.

Zbiory fotograficzne niezwiązane z Zamkiem, nr zesp. 96 (Fot.VII)

Zespół złożony z fotografii i materiałów ikonograficznych niezwiązanych bezpośrednio z Zamkiem Królewskim w Warszawie i jego zbiorami.

85.1

1. Zbiór fotografii luźnych oryginalnych i reprodukowanych (Fot.VII.1)

2. XIX/XX w., 1910–2007, 2009

3. 645 odb., 503 neg., 129 fot. cyfr.

4. Zbiór fotografii oryginalnych i reprodukowanych, przedstawiających m.in. dzieła sztuki, archiwalia, obiekty architektoniczne, osoby i wydarzenia niezwiązane z Zamkiem. Powstał w wyniku działalności pracowników Zamku, gromadzących zdjęcia do prac badawczych, różnego rodzaju publikacji, zajęć dydaktycznych oraz podczas przyjmowania darów od osób prywatnych. Dla przykładu, oprócz zdjęć zgromadzonych do książki Angeli Sołtys *Opat z San Michele. Grand tour prymasa Poniatowskiego i jego kolekcje* znaleźć tu można reprodukcje oryginalnych XIX-wiecznych fotografii z widokami Warszawy, które są darem osoby prywatnej nadesłanym z Rosji, a także dokumentację posagu Zygmunta III Wazy, kiedy na czas remontu kolumny w 1998 r. postawiono go na Dziedzińcu Wielkim Zamku Królewskiego w Warszawie. Fotografie przekazane przez pracowników Zamku oraz darowane przez osoby prywatne.

5. J. polski.

6. –

7. Spisy zdawczo-odbiorcze.

8. –

J.C.

85.2

1. Zbiór fotografii Helmuta Friedla – fotografie Warszawy i okolic (Fot.VII.2)

2. 1940–1941

3. 224 odb., 88 neg.

4. Fotografie oryginalne z lat 1940–1941, pokazują Warszawę, Otwock, Otwock–Śródborów, Międzyrzec, Karczew, Mińsk Mazowiecki oraz mieszkańców tych miejscowości, w tym ludność żydowską. Do fotografii dołączone zostały materiały papierowe: program z Café-Bar Variété ADRIA na okres 16–31 maja 1941, polska mapa topograficzna Otwocka z 1932 r., dwie pocztówki z widokami ul. Marszałkowskiej w Warszawie przed 1939 r. oraz krótka notatka w maszynopisie, informująca, że Helmut Friedl, autor zdjęć, ofiarodawca zbioru, w czasie wojny służył w artylerii, a jego jednostka od lipca 1940 r. stacjonowała w Śródborowie k. Otwocka. Dar autora, 1992 r.

5. J. niemiecki, polski.

6. –

7. Spis zdawczo-odbiorczy.

8. –

J.C.

85.3

1. **Zbiór fotografii z objazdu naukowego pracowników Zamku Królewskiego w Warszawie po Ukrainie 10–19 V 1990, fot. Włodzimierz Krzemiński (Fot.VII.3)**
2. 1990
3. 235 odb.
4. Dokumentacja fotograficzna objazdu naukowego pracowników Zamku Królewskiego w Warszawie po Ukrainie w dniach 10–19 maja 1990 r. Zdjęcia przedstawiają zabytkowe obiekty architektoniczne Lwowa, Starego Siola, Świrża, Pomorzan, Brzeżan, Halicza, Tarnopola, Trembowli, Skaty Podolskiej, Kamieńca Podolskiego, Chocimia, Okopów Świętej Trójcy, Husiatynia, Zbaraża, Wiśniowca, Krzemieńca, Poczajowa, Brodów, Złoczowa, Podhorców, Oleska, Żółkwi, Jaworowa. Przekazał Dział Studiów Historycznych Zamku Królewskiego, 1992 r.
5. J. polski, rosyjski.
6. –
7. Spis zdawczo-odbiorczy.
8. –

J.C.

85.4

1. **Zbiór Jana Żarnowskiego (Fot.VII.4)**
2. l. 20.–30. XX w.
3. 71 pudeł akt, 4 pudełka neg., 11 fot., 15 neg., ok. 13 m.b.
4. Zbiór powstał dzięki zainteresowaniom i naukowej działalności Jana Żarnowskiego (1890–1950), historyka sztuki, mieszkającego i pracującego w Paryżu, zawodowo związanego z Biblioteką Polską w Paryżu, autora wielu publikacji z dziedziny historii sztuki. Zawiera reprodukcje fotograficzne – odbitki, negatywy, papierowe – z gazet, książek, albumów, całe wydawnictwa albumowe, notatki, artykuły, opracowania w formie rękopisów, druków i maszynopisów. Swoją tematyką obejmuje przede wszystkim europejskie malarstwo, grafikę, rysunek, rzeźbę i architekturę okresu nowożytnego. W niewielkim stopniu reprezentowane w nim są inne dziedziny sztuki, np. kostiumologia, czy pozostałe okresy historyczne, np. starożytność. Oprócz tego w zbiorze znajdują się niewielkich rozmiarów odręczne rysunki i kompozycje malarskie wykonane na tekturkach, skrawkach papieru oraz gazety i trzy albumy z fotografiami prywatnymi. Dar Wandy Wolskiej-Conus, 1993 i 2001 r.
5. J. francuski, niemiecki, angielski.
6. –
7. Spis roboczy.
8. –

J.C.

85.5

1. **Zbiór reprodukcji archiwaliów z kolekcji Tomasza Niewodniczańskiego (Fot.VII.5)**
2. 1996 repr.
3. 13 neg., 13 odb.

4. Zbiór zawiera zdjęcia oryginałów: dokumentu księcia mazowieckiego Janusza II, listów królowej Bony, królowej Anny Jagiellonki, Stanisława Augusta, Leonarda Chodźki, Marii Józefa markiza de Motier La Fayette, pieczęci Henryka Walezego, Janusza II oraz XIX-wiecznych winiet, m.in. Towarzystwa Litewskiego i Ziemi Ruskich. Fotografie wykonane zostały przy okazji wystawy w Archiwum Głównym Akt Dawnych *Kolekcja Tomasz Niewodniczańskiego w Bitburgu*, Warszawa 1996. Reprodukcje innych oryginalnych herbów, pieczęci, inicjałów przechowywane są w Zbiorze diapozytywów.
5. J. polski, łaciński, francuski, angielski, włoski.
6. -
7. Spis roboczy.
8. -

J.C.

86.

1. **Reprodukcje z zasobu Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne), nr zesp. 100 (Fot.IX)**
2. 1981–2013
3. 613 odb., 2521 neg., 283 fot. cyfr.
4. Zebrany w zbiorze materiał fotograficzny stanowi dokumentację zabezpieczającą oryginalnych zbiorów aktowych i fotograficznych tworzących zasób AZK w Warszawie. Wśród materiałów zreprodukowanych znalazły się m.in. jedno z pierwszych projektów odbudowy Zamku, wykonane w latach 1956–1960: rzuty i plany Zamku przechowywane w zbiorze PP PKZ Pracownia Architektoniczna „Zamek Warszawski”, projekty malowideł ściennych do Dawnej Izby Poselskiej autorstwa B. Wolff-Łozińskiej, projekt mapy Litwy do supraporty w Nowej Izbie Poselskiej autorstwa T. Lankamera ze Zbioru rysunków i planów, reprodukcje dokumentów papierowych i pergaminowych ze zbiorów: Dokumenty, listy, akta luźne oraz archiwów rodzinnych, spuścizn i kolekcji, a także oryginalne rysunki Kazimierza Brokła zabytków wyposażenia Zamku przechowywane w zbiorze Archiwum Kazimierza Brokła.
5. J. polski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy do części zbioru, baza danych MONA, układ według kolejności wpływu.
8. -

B.G.

87.

1. **Zbiór diapozytywów, nr zesp. 101 (Dp.)**
2. 1981–2009
3. 2781 j.fiz.
4. Dokumentacja obiektów sztuki i archiwaliów ze zbiorów własnych Zamku Królewskiego w Warszawie, wizerunki wnętrz i widoki zewnętrzne Zamku oraz – w znacznie mniejszym zakresie – dokumentacja ekspozycji czasowych, wydarzeń i uroczystości organizowanych w Zamku. Licznie reprezentowane są diapozytywy zgromadzone do prac badawczych, ka-

talogów wystaw i innych publikacji, przedstawiające obce muzealia, archiwalia i obiekty architektury.

5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy do części zbioru, układ według kolejności wpływu, protokoły zdawczo-odbiorcze.
8. –

J.C.

88.

1. **Zbiór diapozytywów małoobrazkowych, nr zesp. 102 (Dpm.)**

2. 1944, 1971–2009

3. 1752 j.fiz.

4. Zbiór o dość szerokim zakresie tematycznym, obejmuje także wydarzenia, jak wizyty oficjalne w Zamku Królewskim w Warszawie, lekcje muzealne, otwarcia wystaw czasowych, a także dokumentację wnętrz i widoków zewnętrznych Zamku oraz wystaw czasowych, obiekty sztuki, archiwalia własne i obce gromadzone do prac badawczych, katalogów wystaw czasowych i innych publikacji. Znaczącą grupę stanowią diapozytywy małoobrazkowe z lat 70. i 80. XX w. przedstawiające odbudowę Zamku Królewskiego w Warszawie. Interesujące są diapozytywy z 1944 r. z widokami budowli przy Krakowskim Przedmieściu, m.in. kościoła św. Krzyża, ss. Wizytek, skrzydła Pałacu Prezydenckiego, ruin Zamku Królewskiego, placu Zamkowego. Część slajdów pochodzi z darów i zakupów od osób prywatnych, część została przekazana przez pracowników Zamku.

5. –
6. –
7. Inwentarz kartkowy do części zbioru, protokoły zdawczo-odbiorcze.
8. –

J.C.

89.

1. **Zbiór pocztówek, nr zesp. 103 (Poczt.)**

2. 1899–1988

3. 593 szt.

4. Zbiór pocztówek, który tematyką przedstawień obejmuje wnętrza, widoki zewnętrzne Zamku Królewskiego w Warszawie, plac Zamkowy, widoki ogólne, parki, architekturę, pomniki, ulice i place Warszawy oraz dzieła sztuki. Zdecydowaną większość pocztówek wydano przed 1939 r., nieliczne w latach 60., 70. i 80. XX w. Reprezentują produkcję ok. 50 wydawców, głównie z Warszawy, ale też Krakowa, Łodzi, Poznania, Lwowa, Zurychu, Berlina i in. Wśród przeważającej liczby czarno-białych i sepiowych pocztówek drukowanych tradycyjną techniką znajdują się przykłady widokówek kolorowanych oraz dwie nazywane szczepanikami z wizerunkiem Zamku Królewskiego w Warszawie na jedwabnej tkaninie wykonane metodą Jana Szczepanika (1872–1926), wynalazcy m.in. w dziedzinie tkactwa, kolorowej fotografii,

barwnego filmu (również dźwiękowego) i telewizji. Oprócz pojedynczych kart pocztowych są też trzy zestawy: powstały w latach 30. XX w. pakiet 15 pocztówek o wymiarach 6 x 9 cm w etui z grubego papieru, pochodzący z lat 70. XX w. podobnego formatu zestaw harmo-nijkowy w plastikowym etui oraz zestaw luźnych pocztówek formatu 10 x 14 cm. Część pocztówek zawiera korespondencję. Dary i zakupy od instytucji i osób prywatnych.

5. J. polski, rosyjski, niemiecki, francuski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy do części zbioru, układ według kolejności wpływu, protokoły zdawczo-odbiorcze.
8. -

J.C.

90.

Zbiór mikrofilmów, nr zesp. 104 (Mf.)

Mikrofilmy, zawierające treści odnoszące się do Zamku Królewskiego w Warszawie, jego otoczenia oraz osób i zdarzeń z nim związanych, podzielono na niżej wymienione podzespoły.

90.1

1. Materiały źródłowe (1567–1938) (Mf.1)

2. repr. 1967–2007

3. 40 j.a.

4. Mikrofilmy materiałów źródłowych do dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie, takich jak inwentarze, rachunki, korespondencja, pochodzące ze zbiorów różnych instytucji, m.in. Archiwum Głównego Akt Dawnych, Biblioteki Narodowej w Warszawie, Archiwum Akt Nowych, Biblioteki PAN w Krakowie i Kórniku, Biblioteki Instytutu Sztuki PAN w Warszawie, Centralnej Biblioteki Wojskowej, Biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu, Biblioteki Książąt Czartoryskich w Krakowie. Przekazy, dary, zakupy.

5. J. polski, francuski, łaciński, niemiecki, rosyjski.

6. -

7. Inwentarz kartkowy do części zbioru.

8. -

J.C.

90.2

1. Plany i rysunki Zamku Królewskiego w Warszawie (1929) (Mf.2)

2. repr. 1984

3. 1 j.a. (pozyt. i neg.)

4. Plany przebudowy Zamku Królewskiego w Warszawie z okresu międzywojennego autorstwa Adolfa Szyszko-Bohusza (1883–1948) ze zbiorów Archiwum Państwowego w Krakowie

(obecnie Archiwum Narodowe w Krakowie). Są to rzuty poziome Zamku, projekty sal reprezentacyjnych, wieżyczek narożnych, zmian otoczenia Zamku. Zakup, 1984 r.

5. J. polski.
6. -
7. Karta inwentarzowa.
8. -

J.C.

90.3

1. **Księgi inwentarzowe i dokumentacja naukowa zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie ([1971] 1981–1989) (Mf.3)**

2. repr. 1982–1989
3. 41 j.a.
4. Mikrofilmy dokumentujące księgi inwentarzowe muzealiów artystyczno-historycznych, księgi inwentarzowe muzealiów artystyczno-historycznych przyjętych do depozytu, księgozbioru (księgi inwentarzowe nowych druków, starych druków i cymeliów, druków ciągłych, katalogów aukcyjnych), darów, wpływu archiwaliów, karty naukowe Działu Sztuki, Gabinetu Numizmatycznego, Fundacji im. Ciechanowieckich, wytworzone przez komórki organizacyjne Zamku Królewskiego w Warszawie, tj. Dział Inwentarzy, Gabinet Numizmatyczny, Archiwum i Bibliotekę. Znajduje się tu również *Inwentarz Państwowych Zbiorów Sztuki. Dział im. Krosnowskich* z Muzeum Narodowego w Warszawie. Przed II wojną światową część dzieł sztuki z depozytu kolekcjonera Stanisława Macieja Krosnowskiego stanowiło wyposażenie wewnątrz Zamku Królewskiego w Warszawie, m.in. Garderoby Królewskiej, Pokoju Żółtego i Zielonego, druga część kolekcji eksponowana była w Muzeum Narodowym w Warszawie. Wykonane na zamówienie Zamku, 1982, 1984, 1986, 1989 r.
5. J. polski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy do części zbioru, układ według kolejności wpływu.
8. -

J.C.

90.4

1. **Dokumentacja odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie (1971–1980) (Mf.4)**

2. repr. 1978–1984
3. 316 j.a.
4. Zmikrofilmowane dzienniki budowy, protokoły posiedzeń Komisji Architektoniczno-Konserwatorskiej OKOZK, kompleksowe projekty wstępne i techniczne odbudowy gmachu. Przekazane przez PP PKZ, 1984 r., 2014–2015.
5. J. polski.
6. -
7. Inwentarz kartkowy do części zbioru, układ według kolejności wpływu.
8. -

J.C.

90.5

1. Mikrofilmy ze zbiorów własnych (Mf.5)

2. 1996–2003
3. 4 j.a.
4. Mikrofilmy dokumentów ze zbiorów historycznych AZK, m.in. ze Zbioru dokumentów, listów i akt luźnych, Zbioru listów do Michała Kleofasa Ogińskiego czy ze Zbioru listów Augusta II do kardynała Annibalego Albaniego, które stanowią dokumentację zabezpieczającą tych archiwaliów. Mikrofilmy były zamawiane przez AZK, przekazywane przez pracowników Zamku, nieliczne pochodzą z darów.
5. J. polski, francuski, angielski, włoski, niemiecki, rosyjski.
6. –
7. Księga Nabytków Archiwum.
8. –

J.C.

91.

1. Zbiór rycin nr zesp. 105 (Ryc.)

2. XIX w.–l. 80. XX w.
3. 32 j.a. (92 ryc.)
4. Zbiór zawiera ryciny przedstawiające m.in. zabytki Warszawy, widoki zewnętrzne Zamku Królewskiego w Warszawie i jego wnętrz, obiekty sztuki, plany, ilustracje do książek wykonane różnymi technikami, np. litografii, autotypii, fototypii, miedziorytu, oraz reprodukcje rycin. Wśród autorów litografii z XIX w. są m.in.: Louis Julien Jacottet i Charles Rivière, Adolphe Rouargue. Ciekawy przykład stanowi osiem rysunków Michała Elwira Andriollego z 1875 r. utrwalonych techniką fotograficzną na papierze albuminowym naklejonym na tekturki, z pieczętką na odwrocie: „Z księgozbioru Kornelego Węgrzyńskiego”, a także miedzioryt wykonany po 1945 r. przez Bogusława Brandta w stylistyce XVI-wiecznej, z widokiem Starego Miasta od strony Wisły z ruinami Zamku i odbudowaną katedrą św. Jana. Najliczniej reprezentowane w zbiorze są reprodukcje zdjęć pochodzące z publikacji z XIX/XX w., np. fotografie: Juliana Kostki i Ludwika Mulerta z *Kraju w obrazach*, Henryka Poddębskiego z serii *Ilustracja szkolna*. W zbiorze znajdują się też 44 luźne karty nieustalonego przeznaczenia, z zabytkową architekturą Warszawy oraz elementami wyposażenia wnętrz, wykonane prawdopodobnie z negatywów kolodionowych, o czym mogą świadczyć nierówności i ubytki na krawędziach i w narożnikach zdjęć. Zespół uzupełniany przez dary i zakupy.
5. J. polski, niemiecki, rosyjski, francuski.
6. –
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. –

J.C.

92.

1. **Zbiór filmów, nr zesp. 106 (TF)**
2. 1984–2016
3. 36 j.a.
4. Zbiór otwarty, tworzą go głównie kopie filmów opowiadających o historii Zamku Królewskiego w Warszawie do roku 1939 oraz jego odbudowie w latach 1971–1988, przekazane do zbiorów AZK przez producentów bądź zakupione dla potrzeb oświatowych, w tym m.in. filmy: *Kulisy odbudowy*, *Opowieść zamkowa*, jeden z odcinków programu telewizyjnego *Świadkowie* dotyczący ustalenia daty zburzenia Zamku Królewskiego w Warszawie. Ponadto zbiór zawiera filmy biograficzne, których bohaterami są postaci związane z Zamkiem, m.in. *Ignacy Mościcki* z cyklu *Prezydenci* czy *Aleksander Gieysztor* z cyklu *Mistrzowie* nakręcony przez TVP. Do zbioru zakwalifikowano również współczesne filmy promocyjne wykonane na zlecenie Zamku Królewskiego.
5. J. polski.
6. –
7. Spis roboczy, spisy zdawczo-odbiorcze.
8. –

B.R.

93.

1. **Zbiór nagrań, nr zesp. 107 (TN)**
2. 1974–1999, 2004–2006
3. 200 j.a.
4. Zbiór zawiera bogaty materiał zarówno oryginalny, jak i w postaci kopii. W zespole wyróżnić można trzy kategorie nagrań: audycje radiowe dotyczące historii Zamku Królewskiego w Warszawie, głównie okresu wojny i odbudowy, w tym *Spotkania na Zamku* w ramach cyklicznej audycji relacjonującej prowadzone na bieżąco prace, audycje o działalności PP PKZ i czynach społecznych na rzecz odbudowy oraz reklamy radiowe przygotowywane na zlecenie Zamku. Są to kopie pozyskane głównie ze zbiorów Polskiego Radia. Druga grupa to nagrania utworów muzycznych komponowanych i wykonywanych z okazji odbudowy Zamku, a trzecia – nagrania sesji naukowych, konferencji, uroczystości otwarcia wystaw, różnego rodzaju spotkań odbywających się w Zamku.
5. J. polski.
6. –
7. Spis roboczy, spisy zdawczo-odbiorcze.
8. –

B.R.

94.

1. **Zbiór albumów, nr zesp. 109 (Alb.)**
2. przed XIX w.–2009
3. 14 j.a.

4. Albumy z fotografiami, pocztówkami, a także diapozytywami małoobrazkowymi. Ich zawartość to m.in. portrety bohaterów powstania listopadowego, portrety oficerów Gabinetu Wojskowego w Kancelarii Prezydenta RP Ignacego Mościckiego, zdjęcia z posiedzenia Tymczasowej Rady Stanu, dokumentacja pogrzebu Józefa Piłsudskiego, obiekty sztuki pochodzące ze zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie, rewindykowane traktatem ryskim w 1921 r., a także widoki Warszawy. Część albumów, np. z pocztówkami czy przezroczami przedstawiającymi obiekty związane z Tutenchamonem, pochodzi z produkcji seryjnej, w tym limitowanej, jak w przypadku albumu *Indywidualności polskie*, na który składają się 44 czarno-białe fotografie portretowe osobistości ze świata sztuki, nauki, polityki, wykonane przez Krzysztofa Gierałtowskiego w latach 1969–1995. Pozostałe, np. wyżej wspomniany album z 1933 r., подарowany prezydentowi Ignacemu Mościckiemu przez oficerów Gabinetu Wojskowego, są egzemplarzami jednostkowymi. Dary i zakupy od instytucji i osób prywatnych.
5. J. polski, rosyjski.
6. –
7. Spisy zdawczo-odbiorcze.
8. –

J.C.

VIII. DOKUMENTACJA ZBIORÓW SZTUKI

95.

1. **Dokumentacja Zbiorów Sztuki, nr zesp. 108 (DZS)**
2. 1982–2016
3. 10 822 odb., 10 351 neg., 1787 fot. cyfr.
4. Zespół tworzą fotografie stanowiące dokumentację zabezpieczającą obiektów sztuki znajdujących się w Zamku Królewskim w Warszawie, uporządkowane według rodzajów zbiorów: ceramika, grafika, malarstwo, meble, metale, numizmaty, rysunek, rzeźba, szkło, tapiserie i kostiumy, zegary, varia. Do 1992 r. zdjęcia wykonywała pracownia fotograficzna Zamku, w późniejszym okresie na zlecenie Zamku pracownie „Orleńta” i Studio AR. Dokumentacja była przekazywana przez Ośrodek Sztuki i inne działy oraz zamawiana przez AZK w celu uzupełniania brakujących zdjęć. Od 2013 r. dokumentacja zbiorów sztuki wykonywana jest w ramach programu digitalizacji zbiorów zamkowych i archiwizowana na serwerach.
5. -
6. -
7. Inwentarz kartkowy, katalog rzeczowy, układ rzeczowy i według wpływu w poszczególnych działach.
8. -

B.G.

IX. DEPOZYTY

96.

1. **Depozyty (Dep.)**

- 1773–1994
- 36 j.a.
- Zbiór depozytów stanowią pojedyncze obiekty różnej kategorii nie zawsze związane tematycznie z Zamkiem Królewskim w Warszawie. Wśród zdeponowanych materiałów znajdują się fragmenty diariusza sejmku nadzwyczajnego warszawskiego, tzw. delegacyjnego, z lat 1773–1774, kopiariusz mów sejmowych, not, listów, uniwersałów, utworów literackich, wiadomości z prasy polskiej i francuskiej z lat 1758–1793, list z autografem ks. Józefa Poniatowskiego do gen. Mikołaja Bronikowskiego z 26 czerwca 1813 r., ponadto rzuty piwnic, parteru, I i II piętra Zamku Królewskiego w Warszawie, wykonane przez Kazimierza Skórewicza w 1924 r., czy korespondencja Karoliny Lanckorońskiej dotycząca biblioteki z Post Street w Londynie z lat 1978–1994. Najlichniesze w zespole są obiekty zdeponowane przez Kancelarię Prezydenta RP w 1991 r., przekazane przez ostatniego prezydenta RP na uchodźstwie Ryszarda Kaczorowskiego prezydentowi Lechowi Wałęsie 22 grudnia 1990 r. w Zamku Królewskim w Warszawie. Wśród nich znajduje się oryginał Konstytucji kwietniowej 1935 r., tłok do pieczęci suchych oraz tłoki pieczętno do laku i do tuszu Prezydenta RP, pieczęcie Kancelarii Cywilnej Prezydenta, Biura Senatu Rzeczypospolitej, tłok do pieczęci suchych Kanclerza Orderu Odrodzenia Polski, tłok do pieczęci suchych Kanclerza Orderu Orła Białego, broszury: *Władze Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie* wydana w Londynie w 1989 r. oraz *Ustawa Konstytucyjna z dnia 23 kwietnia 1935 r.*, Londyn 1967 r. Całość zamykają pieczętki (tłoki pieczętno drewniane z kauczukowymi stemplami): Marszałka Senatu, Sekretarza Marszałka Senatu, Dyrektora Biura Senatu, Naczelnika Wydziału Administracyjno-Gospodarczego, oraz dwa pudełka blaszane z poduszkami do tuszu. Do zespołu Depozytów wpływają obiekty przekazywane zarówno przez instytucje, jak i osoby prywatne.
- J. polski, angielski.
- Fotograficzna dokumentacja zabezpieczająca do części zbioru.
- Inwentarz kartkowy, układ według wpływu.
- B. Gadomska, *W czterdziestą rocznicę...*, „Kronika Zamkowa”, 2011, nr 1–2 (61–62), s. 251–265; *Insygnia Wolności. W 25. rocznicę przekazania symboli władzy państwowej II RP*, kat. wyst. prezentowanej w Senacie RP, grudzień 2016, Warszawa 2016; M. Malinowski, *Symbol państwowości polskiej ponownie w kraju*, „Kronika Zamkowa”, 1990/1991, nr 2 (22), s. 34–36.

B.G.

1. Noworoczne przyjęcie dla korpusu dyplomatycznego wydane przez prezydenta RP Ignacego Mościckiego, Zamek Królewski w Warszawie, 11 I 1938 (nr 79.7)

2. Zamek Królewski w Warszawie od strony Krakowskiego Przedmieścia, 1855–1889 (nr 79.7)

3. Kaplica Mała, Zamek Królewski w Warszawie, przed 1939 (nr 79.10)

4. Sala Wielka, Zamek Królewski w Warszawie, przed 1939 (nr 79.10)

5. Wyjazd Ferdynanda Lammota Belina, ambasadora USA, z Zamku Królewskiego w Warszawie po złożeniu listów uwierzytelniających, 13 XII 1932 (nr 79.11)

6. Montowanie boazerii w Pokoju Canaletta, Zamek Królewski w Warszawie, 1976 (nr 80.1)

7. Porządkowanie terenu Zamku Królewskiego w Warszawie przed rozpoczęciem prac budowlanych, 1971 (nr 80.4)

8. Początek prac budowlanych, w tle widoczny ocalały fragment ściany z oknem mieszkania Stefana Żeromskiego, 1971 (nr 80.9)

9. Wznoszenie murów zamkowych, 1973 (nr 80.13)

10. Prace nad rekonstrukcją pieca w Dawnej Izbie Poselskiej, Zamek Królewski w Warszawie, 1989 (nr 81.7)

11. Feliks Łopieński, reprodukcja projektu obudowy kasety z sercem Tadeusza Kościuszki, 1928 (nr 81.10)

12. Wizyta papieża Jana Pawła II, Zamek Królewski w Warszawie, 8 VI 1991 (nr 83)

13. Wizyta Margaret Thatcher, premier Wielkiej Brytanii, Zamek Królewski w Warszawie, 3 XI 1988 (nr 83)

14. Spotkanie z laureatami Literackiej Nagrody Nobla – Wisławą Szymborską i Czesławem Miłoszem, Zamek Królewski w Warszawie, 9 V 1997 (nr 83)

15. Ceremonia przekazania Orderu Orła Białego i Wielkiego Krzyża Orderu Odrodzenia Polski Andrzejowi Dudzie w związku z zaprzysiężeniem na urząd Prezydenta RP, Zamek Królewski w Warszawie, 6 VIII 2015 (nr 83)

16. Wystawa czasowa *Narodziny stolicy. Warszawa w latach 1596–1668*, Zamek Królewski w Warszawie, 9 IX – 31 XII 1996, fragment ekspozycji (nr 84)

17. Wystawa czasowa *Ogród. Forma – symbol – marzenie*, Zamek Królewski w Warszawie, 18 XII 1998 – 28 II 1999, fragment ekspozycji (nr 84)

18. Warszawa, widok ul. Świętokrzyskiej od strony Nowego Światu, 1940 lub 1941 (nr 85.2)

19. Widok Warszawy od strony Pragi – od kościoła Wszystkich Świętych przy pl. Grzybowskiem do kościoła św. Jacka przy ul. Freta, 1912-1915 (nr 89)

20. Widok Zamku Królewskiego w Warszawie, przed 1851 (nr 91)

21. Bogusław Brandt, Panorama Warszawy od kościoła św. Anny przy Krakowskim Przedmieściu do kościoła Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny na Nowym Mieście, 1949 (nr 91)

22. Karta z portretami: Władysława Tomasza Ostrowskiego, Ludwika Michała Pacy, Konstantego Parczewskiego, Emilii Plater, z albumu bohaterów powstania listopadowego i Polski porzobiorowej, 2. poł. XIX w. (nr 94)

23. Karta tytułowa albumu ofiarowanego prezydentowi RP Ignacemu Mościckiemu, 1933 (nr 94)

24. Karta z portretami: gen. bryg. Sergiusza Zahorskiego, plk. Jana Głogowskiego, z albumu z fotografiami portretowymi oficerów Gabinetu Wojskowego, ofiarowanego prezydentowi RP Ignacemu Mościckiemu, 1933 (nr 94)

25. Konstytucja 1935. Depozyt Kancelarii Prezydenta RP (nr 96)

26. Tłok do pieczęci suchych Kanclerza Orderu Orła Białego, Wielka Brytania, l. 20. XX w. i po 1945. Depozyt Kancelarii Prezydenta RP (nr 96)

ALFABETYCZNY SPIS NAZW ZESPOŁÓW I ZBIORÓW ARCHIWALNYCH WRAZ Z SERIAMI

W spisie podano numery pozycji w *Informatorze o zasobie Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum*.

Akta parafii Wszystkich Świętych w Nowogrodku (D IV)	4
Akta Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (D VII)	7
Akta własne Zamku Królewskiego w Warszawie (archiwum zakładowe) (ZK)	78
Archiwum Aleksandra Gieyszтора (AD VII)	50
Archiwum Aleksandra Króla (AD I)	44
Archiwum Ambrożego Skarżyńskiego (R X)	17
Archiwum batalionu „Dzik” (D V)	5
Archiwum Chomętowskich (R IX)	16
Archiwum Cruttów (R V)	12
Archiwum Hrehorowiczów (R XXII)	30
Archiwum Jana Zachwatowicza (AD X)	53
Archiwum Kazimierza Brokła (AD III)	46
Archiwum Kucharskich (R XXVII)	34
Archiwum Lanckorońskich (R XIX)	26
Archiwum Laskarysów (R IV)	11
Archiwum Ostrowskich (R VII)	14
Archiwum Piotra Biegańskiego (AD V)	48
Archiwum Stanisława Lorentza (AD IV)	47
Archiwum Sumińskich (R VI)	13
Archiwum Szydłowskich (R II)	9
Archiwum Zandrowiczów (R III)	10
Depozyty (Dep.)	96
Dokumentacja fotogrametryczna rysunków na ścianach piwnicy więziennej Wieży Grodzkiej (Arch.III)	73
Dokumentacja konserwatorska Biura Odbudowy Stolicy – Biuro Architektury Zabytkowej (Kons.I)	64
Dokumentacja konserwatorska czterech obrazów Jeana Pillemeta wykonana w Muzeum w Puszkynie (Carskim Siole) (Kons.IV)	67
Dokumentacja konserwatorska prac prowadzonych na Zamku Królewskim w Warszawie przez Pracownię Konserwacji Zabytków (Kons.II)	65
Dokumentacja konserwatorska wykonana przez Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownię Konserwacji Zabytków Pracownia Konserwacji Dziel Sztuki Oddział Zamek (Kons.III)	66
Dokumentacja nadzoru archeologicznego prowadzonego pod kierownictwem Jerzego Guli podczas rewaloryzacji Arkad Kubickiego i Stacji Saskich (Arch.IV)	74
Dokumentacja rekonstrukcji plafonów w Zamku Królewskim w Warszawie (Rek.I)	68
Dokumentacja rekonstrukcji zegara zamkowego (Rek.III)	70
Dokumentacja Zbiorów Sztuki (DZS)	95
Dokumenty, listy, akta luźne (D I)	1
Inwentarze i rachunki oraz inne materiały dotyczące wyposażenia Zamku (Inw.)	35
Korespondencja Antoniego Edwarda Odyńca i Aleksandry Borkowskiej (D III)	3
Materiały do dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne) (Fot.I)	79
Dokumentacja fotograficzna ze zbiorów Bohdana Pniewskiego (Fot.I.18)	79.18
Fotografie oryginalne luźne różnego pochodzenia (Fot.I.7)	79.7

Fotografie reprodukowane. Archiwum Dokumentacji Mechanicznej (obecnie Narodowe Archiwum Cyfrowe) (Fot.I.9)	79.9
Fotografie reprodukowane. Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie (Fot.I.12) ...	79.12
Fotografie reprodukowane. Archiwum Państwowe m.st. Warszawy (obecnie Archiwum Państwowe w Warszawie) (Fot.I.15)	79.15
Fotografie reprodukowane. Biblioteka Narodowa w Warszawie (Fot.I.14)	79.14
Fotografie reprodukowane. Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego - monogramy i herby (Fot.I.4)	79.4
Fotografie reprodukowane. Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich (obecnie Główna Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu) (Fot.I.16)	79.16
Fotografie reprodukowane. Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk (Fot.I.5)	79.5
Fotografie reprodukowane. Kompania Zamkowa Prezydenta RP, Centralna Biblioteka Wojskowa (Fot.I.2)	79.2
Fotografie reprodukowane. Muzeum Historyczne m.st. Warszawy (obecnie Muzeum Warszawy) (Fot.I.13)	79.13
Fotografie reprodukowane. Rysunki architektoniczne z Państwowego Archiwum w Dreźnie, Muzeum Historyczne m.st. Warszawy (obecnie Warszawy) (Fot.I.3)	79.3
Fotografie reprodukowane. Staatliche Kunstsammlungen. Kupferstich Kabinett - Szkicownik Ghisleniego (1635-1655) (Fot.I.17)	79.17
Fotografie reprodukowane. Zbiór Marcinkowskiego, Archiwum Państwowe m.st. Warszawy (obecnie Archiwum Państwowe w Warszawie) (Fot.I.1)	79.1
Fotografie reprodukowane luźne różnego pochodzenia (Fot.I.7)	79.7
Fotografie reprodukowane luźne różnego pochodzenia (Fot.I.8)	79.8
Wnętrza Zamku Królewskiego. Albumy Kazimierza Brokła (?) (Fot.I.10)	79.10
Zamek Warszawski. Dzieje budowy - materiały do nieopublikowanego wydawnictwa (Fot.I.6)	79.6
Zbiór Witolda Pikiela (Fot.I.11)	79.11
Materiały do genealogii rodziny Wołk-Łaniewskich (R XI)	18
Materiały do urządzania stałej ekspozycji wewnątrz i otoczenia Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne) (Fot.III)	81
Andrzej Grzybowski. Projekty dekoracji wewnątrz Zamku i ich realizacje (Fot.III.12)	81.12
Fotografie reprodukowane. Arrasy zamkowe (Fot.III.8)	81.8
Fotografie reprodukowane. Materiały do urządzania ekspozycji w mieszkaniu Stefana Żeromskiego (Fot.III.4)	81.4
Fotografie reprodukowane. Materiały do urządzania Sal Matejkowskich (Fot.III.3)	81.3
Fotografie reprodukowane. Ogrody i dekoracje kwiatowe wewnątrz rezydencji europejskich (Fot.III.2)	81.2
Fotografie reprodukowane. Otoczenie i bryła Zamku (Fot.III.1)	81.1
Fotografie reprodukowane. Urna z sercem Tadeusza Kościuszki, projekt Feliksa Łopieńskiego (Fot.III.10)	81.10
Materiały do rekonstrukcji pieców w Zamku Królewskim (Fot.III.7)	81.7
Meble i inne elementy wyposażenia Belwederu, fot. Barbara Januskiewicz (Fot.III.6) ...	81.6
Meble z Belwederu stanowiące dawne wyposażenie Zamku, fot. Barbara Januskiewicz (Fot.III.5)	81.5
Wystawa móździerzy z daru prof. Krzysztofa Górskiego z Genewy (Fot.III.11)	81.11
Zbiór fotografii luźnych oryginalnych i reprodukowanych (Fot.III.9)	81.9
Materiały osobiste Michała Pełczyńskiego (R XII)	19
Muzeum Narodowe w Warszawie. Oddział Zamek (MN/O Zamek)	76
Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie (OKOZK)	55

Odbudowa i rekonstrukcja wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie	
(zbiory fotograficzne) (Fot.II)	80
Kartony rekonstrukcyjne plafonu w Sali Wielkiej (Fot.II.2)	80.2
Krajowa Agencja Wydawnicza (Fot.II.1)	80.1
Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Tadeusz Bukowski (Fot.II.5)	80.5
Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Leonard Kędziorski (Fot.II.4)	80.4
Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Paweł Andrzej Makowski (Fot.II.11)	80.11
Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Janusz Muszyński (Fot.II.9)	80.9
Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Ryszard Przetacznik (Fot.II.12)	80.12
Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Adam Pulikowski (Fot.II.10)	80.10
Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Mieczysław Samborski (Fot.II.13)	80.13
Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, fot. Zygmunt Świątek (Fot.II.3)	80.3
Teren Zamku Królewskiego w Warszawie w początkach odbudowy (Fot.II.7)	80.7
Uroczystość oddania bryły Zamku Królewskiego w Warszawie (Fot.II.8)	80.8
Zbiór fotografii oryginalnych i reprodukowanych luźnych różnego pochodzenia	
(Fot.II.6)	80.6
Papiery po Barbarze Loth-Żłobickiej (AD XI)	54
Papiery Wincentego Witaczka (R VIII)	15
Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy.	
Projekt odbudowy Zamku (Techn.Proj.I)	56
Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy. Urząd Konserwatorski.	
Pracownia Badań Archeologicznych (Arch.I)	71
Projekty i dokumentacja rekonstrukcji pieców i kominków w Zamku Królewskim	
w Warszawie (Rek.II)	69
Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków Oddział Warszawski.	
Akta projektowe i finansowe odbudowy Zamku (Techn.Odb.III)	61
Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków	
Pracownia Architektoniczna „Zamek Warszawski”. Inwentaryzacja i projekt rekonstrukcji	
(Techn.Proj.II)	57
Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków	
Pracownia Projektowa „Zamek” (Techn.Odb.I)	59
Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków	
Pracownia Projektowa „Zamek” (Techn.Odb.II)	60
Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków	
Pracownia Projektowa „Zamek”. Pierwszy projekt J. Bogusławskiego (Techn.Proj.III)	58
Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków	
Pracownia Projektowa „Zamek” Sp. z o.o. (Techn.Odb.V)	63
Reprodukcje z zasobu Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie	
(zbiory fotograficzne) (Fot.IX)	86
Silva rerum (SR)	43
Spuścizna po Dominiku Witke-Jeżewskim (R XXIV)	31
Spuścizna po Krzysztofie Skubiszewskim (R XXVI)	33
Tymczasowa Dyrekcja Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie (Arch.II)	72
Varia dotyczące Zamku Królewskiego w Warszawie (Varia)	37
Wydarzenia współczesne (zbiory fotograficzne) (Fot.V)	83
Wystawy i ekspozycje czasowe (zbiory fotograficzne) (Fot.VI)	84
Zamek współczesny (zbiory fotograficzne) (Fot.IV)	82
Widoki i wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie (dokumentacja wykonana w Pracowni	
Fotograficznej Zamku Królewskiego 1983–1992 oraz przez Agencję Fotograficzną „Orlęta”	
i Studio AR 1992–2012) (Fot.IV.1)	82.1

Widoki i wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie (dokumentacja wykonana przez inne pracownie fotograficzne) (Fot.IV.2)	82.2
Zarząd Główny Pracownie Konserwacji Zabytków (Techn.Odb. IV)	62
Zarząd Zamku Królewskiego w Warszawie (ZZK)	77
Zbiory fotograficzne niezwiązane z Zamkiem (Fot.VII)	85
Zbiór fotografii Helmuta Friedla – fotografie Warszawy i okolic (Fot.VII.2)	85.2
Zbiór fotografii luźnych oryginalnych i reprodukowanych (Fot.VII.1)	85.1
Zbiór fotografii z objazdu naukowego pracowników Zamku po Ukrainie 10–19 V 1990, fot. Włodzimierz Krzemiński (Fot.VII.3)	85.3
Zbiór Jana Żarnowskiego (Fot.VII.4)	85.4
Zbiór reprodukcji archiwaliów z kolekcji Tomasza Niewodniczańskiego (Fot.VII.5)	85.5
Zbiór albumów (Alb.)	94
Zbiór diapozytywów (Dp.)	87
Zbiór diapozytywów małoobrazkowych (Dpm.)	88
Zbiór Eugeniusza Szulca (R XXI)	28
Zbiór filmów (TF)	92
Zbiór Franciszka Przedpelskiego – materiały dotyczące Stefana Żeromskiego (R XIV)	21
Zbiór Ignacego Jana Paderewskiego (R XXII)	29
Zbiór Jana Nowaka-Jeziorańskiego (AD IX)	52
Zbiór Kazimierza Skórewicza (AD VI)	49
Zbiór listów Augusta II do kardynała Annibalego Albaniego (D VI)	6
Zbiór listów Michała Kleofasa Ogińskiego (D II)	2
Zbiór materiałów dotyczących Ignacego Mościckiego (R XVI)	23
Zbiór materiałów dotyczących Mateusza i Romana Giżyńskich (R XVIII)	25
Zbiór materiałów dotyczących Zamku zreprodukowanych ze zbiorów różnych instytucji (Repr.)	36
Zbiór mikrofilmów (Mf.)	90
Dokumentacja odbudowy Zamku Królewskiego (1971–1980) (Mf.4)	90.4
Księgi inwentarzowe i dokumentacja naukowa zbiorów Zamku Królewskiego ([1971] 1981–1989) (Mf.3)	90.3
Materiały źródłowe (1567–1938) (Mf.1)	90.1
Mikrofilmy ze zbiorów własnych (Mf.5)	90.5
Plany i rysunki Zamku Królewskiego w Warszawie (1929) (Mf.2)	90.2
Zbiór Moniki Żeromskiej (R XIII)	20
Zbiór nagrań (TN)	93
Zbiór Pierre Anselme Garrau (R XVII)	24
Zbiór pocztówek (Poczt.)	89
Zbiór Podhorskich (R XX)	27
Zbiór plakatów, programów i druków ulotnych Zamku Królewskiego w Warszawie (Plak.)	41
Zbiór rękopisów (Rkps)	38
Zbiór rodziny Kłopotowskich (R XXV)	32
Zbiór rycin (Ryc.)	91
Zbiór rysunków i planów (Rys.)	40
Zbiór sfragistyczny (Sfrag.)	39
Zbiór Stefana Zbigniewa Różyckiego (Arch.V)	75
Zbiór Tadeusza Kubalskiego (AD VIII)	51
Zbiór Tadeusza Mańkowskiego (AD II)	45
Zbiór wycinków prasowych (Wyc.)	42
Zbiór Zofii Potockiej – materiały do genealogii polskich rodów arystokratycznych (R I)	8
Zbiór Zygmunta Skowrońskiego (R XV)	22

WYKAZ SKRÓTÓW

AZK – Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum
arch. – architekt
b. – były
b.d. – brak daty
BOS – Biuro Odbudowy Stolicy
CBW – Centralna Biblioteka Wojskowa
dp. – diapozytywy
dpm – diapozytywy małoobrazkowe
GR BUW – Gabinet Rycin Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego
gub. – gubernia
ICOMOS – International Council on Monuments and Sites (Międzynarodowa Rada Ochrony Zabytków i Miejsc Historycznych)
INQUA – International Union for Quaternary Research
IS PAN – Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk
j.a. – jednostka archiwalna
j.fiz. – jednostka fizyczna
kon. – koniec
ks. – książę
Ks.Nab. – Księga Nabytków
m.b. – metr bieżący
neg. – negatyw
nieopr. – nieopracowane
odb. – odbitka
OKOZK – Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego
opr. – opracowane
oprac. – opracował
PAN – Polska Akademia Nauk
pow. – powiat
pozyt. – pozytyw
PP PKZ – Państwowe Przedsiębiorstwo Pracownie Konserwacji Zabytków
prow. – prowincja
repr. – reprodukcja
rkps – rękopis
SARP – Stowarzyszenie Architektów Polskich
sfrag. – sfragistyka
tech. – techniczny
UW – Uniwersytet Warszawski
WAZ – Wydział Architektury Zabytkowej
właśc. – właściciel
woj. – województwo
wyc. – wycinki prasowe
ZHP – Związek Harcerstwa Polskiego
ZSRR – Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich

BIBLIOGRAFIA

- A. Badach, *Mieszkanie Stefana Żeromskiego w Zamku Królewskim w Warszawie*, w: *Stefan Żeromski 1864–1925. Szkice i materiały*, red. A. Stawarz, Warszawa 2003, s. 107–113.
- A. Badach, *Pamiętki osobiste Karoliny Lanckorońskiej w Zamku Królewskim w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2007, nr 1–2 (53–54), s. 231–236.
- P. Biegański, *Studia i prace wstępne do odbudowy Zamku*, „Ochrona Zabytków”, 1949, nr 2/4 (8), s. 237–249.
- A. Bućko, *Koncerty w Zamku Królewskim w Warszawie w latach 1983–1993*, praca magisterska, Instytut Muzykologii, Wydział Historyczny UW, 2013.
- J. Cydzik, *Losy Zamku Królewskiego w Warszawie i działalność Komisji Architektoniczno-Konserwatorskiej w czasie jego rekonstrukcji*, w: *Restytucja Zamku Królewskiego w Warszawie*, red. Tadeusz Polak, Warszawa 2001, s. 101–108.
- J. Czupryńska, *Konstanty Mateusz Karol Podhorski. Przyczynek do biografii*, praca magisterska, Wydział Historyczny UW, 2013.
- P.P. Czyż, *Dominik Witke-Jeżewski (1862–1944)*, w: *Miłośnicy grafiki i ich kolekcje w zbiorach Muzeum Narodowego w Warszawie*, kat. wyst., Muzeum Narodowe w Warszawie, Warszawa 2006, s. 106–156.
- D. Dąbrowska, *Eugeniusz Szulc*, w: *Ewangelicy warszawscy w walce o niepodległość Polski 1939–1945. Słownik biograficzny*, Warszawa 2007, s. 550–551.
- J. Dąbrowski, *Problem rekonstrukcji części gotyckiej Zamku oraz przywrócenia wnętrza z czasów Władysława IV*, „Ochrona Zabytków”, 1949, nr 2/4 (8), s. 227–236.
- Donatorce w holdzie / To the Donor in Homage. Katalog wystawy odnowionych obrazów i rodzinnych pamiątek z daru Karoliny Lanckorońskiej*, Zamek Królewski na Wawelu, Kraków 1998.
- A. Feliks, *Kolekcja obrazów włoskich Karola Lanckorońskiego*, „Rocznik Historii Sztuki”, r. 25, 2000, s. 201–280.
- B. Gadomska, *Dominik Witke-Jeżewski – zapomniany kolekcjoner, niezwykła kolekcja. Przyczynek do dziejów kolekcjonerstwa w Polsce*, „Kronika Zamkowa”, 2005, nr 1–2 (49–50), s. 153–179.
- B. Gadomska, *Dyplom nadania Orderu Orła Białego przez króla Stanisława Augusta Szymonowi Szydłowskiemu (1725–1799), kasztelanowi żarnowskiemu, w 1776*, w: *Za Ojczyznę i Naród. 300 lat Orderu Orła Białego*, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 2005, s. 363.
- B. Gadomska, *Dyplom nadania Orderu Świętego Stanisława przez króla Stanisława Augusta Hiacyntowi Kościa*, w: *Praemiando Incitat. Order Świętego Stanisława 1765–1831. W 250. rocznicę powołania Orderu*, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, Warszawa 2015, s. 224.
- B. Gadomska, *Dyplom nadania Orderu Świętego Stanisława przez króla Stanisława Augusta Walentemu Łażnińskiemu*, w: *Praemiando Incitat. Order Świętego Stanisława 1765–1831. W 250. rocznicę powołania Orderu*, kat. wyst., Zamek Królewski w Warszawie – Muzeum, Warszawa 2015, s. 221.
- B. Gadomska, *Działalność publiczna i donatorska Dominika Witke-Jeżewskiego w świetle literatury i archiwaliów ze zbioru Zamku Królewskiego w Warszawie*, w: *Polskie kolekcjonerstwo grafiki. Ludzie i instytucje*, Warszawa 2008, s. 60–68.
- B. Gadomska, *List króla Stanisława Augusta do Franciszka Floriana Czakięgo. Przyczynek do biografii królewskiego kartografa i inżyniera*, „Kronika Zamkowa”, 2000, nr 1 (39), s. 133–141.
- B. Gadomska, *W czterdziestą rocznicę utworzenia Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2011, nr 1–2 (61–62), s. 251–265.
- B.J. Gawecki, *Antoni Łukasz Crutta 1727–1814*, Warszawa 1978.
- B.J. Gawecki, *Co było a nie jest. Wspomnienia z lat 1889–1959*, rękopis w zbiorach rękopisów Ossolineum we Wrocławiu, sygn. 13319/II.
- M. Grynberg, *Księga Sprawiedliwych*, Warszawa 1993, s. 695.
- J. Gutkowski, *„Łoża Masońska” na Zamku Królewskim w Warszawie*, „Ars Regia: czasopismo poświęcone myśli i historii wolnomularstwa”, 2010, nr 12/19, s. 11–23.

- Inwentarz Zamku Królewskiego w Warszawie z 1837 roku*, przekład i oprac. A. Moczulska, Warszawa 2001.
- Insignia Wolności. W 25. rocznicę przekazania symboli władzy państwowej II RP*, kat. wyst. prezentowanej w Senacie RP, grudzień 2016, Warszawa 2016.
- Inventaire général des meubles et effets mobiliers qui sont dans le Château de Varsovie, fait en mars 1795 / Generalny inwentarz mebli i innych ruchomości znajdujących się w Zamku Warszawskim, sporządzony w marcu 1795 roku*, przekład i oprac. N. Ładyka, Warszawa 1997.
- Jan Zachwatowicz. 1990–1983. *Architekt, Zamek Królewski w Warszawie*, Warszawa 2013.
- Jan Zachwatowicz. *W stulecie urodzin*, kat. wyst., red. M. Pleskaczyńska, P. Majewski, K. Zachwatowicz-Wajda, Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 2000.
- R. Jarocki, *Tylko tyle. Opowieść o Aleksandrze Gieysztorze*, Warszawa 2001.
- D. Juszcak, H. Małachowicz, *Galeria Lanckorońskich. Obrazy z daru Profesor Karoliny Lanckorońskiej dla Zamku Królewskiego w Warszawie*, Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1998.
- M. Koczerska, *Aleksander Gieysztor 17 VII 1916–9 II 1999. Szkic biograficzny*, „*Studia Źródłoznawcze*”, t. 37, 2000, s. 3–12.
- E. Koczorowska-Pielińska, *Archiwum Dokumentacyjne. Zasób Aktowy*, „*Kronika Zamkowa. Biuletyn Informacyjny Zamku Królewskiego w Warszawie*”, 1983, nr 2, s. 11–21.
- E. Koczorowska-Pielińska, *Dziennik konserwatorski Zamku Królewskiego w Warszawie*, „*Rocznik Warszawski*”, t. 15, 1979, s. 239–270.
- E. Koczorowska-Pielińska, *Zbiór Aleksandra Króla i jego znaczenie dla odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie*, „*Archeion*”, t. 76, 1983, s. 125–154.
- Z. Koźmiński, *Nobilitacje i indygenaty króla Stanisława Augusta w zbiorze rękopisów Zamku*, „*Kronika Zamkowa*”, 1986, nr 5 (7), s. 21–24.
- Z. Koźmiński, *Obraz wojsk i przyczynki do dziejów aukcji wojska na Sejmie Wielkim*, „*Kronika Zamkowa*”, 1988, nr 2, s. 23–31.
- S. Krasieński, *Kronika odbudowy Starego Miasta*, „*Ochrona Zabytków*”, 1953, nr 6/2–3 (21–22), s. 157–161.
- „*Kronika Zamkowa*”, 2009, nr 1–2 (57–58), dedykowana pamięci prof. Aleksandra Gieyszтора.
- A. Król, *Odkrycia architektoniczne w latach 1963–1964 na Zamku Królewskim w Warszawie*, „*Wiadomości Archeologiczne*”, t. 31/1, 1965, s. 30–33.
- A. Król, *O odkryciach i znaczeniu reliktów architektonicznych na terenie Zamku Warszawskiego*, „*Warszawskie Materiały Archeologiczne*”, t. 2, 1967, s. 31–48.
- A. Król, *Zamek Królewski w Warszawie. Od końca XIII wieku do roku 1944*, Warszawa 1971.
- A. Król, B. Król-Kaczorowska, *Pałac pod Blachą*, Warszawa 1974.
- Kultura średniowieczna i staropolska. Studia ofiarowane Aleksandrowi Gieysztorowi w pięćdziesięciolecie pracy naukowej*, red. D. Gawin, Warszawa 1991.
- List Marii Beatrix Krasieńskiej do Antoniego Edwarda Odyńca*, [Warszawa, kwiecień 1877], oprac. M. Myszor-Cieciela, „*Sztuka Edycji. Studia Edytorskie i Tekstologiczne*”, 2012, nr 2 (3), s. 109–114.
- M. Loba, *Andrzej Grzybowski. Polski historyzm współczesny*, Rzeszów 2008.
- S. Lorentz, *Siedem wieków Zamku Królewskiego w Warszawie*, Warszawa 1972.
- S. Lorentz, *Walka o Zamek*, Warszawa 1986.
- S. Lorentz, A. Rottermund, *Pamiętki Zamku Królewskiego w Warszawie*, Warszawa 1976.
- S. Lorentz, J. Zachwatowicz, P. Biegański, *Stare Miasto i Zamek Królewski w Warszawie*, Warszawa 1971.
- P. Majewski, *Ideologia i konserwacja. Architektura zabytkowa w Polsce w czasach socrealizmu*, Warszawa 2009.
- P. Majewski, *Wojna i kultura. Instytucje kultury polskiej w okupacyjnych realiach Generalnego Gubernatorstwa 1939–1945*, Warszawa 2005.
- M. Malinowski, *Symbol państwowości polskiej ponownie w kraju*, „*Kronika Zamkowa*”, 1990/1991, nr 2 (22), s. 34–36.
- E. Marylski, *Dziennik przyjęcia i pobytu nadzwyczajnego posła Porty Otomańskiej do Stanisława Augusta (...)*, Warszawa 1860.

- Mieszkanie Stefana Żeromskiego, oprac. Z. Wiśniowska, [Warszawa 1986].
- P. Mrozowski, *Aleksander Gieysztor jako badacz i znawca sztuki*, „Przegląd Historyczny”, t. 91, 2000, nr 1, s. 77–92.
- M. Myszor-Cieciela, *Dokumenty po Karolinie Lanckorońskiej w Archiwum Zamku Królewskiego*, „Kronika Zamkowa”, 2009, nr 1–2 (57–58), s. 225–235.
- M. Myszor-Cieciela, *Korespondencja do Antoniego Edwarda Odyńca w Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2011, nr 1–2 (61–62), s. 209–225.
- M. Myszor-Cieciela, *Listy do Aleksandry z Chomętowskich Borkowskiej w Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2012, nr 1–2 (63–64), s. 153–167.
- M. Myszor-Cieciela, *Nieznane listy Stefana Garczyńskiego do Antoniego Edwarda Odyńca z lat 1831–1833*, „Colloquia Litteraria”, 2009, nr 2 (7), s. 79–108.
- M. Myszor-Cieciela, *Nieznane listy Wincentego Pola*, „Colloquia Litteraria”, 2009, nr 1 (6), s. 73–99.
- L. Narkowicz, *Muzealnicy i kolekcjonerzy. Zbiory rodziny Tyszkiewiczów i ich rola w zaborze rosyjskim*, Warszawa 2013.
- L. Narkowicz, *Ordynacja Tyszkiewiczowska na Zatroczu*, Warszawa 2007.
- L. Narkowicz, *Tyszkiewiczowie rodem z Landwarowa*, Warszawa 2013.
- L. Narkowicz, *Tyszkiewiczowie z Waki*, Warszawa 2010.
- M. Niepokólczycki, J. Garus, *Dokumentacja rytów ze ścian piwnicy więziennej Wieży Grodzkiej*, „Kronika Zamkowa”, 1988, nr 4 (18), s. 3–14.
- Niezwykły dar*, „Stolica”, r. 28, 1973, nr 26, s. 3, 6.
- Ostatni Laskarysowie w Polsce i nieskończona ich sprawa z Bankiem Monte di Pieta w Rzymie*, „Kłosy”, t. 22, 1876, nr 573 i 574.
- J. Pietrzak, *Testament patriarchy jerozolimskiego Jerzego Marii Laskarysa ze zbiorów Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum*, „Kronika Zamkowa. Roczniki”, 2015, nr 2 (68), s. 297–343.
- M. Pleskaczyńska, *Exercice militaire pratiqué par Auguste II Roi de Pologne et Electeur de Saxe comme il le fit faire...*, w: *Pod jedną koroną. Kultura i sztuka w czasach unii polsko-saskiej*, Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 1997, s. 2–3.
- M. Pleskaczyńska, *Wystawa „Jan Zachwatowicz. W stulecie urodzin”*, „Kronika Zamkowa”, 2000, nr 2 (40), s. 126–137.
- M. Pleskaczyńska, B. Gadomska, *Zamek Królewski. Archiwum Zamkowe*, w: *Zbiory rękopisów w bibliotekach i muzeach w Polsce*, Biblioteka Narodowa, Warszawa 2003, s. 434.
- Potomkowie cesarzy bizantyjskich w służbie Polski i jej niepodległości. Kartka z dziejów cesarskiego rodu Laskarysów na Litwie*, „Ilustrowany Kurier Codzienny”, 28 XI 1934.
- J. Reychman, *Piotr Crutta, emisariusz Kościuszki do Stambułu*, Warszawa 1938.
- J. Reychman, *Tłumacze języków wschodnich w Polsce XVIII wieku*, Warszawa 1947.
- A. Rottermund (przemówienie), *Aleksander Gieysztor – pierwszy dyrektor odbudowanego Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 1999, nr 1 (37), s. 10–16.
- K. Studnicka-Mariańczyk, *Siedziba ziemiańska Korabitów Ostrowskich w Maluszynie*, Warszawa 2014.
- E. Suchodolska, *Radziwiłłowski tłok pieczętny*, „Studia Źródłoznawcze”, t. 36, 1997, s. 89–100.
- E. Suchodolska, *Stanisława Lorentza obrona i restytucja Zamku Królewskiego*, w: *Przesłość przyszłości. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Stanisława Lorentza*, Warszawa 1999, s. 167–191.
- E. Suchodolska, *Tłok pieczęci Mateusza Witk-Jeżewskiego*, w: *Arx Felicitatis. Księga ku czci profesora Andrzeja Rottermunda w sześćdziesiątą rocznicę urodzin od przyjaciół, kolegów i współpracowników*, Warszawa 2001, s. 521–526.
- S. Suchodolski, *Nowa bulla Bolesława Krzywoustego i problem ołowianych pieczęci w Polsce wczesnośrednio-wiecznej*, „Przegląd Historyczny”, 2009, z. 2, s. 207–236.
- A. Szczecina, *Ordery i odznaczenia Karoliny Lanckorońskiej*, „Kronika Zamkowa”, 2007, nr 1–2 (53–54), s. 237–252.
- J. Szturc, *Ewangelicy w Polsce. Słownik biograficzny XVI–XX wieku*, Bielsko-Biała 1998, s. 293–294.
- E. Szulc, *Cmentarze ewangelickie w Warszawie*, Warszawa 1989.

- E. Szulc, *Cmentarz ewangelicko-augsburski w Warszawie*, Warszawa 1989.
- E. i J.A. Szulcowie, *Cmentarz ewangelicko-reformowany w Warszawie*, Warszawa 1989.
- M. Śladowska, *Ambasador spraw polskich. Ostatnie miesiące życia Ignacego Jana Paderewskiego w świetle dokumentów z Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, w: *Arx Felicitatis. Księga ku czci profesora Andrzeja Rottermunda w sześćdziesiątą rocznicę urodzin od przyjaciół, kolegów i współpracowników*, Warszawa 2001, s. 659–667.
- M. Śladowska, *Działalność społeczna i polityczna Ignacego Jana Paderewskiego w świetle dokumentów z lat 1917–1941 z Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie*, „Kronika Zamkowa”, 2006, nr 1–2 (51–52), s. 155–188.
- M. Śladowska, *Ignacy Jan Paderewski*, Warszawa 2008.
- M. Śladowska, *Ignacy Jan Paderewski, w: Posłowie i senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej 1919–1939. Słownik biograficzny*, t. 4: M–P, red. G. Mazur, Warszawa 2009, s. 306–310.
- M. Śladowska, *Polityka Augusta II wobec Kościoła katolickiego w Polsce oraz relacje z Kurią Rzymską w świetle korespondencji króla z kardynałem Annibalem Albanim w latach 1716–1721*, „Kronika Zamkowa”, 2009, nr 1–2 (57–58), s. 109–142.
- M. Śladowska, *Restytucja Zamku Królewskiego w Warszawie w interpretacji Tadeusza Kubalskiego – inżyniera architekta, plastyka i kronikarza odbudowy – w świetle archiwaliów zamkowych*, „Kronika Zamkowa”, 2012, nr 1–2 (63–64), s. 189–213.
- R. Wawrzynowicz-Billip, *Monika Żeromska – spotkania zamkowe*, „Kronika Zamkowa”, 2002, nr 1 (42), s. 203–210.
- Wie Phönix aus der Asche. Prof. Jan Zachwatowicz zum 100. Geburtstag*, kat. wyst., red. M. Pleskaczyńska, P. Majewski, K. Zachwatowicz-Wajda, Zamek Królewski w Warszawie, Warszawa 2001.

SUMMARY

Characteristics of the Archive Directory

The publication concerning the holdings of the Warsaw Royal Castle Archive is intended to present the archival records in one of Poland's major museums and to facilitate their use in research. The Directory includes the entire holdings of the Archive as of 31 December 2016, irrespective of the degree of their ordering. The publication is composed of the following: a table of contents, introduction, list of abbreviations, characteristics of the Archive holdings, alphabetic list of names of sets, bibliography, a summary in English, and an index of names and geographical terms. The book concludes with colourful charts representing selected items.

The concept of the Directory followed the *Guidelines on the development of state archive directories*, an attachment to the Circular issued by the Director General of State Archives of 1 June 2000. The layout reflects the division of the records into nine sections, as adopted in *The list of sets and holdings of the Warsaw Royal Castle Archive*. The sets and fonds assigned to particular sections are described in detail; they are designated by successive numbers of the Directory, from 1 to 95; the index of names and geographical terms as well as the alphabetic list of sets and finds follow this numbering. The sets (fonds) are described in line with the following pattern:

1. Name of a set (fonds), number in the records of the Warsaw Royal Castle Archive, file number.
2. The starting and concluding dates of a set (fonds), in square brackets the anterior, in the case of reproduced photographic records, the square brackets include the date of the original, without brackets the date of the reproduction.
3. Size of the set (fonds) in archival units and linear metres; in the case of photographic records – the number of photographs (prints, negatives, digital photographs).
4. Characteristics of the set (fonds).
5. Language of the documents in descending order of frequency of use.
6. Information about photographic backup documents.
7. Archival register aids.
8. Bibliography.

Descriptions of the fonds are illustrated with photographs of the most interesting items. Underneath the fonds description there is the given name and surname of the record author.

History of the Museum of the Warsaw Royal Castle Archive

The Royal Castle in Warsaw was set up on 5 November 1979 by a resolution of the Presidium of the Council of Ministers as a state organisation “The Royal Castle in Warsaw, a Monument of History and National Culture”. Prof. Aleksander Gieysztor was appointed Director on 14 July 1980.

The history of the Castle Archive is inseparable from the activities of Prof. Stanisław Lorentz. For many years he would initiate scholarly projects in Warsaw with a view to restoring the Royal Castle in Warsaw to Polish culture. These efforts resulted e.g. in the establishment on 27 February 1970 by the College of the History Institute of the Polish Academy of Sciences of the Commission of Research on the Royal Castle at the Warsaw History Division. The Commission found it necessary to secure documents and collect memories related to the Castle's history. In June that year, Mr. Józef Kazimierski, the then director of the State Archive of the Capital City of Warsaw, put forth a plan for creating the Central Archival Fonds “Royal Castle in Warsaw” at the State Archive of Warsaw. The decision to rebuild the Royal Castle, announced on 21 January 1971, provided an impetus for setting up a documentation unit at the State Archive. The Documentation Archive of the Royal Castle in Warsaw was created on 12 February 1971 as part of the State Archive of the Capital City of Warsaw, now State Archive in Warsaw. The in-house Documentation Commission of the Warsaw Royal Castle set up on that day approved the creation of the Documentation Archive of the Royal Castle in Warsaw, and entrusted its supervision to the Documentary Sub-Commission of the Science Commission of

the Citizens' Committee for the Rebuilding of the Royal Castle. The Documentation Archive was tasked, among others, with the following:

- collecting records related to the Castle's history,
- processing the records collected,
- gathering documents related to the reconstruction,
- supervising the growing holdings of the State Enterprise Studios of Historical Heritage Conservation: the Warsaw chapter and the Castle chapter, the Conservation Office of the Capital City of Warsaw, Office of the Citizens' Committee for the Rebuilding of the Royal Castle, and the Board of the Castle, as well as the files and documents amassed in the course of archaeological studies,
- gathering all kinds of Castle-related audio-visual records, testimonies and memoirs,
- gathering files on the operations of all the Foreign Committees for the Rebuilding of the Royal Castle,
- compiling a complete bibliography, including press clippings,
- registering all records related to the Castle in Poland and abroad, making their microfilm copies with a view to securing the most comprehensive documentation of the Castle.

The acquisition of archival records started with a call in the press for donating memorabilia connected with the history of the Warsaw Royal Castle. The result of the call was surprisingly negligible. In the course of time, when the reconstruction of the Royal Castle was gaining momentum, the Documentation Archive started to acquire gifts and offers of purchases. Single royal documents, files of families related to the Castle, royal seals, and single seal dies were acquired by 1981. Originals and reproductions of ledger books itemising the moveable property of the Castle, its plans and bills from the 17th c. until 1939, as well as records concerning The Tin-Roof Palace were gathered. Estates were acquired of Prof. Tadeusz Mańkowski, lawyer, art historian, museologist, e.g. director of the Wawel State Art Collection (1945–1951) and Aleksander Król, architect and architecture historian, since 1923 dealing with questions related to the Castle. Finally, in 1973 Prof. Stanisław Lorentz began donating the various records he himself had amassed, connected with the Castle's history, and started to document his own efforts to have the Castle reconstructed.

During the search in the Archive of New Records, files of Kazimierz Brokl were discovered in the fonds of the Ministry of Religious Denominations and Public Education; Brokl was the first custodian of the Royal Castle in the interwar period and died in the Castle Yard on 17 September 1939, saving the artefacts from the building. The files were transferred to the Castle holdings and supplemented in 1981 with a further part of the estate, donated by the family.

The Documentation Archive acquired moreover files from the institutions which over the years carried out different work on Castle premises and in its immediate vicinity or prepared the draft reconstruction blueprints. One of the first to be acquired by the Archive were the reconstruction documents prepared under the supervision of Prof. Jan Bogusławski for a competition announced in 1954 and concluded in 1955. The documents were donated by the National Museum in Warsaw, where they had been deposited upon the dissolution of the Architectural Studio of the Warsaw Castle in December 1961. In 1972, the Conservation Office of the Capital City of Warsaw donated the first blueprint of Castle reconstruction developed in the years 1948–1953 by Jan Dąbrowski, regrettably incomplete. Subsequently, in 1976, the Office transferred the files of the Archaeological Research Studio, concerning the activities carried out in the Castle in the period 1949–1970, supplemented in 1982 with archaeological and architectural records.

In line with its competences, the Documentation Archive began its acquisition of technical documents related to the Castle's reconstruction from the Zamek Design Studio; these were carbon copies and charts from the initial design stage, no longer needed for ongoing work. The Warsaw Chapter of the Conservation Studios transferred to the Documentation Archive financial records from the time of reconstruction in the period 1971–1979; while they were not archival documents, due to their special character and manner of Castle restitution, they were considered as a precious source

material for further research. Apart from large fonds, the Archive received in the first period smaller yet important sets of records: technical and descriptive documents related to the Castle clock and the plans of the Castle and its surroundings from the time of the Warsaw Uprising.

The archival records gathered in the Documentation Archive of the Royal Castle was entrusted to the Castle by the decision of the Director General of the State Archives in a letter of 8 April 1981 and transferred from the State Archive of Warsaw to the Castle building. Some of the archival records made their way to the Castle via the National Museum in Warsaw, where they had been transferred by donors in the 1970s, then moved to the Royal Library and from there, in the early 1980s, gradually transferred by the Division of the Main Cataloguer of the Warsaw Royal Castle to the Archive.

The Documentation Archive was initially part of the Centre for Scientific Documentation of the Royal Castle in Warsaw, headed by Ewa Suchodolska Ph.D. The first head of the Archive was Ewa Koczorowska-Pielińska Ph.D., who had organised the Documentation Archive of the Royal Castle at the State Archive of the Capital City of Warsaw. In the years 1985–2008 this position was occupied by Ms. Małgorzata Pleskaczyńska-Chylińska; Ms. Beata Gadomska has been head-curator since June 2008. In time, the name of the Centre was changed; as of 28 January 1985, the Archive was one of two in-house units of the Historical and Archival Centre, while as of 2002 the Archive became an autonomous unit, subordinate directly to the Deputy Director for Museum Affairs and Science of the Royal Castle in Warsaw – Museum. Since its inception, it has been under the methodological supervision of the State Archive in Warsaw.

Present holdings of the Warsaw Royal Castle Archive

The Archive of the Royal Castle in Warsaw gathers files, technical documents of the reconstruction of the Castle as well as photographs and audio-visual records.

The holdings were divided in 1996 in *The list of sets and holdings of the Warsaw Royal Castle Archive* into nine sections:

- I. Sets of documents, letters and loose files
- II. Family archives (personal files), estates, sets
- III. Miscellaneous collections
- IV. Documentation Archives – estates used during the reconstruction and organisation of the museum and related to the reconstruction of the Castle and organisation of the museum
- V. Records related to the reconstruction of the Warsaw Royal Castle
- VI. Files of the Warsaw Royal Castle
- VII. Photographs and audio-visual records
- VIII. Documents of the Art Collection
- IX. Deposits

As of 31 December 2016, the Warsaw Royal Castle Archive contains 25,259 archival units of files, including technical documents of the reconstruction of the Castle, and 79 241 photographs (prints, negatives, digital photographs, postcards) and 639 recordings, films and microfilms.

Collection gathering policy

The holdings of the Warsaw Royal Castle Archive include gifts, purchases and donations. Gifts are transferred from individuals, from both Poland and abroad, acquisitions are from private offers submitted to the Castle, auctions or from antique shops. Transfers include mainly archival records from institutions in some way related to the Castle's reconstruction. The largest sets of archival materials were transferred by the State Enterprise Conservation Studios, the main contractor of the design and conservation from the time of the reconstruction.

Family memorabilia donated to the Archive, the estates and extant fragments of family archives, single letters and royal documents inspired Castle archivists to build collection-like holdings. In particular, the collection of documents of Polish monarchs, with special emphasis on the archival records from the reign of King Stanislaus Augustus, as well as the acquisition of estates and archives of families

related to the royal court. Acquisitions include moreover records reflecting the function of the Castle as the venue used by state authorities and offices in the First and Second Republic, accounts and memories connected with the Castle at the time of the partitions, from the time of World War II, records accounting for the reconstruction, estates of people related to the reconstruction, archaeological, technical, conservation, and reconstruction documents of interiors and particular buildings, made during the rebuilding of the Castle.

The set of photographs and audio-visual records includes original photographs, from the oldest in the holdings, coming from the 2nd half of the 19th c., through to contemporary ones, depicting the Castle, its surroundings, interiors, celebrations, political figures, photographs showing the Castle and stages of its devastation at the time of the partitions, during World War II, from the time of rebuilding and reconstruction of Castle interiors, films, recordings of radio broadcasts popularising the Castle and its history.

The database for the fonds uses the MONA system, upon adoption to the entry of archival records, both files, including technical documents, and photographs and audio-visual records. The system offers an opportunity to print out inventory cards, archival inventories, and first of all to quickly search the contents of the holdings. In time, with increasing digitalisation of archival records, thumbnails of documents will be connected to records of individual items.

The Archive makes available all the holdings, irrespective of the state of their processing, with the exception of poorly preserved items. Digitised archival records, on microfilm or with photographic backup, are made available as copies. Users can take advantage of such aids as book inventories, card inventories, a chronological and thematic catalogue, print-outs from the MONA database, delivery-receipt protocols, and lists of fonds contents. The holdings are made available on Archive premises with the consent of the Castle Director. Information on the availability of photographs with the requisite order form and regulations are available on the website of the Castle.

The Warsaw Royal Castle Archive is open for visitors Tuesday through Friday, between 9:30 am and 3 pm.

INDEKS OSOBOWY

W indeksie podano numery pozycji w *Informatorze o zasobie Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum*.

- Abakanowicz Magdalena 84
Albani Annibale 6, 90.5
Albertrandi (Albertrandy), rodzina 11
Aleksander I, cesarz rosyjski 2, 9
Aleksander II, cesarz rosyjski 10, 17
Anders Władysław 26
Andriolli Michał Elwiro 91
Anna Jagiellonka, królowa polska 85.5
Antici, rodzina 11
Antici Tomasz 11
August II Mocny, król polski 1, 6, 16, 90.5
August III, król polski 1
Bacciarelli Marcello 1, 45, 68, 84
Bałachowiczowie, rodzina 30
Bartczak Aldona 37
Bartłomiejczyk Edmund 79.13
Beatrix Aragońska, królowa węgierska 33
Beatrycze, królowa holenderska 83
Bedlińska Elżbieta 12
Bedliński Wojciech 12
Bellotto Bernardo zw. Canalettem 1, 79.18, 84
Benoe, rodzina 14
Bergmann Eleonora 40
Bernhard Martin 36
Bertrandt Andrzej 40
Bevin Ernest 29
Biegański Piotr 48, 56, 64
Bielecka A. 66
Bieniecki Zdzisław 79.6
Błaszczak Stanisław ps. „Róg” 5
Błoński Józef 36
Bogusławski Jan 44, 57, 58, 59, 60
Bolesław III Krzywousty 39
Bona Sforza, królowa polska 1, 85.5
Borkowska Aleksandra z Chomętowskich 3, 16
Boucher François 79.4
Brandt Bogusław 91
Brandys Marian 38
Branicki Ksawery 9
Brigadi Girolamo 12
Brokl Kazimierz 35, 46, 79.10, 86
Bronarski Maciej 82.1
Bronikowski Mikołaj 96
Bryl Ernest 38
Brzeziński Stanisław 79.14
Brzozowska-Strzałecka Urszula 68
Bukowski Tadeusz 80.5
Bułhak Jan 79.14
Bułhakówna Józefa 79.10
Burckhardt Carl 26
Bush Barbara 83
Bush George 83
Bussold-Ficowska Elżbieta 38
Canaletto zob. Bellotto Bernardo
Caprara Bernardo 12
Carnot Lazar 24
Catziflis, rodzina 12
Chiaveri Gaetano 79.3
Chodźko Leonard 85.5
Chomętowscy, rodzina 16
Chomętowska Konstancja z Orłowskich 16
Chomętowski Franciszek 16
Chomętowski Stanisław 3
Chomętowski Stanisław, wojewoda mazowiecki 16
Chrzanowski Wojciech 10
Ciechanowieccy, rodzina 30
Ciechanowiecki Andrzej 83
Ciechanowski Jan 7
Ciepielowscy, rodzina 14
Clinton Bill 82
Crutta Antoni Łukasz 12
Crutta Maria Catziflis 12
Crutta Piotr 12
Cruttowie, rodzina 12
Cydzik Jacek 53
Cyryl I, patriarcha Moskwy i Wszechrusi 83
Czarnocka Zofia 31
Czaykowski Ignacy 37
Czczot Jan 3
Czczot-Gawrak Jacek 40
Czerner Olgierd 48
Czuruk Edward Stanisław 37
Dahlbergh Erik Jönsson 79.18
Danko Konstanty 79.13
Darski Stanisław 79.13
Dąbrowska Maria 69
Dąbrowski Jan 40, 44, 56, 64
Deotyma zob. Łuszczewska Jadwiga
Domeyko Ignacy 3
Donizetti Gaetano 38
Dunin-Borkowski Józef 16
Dunin-Karwicczy, rodzina 77
Dusiacki Jan Rudomina 4
Dzieduszycki Maurycy 3

Dziewulski Romuald 40
 Elżbieta, królowa Belgów 29
 Elżbieta II, królowa Zjednoczonego Królestwa
 Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej 33, 83
 Feliński Zygmunt Szczęsny 3
 Fontana Jakub 79.18
 Fredro Aleksander 2
 Friedl Helmut 85.2
 Fryderyk August 6
 Fryderyk Wilhelm III, król pruski 2, 17
 Gajewska M. 66
 Galstian Giulietta 45
 Garczyński Stefan 3
 Garrau Pierre Anselme 24
 Garus Jerzy 73
 Gąsior Antoni 25
 Gąsior Zofia z Giżyńskich 25
 Gembicki Jan 79.17
 Ghisleni Giovanni Battista 79.17
 Gieraltowski Krzysztof 94
 Gieysztor Aleksander 2, 22, 23, 25, 50, 53, 54,
 79.6, 83, 92
 Giżyńscy, rodzina 25
 Giżyński Mateusz 25
 Giżyński Roman 25
 Glińska Irena 30
 Glińska Sylwia 30
 Gliński Władysław 30
 Goethe Ottilie von 3
 Gołębiowscy, rodzina 14
 Gomulka Władysław 38
 Goreccy, rodzina 10
 Gorecki Antoni 3
 Gostomscy, rodzina 9
 Gostomska Aniela z Szydłowskich 9
 Goulton Thomas L. 2
 Górski Krzysztof 81.11
 Grabowska Elżbieta z Szydłowskich 1, 9
 Grabowski Stanisław 1
 Grad Dominik 60
 Grzybowski Andrzej 40, 81.12
 Guerquin Bohdan 64, 79.6
 Gugenmus Franciszek 83
 Gula Jerzy 74
 Gurlitt Cornelius 36
 Gużewski Zygmunt 36
 Günther Władysław 27
 Harald V, król norweski 83
 Hartman Józef 23, 36
 Hempel Joachim 17
 Hempel Stanisław 72
 Henryk III Walezy, król polski i francuski 85.5
 Herbst Stanisław 79.6
 Hilchen Michał 81.10
 Himmler Heinrich 26
 Hirszel Ignacy 36
 Hłaskowie, rodzina 30
 Horscy, rodzina 13
 Hrabar Krystyna 22
 Hrehorowicz Alicja zob. Krzymowska Alicja
 Hrehorowicz Edward 30
 Hrehorowicz Władysława z Kinickich 30
 Hrehorowiczowie herbu Lubicz, rodzina 30
 Idzikowski Adam 79.18
 Jabłonowscy herbu Prus, rodzina 9
 Jabłonowska Franciszka 9
 Jabłonowski Józef 9
 Jackson Michael 83
 Jacottet Louis Julien 91
 Jagiellonowie 84
 Jan II Kazimierz, król polski 1, 39, 79.17
 Jan III Sobieski, król polski 1
 Jan Paweł II, papież 43, 83
 Jankowski Paweł 7
 Jankowski R. 59
 Janusz II, książę mazowiecki 85.5
 Januskiewicz Barbara 81.5, 81.6
 Jarnatowski Olgierd 31
 Jarocki Robert 53
 Jauch Joachim Daniel 79.3
 Jaworek Piotr 82.2
 Jaworski Józef Kościeszka 79.10
 Jelcyn Borys 83
 Jellenta Stefan 36
 Jerzy, brat 4
 Jeziorański Zdzisław Antoni zob. Nowak-
 Jeziorański Jan
 Jeżewska-Witke Zofia 31
 Jeżewski-Witk Mateusz 31
 Jeżewski-Witke August 31
 Jeżewski-Witke Dominik 31
 Jokiel Leopold 36
 Kaczorowski Ryszard 42, 96
 Kamieniecki Ludwik 19
 Kamińscy, rodzina 37
 Kamsetzer Jan Christian 79.4
 Karczmarzyk Włodzimierz 37
 Karol XVI Gustaw, król szwedzki 33
 Karwasińska Jadwiga 35, 50
 Karwosieccy, rodzina 10

Kašinowscy, rodzina 10
 Kašinowska Marianna 10
 Kašinowscy Antoni i Marianna 10
 Kašinowski Antoni 44, 65
 Kędziorski Leonard 80.4
 Kępa Józef 80.8
 Kierst Jerzy 38
 Kieszkowski Witold 79.6
 Kim Jong-pil 83
 Kisielewscy, rodzina 14
 Klemens XI, papież 6
 Kłopotowscy, rodzina 32
 Kłopotowska Seweryna 32
 Kłopotowska-Pawłowska Hanna 32
 Kłopotowski Stanisław Stefan 32
 Kmitowie, rodzina 8
 Knöffel Johann Christoph 79.18
 Kober Marcin 84
 Kobus Krzysztof 82.2
 Koch Edward 79.10
 Kochanowska Zofia ze Skórewiczów 49
 Kohl Helmut 33
 Kollątaj Hugo 1
 Komorowski Bronisław 83
 Konstanty Pawłowicz, wielki książę rosyjski 9
 Kossak Jerzy 83
 Kossowie, rodzina 79.17
 Kostka Julian 91
 Kościuszko Tadeusz 1, 2, 12, 37, 60, 81.10
 Kowalski Leonard zob. Schmidtner Leonard
 Kozłowska Anna 40
 Krakowska-Pilch Ewa 66
 Krasieńscy, rodzina 8
 Krasieński Wincenty 1, 17
 Kraszewski Józef Ignacy 3
 Kraszewski Kajetan 3
 Kremer Józef 3
 Krosnowscy, rodzina 35, 90
 Krosnowski Stanisław Maciej 90.3
 Król Aleksander 40, 44
 Król Jadwiga 44
 Królikowski M. 73
 Krzemiński Włodzimierz 85.3
 Krzymowscy, rodzina 30
 Krzymowska Alicja z Hrehorowiczów 30
 Krzymowski Stanisław 30
 Książyc Władysław 60
 Kubalski Tadeusz 51
 Kubiak Piotr 82.2
 Kubicki Jakub 79.12
 Kuc Bogdan 82.2
 Kucharscy, rodzina 34
 Kucharska Karolina Fryderyka z Weynertów 34
 Kucharski Eugeniusz 34
 Kucharski Jakub 34
 Kucharski Józef 34
 Kucharski Kajetan 34
 Kucharski Kazimierz Jan Nepomucen 34
 Kucharski Tadeusz Józef 34
 Kulisiewicz Tadeusz 79.13
 Kundig William S. 6
 Lampi Jan Chrzyciel 19
 Lanckorońscy, rodzina 26
 Lanckorońska Karolina 26, 96
 Lanckoroński Karol z Brzezia 26
 Lankamer T. 40, 86
 Lascari, rodzina 11
 Lascaris Jerzy Hieronim Maria, patriarcha
 jerozolimski 11
 Laskarys Albert 11
 Laskarys Anna z Zabiellów 11
 Laskarys Antoni Teodor 11
 Laskarys Antonina z Zabiellów 11
 Laskarys Jerzy 11
 Laskarys Jerzy s. Jerzego 11
 Laskarys Jerzy Albert 11
 Laskarys Jozafat 11
 Laskarys Kazimiera Maria 11
 Laskarys Teodor 11
 Laskarys Wiktoria z Sanmartinich 11
 Laskarys Zofia 11
 Laskarysowie, rodzina 11
 Lavater Johann Caspar 26
 Lenartowicz Teofil 3
 Leszczyńska Maria zob. Maria Leszczyńska
 Leszczyński Prokop 3
 Lileyko Jerzy 79.3
 Lindley William 79.15
 Lindley William Heerlein 79.15
 Longuelune Zachariasz 40, 79.3
 Lorentz Stanisław 44, 47, 64, 76, 79.6, 80.8, 84
 Lorenzini Jan 11
 Loth August 54
 Loth Roman 54
 Loth-Żłobicka Barbara 54
 Louis Victor 79.18
 Lubienieccy, rodzina 30
 Lubomirscy, rodzina 8
 Lubomirska Barbara 8
 Lubomirska Leonia 8

Lubomirski Eugeniusz 8
 Lubomirski Henryk 8
 Ludwik XVI, król francuski 24
 Ludwik XVIII, król francuski 24
 Ludwika Maria Gonzaga, królowa polska 1
 Łaniewscy h. Korczak, rodzina 18
 Łepkowski Józef 3
 Łopieński Feliks 81.10
 Łoś Stanisław 45
 Łoza Stanisław 49
 Łuszczewska Jadwiga 3
 Majerski Karol 79.12
 Major John 33
 Makowski Paweł Andrzej 80.11
 Małgorzata II, królowa duńska 33
 Mańkowski Tadeusz 45, 46
 Marchocki Jerzy Ignacy 9
 Marcinkowski Zdzisław 79.1, 79.10
 Maria Kazimiera Sobieska, królowa polska 1
 Maria Leszczyńska, królowa francuska 1, 84
 Martens Wilfried 83
 Massalski Ignacy Jan 4
 Matejko Jan 60, 81.3
 Mates Zlatko 83
 Mazowiecki Tadeusz 33
 Merlini Dominik (Domenico) 79.18
 Miączyńska Dorota 9
 Michał Korybut Wiśniowiecki, król polski 1
 Michno Stanisław 66
 Mickiewicz Adam 3
 Mickiewiczowa Celina z Szymanowskich 3
 Miedziński Bogusław 7
 Mikołaj I, cesarz rosyjski 9, 10
 Mikołajczyk Stanisław 29
 Miłosz Czesław 83
 Minter Henryk Wilhelm 79.3
 Mitoraj Igor 84
 Mitterand François 83
 Młodziejowski Andrzej 9
 Mohl Joanna de z Szydłowskich 9
 Moniuszko Stanisław 38
 Morand Claude 30
 Morawski Franciszek 3
 Morelowski Marian 35
 Mortkowicz Jakub 21
 Mościcka Maria 23, 32, 36
 Mościcki Ignacy 1, 22, 23, 36, 37, 60, 69, 79.2,
 79.11, 92, 94
 Motier La Fayette Maria Józef de 85.5
 Mrozińska Maria 31
 Mrugalski Zdzisław 70
 Mulert Ludwik 91
 Muszyński Janusz 80.9
 Nacht-Samborski Artur 68
 Nagórny Tadeusz 36
 Nalewajski Mieczysław 79.13
 Napoleon I, cesarz Francuzów 16, 17, 24
 Naruszewicz Adam 2, 37
 Nawrocki Bolesław 23
 Neri Maria de 2
 Niegolewski Andrzej 17
 Niepokólczycki Mieczysław 73
 Niewodniczański Tomasz 85.5
 Noakowski Stanisław 48, 91
 Nowak-Jeziorański Jan 52
 Nowosielska J. 66
 Obarska Maria ze Skórewiczów 49
 Oborska Irena 59
 Odyniec Antoni Edward 3
 Odyniec Teresa 3
 Ogiński Andrzej Ignacy 2
 Ogiński Michał Kleofas 2, 90.5
 Około-Kułak Antoni 30
 Olej Anna 82.2
 Olszewski Antoni 4
 Opaliński Krzysztof 79.17
 Orłowscy, rodzina 27
 Osiecki Wiktor 38
 Ossolińscy, rodzina 79.17
 Ostrowscy Korabici, rodzina 14
 Ostrowski Ignacy 14
 Ostrowski Kazimierz 14
 Ożmin Józef 68, 80.2
 Ożmin Łucja 68, 80.2
 Pabst Friedrich 79.15
 Padechowicz Marian 43
 Paderewski Ignacy Jan 29, 84
 Pakkala Kaija 37
 Paraccini Giandomenico 6
 Pawlicki Stefan 3
 Pełczyńska Izabela z Zyndram-Maszkowskich 19
 Pełczyński Aleksander 19
 Pełczyński Michał 19
 Perkowski 46
 Piechotka Kazimierz 53
 Piechotka Maria 53
 Piechotka Michał 5
 Pikiel Witold 79.11
 Pillement Jean Baptiste 67, 79.4, 83
 Piłsudska Izabella z Orłowskich 3

Piłsudski Józef 94
 Platerowa Izabela 9
 Plersch Jan Bogumił 79.4
 Pniowski Bohdan 79.18
 Poddębski Henryk 79.10, 91
 Podhorski Kazimierz 27
 Podhorski Konstanty 27
 Podolscy, rodzina 11
 Podoscy, rodzina 9
 Podwysoccy, rodzina 9
 Pol Wincenty 3
 Polak Tadeusz 80.8
 Polakowska M. 73
 Poniatowski Józef Antoni 1, 12, 15, 24, 26, 96
 Poniatowski Józef, książę na Monte Rotondo 38
 Poniatowski Michał Jerzy, abp gnieźnieński 85.1
 Potoccy, rodzina 8
 Potoccy z Antonina 27
 Potocka Klaudyna z Działyńskich 3
 Potocka Zofia z Tyszkiewiczów 8
 Potocki Jerzy 29
 Potocki Klemens 8
 Potocki Maurycy Władysław Maria 8
 Prądzyński Ignacy 10
 Prieur Jean Louis 79.4
 Pritulak J. 59
 Przedpełski Franciszek 21
 Przetacznik Ryszard 80.12
 Przewoźna Maria 54
 Przykowski Tadeusz 79.10, 79.14
 Pszeniczna-Chałaczkiwicz Walentyna 37
 Pulikowski Adam 60, 80.10
 Raczkiwicz Władysław 7, 29
 Raczyński Edward 2, 6
 Radziejowski Stanisław 3
 Radziwiłł Leon Michał 39
 Radziwiłł Maciej 39
 Radziwiłł Michał Kazimierz „Rybeńko” 11
 Radziwiłł Mikołaj Krzysztof „Sierotka” 4
 Radziwiłłowa Anna z Mycielskich 39
 Radziwiłłówna Barbara 3
 Rawik Joanna 43
 Rejtan Tadeusz 38
 Repnin Mikołaj 2
 Rhode Paweł 29
 Richter Carl August 26
 Richter Józef 26
 Ring Andrzej 82.1
 Rivière Charles 91
 Rolle Antoni Józef 3
 Roosevelt Franklin Delano 29
 Rottermund Andrzej 2, 52, 83
 Rouarque Adolphe 91
 Rowińska Ewa 66
 Różycki Stefan Zbigniew 75
 Rutkowska Emilia z Witke-Jeżewskich 31
 Rutkowski Artur 31
 Rüger Wiesław 38
 Rzewuski Kazimierz 26
 Rzewuski Seweryn 34
 Sadowski Stefan 80.1
 Sahakian Teresa 83
 Samborski Mieczysław 57, 59, 80.13
 Sanguszkowa Barbara 9
 Sapięha Kazimierz Leon 4
 Sapięha Lew 4
 Sapięha Paweł Jan 4
 Sapięhowie, rodzina 8
 Schinkel Karol Fryderyk 53
 Schmidtner (właśc. Kowalski) Leonard 79.18
 Serwałowski Walerian 3
 Siemaszko Zbyszko 82.2
 Siemieński Lucjan Hipolit 3
 Siemiradzki Henryk 3
 Sikora I. 66
 Sikorski Władysław 29, 84
 Skarżyńska Józefa z Sokołowskich 17
 Skarżyński Ambroży 17
 Skowroński Jerzy 80.8
 Skowroński Zygmunt 22
 Skórewicz Kazimierz 44, 46, 49, 56, 79.18, 96
 Skórzewski Leon 3
 Skrzynecki Jan Zygmunt 17
 Skrzyńska D. 73
 Skubiszewski Krzysztof 33
 Smolińska Marta 82.2
 Snawadzki Antoni 79.16
 Sobańscy, rodzina 8
 Sobańska Natalia 8
 Sobański Michał 8
 Sokołowska Stefania 43
 Sokołowska Zofia 1° voto Günther 27
 Sołtan Aleksander 79.13
 Sołtys Angela 85.1
 Stamatello Henryk 72
 Stanisław I Leszczyński, król polski 1
 Stanisław II August, król polski 1, 2, 9, 12, 13, 35,
 45, 50, 79.4, 83, 84, 85.5
 Stańczykowski Kazimierz 29
 Stefan Batory, król polski 1, 60

Stefański Marian 37
 Stetkiewiczowie, rodzina 30
 Strakacz Sylwin 29
 Stroński Stanisław 29
 Strzalecki Janusz 68
 Styliński Witold 51
 Sucharek Antoni 79.13
 Suchocki Tadeusz 38
 Suchorzewski Jan 38
 Sumińscy, rodzina 13
 Sumińska Jadwiga z Karskich 13
 Sumiński Adam 13
 Sumiński Antoni 13
 Sumiński Piotr 13
 Szajnocha Karol 3
 Szarejko Piotr 25
 Szczepanik Jan 89
 Szczepkowski Andrzej 83
 Szczytowie, rodzina 30
 Szołowscy, rodzina 14
 Szparkowski Zygmunt 40
 Szreger (Schroeger) Efraim 79.4, 79.18
 Szulc Eugeniusz 28
 Szydłowscy, rodzina 9
 Szydłowska Wiktoria z Szydłowskich 9
 Szydłowski Adam 9
 Szydłowski Franciszek Ksawery 9
 Szydłowski Józef Michał 9
 Szydłowski Karol 9
 Szydłowski Michał Stanisław 9
 Szydłowski Symeon Kazimierz 9
 Szydłowski Teodor 9
 Szymański Stanisław 35
 Szymborska Wisława 83
 Szyszko-Bohusz Adolf 90.2
 Świątek Zygmunt 80.3
 Świechowska Aleksandra 44
 Talleyrand Charles 2
 Tarczyńscy, rodzina 10
 Targowski Józef 49
 Tarnowscy, rodzina 38
 Tarnowski Stanisław 3, 38
 Tirpitzowie von, rodzina 30
 Tomkiewicz Władysław 79.6
 Torzecki A. 59
 Treter Mieczysław 35
 Tropiło Bartosz 82.1
 Turski Zbigniew 38
 Tutenchamon 94
 Tyczyńska Agnieszka 82.2
 Tyczyński Jerzy 82.2
 Tysza Zygmunt 36
 Tyszkiewicz Maria Teresa 15
 Tyszkiewiczowie, rodzina 8
 Tyszyński Aleksander 3
 Uhlik Jan 40
 Uniowska J. 66
 Vauban Henrietta de 15
 Vogel Zygmunt 91
 Wajda Andrzej 38, 53
 Wałęsa Lech 26, 83, 96
 Wilkońska Paulina z Lauczów 3
 Wilkoński August 3
 Wilson Woodrow Thomas 29
 Witkomirski Józef 38
 Wiśniewski Jan 79.13
 Witaczek Antonina 15
 Witaczek Ewa z Tomaszewskich 15
 Witaczek Jan 15
 Witaczek Wincenty 15
 Witaczek Władysław 15
 Witali Gabriel 4
 Witkiewicz Stanisław Ignacy 84
 Witold, wielki książę litewski 4
 Witte Jan de 45
 Witwicki Stefan 3
 Władysław III Warneńczyk, król polski i węgierski 1
 Władysław IV, król polski 1, 10, 79.17
 Wojciech, św. 39
 Wojciechowski Stanisław 1
 Wojtkiewicz Jerzy 38
 Wolff-Łozińska Barbara 40, 86
 Wolska-Conus Wanda 85.4
 Wołk-Łaniewscy, rodzina 18
 Wołk-Łaniewski Stanisław 18
 Woroniecki Ignacy 9
 Woyna Abraham 4
 Wroński Stanisław 80.8
 Wybicki Józef 2
 Wycech Czesław 37
 Wyczółkowski Leon 46
 Wysłouch Stanisław 38
 Wysocka D. 66
 Wyszkowski Józef 24
 Zabiellowie, rodzina 30
 Zachariasiewicz Jan 3
 Zachwatowicz Izabela 53
 Zachwatowicz Jan 40, 53, 56, 60, 64, 79.6
 Zachwatowicz Maria z Chodźków 53
 Zachwatowicz-Jasieńska Katarzyna 53

Zachwatowicz-Wajda Krystyna 38, 53
Zachwatowiczowie, rodzina 53
Zaleski August 29
Zaleski Bronisław 3
Zaleski Józef Bohdan 3
Zamoyska Natalia Konstantynowa 8
Zander Mikołaj 10
Zander Zandrowicz Jan 10
Zandrowicz Antoni 10
Zandrowicz Franciszek 10
Zandrowicz Karol Ignacy 10
Zandrowicz Marianna z Kašinowskich 10
Zandrowiczowie, rodzina 10
Zaniewski Andrzej 36
Zarzycki Andrzej 36
Zawada Onufry 23
Zawiejski Jerzy 38
Zemła Dorota 40
Ziemięcka Eleonora 3
Zygmunt I Stary, król polski 1
Zygmunt II August, król polski 1, 49
Zygmunt III, król polski i szwedzki 1, 10, 30,
79.17, 85.1
Żarnowski Jan 85.4
Żegota zob. Domeyko Ignacy
Żeromska Monika 20, 81.4
Żeromski Stefan 20, 21, 60, 81.4
Żłobicki Jerzy 54
Żuławski Marek 79.13
Żurowski Tadeusz 44
Żyburtowicz Zenon 82.2

INDEKS GEOGRAFICZNY

W indeksie podano numery pozycji w *Informatorze o zasobie Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum*.

- Antoniny 27
Arcis-sur-Aube 17
Auschwitz 8
Australia 43
Belgia 29, 83
Belgrad 53
Berezna 27
Berlin 24, 53, 89
Berry-au-Bac 17
Bitburg 85.5
Błonie, pow. 15
Boczekowo 30
Brody 85.3
Bruksela 15
Brześć Kujawski, woj. 13
Brzezie 26
Brzeżany 85.3
Bukareszt 36
Bydgoszcz 30
Carskie Sioło zob. Puszkina
Charków 32
Chocim 4, 85.3
Chorwacja 83
Cypr 12
Czerniaków 1
Dania 33
Dobre 9
Dobrzyń (Dobrzyń nad Wisłą), ziemia 13
Dolin, ziemia 16
Dordogne 24
Dorpat 34
Drezno 6, 40, 79.3
Drohiczyn, ziemia 16
Drohobycz, ziemia 16
Florencja 15
Floryda 29
Francja 34, 83
Frankowo 13
Garwolin, pow. 19
Genewa 33, 81.11
Girande 24
Głębokie 31
Grodno, pow. 53
Halicz 85.3
Hamernia 27
Hanower 53
Hawana 53
Hiszpania 24
Holandia 83
Husiatyn 85.3
Jasna Góra 36
Jaworów 85.3
Jędrzejów 53
Kalisz, gub. i woj. 10
Kamieniec Podolski 85.3
Kamieniec, pow. 9
Karczew 85.2
Katyń 32
Kielce 49
Konary 14
Konstantynopol 12
Kórnik 90.1
Kraków 26, 43, 53, 81.7, 89, 90.1, 90.2
Krośniewice 34
Krzemieniec 85.3; pow. 9
Kurzelowo 9
Kurzelowka 9
La Courneuve 24
Landwarów 8
Larnica (Larnaka) 12
Lepel, pow. 30
Libourne 24
Lichnicze 11
Litwa 86
Liw, ziemia 9
Londyn 2, 6, 32, 36, 37, 47, 52, 96
Lublin 53; woj. 34
Lwów 3, 11, 30, 44, 45, 85.3, 89
Łask 14
Łękawki 14
Łódź 44, 89
Małejowice 27
Mazowsze, woj. 16
Melbourne 43
Międzyrzec 85.2
Mikołajówka 27
Mińsk Mazowiecki 85.2
Mińsk, woj. 13
Montcaret 24
Monte Rotondo 38
Montreal 29
Moskwa 10, 83
Muldziszki (Wnuczokowszczyzna alias Połomienie) 11
Nałęczów 34

Norwegia 83
 Nottingham 83
 Nowogródek 4; woj. 11
 Okopy Świętej Trójcy 85.3
 Olesko 85.3
 Orłów 17
 Ostrów 14
 Otwock 85.2
 Otwock-Śródborów 85.2
 Palm Beach 29
 Paryż 24, 35, 42, 85.4
 Pilzno, pow. 9
 Piotrkowo 13
 Piotrogród 36
 Poczajów 85.3
 Podhorce 85.3
 Podlasie, woj. 16
 Podlodowa 34
 Podole 9
 Polska 6, 7, 23
 Połomienie (Wnuczkowszczyzna alias Muldziszki)
 zob. Muldziszki
 Pomorzany 85.3
 Poznań 31, 58, 79.8, 89; woj. 10
 Prace Duże 15
 Prusy Zachodnie 31
 Przedborów 14
 Przybychowo 10
 Pszonka 19
 Puławy 26
 Puszkini 67
 Radom, pow. 9
 Radomice 10
 Rawa Mazowiecka, pow. 16
 Rekle 14
 Republika Federalna Niemiec 33
 Republika Korei Południowej 83
 Republika Wenecka 12
 Rosja 35, 83, 85.1
 Rudno 9
 Rudusk 13
 Rzańska 14
 Rzesza Niemiecka 29
 Rzym 6, 11, 26
 Saint-André-et-Appelles 24
 Sainte-Foy-la-Grande 24
 Sandomierz 34; woj. 9, ziemia 16
 San Michele 85.1
 Sieradz, woj. 14
 Siniakowce 9
 Skała Podolska 85.3
 Smogorzewo 9
 Sokołowo 13
 Somosierra 17
 Spała 36
 Stambuł 12
 Stany Zjednoczone Ameryki Północnej 29, 83
 Stara Warszawa 1
 Stare Siolo 85.3
 Stwołowicze 4
 Sumin 13
 Suszer 34
 Szczecin 65
 Szpetal Górny 31
 Sztokholm 44
 Szwajcaria 23, 29
 Szwecja 33
 Świrz 85.3
 Tarasowo 30
 Tarnopol 85.3
 Trembowla 85.3
 Trzcianka 43
 Ukraina 27, 85.3
 Usarzów 16
 Uszyca, pow. 9
 Varese 37
 Victoria 43
 Vincennes 24
 Warszawa 3, 5, 8, 15, 20, 23-25, 28, 30-38,
 41-44, 46-96
 Waszyngton 29
 Wenecja, republika 12
 Wersal 84
 Węgry 33, 44
 Wiedeń 6, 26
 Wielgie 13
 Wielka Brytania 32, 33, 83
 Wielkopolska, prow. 10
 Wiesbaden 24
 Wilno 3, 30
 Wisła, rzeka 79.1, 79.16, 83
 Wiśniowiec 85.3
 Wnuczkowszczyzna (Muldziszki alias Połomienie)
 zob. Muldziszki
 Wołkowysk, pow. 11
 Wrocław 84, 90.1
 Zaborze 30
 Zaleszczyki 30
 Zamość 53, 84
 Zbaraż 85.3

Zbójenko 13
Zbójno 13
Złoczów 85.3
Zurych 89
Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
35, 83
Zwoleń, ziemia 16
Żary 30
Żółkiew 85.3

SPIS ILUSTRACJI

do *Informatora o zasobie Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum.*

Tablica 1

1. Przywilej króla Władysława III Warneńczyka zezwalający Przedborowi z Koniecpola, kasztelanowi sandomierskiemu, na lokowanie miasta na prawie niemieckim we wsi Koniecpol, zw. inaczej Holudza, Buda, 28 XII 1443; Dokumenty, listy, akta luźne, D I. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 1)
2. Przywilej króla Zygmunta Augusta potwierdzający prawa mieszczan olkuskich do budynków wzniesionych na potrzeby kopalni olkuskiej, Wilno, 12 II 1562; Dokumenty, listy, akta luźne, D I. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 1)
3. Dokument nadania dóbr w Smoleńszczyźnie we włości szczuckiej Krzysztofowi Eydziatowiczowi przez króla Zygmunta III za zasługi położone w wojnach z Moskwą z jednoczesnym nałożeniem obowiązku obrony w razie napaści zamku smoleńskiego, Warszawa, 30 VII 1620; Dokumenty, listy, akta luźne, D I. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 1)
4. Dyplom nadania szlachectwa Augustowi Fryderykowi Kaulberszowi, porucznikowi Gwardii Piechoty Koronnej, Warszawa, 17 II 1791; Dokumenty, listy, akta luźne, D I. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 1)
5. Dyplom nadania Władysławowi Zdzitowieckiemu, kawalerowi maltańskiemu, tytułu Komandora Grobu Chrystusa przez Vincentiusa Braccę, patriarchę jerozolimskiego, w imieniu papieża Leona XIII, Jerozolima, 8 XI 1887; Dokumenty, listy, akta luźne, D I. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 1)
6. List Tadeusza Kościuszki do Michała Kleofasa Ogińskiego, 21 VIII 1794; Zbiór listów Michała Kleofasa Ogińskiego, D II. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 2)
7. Karta z posyту z listami do Antoniego Edwarda Odyńca, 1826–1884: list Klauindy z Działyńskich Potockiej, Genewa, 24 V 1835, jej wizytówka i fotografia, l. 20.–30. XIX w.; Korespondencja Antoniego Edwarda Odyńca i Aleksandry Borkowskiej, D III. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 3)
8. List Augusta II do kardynała Annibalego Albaniego z prośbą o oddalenie skargi hrabiny Franciszki Izabeli Sapięhy w sporze o unieważnienie małżeństwa pomiędzy nią a hrabią Jakubem Henrykiem Flemmingiem, ministrem stanu i feldmarszałkiem wojsk saskich, Warszawa, 21 V 1717; Zbiór listów Augusta II do kardynała Annibalego Albaniego, D VI. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 6)
9. Karta z zeszytu z notatkami Zofii Potockiej i fotografią rodzinną Tyszkiewiczów i Potockich, w centralnej części zdjęcia syn Potockiej Maurycy, Landwarów, 1939; Zbiór Zofii Potockiej, R I. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 8)
10. List króla Stanisława Augusta do Konstancji z Woronieckich Szydłowskiej, kasztelanowej żarnowskiej, z zapewnieniem spłacenia długu. Podpis oraz własnoręcznie dopisane przez króla wyrazy szacunku i wdzięczności, Grodno, 25 XI 1795; Archiwum Szydłowskich, R II. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 9)
11. Dyplom nadania Orderu Orła Białego Symeonowi Kazimierzowi Szydłowskiemu, kasztelanowi żarnowskiemu, przez króla Stanisława Augusta, Warszawa, 8 XII 1776; Archiwum Szydłowskich, R II. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 9)
12. Dyplom potwierdzenia szlachectwa przez króla Władysława IV dla Mikołaja Zandera, sekretarza królewskiego, za zasługi położone w wojnie ze Szwedami na terenie Prus Królewskich, a zwłaszcza Gdańska, za panowania Zygmunta III i Władysława IV, Warszawa, 23 II 1637; Archiwum Zandrowiczów, R III. Fot. Studio AR (nr 10)
13. Drzewo genealogiczne rodziny hrabiów Laskarysów wywodzących się z domu cesarskiego bizantyjskiego. Wywód przedstawiony deputacji litewsko-wileńskiej działającej na podstawie dekretu z 31 VIII 1820 r., Wilno (?), 19 IX 1825; Archiwum Laskarysów, R IV. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 11)
14. Paspport turecki (ferman sultański) wystawiony dla Antoniego Crutty wasala Rzeczypospolitej Weneckiej, na prośbę ambasadora weneckiego w celu odbycia podróży z Konstantynopola na Cypr,

- ok. 1765; Archiwum Cruttów, R V. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 12)
15. Przywilej króla Stanisława Augusta na urząd wojewody inowrocławskiego dla Piotra Sumińskiego, dotychczasowego kasztelana brzesko-kujawskiego, Warszawa, 29 XI 1790; Archiwum Sumińskich, R VI. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 13)
 16. Nominacja dla Wincentego Witaczka na urząd wójta gminy Prace Duże w powiecie Błonie nadany przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Policji, Warszawa, 30 V 1821; Papiery Wincentego Witaczka, R VIII. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 15)
 17. Władysław Skoczylas, *Portret Stefana Żeromskiego*, przed 1925, rysunek ołówkiem; Zbiór Moniki Żeromskiej, R XIII. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 20)
 18. Dyplom dla prezydenta RP Ignacego Mościckiego za hojny dar na fundusz budowy Muzeum Narodowego w Krakowie, nadany przez Komitet Budowy Muzeum Narodowego w Krakowie, Kraków, styczeń 1938; Zbiór materiałów dotyczących Ignacego Mościckiego, R XVI. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 23)
 19. Podpułkownik Roman Giżyński, 1916; Zbiór materiałów dotyczących Mateusza i Romana Giżyńskich, R XVIII. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 25)
 20. Pałac Lanckorońskich w Wiedniu, Sala Holenderska, po 1903, pocztówka; Archiwum Lanckorońskich, R XIX. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 26)
 21. Karta z fotografią Konstantego Podhorskiego z albumu rodzinnego *Mikołajówka*, autorstwa Konstantego Mateusza Karola Podhorskiego, 1889–1899, k. 1; Zbiór Podhorskich, R XX. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 27)
 22. Karta z fotografiami dworu w Mikołajówce i jego otoczenia z albumu rodzinnego *Mikołajówka*, autorstwa Konstantego Mateusza Karola Podhorskiego, 1889–1899, k. 33; Zbiór Podhorskich, R XX. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 27)
 23. List Thomasa Woodrowa Wilsona do Ignacego Jana Paderewskiego z zapewnieniem o życzliwym stosunku do sprawy odzyskania niepodległości przez Polskę, Waszyngton, 30 I 1917; Zbiór Ignacego Jana Paderewskiego, R XXII. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 29)
 24. List Franklina Delano Roosevelta do Ignacego Jana Paderewskiego z zapewnieniem o gotowości udzielenia Polsce kredytów Lend-Lease ze względu na walkę sił zbrojnych Polski o ideały demokratyczne, Waszyngton, 21 II 1941; Zbiór Ignacego Jana Paderewskiego, R XXII. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 29)
 25. Wypis z ksiąg deputacji wywodowej guberni mińskiej wyvodu szlachectwa rodu Hrehorowiczów herbu Lubicz, Mińsk, 1 VI 1834; Archiwum Hrehorowiczów, R XXIII. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 30)
 26. Tłok pieczętny Dominika Witke-Jeżewskiego z herbem własnym Lis, 2. poł. XIX w.; Spuścizna po Dominiku Witke-Jeżewskim, R XXIV. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 31)
 27. Pismo Szymona Szwarca do Kancelarii Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie urządzenia 11 sal parterowych w Zamku Królewskim w Warszawie. Reprodukacja ze zbiorów Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. Sikorskiego w Londynie, 21 III 1938; Zbiór materiałów dotyczących Zamku zreprodukowanych ze zbiorów różnych instytucji, Repr. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 36)
 28. Włodzimierz Karczmarzyk, *Zamek Królewski w Warszawie*, 1974, płyta pilśniowa, akryl; Varia dotyczące Zamku Królewskiego w Warszawie, Varia. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 37)
 29. Bulla ołowiana księcia Bolesława Krzywoustego – awers: wizerunek stojącego księcia z odkrytą głową, w długiej szacie, z włócznią w prawym ręku, l. 20. lub pocz. 30. XII w.; Zbiór sfragistyczny, Sfrag. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 39)
 30. Tłoki pieczętno Prezydium Rady Ministrów, l. 20. XX w.; Zbiór sfragistyczny, Sfrag. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 39)
 31. Andrzej Grzybowski, projekt rekonstrukcji poduszki do tronu w Sali Senatorskiej, 1987; Zbiór rysunków i planów, Rys. Fot. Mariusz Guzek (nr 40)

32. Andrzej Grzybowski, projekt rekonstrukcji łoża do Sypialni Króla, 1985; Zbiór rysunków i planów, Rys. Fot. Mariusz Guzek (nr 40)
33. Plakat towarzyszący wystawie *Opus Sacrum. Ze zbiorów Barbary Piaseckiej-Johnson*, 1990; Zbiór plakatów, programów i druków ulotnych Zamku Królewskiego w Warszawie, Plak. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 41)
34. Dziennik „L'Illustration”, 20 IV 1861, strona tytułowa z widokiem Zamku Królewskiego w Warszawie; Zbiór wycinków prasowych, Wyc. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 42)

Tablica 2

1. Bolesław Ussas, *Plan podziemi Zamku Królewskiego w Warszawie*, b.d.; Archiwum Aleksandra Króla, AD I. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 44)
2. Kazimierz Brokl, *Rysunek inwentaryzacyjny żyrandola*, przed 1939; Archiwum Kazimierza Brokla, AD III. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 46)
3. Karta z albumu z materiałami o odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie wykonanego przez Stanisława Lorentza, 1971; Archiwum Stanisława Lorentza, AD IV. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 47)
4. Dyplom nadania Aleksandrowi Gieysztorowi honorowego obywatelstwa m.st. Warszawy, Warszawa, 21 IV 1992; Archiwum Aleksandra Gieyszтора, AD VII. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 50)
5. Tadeusz Kubalski, *Nasz Zamek Warszawski w latach 1974–1975*, 1975, rysunek; Zbiór Tadeusza Kubalskiego, AD VIII. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 51)
6. Jan Zachwatowicz, *Wnętrze katedry św. Jana*, 1946–1951; Archiwum Jana Zachwatowicza, AD X. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 53)
7. Jan Zachwatowicz, *Warszawa. Plac Zamkowy od ul. Miodowej*, l. 40. XX w.; Archiwum Jana Zachwatowicza, AD X. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 53)
8. Apel Obywatelskiego Komitetu Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie skierowany do Polaków w kraju i za granicą, 1971; Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku, OKOZK. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 55)
9. Jan Dąbrowski, *Wieżyczki narożne Zamku Królewskiego w Warszawie*, 1949, rysunki studialne; Prezydium Miejskiej Rady Narodowej. Urząd Konserwatorski m.st. Warszawy. Projekt odbudowy Zamku, Techn.Proj.I. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 56)
10. Okładka posyту PP PKZ Pracowni Architektonicznej „Zamek Warszawski”, 1949–1962; PP PKZ Pracownia Architektoniczna „Zamek Warszawski”. Inwentaryzacja i projekt rekonstrukcji, Tech. Proj.II. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 57)
11. Projekt wnętrza Gabinetu Żółtego. Widok na ścianę „C”, 1976; PP PKZ Pracownia Projektowa „Zamek”, Tech.Odb.II. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 60)
12. Supraporta z popiersiem Stanisława Augusta w trakcie prac wykończeniowych z Sali Wielkiej Zamku Królewskiego w Warszawie, 1978; Dokumentacja konserwatorska prac prowadzonych na Zamku Królewskim w Warszawie przez Pracownie Konserwacji Zabytków 1960–1990, Kons.II. Fot. A. Stasiak (nr 65)
13. Ewa Krakowska-Pilch, projekt ramy do obrazu Jana Matejki *Otrucie księcia Janusza*, X 1983; Dokumentacja konserwatorska wykonana przez Przedsiębiorstwo Państwowe Pracownie Konserwacji Zabytków Pracownia Konserwacji Dzieł Sztuki Oddział Zamek, Kons.III. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 66)
14. Plan rozmieszczenia wykopów badawczych na terenie tzw. Bacciarellówki, 1964; Prezydium Rady Narodowej m.st. Warszawy. Urząd Konserwatorski. Pracownia Badań Archeologicznych, Arch.I. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 71)
15. Przekroje geologiczne przez Wzgórze Zamkowe w kierunkach prostopadłych do stoku wykopu Trasy W-Z na podstawie wierceń P.G. „Hydrogeo”, 1971; Zbiór Stefana Zbigniewa Różyckiego, Arch. V. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 75)

Tablica 3

1. Noworoczne przyjęcie dla korpusu dyplomatycznego wydane przez prezydenta RP Ignacego Mościckiego, Zamek Królewski w Warszawie, Sala Rycerska, 11 I 1938; Materiały do dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie. Fotografie oryginalne luźne różnego pochodzenia, Fot.I.7. Fot. Jan Ryś (nr 79.7)
2. Zamek Królewski w Warszawie od strony Krakowskiego Przedmieścia, 1855–1889; Materiały do dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie. Fotografie oryginalne luźne różnego pochodzenia, Fot.I.7. Fot. Jan Mieczkowski (nr 79.7)
3. Kaplica Mała, Zamek Królewski w Warszawie, przed 1939; Materiały do dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie. Wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie, albumy Kazimierza Brokla (?), Fot.I.10. Fot. Henryk Poddębski (nr 79.10)
4. Sala Wielka, Zamek Królewski w Warszawie, przed 1939; Materiały do dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie. Wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie, albumy Kazimierza Brokla (?), Fot.I.10. Fot. Henryk Poddębski (nr 79.10)
5. Wyjazd Ferdynanda Lammota Belina, ambasadora USA, z Zamku Królewskiego w Warszawie po złożeniu listów uwierzytelniających prezydentowi RP Ignacemu Mościckiemu, 13 XII 1932; Materiały do dziejów Zamku Królewskiego w Warszawie. Zbiór Witolda Pikiela, Fot.I.11. Fot. Witold Pikiel (nr 79.11)
6. Montowanie boazerii w Pokoju Canaletta, Zamek Królewski w Warszawie, 1976; Odbudowa i rekonstrukcja wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne). Krajowa Agencja Wydawnicza, Fot.II.1. Fot. Stefan Sadowski (nr 80.1)
7. Porządkowanie terenu Zamku Królewskiego przed rozpoczęciem prac budowlanych, 1971; Odbudowa i rekonstrukcja wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne). Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, Fot.II.4. Fot. Leonard Kędzierski (nr 80.4)
8. Początek prac budowlanych, w tle widoczny ocalały fragment ściany z oknem mieszkania Stefana Żeromskiego, 1971; Odbudowa i rekonstrukcja wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne). Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, Fot.II.9. Fot. Janusz Muszyński (nr 80.9)
9. Wznoszenie murów zamkowych, 1973; Odbudowa i rekonstrukcja wnętrza Zamku Królewskiego w Warszawie. Odbudowa Zamku Królewskiego w Warszawie, Fot.II.13. Fot. Mieczysław Samborski (nr 80.13)
10. Prace nad rekonstrukcją pieca w Dawnej Izbie Poselskiej, Zamek Królewski w Warszawie, 1989; Materiały do urządzania stałej ekspozycji wnętrza i otoczenia Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne). Materiały do rekonstrukcji pieców w Zamku Królewskim w Warszawie. Fot.III.7. Fot. Maciej Bronarski (nr 81.7)
11. Feliks Łopieński, reprodukcja projektu obudowy kasety z sercem Tadeusza Kościuszki, 1928; Materiały do urządzania stałej ekspozycji wnętrza i otoczenia Zamku Królewskiego w Warszawie (zbiory fotograficzne), Fot.III.10. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 81.10)
12. Wizyta papieża Jana Pawła II, Zamek Królewski w Warszawie, 8 VI 1991; Wydarzenia współczesne (zbiory fotograficzne), Fot.V. Fot. Maciej Bronarski (nr 83)
13. Wizyta Margaret Thatcher, premier Wielkiej Brytanii, Zamek Królewski w Warszawie, 3 XI 1988; Wydarzenia współczesne (zbiory fotograficzne), Fot.V. Fot. Maciej Bronarski (nr 83)
14. Spotkanie z laureatami Literackiej Nagrody Nobla – Wisławą Szymborską i Czesławem Miłoszem, Zamek Królewski w Warszawie, 9 V 1997; Wydarzenia współczesne (zbiory fotograficzne) Fot. V. Fot. Andrzej Ring (nr 83)
15. Ceremonia przekazania Orderu Orła Białego i Wielkiego Krzyża Orderu Odrodzenia Polski Andrzejowi Dudzie w związku z zaprzysiężeniem na urząd Prezydenta RP, Zamek Królewski w Warszawie, 6 VIII 2015; Wydarzenia współczesne (zbiory fotograficzne) Fot.V. Fot. Andrzej Ring (nr 83)
16. Wystawa czasowa *Narodziny stolicy. Warszawa w latach 1596-1668*, Zamek Królewski w Warszawie, 9 IX–31 XII 1996, fragment ekspozycji; Wystawy i ekspozycje czasowe (zbiory fotograficzne) Fot.VI. Fot. Maciej Bronarski (nr 84)

17. Wystawa czasowa *Ogród. Forma – symbol – marzenie*, Zamek Królewski w Warszawie, 18 XII 1998 – 28 II 1999, fragment ekspozycji; Wystawy i ekspozycje czasowe (zbiory fotograficzne) Fot.VI. Fot. Maciej Bronarski (nr 84)
18. Warszawa, widok ul. Świętokrzyskiej od strony Nowego Świata, 1940 lub 1941; Zbiory fotograficzne niezwiązane z Zamkiem. Zbiór fotografii Helmuta Friedla – fotografie Warszawy i okolic, Fot.VII.2. Fot. Helmut Friedl (nr 85.2)
19. Widok Warszawy od strony Pragi – od kościoła Wszystkich Świętych przy pl. Grzybowskiem kościoła św. Jacka przy ul. Freta, 1912–1915, pocztówka, Wydawnictwo K. Wojutyńskiego w Warszawie No. 102; Zbiór pocztówek, Pocz. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 89)
20. Widok Zamku Królewskiego w Warszawie, przed 1851, Louis Julien Jacottet i Charles Rivière, litografia, wydana w Warszawie nakładem Juliusza Schmidta; Zbiór rycin, Ryc. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 91)
21. Bogusław Brandt, *Panorama Warszawy od kościoła św. Anny przy Krakowskim Przedmieściu do kościoła Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny na Nowym Mieście*, 1949; Zbiór rycin, Ryc. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 91)
22. Karta z portretami: Władysława Tomasza Ostrowskiego, Ludwika Michała Paca, Konstantego Parczewskiego, Emilii Plater, z albumu bohaterów powstania listopadowego i innych Polski porozbiorowej, 2. poł. XIX w., François le Villain, litografia; Zbiór albumów, Alb. Fot. Andrzej Ring, Lech Sandzewicz (nr 94)
23. Karta tytułowa albumu ofiarowanego prezydentowi RP Ignacemu Mościckiemu, 1933; Zbiór albumów, Alb. Fot. Andrzej Ring, Lech Sandzewicz (nr 94)
24. Karta z portretami: gen. bryg. Sergiusza Zahorskiego, płk. Jana Głogowskiego, szefa Gabinetu Wojskowego (1928–1933), z albumu z fotografiami portretowymi oficerów Gabinetu Wojskowego, ofiarowanego prezydentowi RP Ignacemu Mościckiemu, 1933; Zbiór albumów, Alb. Fot. Andrzej Ring, Lech Sandzewicz (nr 94)
25. Konstytucja 1935. Depozyt Kancelarii Prezydenta RP; Depozyty, Dep. Fot. Archiwum Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum (nr 96)
26. Tłok do pieczęci suchych Kanclerza Orderu Orła Białego, Wielka Brytania, l. 20. XX w. i po 1945. Depozyt Kancelarii Prezydenta RP; Depozyty, Dep. Fot. A. Ring, L. Sandzewicz (nr 96)